

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

MOLEK
avtoservis - prodaja vozil -
avtodeli
AVTODELI, Novo mesto
Kandijska 27
(pri vulkanizerstvu Mohorič)
Tel. 068/322-366

ICEC nima pravice do premoženja
KRŠKO - Okrajno sodišče Krško je na podlagi ustreznega sklepa 13. septembra izdalo začasno odredbo, s katero krškemu podjetju Videm, celuloza, papir in papirni izdelki v stečaju prepoveduje izročiti v last in posest nepremičnine in premičnine, ki so predmet prodaje na javni dražbi 13. marca letos. Sodišče tudi prepoveduje družbi ICEC Ljubljana odtujitev in obremenitev nepremičnin in premičnin, ki so bile predmet prodaje na omenjeni javni dražbi. Glede na odredbo morata podjetji Vitacel in Videm papir plačevati najemnine na račun Vidma in ne na Icecov račun. To tudi pomeni, kot piše v odredbi, da ICEC nima pravice izterjati najemnine od Vitacela in Videma. Odredba dejansko pomeni, da ICEC za zdaj še ne sme prevzeti krške tovarne celuloze in papirja.

DL v predvolilnem času

Na Martinovo nedeljo, 10. novembra, bodo, kot je znano, državne volitve in po zahtevi zakona mora tudi Dolenjski list vnaprej razglasiti, kakšnih načel se bo držal v predvolilni kampanji, ki bo kratka, zato pa toliko bolj ostra in bojevit. Vsaj kaže tako.

Najprej naj ponovimo, da je Dolenjski list nestrankarski politično-informativni tednik, ki si prizadeva celovito in objektivno novinarsko spremljati vse javno življenje na Dolenjskem in širše vključno z razvejenim pluralnim političnim dogajanjem. Pri poročanju o delovanju in stališčih političnih strank uredništvo vodi po poklicni načela resničnosti, svobode in avtonomnega novinarstva. Predvolilna kampanja je le del političnega življenja, resda najintenzivnejši, zato si bo Dolenjski list tudi v njem prizadeval ravnati tako, le da še bolj dosledno, politično pretanjeno in uravnoteženo. Predvolilna poročila in druge novinarske prispevke bomo pisali izključno novinarji sami, po svoji profesionalni presoji in upoštevaje interese bralcev, po enakih načelih pa bo uredništvo odmerjalo tudi dolžino predvolilnih besedil, velikost naslovov, grafične poudarke idr. Seveda si uredništvo ne bo pustilo vzeti pravice do komentiranja posameznih dogodkov ali pojavov, skrbelo pa bo tudi, da ne bo prišlo do zlorab v pismih bralcev. Agitacijska pisma sporočila in stališča, ki jih bodo posamezne stranke želele objaviti v predvolilnem času, bo Dolenjski list zaračunal kot plačane oglase po ceniku DL.

MARIAN LEGAN
odgovorni urednik
Dolenjskega lista

Darinka Bobnar, naj turistična osebnost leta

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Za "naj turistično osebnost leta" v akciji Dela je prvo mesto zasedla Darinka Bobnar, vodja hotela v Krkinem Zdravilišču Šmarješke Toplice.

Prijetna in prijazna Darinka, domačinka iz Škocjana, ki po poroki živi v bližnjih Zburah, že 12 let dela v Zdravilišču Šmarješke Toplice, kjer je zadnji dve leti vodja hotela. Sin je bil star tri mesece, ko se je Darinka zaposlila kot pripravnica v hotelski recepciji, potem je šla njena delovna pot navzgor do vodje recepcije in vodje hotela. "Kakorkoli že, pripadam temu koncu, Krki, njeni hčeri Krka Zdravilišča in znotraj nje Zdravilišča Šmarješke Toplice," pravi simpatična Darinka, ki jo gostje tega zdravilišča, v katero nekateri prihajajo že leta in leta, dobro poznajo in se nanjo radi obračajo.

A. B.

Sprava brez potvarjanja zgodovine

Dr. Ivan Kristan v Globokem odkril prenovljeni spomenik padlim v NOV in žrtvam nacifašizma - O izgnanstvu - Podpora okupatorju je škodila slovenskemu narodu

GLOBOKO - Tu so v soboto na slovesnosti odkrili prenovljeni spomenik padlim v NOV in žrtvam nacifašizma v letih 1941-1945 iz nekdanje občine Globoko. Slavnostni govornik je bil predsednik državnega sveta Republike Slovenije dr. Ivan Kristan, navzočim pa je o poteku gradnje in pomenu prenovljenega spomenika govoril tudi predsednik sveta KS Globoko Ivan Živič. Slovesnost je spremljal program, ki so ga izvedli pihalni orkester Videm, lovski pevski zbor Globoko, šolarji in častni vod Slovenske vojske.

Kot je povedal Živič, so spomenik 34 padlim v narodnoosvobodilnem boju in 57 žrtvam nacifašizma obnovili društvo izgnancev, krajevna skupnost in borčevska organizacija. Seznama nismo spreminjali. V upravičenih primerih pa je mogoče napisati še nova imena, saj je prostora za to dovolj," je rekel Živič in dodal, da bodo uredili stalno razstavo v osnovni šoli in Globokom in izdali

brošuro o težkih časih izgnanstva.

Dr. Ivan Kristan, slavnostni govornik, je poudaril, da je širše območje Posavja doživljalo težo nacifašistične okupacije dvakratno. Prvič kot vojaško intenzivno obremenjeno območje in drugič kot območje, ki ga je Hitler določil za intenzivnejšo germanizacijo kot drugod. Pomen prenovljenega spomenika je povezal z zgodovino slovenskega osamosvajanja.

OB PRENOVLJENEM SPOMENIKU - K prenovljenemu spomeniku padlim v NOV in žrtvam nacifašističnega nasilja je položila venec tudi občinska delegacija z županom na čelu. (Foto: L. M.)

"Obnovljeni spomenik povezuje obdobje zmagovitega narodnoosvobodilnega boja, ki je slovenski narod rešil pred genocidnim uničenjem, in akt osamosvojitve Slovenije ter ustanovitve suverene slovenske države leta 1991. Ni nobenega dvoma, da brez zmagovitega narodnoosvobodilnega boja v letih 1941-45 tudi ne bi bilo konstituiranja suverene slovenske države leta 1991. To spoznanje je tudi odločilno za oceno nekaterih ponovnih poskusov zanikanja bistva narodnoosvobodilnega boja in poskusov rehabilitacije kolaboracionizma z okupatorjem. Te poskuse je potrebno zavrniti, kajti kolaboracionizem je bil ne glede na osebne motive posameznikov objektivno v škodo slovenskemu narodu.

To dejstvo tudi kaže mejo in smisel narodne sprave za čas med drugo svetovno vojno. Po tolikih letih bi že moralo priti do sprave med tistimi, ki so se borili za narodno osvoboditev, in tistimi, ki so sodelovali z okupatorjem. Vendar sprava ne more temeljiti na potvarjanju zgodovine," je poudaril slavnostni govornik.

M. LUZAR

MANA
turistična agencija
Kandijska 9
Novo mesto
068/342-136, 321-115

Jesenski izleti za posameznike in zaključne skupine!

POLICISTI DRUGI

V čeških Budějovicah je med 12. in 15. septembrom potekalo mednarodno policijsko prvenstvo v mnogoboju. Naša ekipa, v kateri je bilo 20 športnikov, je dosegla 2. mesto.

VLAK GA JE ZBIL DO SMRTI

SEMIČ - V soboto, 14. septembra, nekaj po 10. uri se je 63-letni Anton Grahek iz Kota pri Semiču z vlakom pripeljal v Semič, nato pa se pes napotil proti domu. Hodil je tik ob železniški progi, ko je za njim pripeljal tovorni vlak, ki ga je opozarjal z zvočnimi signali in tudi zaviral, vendar ga je vseeno zadel in ga zbil v grmovje. Zaradi hudih poškodb je A. G. na kraju nesreče umrl.

Danes v DOLENJSKEM LISTU

stran 2:

• Imamo to, kar zaslužimo

stran 4:

• Sekretarki Tovšakovi ni bilo lahko

stran 9:

• Mnogi rejci goveda že obupujejo

stran 14:

• Dobrnič je star 860 let

stran 15:

• Najboljše orožje je profesionalizem

stran 17:

• Rak ne pomeni smrtno obsodbo

Kultura vlivala moč v težkih časih

Z nedeljskega spominskega srečanje žensk v Dobrniču - Tokrat o kulturnem in prosvetnem delu žensk - 860 let Dobrniča - Partizanstvo oprto na slovensko besedo

DOBRNIČ - Prav iz kulture, ki se je opirala na rabo slovenskega jezika kot materinščine, se je razvila slovenska narodna zavest in dajala slovenskemu človeku moč, da ni klonil pred večstoletnimi poizkusi nasilnega potujčevanja. Tudi slovenski upor proti okupatorjem v 2. svetovni vojni se je oprl na kulturno izročilo.

O tem, predvsem o prispevku slovenskih žensk NOB-ju na področju kulture in prosvete, so obširno spregovorili na tradicionalnem srečanju žensk preteklo nedeljo v Dobrniču v spomin na 53. obletnico 1. kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze.

Bogdan Osolnik

Množici, okrog 2000 ženskam in drugim gostom iz vseh krajev Slovenije, je najprej izrekel dobrodošlico predsednik sveta KS Dobrnič Silvester Prpar in povedal, da tudi s to slovesnostjo obeležujejo 860-letnico Dobrniča (več o njej v Prilogi). Zbranim sta spregovorila tudi podpredsednik slovenske borčevske organizacije Bojan Škrk in trebanjski župan Ciril Pungartnik, posebej pa sta poudarila prispevek žensk, ki so v najhujših trenutkih dokazale izjemno človeško in narodnostno dostojanstvo.

Bogdan Osolnik je celovito predstavil raznovrstne oblike kulturnega upora okupatorjem in

poudaril, da slovensko partizanstvo ne bi bilo zmagovito, če bi se opiralo le na moč orožja. "Opirlo se je tudi na zanosno moč slovenske besede in pesmi. Vse partizanske enote so živele s prebivalstvom in prirejale pester kulturne prireditve. Tudi pri prosvetnem in vzgojno-izobraževalnem delu je sodelovalo veliko žensk... Prav ta izkušnja, ki potrjuje, koliko energije in darov se skriva v ženskah, naj bi tudi danes vodilo našo družbo pri njenem odnosu do žensk in njihovem enakopravnem vključevanju v delo za napredek naše države," je dejal Osolnik.

Zatem so se med kulturnim sporedom, v katerem so sodelovali trebanjski godbeniki, moški pevski zbor KUD Emil Adamič iz Mokronoga, pevke z Mirne in iz Žužemberka in Iva Zupančič, zvrstili številni spomini na medvojno požrtvovalno in nenavadno bogato kulturno (po)ustvarjanje Djura Šmicbergerja, Mare Kraljeve, Ivanke Mežanove, Vide Kastrinove, Nade Carevske, Zore Stritarjeve, Ivanke Milovanovč-Zagar in drugih.

P. PERC

MEDLETOVA RAZSTAVLJA V NOVI GORICI

NOVA GORICA - V torek, 17. septembra, so v Likovni vitrini pri zavarovalnici Triglav v Novi Gorici odprli razstavo del šentjernejske slikarke Jožice Medle.

VREME
Do konca tedno bo deževno in hladno vreme.

zavarovalnica triglav, d.d.
v sodelovanju z **Medvešek Pušnik**
Odkupujemo privatizacijske delnice:
Krke, Leka, Petrola, Pivovarne Union in delnice drugih podjetij
v poslovalnicah Zavarovalnice Triglav po vsej Sloveniji
vse informacije dobite pri
borzoposredniški hiši Medvešek Pušnik d.o.o., tel: 061/140-30-10

ZAHVALE - Angelca Žiberna, predsednica odbora za spominska srečanja v Dobrniču, se je zahvalila za sodelovanje spretni moderatorki srečanja Zvonki Falkner, ki je izročila cvetje najstarejši še živeči delegatki 1. kongresa SPŽŽ, 96-letni Tončki Rešeta iz Novega Grada (na sliki v sredini) pa tudi vsem kulturnim izvajalcem: Jerici Mrzel, Slavku Žnidaršiču in drugim, predvsem pa vsem, tudi Mili Kačičevi, Tatjani Jakac in drugim, za množično udeležbo. (Foto: P. P.)

Spolno nasilje nad otroki

Evropa se poleg vsega blišča obdaja, kot vse kaže, tudi s senco pedofilije. Če v takih razmerah slovenska družba želi odvrti od sebe vprašujoče oči, češ, ali ste pri vas tudi taki, se lahko proglasi za neevropsko. Tudi če bi uporabila tak uradni način, bi glede spolnega nasilja nad otroki ostala, kakršna je zdaj. Kakšna je tovrstna družbena slika trenutno, javnost ne ve natančno. Vprašanje je, ali sploh kdo v deželi ve, kako široko se je v stoletjih doslej na Slovenskem zakoreninila pedofilija. Tu in tam ozračje prestreli novica o kakem hišniku, ki se spozabi v osnovni šoli. Kot kaže današnja anketa Dolenjskega lista - tudi tokrat smo vprašali devet naključno izbranih ljudi na območju "južno od Ljubljane" - se nekaj ve, da je tudi spolno nasilje nad otroki, ki ostane skrito. Plod domišljije? Vsekakor govorice lahko pomenijo spodbudo pristožnim ustanovam, ki jih obravnavano nasilje posebej zanima, po službeni dolžnosti, če ne drugače. Vendar ko gre za ugotavljanje nasilja, bi raziskovalci včasih tik pred ciljem ostali praznih rok, kar tudi nasilje ubira sodobnejša pota in ker vnukinje pojmujejo nasilje drugače, kot so ga babice. Vsekakor pa slednjega ne gre razumeti kot aplavz iztirjenecem za njihove grdobije in to je hkrati tudi redeča nit odgovorov današnje ankete.

ŽARE ŽBOGAR, tehnični risar iz Semiča: "Nasilje nad in med otroki je resen problem. Moti me, da se je svet zganil zaradi primera, ki se je zgodil v Belgiji, ko pa so v Bosni na stotine deklic posilili in jim potem se prerezali vrat, to mednarodne skupnosti ni kaj prida ganilo. Tudi za vrhunski sport je bilo mučenih mnogo otrok - naprimer gimnastičark na vzhodu."

PETER DICHELBERGER, diplomirani pravnik iz Črnomlja: "Nasilje in spolno nasilje nad otroki je precej hud problem tudi v naši družbi, ki pogosto zaradi strahu prizadetih ostane skrit. Slab vpliv imajo tudi filmi. Zaradi večje osveščenosti ljudi in velike pozornosti medijev se stanje izboljšuje. Kazenska politika je na tem področju dovolj restriktivna."

MARIJA GRIL, diplomirana socialna delavka z novomeškega centra za socialno delo: "Spolne zlorabe otrok so se dogajale skozi vsa zgodovinska obdobja in se še dogajajo, tudi pri nas. Ker se delamo, kot da tega ni, pripomoremo, da se grozodejstva še dogajajo, največkrat za štirimi stenami. Za dejanje, ki ga stori otroku odrasel človek, ko izkoristi svojo moč, ni opravičila."

JOŽE GOVEDNIK, upokojeni upravni delavec z Mirne: "Nimamo si kaj zatiskati oči, toda dejstva govorijo, da se je tudi pri nas že precej razvila pedofilija. Osebe, za katere ugotovijo, da so spolno zlorabile otroke, bi morali izločiti iz družbe, sploh pa preprečiti, da bi zlorabljeni otroci še kdaj na ulici ugledali tako sprevržene osebe, kajti to bi bil za otroke hud šok."

JASNA BEŠENIČ, medfazna kontrolorka v sevniskem Inpletu: "Ker je, ne le po mojem mnenju, večina primerov spolne zlorabe otrok še prikrita javnosti, bi družba morala ustvariti možnosti, da bi razkrinkala take brezvestneže, ki se izživljajo nad nemočnimi bitji, in jih tudi kaznovali. Zdaj žal še ni tako in zdi se mi prav grozljivo, kako tolerantni smo do tovrstnega kriminala!"

DRAGOSLAV MRAOVIČ, uslužbenec iz Krškega: "Nasilje nad otroki je tudi v naši družbi velik problem, in mislim, da se o tem še premalo govori. Morda bo v odkritih tragičnih dogodkih v tujini tudi pri nas prišla na dan kakšna grozota. Možno bi bilo, saj nismo nič bolj kulturni kot drugi narodi, verjetno je delež nasilja nad mladimi enak, le to nas rešuje, ker nas je malo."

MILENA VAREŠKO, blagajničarka v menjalnici Traderour v Brežicah: "Tako nasilje je bolezen. Ne more je odpraviti zapor, ko tak človek pride iz zapora, bo nadaljeval. Govorim za belgijski primer. Kot berem, je tako nasilje tudi pri nas. Da bi bilo v naši neposredni okolici, tega ne vem. Starši bi morali otroke opozoriti na take vrste nevarnosti. Mi smo se doma pogovarjali."

NEVENKA MULLER, prodajalka v DZS v Kočevju: "Za tako majhno državo, kot smo, imamo spolnih zlorab otrok precej. Mislim, da celo čedalje več. Za Kočevje trenutno ne morem reči ničesar, imeli pa smo pred leti takšen primer na šoli, ko je hišnik imel z neko deklico celo otroka. Prepričana sem, da se tudi sedaj pri nas dogajajo takšne reči, le da ne pridejo v javnost."

MAJDA ANDOLJŠEK, poslovodja v PC Jelka, Ribnica: "Spolnih zlorab otrok imamo pri nas več, kot se ve. Že samo tisto, kar vemo, je za Slovenijo veliko. V manjših krajih, kot je Ribnica, bi bili prizadeti bolj izpostavljeni kot v večjih, zato mnogo ostane prikrito. Zaradi tega še zdaleč ne moremo reči, da tega pri nas ni, čeprav se uradno o tem ne ve in tudi sicer ne govori."

Janša s prevaro pobira glasove desnimi strankam

O tem je prepričana vd. glavne tajnice SKD Hilda Tovšak

SV. GREGOR - Občinski odbor SKD Ribnica je imel v soboto pri Sv. Gregorju volilni občni zbor, ki se ga je udeležila tudi v.d. glavnega tajnika Hilda Tovšak. Zbranim je povedala, da čakajo stranko do državnozbornskih volitev trije pomembni dogodki, in sicer konec septembra kongres v Škofji Loki, v začetku oktobra kongres evropske krščanske zveze v Ljubljani, ter 20. oktobra tabor SKD v Belčinih. Ker je šlo tudi za predvolilni shod, je še povedala, da SKD pred volitvami ne bo šel v nobeno koalicijo, po volitvah pa morda. Škoda je, da SLS ni za združitev, saj gre za programsko in politično sorodni stranki. Navzoče je presenetila z ugotovitvijo, da so socialdemokrati leva stranka, to je menda povedal tudi predsednik Janez Janša; na volitvah bodo s prevaro pobrali glasove na desni (SKD, SLS) in čez čas pristali tam, kamor sodijo, to je v "objemu" levih strank.

"To, kar je leta 1992 uspelo Zmugu Jelinčiču in njegovi SNS, bo na novembrskih volitvah "ponovil Janez Janša oziroma SDS", je še povedala Tovšakova, ki nasprotuje večinskemu volilnemu sistemu. Stranka sicer upošteva voljo ljudstva, toda odločno so proti, da bi se v državi kaj na silo spremenilo. Če je SDS-u uspelo zbrati 43.000 glasov v podpori za spremembo volilnega sistema, se sprašuje, kaj je z voljo milijon dvesto tisoč drugih volilcev. Na zboru so še prisluhnili poročilu o delu stranke, ki ga je podal dosedanj predsednik Drago Češarek, ter poročilu poslance Benjamina Henigmana, ki bo območni kandidat stranke za državni zbor, o delu DZ in občinskega sveta.

Čisto ob koncu so člani sprejeli program pred volitvami, razrešili stare krajevne in občinske odbore ter izvedli volitve novega občinskega in krajevnih odborov SKD. Predsednik občinskega odbora je postal Jože Lampe.

M. GLAVONJIC

POVPRAŠEVANJE VEČJE OD PONUDBE

KRŠKO - Letošnje poletje se je na mariborski študentski servis v Krškem obrnilo precej mladih, ki so že ali pa še želijo (študije) tudi v septembru) proste počitniške dni izkoristiti čim bolj delovno. Žal je tudi letos povpraševanje večje od ponudbe. Delodajalci iščejo mlade za akvizitersko delo, za strežbo, za dela v administraciji, tudi za obiranje sadja... In plačilo? To se giblje med 380 do 500 tolarji na uro, za slednje plačilo se že zahteva določena predizobrazba, študentom višjih letnikov pa delodajalci ponujajo 550 tolarjev in več na uro. Med povpraševalci je več dijakov kot študentov, medtem ko je razmerje med spoloma približno enako. Sicer pa tudi pri mladih velja, da bi lahko marsikdo dobil delo, če bi le hotel prijeti za vsako delo.

DOLENJSKI LIST

PRISEGA - V Novem mestu je v vojašnici v Bršlinju v petek prisegla 5. generacija vojakov, ki služi vojaški rok v tukajšnji mehanizirani bateriji zračne obrambe. Slavnostni govornik je bil brigadir Janez Butara, poveljnik dolenske pokrajine Slovenske vojske; zbrane na prisegi je pozdravil tudi poveljnik enote major Branko Urbanč. Dogodku sta prisostvovala načelnik odseka za zračno obrambo brigadir Jože Konda in načelnik odseka za letalstvo brigadir Martin Burjan. Med udeleženci so bili med drugimi minister mag. Boštjan Kovačič, župan občine Škocjan Janez Povšič in novomeški podžupan Alojz Zupančič. (Foto: L. M.)

Simpozij v Pleteršnikov spomin

Delo Maksa Pleteršnika rojenega v Pišecah ostaja velika dragocenost slovenskega jezikoslovja - Zaklad 130.000 besed v izjemno bogatem slovanju

PIŠECE - Pišce pri Brežicah ostajajo zveste svojemu rojaku profesorju Maksu Pleteršniku, znamenitemu leksikografu, avtorju velikega slovensko-nemškega slovarja. Na spominski dan njegove smrti, 13. septembra 1923, so tu prejšnji petek sklenili dvodnevni simpozij znani gostje slavisti pod vodstvom prof. dr. Jožeta Toporišiča.

Simpozij je potekal v prostorih tamkajšnjega župnišča, v petek popoldne pa je goste v kulturni dvorani šole pozdravila Marjana Ogorevc, predsednica odbora "Maks Pleteršnik". Spomnila je na obnovljeno Pleteršnikovo

domačijo in muzejsko zbirko v njej in poudarila, kako njihov rojak s svojim največjim delom, Slovensko-nemški slovarjem (1894-1895), povezuje preteklost s sedanjostjo. V sklepnih besedi je prof. Toporišič v imenu Slavistič-

nega društva govoril o ideji simpozija in duhovni strani 17 referatov s srečanja, ki bodo morda že do pomladi predstavljeni tudi v javnosti. Tokrat so bili poudarjeni zlasti drugi vidiki Pleteršnikovega slovarja, med drugim pokrajinska zastopanost, njegov pravopis, večpomenskost in "novoslovensko" gradivo v slovarju, primerjava med njegovim in Glonarjevim slovarjem itn.

Tokratno srečanje slavistov na Pleteršnikovi domačiji je med drugim potrdilo, kar je o pišecem rojaku zapisal prof. dr. France Jakopin, ki je o življenjskem delu zaslužnega leksikografa dejal: "Njegov slovar spada med temeljna dela slovenskega slovarstva. Iz Pleteršnika so jemali vsi, ki so se v 20. stoletju tako ali drugače ukvarjali s slovenskim jezikom. V petek popoldne so udeleženci simpozija obiskali še grad v Pod-sredi.

TONE GOŠNIN

Imamo to, kar zaslužimo

Na Dolenjskem 170 onesnaženih kraških jam in brezen

Na Dolenjskem je kakih 170 onesnaženih kraških jam in brezen, raje kakšno več. Ta grozljiva številka govori o skrajno nemarnem odnosu ljudi do svojega okolja pa tudi o njihovi neosveščenosti in ignoranci. Tistega, kar te moti, se po tej "pameti" najenostavneje in najbolj učinkovito znebiš tako, da zavlečeš v gozd, porineš po bregu v potok, za čisto vest in estetski občutek tako imenovanih civilizirancev pa je seveda najprikladnejša kakšna jama ali brezno. Tam se nič ne vidi.

In tako se danes jamarji spuščajo v smetišča, okoli hiš pa je še kar lepo pospravljeno. Primitivno? Ne, sploh ne! Primitivna ljudstva tega niso počela, so bila preveč tesno povezana z naravo in so dobro vedela, da je narava vse, kar obdaja človeka - zemlja, zrak in voda, vidno in nevidno. Za primitivca, kar izvorno pomeni prvinskega človeka, je bila narava dom, zanj je bila voda živo bitje in zrak ljubezenski opoj, zemlja mu je bila mati. Onesnaževanje življenjskega okolja in s tem samih sebe je značilnost tako imenovanih civiliziranih ljudstev. Le ta ljudstva si po vsem svetu strupijo vodo, zasmrajajo zrak in uničujejo zemljo, in to zgolj zato, da bi pridela več kot lahko pojedo, da bi nagrabila več kot potrebujejo, da bi "bolje" živela. In od tega "boljšega" življenja gre vse k hudiču. V našem primeru po bližnjici skozi kraške jame in brezna.

Da bi to "bližnjico" presekali, so si novomeški jamarji, ki najbolje poznajo onesnaženost našega podzemlja, to zakrto plat človeškega obraza, zadali nalogo, da bodo začeli čistiti naše onesnaženo in onečašeno podzemlje. Seveda ni mogoče, da bi člani Jamarskega kluba Vinko Paderšič - Batreja, ki šteje nekaj deset članov, očistili, kar je leta, desetletja onesnaževalo tisoče ljudi. In kot je vedno v takih primerih, so tisti, ki ne spoštujejo pravil in zakonov, vedno v prednosti pred tistimi, ki se zavzemajo za red in zakonitost. Ali drugače povedano, jamarji ne morejo očistiti toliko, kot so lahko drugi onesnažili. Zato so si vso stvar zamislili tako, da bi oni pač opravili svoj del posla, to je: se spustili v jama ali brezno in tam zbrali odpadke, pri drugem delu, kot je dvigovanje in pospravljanje, pa naj bi sodelovali prebivalci okoliških krajev.

Prvi tak poskus je bil prejšnjo soboto pri vasi Jama v KS Birčna vas, ko so čistili močno onesnaženo brezno, 30 m globoko Kotarjevo prepadno. Tu so novomeški jamar-

ji prvič preizkusili posebno opremo in tehniko za čiščenje srednje globokih in globokih brezen. In vse je lepo delovalo, le ena "malenkost" ne: razen predsednika KS Birčna vas ni bilo pri čiščenju niti enega prebivalca iz okoliških vasi. Osem jamarjev je celo sobotno dopoldne garalo in vleklo navlako iz globin, tistih, ki naj bi bili po (najvem) mnenju jamarjev najbolj zainteresirani, da bo jama spet jama, ne pa velikansko smetišče, pa od nikoder! Jamarji so (spet naivno) mislili, da bi krajani v času akcije očistili še divje smetišče v neposredni bližini jame, tik nad studencem.

Zakon ne zaleže, inšpekcija je nemočna, na zavest pa očitno tudi ne kaže računati. Še manj pa na to, da bodo jamarji sami očistili vseh 170 in več dolenjskih podzemskih smetišč. Bomo pač še naprej imeli, kar zaslužimo. Svinjarijo.

ANDREJ BARTEJ

MOTOR V JAMI - Pri čiščenju Kotarjeve prepadne so novomeški jamarji iz globine potegnili tudi najmanj 30 let staro motorno kolo. (Foto: A. B.)

Mariborsko pismo

Načrt za rešitev Maribora ali le predvolilna igra?

Čudna vloga dr. Križmana

MARIBOR - Potem ko mariborski župan dr. Alojzij Križman že dve leti v dramatičnih tonih opozarja slovensko oblast, da sta gospodarstvo in komunalni sistem v štajerski metropoli pred kolapsom (v regiji je že okoli 33 tisoč brezposelnih; v zadnjih letih je moralo v stečaj preko 100 velikih in srednjih podjetij; plače za več kot 10% zaostajajo za republiškim povprečjem; 20 odstotkov prebivalcev zaradi pomanjkanja sredstev ne plačuje več stanarin in komunalnih dajatev; okoli 15 tisoč posameznikov in družin potrebuje za normalno preživljanje socialno pomoč itd.), se je predsednik vlade dr. Janez Drnovšek končno odzval zadnjemu (junjskemu) "klicu na pomoč" iz Maribora. Minuli teden je v mestu ob Dravi sklical sejo slovenske vlade, ki je imela eno samo točko dnevnega reda: kako rešiti Maribor pred grozečo katastrofo.

Seja je potekala za zaprtimi vrati, kljub temu pa smo zvedeli, da bo vlada v kratkem pripravila projekt pomoči za kadrovsko prenovu mariborskih

podjetij ter za zmanjšanje brezposelnosti. Vlada in mestna občina bosta oblikovali tudi posebno skupino, ki bo sproti reševala razvojne probleme zlasti v mariborskem gospodarstvu.

Ministrstvo za promet in zveze mora po sklepu vlade v mesecu dni pripraviti uresničljiv program za izgradnjo zahodne obvoznice v mestu. Prav tako mora to ministrstvo z Mariborčani do 10. oktobra rešiti status mariborskega letališča in opredeliti način posodobitve železniškega terminala na Težnem.

Ministrstvo za okolje in prostor mora Mariborčanom pomagati pri prizadevanjih za varovanje zraka in čiščenje voda ter v zvezi s tem proučiti možnost za znižanje cen komunalnih storitev v mestu. Finančnemu ministrstvu je vlada naložila, naj prouči možnost za to, da bi dodatno napolnili mestno proračunsko vrečo. Prav tako mora to ministrstvo proučiti, kakšne so možnosti, da bi svetovna banka sofinancirala ustanovitev in izgradnjo industrijske prostora in cone v štajerski metropoli. Vlada je naložila nekaj nalog tudi ministrstvu za šolstvo in šport ter kulturo.

Vse bi bilo lepo in prav, če ne bi že dva dni po seji slovenske vlade v Mariboru lista za Maribor, ki ji pripada tudi župan dr. Križman, sklicala v centru mesta protestni shod. Na njem so "po dolgem in počez" udrili po Drnovškovi vladi, češ da je prišla v Maribor samo "rožice sadi" pred volitvami.

TOMAŽ KŠELA

Krka ima začasno upravo

Na čelu Miloš Kovačič - 10-članski začasni nadzorni svet - Skupščina prihodnje leto

NOVO MESTO - V petek, 13. septembra, je delavski svet Krke, p. o., na seji, ki je bila v celoti namenjena lastniškemu preoblikovanju podjetja, imenoval začasni nadzorni svet in začasno upravo družbe Krka, tovarna zdravil, d.d.

Lastniničenje Krke prehaja v zaključno fazo. Podatki o vseh 92.000 delničarjih so dokončno usklajeni in sedaj mora Krka dobiti drugo in s tem zadnje soglasje Agencije za privatizacijo, ki je pogoj za vpis delniške družbe Krka v sodni register.

Delavski svet je imenoval 10-članski začasni nadzorni svet,

sestavljeno iz petih predstavnikov delničarjev in petih predstavnikov delavcev. Predstavniki delničarjev v nadzornem svetu so: Tatjana Fink, Marko Prijatelj, Janez Prijatelj, Franc Premk in Matija Škof, predstavniki delavcev pa: Zvezdana Bajc, Jožica Skubic, Boris Petančič, Božena Šuštar in Borut Lekše.

Delavski svet je imenoval tudi začasno upravo družbe, ki jo sestavljajo: generalni direktor Krke Miloš Kovačič in njegova namestnika Jože Colarič in Stanislav Plavec.

A. B.

LOVCI V SPOMIN BRANETA PAVCA - Lovska družina Padež je zadnjo nedeljo na strelišču na Škrjančah pripravila strelsko tekmovanje v spomin na letos tragično preminulega prizadetnega dolgoletnega člana Braneta Pavca. 14 ekip in posamezniki iz cele Slovenije, skupaj več kot 100 lovcev, so se pomerili v streljanju na glinaste golobe. Ekipno je zmagal LD Padež, 2. mesto si je pridelala ekipa LD Veliki Gaber, 3. pa LD Škocjan. Med posamezniki je imel najostrejšo oko in najmirnejšo roko Matjaž Benedejčič (LD Udenboršt), 2. je bil Rudi Mlinarič (LD Boštanj) in 3. Franc Vrstovšek (LD Globoko). V tekmovanju na izpadanje je prvo mesto zasedel Jože Zupan (LD Bistrica ob Sotli), 2. je bil Jože Jordan (LD Orehovica) in 3. Andrej Zupet (LD Škocjan). (Foto: A. B.)

OTVORITEV EMONA CENTRA - Minuli četrtek se je številnim trgovinam v BTC-ju v Bršljini pridružil še Emona center iz Ljubljane. Na fotografiji je generalni direktor Franc Rutar (prvi z desne), ki je ob otvoritvi nazdravil gostom. (Foto: J. D.)

Novosti pri plačevanju vrtca

Letos bodo starši plačevali vrtec po novem - Vloge za znižanje plačila staršev sprejemajo na občini do 31. oktobra - Do takrat bodo plačevali akontacijo, ki pa še ni znana

NOVO MESTO - V novomeško vzgojno-varstveno organizacijo, kamor sodi 14 vrtcev in en oddelek v novomeški bolnišnici, je v 77 oddelkov in 9 družinskih varstev letos vpisanih 1547 otrok. "Preceje odjav, predvsem za mlajše otroke, smo imeli septembra, imamo pa še 50 prošenj, ko bodo starši potrebovali varstvo za otroke med letom," pravi ravnateljica novomeške vzgojno-varstvene organizacije Metoda Turk. Letos obiskuje vrtec manj otrok kot lani, predvsem najmlajših, tako da imajo še nekaj prostih mest.

Letos so otroke razporedili v oddelke še po starih normativih, po novih, ki jih zahteva novi zakon o vrtcih, pa jih bodo lahko sprejeli manj, saj zahteva manjše oddelke. V oddelkih, kjer so otroci, stari 3 - 7 let, je sedaj tudi do 30 otrok, po novem pa bo v njem lahko največ 22. "Za prihodnje leto nam zmanjka že 207 mest," pravi ravnateljica Turkova. Leto 2000, ko v vrtec ne bo več sodila mala šola (zaradi devetletne osnovne šole), bo zopet nekoliko več prostora.

Z novim zakonom o vrtcih je začel veljati tudi nov pravilnik o plačilu staršev. Cene programov,

ki jih izvaja vrtec, potrdi na predlog vrtca občina. Prav tako odmeri višino plačila staršev, in sicer na podlagi lestvice, ki starše razvršča v razrede, glede na mesečni dohodek na družinskega člana v primerjavi s povprečno plačo na zaposlenega v prejšnjem letu. Starši plačajo največ 85 odst. cene programa, kar pomeni polno plačilo staršev in najmanj 15 odst. Tako določeno plačilo pa bo veljalo vse tja do konca šolskega leta. Starši, ki prejemanje denarni dodatke po predpisih o socialnem varstvu, so plačila vrtca oproščeni. Starši lahko uveljavijo znižano plačilo z vloge (obrazec se dobi v

Novomeška urbanistična jesen

Razgrnitev osnutka urbanistične zasnove Novega mesta in urbanistična delavnica o prostorski ureditvi vzhodnega dela mesta - Prireditelji želijo sodelovanje prebivalcev

NOVO MESTO - Jeseni bosta v Novem mestu dva pomembna dogodka s področja urbanizma: javna razgrnitev in obravnava osnutka urbanistične zasnove Novega mesta ter urbanistična delavnica o prostorski ureditvi vzhodnega dela dolenske metropole.

"Urbanistična zasnova, najpomembnejši načrt prostorskega razvoja Novega mesta, je pripravljen za predstavitev javnosti," pravi arhitektka Bogdana Dražič z občinskega Zavoda za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje. Osnutek je izdelal Urbanistični inštitut, odgovorni nosilec te pomembne naloge pa je prof. Vladimir Mušič, sicer novomeški rojak. Osnutek bodo javno razgrnili v petek, 27. septembra, v avli Kulturnega centra Janeza Trdine, na ogled bo tudi v prostorih novomeške občine, izvleček pa še v izložbi Telekom na Novem trgu. Osnutek bo razgrnjen dva meseca, do konca novembra, javne obravnave pa bodo sredi novembra v vseh novomeških krajevnih skupnostih.

Hkrati z javno razgrnitvijo osnutka urbanistične zasnove Novega mesta bo Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje pripravil še urbanistično delavnico. "Namen te delavnice je prebivalce Novega mesta pritegniti k čim aktivnejšemu sodelovanju in predstaviti različne strokovne poglede pri načrtovanju prostorskega razvoja mesta," pravi Dražičeva. "V urbanistični delavnici naj bi podrobneje, kot je

Bogdana Dražič

to prikazano v urbanistični zasnovi, obdelali vzhodni del Novega mesta, kjer v prihodnosti predvidevamo najboljše poseje in najbolj zanimive poseje v mestni prostor. V območje obdelave je zajet predel Ločne in Mačkoveca, torej območje, na katerem načrtujejo osrednji priključek novomeškega cestnega omrežja na avtocesto, in celoten predel Ragovega do križišča v Žabji vasi."

Delavnica je zamišljena tako, da bo šest neodvisnih skupin strokovnjakov pripravilo vsaka svojo urbanistično rešitev obrav-

navanega območja in te bodo sredi novembra predstavili prebivalcem. Prebivalce vabijo, naj se v čim večjem številu udeležijo predstavitve in v razpravi povedo svoje mnenje in pripombe ter tako prispevajo k načrtovanju mesta. Organizator delavnice hoče dobiti karseda različne poglede na zastavljeno nalogo, zato so k sodelovanju povabili ljubljansko in zagrebško fakulteto za arhitekturo, Urbanistični inštitut, načrtovalec poteka avtoceste na območju novomeške občine vključno z novomeškim priključkom, krajinska arhitektka in novomeške arhitekte.

Pred nami je res pestra novomeška urbanistična jesen.

A. B.

50 LET LOVSKE DRUŽINE NOVO MESTO

NOVO MESTO - V počastitev 50-letnice Lovske družine Novo mesto bo v nedeljo, 22. septembra, ob 9. uri slavnostni občni zbor v prostorih Cestnega podjetja Novo mesto. Starešina lovske družine Vinko Opalk bo imel slavnostni govor, na slovesnosti pa bodo zaslužnim članom podelili odlikovanja, plakete in priznanja.

• Seveda imajo Slovenci raje Srbe kot Hrvate, saj so Srbi odšli iz Piranskega zaliva, Hrvati pa ne. (Torbarina)

BORČEVSKO SREČANJE NA BAZI 20

BAZA 20 - V soboto, 21. septembra, bo na Bazi 20 v Kočevskem Rogu srečanje borcev, aktivistov OF, njihovih svojcev in prijateljev. Srečanje pripravila Območni odbor ZB NOB Novo mesto, in to v spomin na začetek osvobodilnega gibanja in oboroženega boja proti okupatorju na Dolenjskem leta 1941. Govornik na srečanju bo Lado Ambrožič - Novljan, nastopil bo pevski zbor Ajda iz Orehovice. Prireditve bo ob vsakem vremenu.

J. D.

Liter mleka za 10 tolarjev

Plavčeva z Vrhovega pri Mirni Peči cel mesec molzla in nosila mleko za 10 tisočakov

VRHOVO - Za 964 litrov mleka, kolikor ga je Janez Plavec z Vrhovega pri Mirni Peči oddal julija, je dobil 10.034 tolarjev, to je 10,40 tolarja za liter. "In za ta denar žena vsak dan dvakrat molze in jaz vsak dan dvakrat nosim mleko kilometer in pol po stezi do zbirnice," je ogorčen Plavec. "Pravijo, da ima naše mleko premalo beljakovin in tako naj bi bilo kar zadnje tri mesece. Tako sem v tem času ob 70 jurjev, kolikor znaša razlika, če bi mi mleko plačevali po normalni ceni 40 tolarjev, ki pa je že tako in tako premajhna. Junja sem oddal 921 litrov mleka in dobil 26.712 tolarjev. Za ta mesec pa so rekli, da bo mleko v redu, pa me zanima, kako je to mogoče, ko gre vendar za isto kravo, enako krmo in isto žensko, ki molze! V enem mesecu za 10 jurjev 60-krat molsti in 60-krat kilometer in pol nositi mleko in še toliko peš nazaj! Da bi se človek zjokal..."

Plavčeva ima mleko edini redni in stalni vir dohodka, žena je povrh vsega še invalidka. Skupaj z gozdom meri kmetija 15 ha, od tega je 7 ha orne zemlje in travnikov. "Dela je toliko, da se človek ven ne vidi in ga ne zmore, zaslužka pa nobenega. Samo trud in garanje! S kmetovanjem tudi za elektriko, nafto in škropiva ne bi zaslužil. 150

Janez Plavec

jurjev sem dal samo za semensko koruzo in za gnojilo in škropivo zanj, v glavnem jo pa požrejo divji prašiči. Lani so mi jo uničili skoraj cel hektar, od lovev pa sem dobil 20.000 tolarjev odškodnine. Tako in tako je znano, da mirnopoški lovci plačujejo veliko slabše kot novomeški. Ni čudno, da noben od mojih treh otrok noče ostati doma in se oprijeti kmetije, in tudi jaz, če bi bil še enkrat mlad, je ne bi maral za nič na svetu."

Plavec pravi, da te krivice z mizernim plačilom za mleko ne bo trpel in da hoče zadoščenje, tudi če bo moral k direktorju Ljubljanskih mlekar, kjer potem to mleko drago prodajajo naprej.

A. B.

PIKNIK - Novomeška LDS je zadnjo nedeljo na jasi v Dolenjskih Toplicah pripravila velik piknik. Vsa stvar je bila očitno že v zvezi s predvolilno kampanjo, saj so tudi zajetnemu novofundlandcu, ki je nadomeščal Drnovškovega Arturja, prvega LDS-ovskega rodovniškega psa, pred slikanjem na glavo poveznili kapo z njihovim napisom. Najusrečnejši udeleženec tega piknika pa je bil gotovo mladenič Tomaž iz Podturna, ki je na srečko, za katero je dal 300 tolarjev, zadel Peugeotov skuter, vreden 330 tisočakov.

Ena gospa je rekla, če bi novomeški župan tako zavzeto preganjal klošarje kot novinarje, bi bilo Novo mesto najbolj spodobno mesto na sončni strani Alpe.

Suhokranjski drobiž

PRAŠIČI ŽE LOMASTIJO - Kmetje te dni vneto pospravljajo koruzo v silose. V Žužemberku in tudi drugod jim nagajajo divji prašiči, ki puščajo pravo razdejanje za sabo. Lovci lovske družine Plešivica iz Žužemberka škodo tudi ocenjujejo in plačajo ustrezno odškodnino. Tako so zadovoljni oboji - prašiči in kmetje.

MARIJA SE PRIKAŽE - Na Dvoru je v bifeju kmetijske zadruge poleti najlepše na pokriti terasi. Gosti in pivci ponavadi najraje segajo pi pivo. Da pa naročijo pijačo, je potrebno enkrat na lahko potrkati po šipi. Če Marija ne sliši, se posluži hišnega ključa. Ko se prikaže na vratih Marija, so s polnimi vrčki gostje zelo zadovoljni, pa ne samo zaradi piva... Marija Pečjak, rečemo ji tudi Micka, je pristna Podgorčanka in združuje delo in tudi ostalo v tej naši prelepi krajini.

V NEDELJO GASILSKO TEKMOVANJE - Gasilski sektor Žužemberk bo imel v nedeljo tekmovanje v gasilskih disciplinah. Na loki se bodo pomerili pionirji, mladinci in tudi člani. Tako postaja sektorsko tekmovanje tradicionalno srečanje najmlajših.

NA ZAGOVORU - Generalna sekretarka SKD Hilda Tovšak je bila edina predstavnica iz vodstva stranke, ki je obiskala Belokranjce na njihovem obnem zboru, zato so le-ti izkoristili priložnost, da so ji zastavili precej kritičnih vprašanj. Med drugim je povedala tudi, da si SKD želi ohraniti časopis Slovenec, katerega 31-odstotni lastnik je stranka, ostalo pa je v rokah katoliške cerkve, vendar denarja ni. Zbrali so nekaj denarja do volitev, kasneje pa ne vedo, kako bo. (Foto: I. V.)

KRITIČNO O SVOJEM DELU - Ožji prireditveni odbor metliških poletnih kulturnih prireditev se je prejšnji četrtek sestal pri Petru Badovincu na Jugorju in temeljito analiziral letošnje prireditve. Pridi zvečer na grad. Od 19 načrtovanih so izvedli 20 večerov, imeli 242 nastopajočih, prodali so 3700 vstopnic in zaslužili 4.935.000 tolarjev, s čimer so skoraj krili stroške. So člani Valvasorjeve fundacije in preko tega predstavljeni v katalogu Imago Sloveniae 1996. Največ pripomb so imeli na skromno pojavljanje v osrednjih državnih medijih, za kar pa bi morali, kot ugotavljajo, pripraviti program, ki bi bil nekaj posebnega, saj je nastop umetnikov iz drugih krajev Slovenije in tujine pomeben predvsem za domače ljudi. Tudi več domačih umetnikov bi se moralo vključiti v program, sta ugotavljala Toni Gašperič in Anica Kopinič (na sliki), ki sta gonilni sili metliškega kulturnega poletja. (Foto: I. V.)

PREDSEDNIK IN USTANOVITELJA - Predsednik lovske družine Smuk-Semič Brane Štublar (levo) je srečanje ob družinskem jubileju izkoristil tudi za pogovor z obema lovskima 50-letnikoma, 84-letnim Antonom Jakšo in 73-letnim Jožetom Severjem s Pribišja, ki sta mu z veseljem povedala marsikatero štorijo iz časov, ko so bila lovška pravila precej drugačna kot danes, med drugim tudi tisto, kako je eden izmed njihovih tovarišev ustrelil prvega medveda, misleč, da je divji prašič, in imel zaradi tega čez nekaj let velike težave z oblastjo. (Foto: I. Vidmar)

Poletel KD Orel v Semiču

Sodeluje na občinskih in samostojnih prireditvah

SEMIČ - Kulturno društvo Orel je bilo ustanovljeno 3. februarja pred dvema letoma. Na njegovo pobudo je bila ob 70-letnici rojstva rojaka Lojzeta Krakarja v semiškem muzeju razstava in literarni večer. Društvo je samostojno pripravilo praznovanje dneva žena in materinskega dneva v Črmošnjicah in Semiču. V Črmošnjicah so sodelovali še MPZ sv. Štefana in instrumentalna pevka skupina Mavrica ter mladi Črmošnjčani pod strokovnim vodstvom Marije Zupanič. Prav njej gre zahvala za kulturno delo, zbiranje mladih in njihovo duhovno izobrazbo. Mladi igrajo razne igre, predstavila se je že tudi predšolska pevka veroučna skupina ob kitarski spremljavi Tadeje Štuljakat pa otroška skupina s Črešnjeva.

Veliko delovno zagnanost je pokazala dramska skupina KD Orel iz Semiča pod vodstvom režiserjev Milana Pirša in Petra Klemenčiča, ki je pripravila štiri predstave, jeseni pa bodo z igranjem in tudi gostovanji še nadaljevali. Ob 98-letnici prvega belokranjskega vodovoda so ob cerkvi na Blatniku, ki jo

nameravajo obnoviti, pripravili kulturni program Viribus unitis - S skupnimi močmi. Spregovarila sta tudi semiški župan Janko Bukovec in Marija Stariha, predsednica KD Orel. Slednja je orisala življenje in delo soorganizatorja prvega belokranjskega vodovoda - semiškega dekana Antona Aleša. Decembra bodo pripravili miklavževanje, božičnico, štefanje - MPZ sv. Štefan se bo predstavil z letnim koncertom, pa tudi sicer pogosto nastopa na raznih občinskih prireditvah. Mešani cerkveni pevski zbor poje pri raznih mašah, na belo nedeljo pa je sodeloval tudi na reviji belokranjskih cerkvenih zborov v Starem trgu. Dekliška pevka skupina in instrumentalno pevka skupina Mavrica sodelujeta pri mašah in na ostalih proslavah. V društvu je več pritrkovalcev, nekaj članov pa je sodelovalo tudi na turističnih prireditvah Semiškega obceta. V KD Orel kljub svoji mladosti že imajo pokazati svoje uspehe. Teh pa si še želijo tudi z novimi člani, da bodo skupaj lažje soustvarjali kulturno življenje v občini.

MARIJA STARIHA

Sekretarki Tovšakovi ni bilo lahko

Hilda Tovšak, sekretarka SKD, je morala odgovarjati na vprašanja o nesoglasjih v vrhu SKD - Predstavili kandidata za svet stranke in za državnozborske volitve

SEMIČ - V nedeljo, 15. septembra, so trije občinski odbori stranke Slovenskih krščanskih demokratov v gasilskem domu v Kotu pri Semiču pripravili predčasen letni občni zbor, na katerem so pregledali delo od zadnjega občnega zbora, opravili volitve posameznih občinskih odborov, gostja občnega zbora generalna tajnica stranke Hilda Tovšak pa je predstavila tudi priprave na kongres stranke v Škofji Loki, kongres ECDU (evropske krščanskodemokratske zveze) in strankarski tabor v Beltincih nekaj dni pred volitvami.

Predsedniki občinskih odborov so na kratko opisali delo in letošnje akcije, predsednik belokranjskega SKD-ja Vlado Starešinič, ki bo na bližajočih se volitvah njihov kandidat za poslanca v državnem zboru, pa je posebej poudaril enotedensko srečanje Korošcev v Beli krajini in strankarsko disciplino občinskih svetnikov te stranke.

Hilda Tovšak je morala predvsem odgovarjati na precej neprijetna vprašanja. Jože Nemančič, ki je bil izbran za kandidata za člana sveta stranke na bližajočem se kongresu, najverjetneje pa bo na prvem sestanku metliškega občinskega odbora izbran tudi za njenega predsednika, je generalni sekretarki zastavil precej neposredno vprašanje, naslovljeno predvsem na vodstvo stranke, ki da ni enotno; delovanje predsednika, ministrov in poslancev ni bilo usklajeno predvsem ob vladni krizi v času po odstopu zunanjega ministra Zorana Thalerja, ko naj bi nekateri ministri storili drugače,

kot so obljubili. Nemančič je tudi vprašal, ali je "ob vseh neumnostih, ki jih počno nekateri v vrhu stranke", ta stranka sploh še upravičena do pridevka krščanski in ali ne bi mogla biti zadeva z zamenjavo dr. Vide Čadonič Špele v javnosti predstavljena drugače.

Tovšakova je na prvo njegovo vprašanje odgovorila, da pri nas v okviru stranke napačno postavljamo ministre pred najožji strankarski vrh in poslance ter da so odnosi med vrhom stranke, poslanci in

• O zadevi z načinom zamenjave Čadoničeve zaradi osebnih razlogov ni hotela govoriti. Na vprašanje enega izmed članov, kdo bo ob Peterletu še kandidat za predsednika stranke na bližnjem kongresu, je Tovšakova povedala, da se v javnosti sicer pojavljajo nekatera imena (dr. Andrej Capuder in Edvard Stanič), vendar bo na volitvah na kongresu edini kandidat za predsednika Lojze Peterle, ki da ima avtoriteto doma in v tujini. Vsaka druga rešitev bi po njenem mnenju pred volitvami stranki lahko zelo škodila in omajala njen ugled.

ministri dobri in da ministri v vladi delujejo v skladu s strankarskimi dogovori.

I. VIDMAR

MORAJO IMETI POSLANCA

METLIKA - Na sestanku vseh treh belokranjskih podružnic Slovenske ljudske stranke so sprejeli selekcijo možnih kandidatov za bližnje državnozborske volitve. Ker so na lokalnih volitvah dobili dva župana in imajo enega od treh belokranjskih predsednikov občinskega sveta, želijo tudi tokrat izbrati čim boljšega kandidata. Poudarili so nujnost, da bi Bela krajina dobila svojega človeka v slovenskem parlamentu, saj je bi tako marsikaj lažje rešili. Kandidata za volitve bodo dokončno izbrali naslednji teden.

RAZSTAVA ANNALIE VESCOVI

METLIKA - Občina Metlika in Belokranjski muzej vabita v petek, 20. septembra, ob 19. uri na otvoritev razstave Annalie Vescovi, ki bo v Ganglovm razstavišču.

NA SMUKU ZBOR SNS

SEMIČ - V petek, 20. septembra, bo v lovskem domu na Smuku nad Semičem zbor članov Slovenske nacionalne stranke. Slavnostni govornik bo poslanec Rafael Kužnik.

ZDRAVE JAGODE PUSTITI ZORETI

SEMIČ - Komisija za ocenjevanje škode je prejšnji ponedeljek obiskala vse prizadete vinograde in potrdila ocenjeno škodo, obenem pa je ocenila tudi škodo na območju Cerovca in Gradnika, kjer je uničenega 30 odst. pridelka. Komisija vinogradnikom priporoča, naj čimprej poberejo gnilo grozdje, zdrave jagode pa naj pustijo zoreti vsaj do konca meseca. V ocenjevalni komisiji so sodelovali predstavniki svetovne službe za inž. Jožetom Maljevičem na čelu, predsednik semiške podružnice društva vinogradnikov Bele krajine in župan Janko Bukovec.

V lovišče vlagajo več od dohodka

Lovska družina Smuk-Semič je praznovala 50 let obstoja - Lahko se pohvali z zglednim gospodarjenjem v enem izmed največjih lovišč - Tri prireditve na leto

SMUK NAD SEMIČEM - Lovska družina Smuk-Semič je v nedeljo, 15. septembra, ob svoji lovski koči na Smuku proslavila pomemben jubilej, 50-letnico obstoja družine, ki upravlja z enim največjih lovišč v Sloveniji. Ob tej priložnosti so se s priznanji spomnili svojih članov, ki so obeležili okroglo obletnico delovanja. Posebna pozornost je veljala Antonu Jakšu in Jožetu Severju, ki sta v družini že 50 let in sta bila tudi ustanovna člana.

Lovska družina Smuk Semič gospodari z enim največjih lovišč pri nas, čeprav precejšen del gozdov na območju Kočevskega Roga, Planine, Golobinjskega, Klečarja in Črmošnjic v semiški občini pripada gojitvenemu lovišču Medved. Lovska družina je bila v skladu s spremembami družbenega reda ustanovljena leta 1946, ko je divjad postala družbeno lastnina in lovišča niso dajali v zakup lastniki gozdov, ampak so morali z njimi začeti gospodariti lovci sami. Tudi med lovci je prišlo do sprememb, saj so se tedaj lahko v zeleno družino vključili tudi delavci in kmetje. Leta 1946 je bila ustanovljena lovka družina Semič, prvi predsednik pa je bil Franc Štrumbelj. Zaradi notranjih razprtij so lovišče razdelili na nižinski del, s katerim je gospodaril LD Štrekljevec, in zahodni višinski del, s katerim je gospodarila semiška družina. Največ so lovili poljskega zajca, medtem ko je bila snjard zaradi vojne močno razredčena, jelenjadi in medveda pa sploh ni bilo. Ulov je bil last uplenitelj.

Leta 1964 so obe lovski družini razpustili in takoj zatem so Jože Kočevar, Karel Troje, Jože Sever

in še nekateri drugi lovci ustanovili družino Smuk-Semič. Kljub

POLETJE V ČRNOMLJU KONČANO - Z zadnja dva večeroma, ko sta 7. septembra v črnomljski župnijski cerkvi koncertirala Igor Saje s kitaro in Vladimir Horvat na ustni harmoniki (na sliki), in 14. septembra, ko sta tamkajšnje občinstvo razveselila Tone Potočnik z orgelskim koncertom in sopranistka Olga Gracelj, se je končalo kulturno poletje v Črnomlju. Posrečen izbor umetnikov, ki so se predstavili na petih petkovih oziroma sobotnih večerih, je na trg pred cerkvijo sv. Duha v kulturni dom in v župnijsko cerkev privabil vedno dovolj občinstva, kar organizatorje, Zvezo kulturnih organizacij občine Črnomelj, obvezuje, da se bodo prihodnje leto spet lotili podobnega podviga s še več večeri in izvajalci. (Foto: L. Mum)

NA STENI GRAJSKE TOČILNICE Tine in Marjana Judniča visi bas, ki ga je davnega 1980. leta na sam občinski praznik na Pungartu povozil policijski general Jan. Matjaž Rus, metliški hudobnež, pripravljiva spominsko uro, na kateri bo Janez Vrančar-Luigi govornik, igrala pa bo tudi metliška Mestna godba. To je morda lepa priložnost za ponovno praznovanje metliškega občinskega praznika. Če že padec belogardiščne postojanke na Suhorju pri Metliki ne ustreza več, povozeni bas kot povod za praznovanje gotovo ne bo šel v nos ne rdečim, ne zelenim, ne pisanim.

TRICLANSKA DELEGACIJA, ki je pred kratkim obiskala sedež zveze kulturnih organizacij v Ljubljani, je debelo pogledala, ko je republiški tajnik umestil folklorno skupino Kres iz Novega mesta v Metliko. V pogovoru je bil spodbudil pojasnjen. Ker Metlika nima poklicnega tajnika ZKO, v belem mestu niso seznanjeni z metliškimi ljubiteljskimi skupinami in z njihovim delom. Nihče ne odgovarja na pošto, nihče ne hodi na sestanke, in tako je metliška občina, kar zadeva ljubitelstvo, za "republikance" bela lisa. Pohvaljeni pa so bili sosednji Črnomalci, ki pošiljajo čez Gorjance zgornjo kulturnico, ki zna povedati, kaj se dogaja v "Kurdistanu".

OBLJUBLJENO JE BILO, DA BO DOBILA TEKSTILNA šola na Partizanskem trgu prizidek z delavnicami za praktični pouk. Zadeva pa se ne premakne z mrtve točke, kajti "zagotovljeni" republiški denar enkrat je, drugič ga ni. V zbornici na steni pa visi preslikana izjava ministra Gabra, ki je ob otvoritvi prenovljenih prostorov pred leti rekel: "V obmejnih krajih je šola pomembnejša od kakršne koli vojašnice." Slaba tolažba za šolarke in učitelje.

Črnomljski drobir

KDO DA VEČ - Predvolilni boj za mamljive dobro plačane poslanske stolčke ni obšel niti Bele krajine. Vsi, ki v tem koncu Slovenije v politiki kaj veljajo ali pa bi radi veljali, na vsakem koraku ljudem razlagajo, kako dobro bi bilo, če bi med izbranci naroda sedel kakšen Belokranjec, da bi se slišal tudi glas ljudi s sončne strani Gorjancev. Problem je le, da vsak vidi v poslanski klopi drugega. Seveda brez obljub in ponudb ne gre. Črnomljski kandidat stranke, ki še vedno vztraja v vladni koaliciji, je na zborovanju v Semiču svojim somišljenikom hotel dokazati, da mu ne gre le za poslansko plačo. Obljubil je, da bo, če ga bodo izvolili, del plače namenil štendijski belokranjskega študenta, ki si sicer študija ne bi mogel privoščiti. Na potezi so njegovi tekmeči. Bomo videli, kdo bo obljubil več in kdo bo moral dati.

ODPRITE MEJE - Morda možakar, ki je na zborovanju ene izmed belokranjskih strank konec prejšnjega tedna predlagal, naj si njeni predstavniki prizadevajo, da bi odprli mejo s Hrvaško, ni ravno najbolj na tekočem s političnimi dogajanjmi v zadnjih letih, ni pa težko razumeti njegove besede, ko se je spomnil starih časov, ko so belokranjski kmetje prodajali svoje izdelke globoko na Hrvaško in tam tudi kaj kupili, meja pa je nasilno pretrgala stoletne vezi. Na njegovo pobudo so se politiki le nasmešili, namesto da bi se globoko zamislili.

Semiške tropine

POSLANCI GOR - POSLANCI DOL - Semiški župan Janko Bukovec je prejšnji teden spoznal to, kar večina dobro ve: da gre po slaneč rad gor, dol pa zelo težko. V času pred volitvami so poslanci, ki se jim izteka mandat, bolj mehki in bi jih bilo lažje nagovoriti, da v parlamentu rečejo kakšno dobro za belokranjske ceste in vodovode. Povabil jih je 13, ki so bili izvoljeni v našem volilnem okolišu, a jih ni mogel spraviti dol. Prišel je le topliški jelinčičevac Rafael Kužnik, ki ima čez Podturn in Črmošnjice najbližje do semiške občine. Tudi državni svetnik in župan sosednje občine Branko Matkovič, ki si poleg občinske meje z Jankom deli tudi cestne in vodovodne težave, je prišel, za vse druge pa so glasovi Belokranjcev očitno nepomembni.

UDARNIK TONI - Ze kakšnih četril leta je minilo, kar je starosta belokranjskih humoristov Toni Gašperič v semiškem koncu poveljal prireditve, na kateri so se po dolgih letih spet zbrali nekdanji brigadirji. Toniju so obljubili honorar, vendar ga od sedaj še ni videl, in pod prelepimi rdečkasto sivimi brki, ki zadnje čase krasijo njegovo podoba, benti prejšnji sistem, ki je poleg vsega drugega hudega poznal tudi udarniško delo, prav on pa je nehotel postal udarnik že dolgo po tistem, ko so delovne brigade izginile z obličja naše nove države.

NASANKATI IN NADRŠATI - V skrbi za svoje občane se je kočevska občina odločila, da bo dala na svoje stroške opraviti tehnični pregled vlečne vrvi na žičnici v Dolgi vasi. Če se bo izkazalo, da je v redu, bo žičnica lahko delovala, v nasprotnem primeru je ne bo. Če pa bo delovala, bodo občinarji poskrbeli, da se bodo Kočevjarji lahko v Dolgi vasi ne le smučali in sankali, ampak tudi drsali. Kočevski Hydovod bo namreč ob gradnji vodovoda Dolga vas - Livold pripeljal vodo tudi do smučišča, s tem pa bo omogočil, da bodo lahko pozimi smučiče zasneževali tudi z umetnim snegom, za katerega je ena od zahtev, da je voda čista. Ker se ob tem istočasno kaže tudi možnost za ureditev naravnega drsališča ob smučišču, bodo imeli Kočevjarji s tem resnično vse možnosti, da se bodo lahko potolažili s pravim sankanjem in drsnjem.

ZOISOVE ŠTIPENDIJE - V raziskovalno delo, ki se izvaja v okviru projekta Znanost mladim, je bilo letos na kočevski gimnaziji vključeno 20 dijakov, med katerimi so skoraj vsi Zoisovi štipendisti. To seveda ne preseneča! Čeprav gre za nadarjene in marljive dijake, ki bi se verjetno v veliki večini tudi povsem prostovoljno odločili za raziskovalno delo, pa je država poskrbela, da se v ta projekt pravzaprav morajo vključiti. Komu namreč ne bi prišla prav dobra Zoisova štipendija tudi na fakulteti!?

Ribniški zobotrebc

KDOR PRVI PRIDE,... Pregovor pravi, da kdor prvi pride, prvi melje, in to drži kot pribito! Da je res tako in da zato velja pohiteti, pa bodo poslej vedeli tudi vsi tisti, ki so se nameravali prijaviti na natečaj za ugodna posojila za projekte na kmetijah, gospodarske projekte ter razvoj in infrastrukture, ki ga je letos prvič razpisal državni sklad za regionalni razvoj in ohranjanje posebnosti slovenskega podeželja, ki ima sedež v Ribnici. Ker je že v prvem razpisnem roku, v katerem je bilo razpisano za 750 milijonov tolarjev kreditov, prispelo veliko zelo dobrih projektov, ki pa so skupno kar za trikrat presegle vrednost razpisanih sredstev, so se na skladu odločili, da bodo razdelili kar celotno razpisano vsoto za že prispelle projekte, čeprav se razpis uradno zaključil šele konec oktobra. Prve in s tem zadnje kredite sklada v letošnjem letu bodo tako odboriši že konec tega meseca. Vsi novi prosilci in tisti, ki so za posojila zaprosili, pa jih ne bodo dobili, bodo morali počakati na prihodnje leto. Grenka izkušnja, ki pa naj bo vsem v poduk.

Dobrepoljski krompirčki

ZASLUŽNI PROFESOR - Med posebno zaslužnimi za izid zbornika "Naši kraji in ljudje" je tudi prof. Milan Šuštar, ki je veliko prepotoval zaradi stikov s tiskarji, avtorji, lektorji, občino itd., nabral pa je tudi prispevke pokroviteljev, da je zbornik lahko cenejši. Vse to delo je opravil s svojim avtom in pri tem doživel tudi prometno nesrečo.

PSI V ŠOLO - Mala pasja šola, ki jo organizira Kinološko društvo Grosuplje, se je začela 13. septembra. V šolo so povabili tri mesece stare pse in tudi njihove lastnike, saj ne bi bilo lepo, da bi bili psi bolj izobraženi.

UGLAŠEVANJE PRI BRDAVSU - Dobrepoljci so odlični pevci, zato so celo v občinski grb vnesli zvon, ki ponazarja pevsko tradicijo. Nekateri pa pravijo, da Zagoriški fantje, ki so nastopali že širo po svetu, tako lepo pojejo tudi zato, ker pred nastopom uglašujejo (domačini rečejo "ste-lajo") svoje glasove pri Brdavsu.

SLABŠA ŽIVINA - V Dobrepolju in Strugah je živine manj kot pred leti in tudi slabše kakovosti je. Tako meni govedorejski strokovnjak in minister dr. Jože Osterc, ki je po ogledu razstave v pogovoru s domačini dejal: "Če bi prej, ko so še Bosanci hodili sem kupovat, imeli tako živino, jim ne bi nič prodali."

UDRTINA V NOVI STROPNU - Po svečani seji občinskega sveta, na kateri je predstavnik Heraldicega društva Slovenije predstavil zastavo in grb občine Dobrepolje, je na vesleje - ker je občina dobila grb in zastavo - župan Anton Jakopič odprl steklenico šampanjca, zamašek pa je odletel v novi strop in tam pustil sled, manjšo udrtino. Župan je pripomnil: "To naj bo tragan spomin na to, da smo dobili grb in zastavo."

Ribniški ZLSD se pripravlja na volitve

Predstavitve kandidatov: Jožeta Košmrlja, Lada Orel in Janeza Ravnikarja

RIBNICA - Tu so se predstavili vsi trije kandidati ZLSD za državnoborske volitve. Iz ribniške organizacije kandidira Lado Orel, iz potoške Janez Ravnikar in iz krajevne organizacije iz Sodražice Jože Košmrlj. Kdo od teh treh kandidatov bo prišel na volilno listo, bodo pokazale strankine interne volitve.

Na zboru članstva Združene liste socialnih demokratov (ZLSD) v Ribnici so kandidati predvsem poudarjali, da bi moral imeti bodoči Državni zbor več posluha za vse večje socialne težave in razhajanja in poskrbeti za enakomeren razvoj vse države, boljše in odločnejšo zunanjo politiko, boljše šolsko vzgojo, spoštovanje zakonov itd.

"Sem za pravilen odnos do naše preteklosti, še posebej do novejših zgodovine in NOB," je dejal Jože Košmrlj. "Popravljanje in prirejanje zgodovine ne pelje nikamor. Ogrevam se za vključevanje v Evropsko zvezo, vendar takrat, ko bomo poznali vse plati in se o tem izrekli vsi državljani na referendumu. Menim, da se moramo vsi zavzemati za celovit razvoj Slovenije." Lado Orel je menil, da bi bilo dobro, ko bi imela stranka iz ribniškega konca svojega predstavnika v DZ, in dejal: "Zastopam linijo prenove in ugleda pravne in socialne države. Odločno podpiram program stranke, sprejet na kongresu. Zame je osnova pravična zakonodaja, ki jo je moč izvajati za zaščito ljudi." Janez Ravnikar misli podobno: "Ob krivicah, ki se dogajajo na vseh področjih, sem sklenil, da se v takšnem kriznem stanju zopet vrnem v politiko. Program ZLSD je moj program v celoti. Še več: boril se bom za pravično vrednotenje delovnega človeka in dela, ki ga opravlja, za socialno zaščito vseh in še posebej tistih, ki so neposredno vezani in odvisni od volje države."

A. KOŠMERL

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

- Smo Dolenjci zdrav in odporen narod?

- Seveda, in to bolj kot Evropejci, saj le domnevajo, da je zaradi bolezni norih krav na vsem svetu umrlo doslej 10 ljudi in se je zato poraba govejega mesa zmanjšala za 30 in več odstotkov; na Dolenjskem pa vsako leto v vsaki občini zaradi alkohola umre povprečno več kot 10 ljudi, a zato poraba alkohola ni nič upadla.

Razstava goveda po treh desetletjih

Od bikorejskega odbora pred 100 leti do današnjega Govedorejskega društva Dobrepolje-Struge

DOBREPOLJE - "Če kmet zakolje pitalca doma, proda meso po 600 tolarjev kilogram, če ga proda mesariji, pa dobi zanj 450 tolarjev," je povedal Jože Zrnc, predsednik Govedorejskega društva Dobrepolje-Struge, ki so ga po več letih nedelovanja letos obnovili in po več kot 30 letih že pripravili razstavo goveje živine pa še konj in drobnice.

"Včasih smo iz naše doline prodali po okoli 300 vagonov krompirja, danes pa krompir ne gre v prodajo, pač pa le še mleko in klavna živina," ugotavlja Jože Zrnc in dodaja, da imajo kmetje na območju občine okoli 800 krav in še okoli 150 glav ostale govede, 300 ovac in okoli 35 konj. Goveja živina je sivojavora, le nekaj je simentalske pasme.

V občini imamo nekaj zelo dobrih rejcev goveje živine. So pogumni, saj sedanji čas niso naklonjeni kmetijstvu. Ljubezen do goveda pa so podedovali od staršev, saj so predniki od tega živeli.

"Kmetje bomo morali bolj upoštevati navodila strokovne službe, saj imamo dobre strokovnjake, država pa bo morala tudi pomagati kmetijstvu, saj bo s tem ohrani-

Darilo Zelenih

Zbiralniki za baterije - Vzpodbuda občini

KOČEVJE - V Sloveniji še nimamo zakonodaje, ki bi urejala področje ravnanja s posebnimi odpadki. Zeleni Kočevja so se naveličali čakanja in se odločili, da bodo sami naredili prvi korak k organiziranemu zbiranju odpadkov na Kočevskem, ki naj bi deloval predvsem vzgojno za občane in vzpodbudno za občino kot celoto. Odločili so se, da bodo nabavili zbiralnike za baterije, pri čemer pa se je kljub skromnim sredstvom, s katerimi Zeleni razpajo zazdal denar izkazal kot še najmanjši problem.

Največji problem je povezan z odsotnostjo ustrezne zakonodaje, ter dejstvom, da v Sloveniji ne izdelujejo zbiralnikov za baterije. Zaradi potrebe po uvozu zbiralnikov iz sosednje Hrvaške, kjer so dobili ugodnega ponudnika, ki jim nudi zbiralnike po okoli 170 mark, pa Zeleni sedaj bijejo pravicato papirnato vojno, ki naj bi jim omogočila uvoz. Ko jim bo to uspelo urediti, pa bodo morali pridobiti še soglasja lastnikov zemljišč oz. trgovin, kjer naj bi zabojniki stali. Postavili jih nameravajo na približno 13 lokacij, s čimer računajo, da bo zadovoljivo pokrita celotna kočevska občina.

Za 30-litrski zabojnik, ki jih bo, kot upajo Zeleni, uspelo dobiti že prihodnji mesec, bo skrbela kočevska Komunala, s katero so se Zeleni dogovorili, da bo poskrbela tako za postavitev zbiralnikov, čiščenje in deponiranje kot tudi za odvoz na zbirno mesto v Ljubljano, od koder naj bi baterije odvažali v Anglijo, kjer jih uničujejo s posebno termično obdelavo.

M. L.-S.

DOBRO SO POSTREGLE - Na fotografiji je del od 40 članic aktivna kmečkih žena Dobrepolje, ki so ob svečanostih minuli teden, o katerih smo že poročali, z jedili, ki so jih same pripravile, postregle goste in domačine. Na fotografiji je na desni predsednica aktivna Marija Nučič. (Foto: J. Primc)

nila poseljenost naših krajev. Napredek v živinoreji mora temeljiti na domači krmi, žal pa je ba-

Jože Zrnc, predsednik Govedorejskega društva Dobrepolje-Struge

Odlagališče zadošča za osem let

Izdelan je projekt sanacije odlagališča odpadkov pri Mozlju

KOČEVJE - V sklopu reševanja problematike črnih odlagališč odpadkov v kočevski občini so za obstoječe centralno odlagališče odpadkov pri Mozlju pripravili projekt, ki bo predvidel vse postopke, ki so potrebni za ureditev takega odlagališča. Z izvajanjem tega projekta pa bodo v občini pridobili tudi na času, ki ga potrebujejo za izbiro najboljše možne lokacije za novo odlagališče.

Odlagališče odpadkov pri Mozlju ni bilo zgrajeno legalno, zato so se v kočevski občini že pred časom lotili izdelave projekta za

sanacijo odlagališča. "To smo morali storiti, saj predno bomo odpadke preselili na novo lokacijo, bomo morali pripraviti vse

FOTOGRAF ZAMENJAL FOTOGRAFA - V lokalu na TZO 68 v Kočevju je fotografa Zlatka Vardijana zamenjal nov fotograf. Foto "S" studio express je v celoti prenovljenih prostorih nekdanjega fotografskega studia odprlo soboto. Kot je povedal samostojni podjetnik Gorazd Svete, ki je svoj studio preselil v nove prostore iz donedavne lokacije na obrobju mesta, so s tem dodali nizu ugodnosti, ki jih svojim strankam nudijo že vrsto let, še eno: z lokacijo v centru mesta so postali strankam dostopnejši. Novost pa je tudi nov delovni čas. Na posnetku: z otvoritve. (Foto: M. L.-S.)

Najprej šola in voda, nato cesta

V šoli urediti še dva razreda - Osilnici in vsej občini zdravo pitno vodo - Še ta teden bo sprejet PUP

OSILNICA - Poročali smo o zapletih, ki so nastali ob prešolanju učencev 3. in 4. razreda podružnične osnovne šole v Osilnici v centralno šolo v 25 km oddaljeni Fari. Minuli teden je bilo o tem več razprav in našli so rešitev. Od

ponedeljka, 16. septembra, bo pouk za vse učence nižje stopnje spet v Osilnici. Učenci 1. in 2. razreda bodo imeli pouk v veroučni učilnici v župnišču, 3. in 4. razreda pa v edini učilnici v osilniški šoli. Dogovorjeno pa je tudi, da je treba čimprej pripraviti vse potrebno, da bo pouk za vse učence v šoli. Župan Anton Kovač pravi, da to ne bo posebno težko, saj je v šolski stavbi dovolj prostora in bodo sedanjo dvorano spremenili v dve učilnici in tako pridobili učilnici za otroke 1. in 2. razreda in za varovance vrtca, medtem ko bodo imeli učenci 3. in 4. razreda pouk v sedanji šolski učilnici.

Poročali smo tudi, da je sanitarna inšpekcija ugotovila tudi, da Osilnica in nekateri drugi kraji nimajo zdrave pitne vode. Na nedavnem sestanku predstavnikov zahodnodolenjskih občin, države Slovenije, vodovodnih strokovnjakov in drugih pristojnih je bilo med drugim rečeno, da bo imela občina Osilnica prednost pri reševanju problemov oskrbe z zdravim pitno vodo, saj je tu položaj najtežji.

Med glavne probleme občine gotovo sodi tudi prometna povezanost osilniške občine s Slovenijo po slovenskem ozemlju. Zdaj jih s Slovenijo veže le posodobljeni obkolpski kolovoz, v gradnji pa je še cesta od Kočevske Reke preko Borovca do Osilnice. Za obe ti prometnici pa je bilo veliko nasprotovanj med okoljevarstveniki in ta nasprotovanja trajajo še danes. Župan Anton Kovač pa je povedal, da bo predvidoma še ta teden sprejet občinski PUP (prostorsko-ureditveni pogoji), ki bo osnova tudi za gradnje v občini, v njem pa bo vrisana tudi za okoljevarstvenike sporna cesta od Kočevske Reke do Osilnice.

J. PRIMC

ŽUPAN IN NJEGOVA KRAVA - V skupini mlajših krav je bil dobitnik prve nagrade kar sam župan Anton Jakopič oz. njegova krava Viža. Vendar je čestitko za uspeh zavrnil, rekoč, da je sicer res v katalogu zapisan kot lastnik krave on, a ima za njeno vzrejo zaslužno izključno njegova žena Anica, ki zasluži tudi čestitko.

potrebno za zaprtje obstoječih deponij," pojasnjuje kočevski župan Janko Veber. Projekt so dokončno izdelali letos, na njegovi podlagi pa bodo poslej lahko v Kočevju natančno ugotovili, koliko smeti odlagališče še lahko sprejme. "Ne more se nam zgoditi, da bomo jutri pred dejstvom, da nimamo kam s smetmi," pravi Janko Veber. Sanacija bo namreč omogočila, da bodo na odlagališče pri Mozlju lahko odvažali smeti, če bo to potrebno, še naslednjih 8 let. "To pa je sedaj tudi končno znan skrajni rok, do katerega bomo morali urediti novo odlagališče odpadkov," dodaja Veber.

Za novo odlagališče je bila do sedaj že opravljena raziskava lokacije v Šahnu, vendar so ji krajan KS Ivan Omerza - Livold naprotovali. Na njihov predlog, naj se proučijo še druge možne lokacije, so raziskali tudi območje Riglja, pri čemer pa so po predpisanim postopku za določanje lokacij za odlagališča odpadkov sedaj v fazi sporazuma s lokalnim prebivalstvom. "Trenutno se pogovarjamo s krajinami, in če bo sporazum dosežen, da se lokacija lahko uskladi, bo z deli na določiti Riglja kot možne lokacije za novo odlagališče odpadkov smiselno nadaljevati," pojasnjuje župan Veber. V nasprotnem primeru bo zaradi sankcije obstoječega odlagališča pri Mozlju kočevski občini ostalo še dovolj časa za določitev za vse sprejemljive lokacije za novo kočevsko centralno odlagališče.

M. LESKOVŠEK-SVETE

KONCERT V KOČEVJU

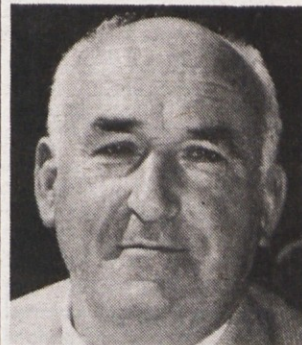
KOČEVJE - V soboto, 21. septembra, bo ob 21.30 v Kočevju nastop skupin Skytower (Primorska) in Rest in Peace (Kočevje). Koncert bo v prostorih Delavske godbe.

Če bi bil župan

Kaj meni o županu in občini Stane Boštjančič

DOBREPOLJE - Upokojenca Staneta Boštjančiča sem pobaral, kaj bi on naredil, če bi bil župan. Pa je začel hvaliti župana:

"Ja župan, Anton Jakopič, je dober župan. Je kmečki sin. Ko so ga v osnovni šoli spraševali, kaj bo, ko bo velik, je odgovoril, da bo kmet. Res je nadarjen, zavzet kmet in se prizadeva za občino,

Stane Boštjančič

čeprav doživlja razne očitke. Jaz ga podpiram in ga bom še naprej, saj vem, da boljšega župana ne bomo dobili."

Potem je še dodal, da so na Vidmu nujne mrliške vežice. Na podeželju ni več dosti ljudi, ki bi čuli pri mrliču, kot je bil nekdaj običaj. Vendar je še bolj potreben vrtec, ki naj ima prednost.

Predvsem pa je treba poskrbeti za zaposlitev ljudi, saj če ni dohodka, ni razvoja. Iskra odpušča, pa tudi v Stolarini ne gre najbolje. Zato nekateri Dobrepoljci že zelo skromno živijo. Če ne bi bilo kmečkih pokojnin, bi bilo pa še slabše, pravi upokojenec Stane, ki je največ let delal pri Varnosti in v kmetijski zadruzi.

Občina kupuje Sinolesovo zemljišče

Sklad stavbnih zemljišč občine Ivančna Gorica pri nakupu zemljišča Sinolesa zasleduje predvsem interese občine po prostoru v centru, ne pa socialne varnosti delavcev

IVANČNA GORICA - "Občina je kupila od Sinolesa za 14 milijonov dolarjev okrog 3.800 m² zemljišča, kjer je za zdaj še žaga, ker gre za prvovrsten prostor oz. lokacijo ob vstopu v Ivančno Gorico, kamor spada vse prej kot nekakšna žaga. Občina nič ne pomaga Sinolesu oz. njegovim 60 delavcem zaradi socialne varnosti, ampak se obnaša izključno kot dober gospodar, saj je to bolje, kot pa da bi žago kupil kdo drug. Prav tako ni res, da bi bil jaz sklicatelj izredne seje sklada stavbnih zemljišč, ampak je bil to predsednik sklada Pavel Groznik," je ivanški župan Jernej Lampret kategorično zanikal vrsto navedb v članku v prejšnji številki, objavljenem na tej strani pod naslovom Občina pomaga Sinolesu in Kalanom.

Naši informatorji, ki naj bi zadeve zelo dobro poznali, saj so blizu županstva oziroma lahko spremljajo dogodke v občini zelo od blizu, tudi "izza kulis", so se tokrat izkazali, žal, kot nezanesljivi. Predsednika upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč Pavla Groznika smo zato prejeli za izčrpnost pojasnilo in ga tudi dobili. Občinski svetnik SKD Groznik je povedal, da gre pravzaprav za uresničevanje sklepa oz. stališča zadnje seje ivanškega občinskega sveta (kjer pisca tehle vrstic zaradi letnega oddiha ni bilo), na kateri so pooblastili upravni odbor sklada in županstvo, da se lahko ta nakup opravi.

Predsednik sklada Groznik je povedal, da gre pravzaprav za dve parceli, in sicer za 230 m² veliko stavbišče žage in 3.525 m² pripa-

dajočega zemljišča. Sklad se je dogovoril z dvema bankama, da sta umaknili hipoteko nad žago Sinolesa; Ivančani so za hipoteko NLB deponirali 3.624.000 dolarjev, za hipoteka banke Noricum pa 2 milijona dolarjev. Groznik je povedal podobno kot župan Lampret, da so sklad zanimalo izključno parcele oz. zemljišče in da so hoteli z odločitvijo na seji 14. avgusta prehiteti morebitne druge interesente. Ivančani bi radi dobili investitorje na tem prostoru, kjer bo nastajalo občinsko središče, bodisi za prodajalne avtomobile, kjer so jim vzorniki Trebanjci, ali za kakšno drugo neindustrijsko dejavnost. Seveda bo potrebna poprejša sprememba zazidalnega načrta in še kaj. "Občina ni zasle-

dovala socialne rešitve, celo nasprotno. Župan Lampret pa naj bi sklenil pogodbo, da bila cela zade-

• **Predsednik ivanškega sklada stavbnih zemljišč Pavel Groznik je bil ves čas v stikih z direktorjem Sinolesa Rudijem Goletom. Ta je po dogovoru z Groznikom prekinil najemno pogodbo za žago s podjetnikom Svarcem. Občina bo žago še dajala v najem, dokler ne bodo pričeli z naložbami na tem prostoru.**

va še bolj verodostojna, ker upravni odbor sklada še ni registriran. Nakup je bil korekten, ugoden za občino, če pa smo s tem še pomagali zvečine našim občanom, zaposlenim v Sinolesu, tudi prav," je še dejal Pavel Groznik.

P. PERC

DAROVANJE KRVI IN PROSLAVA RK V SEVNICI

SEVNICA - Tukajšnja območna organizacija Rdečega križa vabi na darovanje krvi, ki bo v torek, 24., in v sredo, 25. septembra, v prostorih TVD Partizana v Sevnici. Že ta petek, 20. septembra, pa OO RK vabi na proslavo ob 130-letnici RKS, ki se bo pričela ob 18. uri v dvorani GD Sevnica.

PRIPRAVA NA TRGATEV

ČATEŽ - Kmetijska svetovalna služba Trebnje in vinogradniško društvo Čatež vabita vse vinogradnike z območja Čateža in okolice na strokovno predavanje o pripravi na trgatve ter o negi mladega vina, ki bo v petek, 20. septembra, ob 19. uri v gostilni Ravnikaar na Čatežu. Predaval bo mag. Mitja Kocjančič s Kmetijskega inštituta Slovenije.

RAZSTAVA STRIPA IN RISANEGA FILMA

SEVNICA - ZKO Sevnica bo v četrtek, 19. septembra, ob 18. uri v galeriji na sevniskem gradu organizirala v sodelovanju z Dolenjskim muzejem razstavo stripa in risanega filma Mikija Mustra. Hkrati se bo s predstavo Zimsko spanje, v kateri nastopajo vsi Musterjevi osrednji liki: Zvitorepec, Lakotnik in Trdonja, predstavila lutkovna skupina Pika Nogavička iz Novega mesta.

CIRIL PUNGARTNIK KANDIDAT LDS ZA POSLANCA

TREBNJE - Občinski odbor Liberalne demokracije Slovenije v Trebnjem se je odločil, da na bližnjih državnoborskih volitvah kandidirajo za poslanca Cirila Pungartnika, sedanjega trebanjskega župana. Pungartnikovo kandidaturo so podprli tudi ostali člani in simpatizerji LDS v trebanjski občini.

Unitehna vsako leto močnejša

Obrtna zadruga Unitehna Trebnje 7 let edini dobavitelj Revoza - Bruto promet OZ Unitehne za leto 1995 je 1.260 milijonov tolarjev, kar jo uvršča med večje firme

TREBNJE - Obrtno zadrugo Unitehna, z.o.o., v Trebnjem je ustanovila 23. avgusta 1984 deseterica obrtnikov iz trebanjske občine zaradi medsebojne pomoči, predvsem pa so želeli, da bi bila zadruga čim bližje članom. Zanimanje za ustanovitev zadruge je bilo še toliko večje, ker takratni predpisi niso dovoljevali obrtnikom nabave materialov in osnovnih sredstev brez prometnega davka. Število članov je zato naglo naraščalo, prav tako tudi promet zadruge. V največjem razcvetu pa je trebanjska zadruga zaposlovala tudi do 26 delavcev.

Ko so novi predpisi omogočili tudi obrtnikom nabavljati material brez prometnega davka, le z izjavo, se je članstvo začelo osipati. Nastale so tržne razmere in vsak član oziroma kooperant je začel razmišljati, kaj dobi za svojo udeležbo, ki jo plačuje zadrugi. Začelo se je tržno gospodarstvo, ki je pokopalo veliko obrtnih zadrug.

Takratno vodstvo in organi upravljanja pa niso gradili zadruge, ki je kasneje prevzela še ime Unitehna, le na kooperantskih

odnosih, pač pa je imela zadruga tudi svoje programe, kot so trgovski posli, gradbeni in finančni inženiring. Direktor Obrtne zadruge Unitehna je že peto leto inž. Karel Rebernik, Trebanjec, ki se je udomil v dolenjski metropoli, v Novem mestu.

V OZ Unitehna je prišlo ob nekakšne prelomnice, ko se je pričela kooperacija z Revozom, in tako so kooperanti naredili prve korake na poti osvajanja kakovosti. Ker je bilo tedanje jugoslovansko tržišče veliko in nezahtevno, je bila preobrazba s poudarkom na kakovosti zelo težavna. "Danes teh problemov ni več, saj nas je zahteval zahodni trg prisilil, da razmišljamo inovativno in delamo kakovostne izdelke, ker nam naše neorganiziranosti ne bi nihče plačal. Glede na novo nastale razmere so se tudi razmere v OZ Unitehna bistveno spremenile. Od nekdanj 26 zaposlenih delavcev, jih je danes le še 17. Fluktuacije nismo nadomeščali z novimi delavci, ampak smo si določene naloge razdelili in izboljšali informacijski sistem. Moram poudariti, da naš promet še nobeno leto ni padel, pač pa ga vsako leto povečujemo. OZ Unitehna ne pozna občinskih meja in ima svoje kooperante po vsej Sloveniji, od Dolenjske pa do Kopra, Kranja in Maribora, aktivnih pa jih je okrog 100. Naš bruto promet za leto 1995 je znašal 1.260 milijonov tolarjev, kar nas uvršča med večje firme. Naše področje je predelava kovin, plastike, izdelava PVC folije in finalnih izdelkov, pre-

delava gume, ulivanje aluminija, stih, barvnih kovin in sive litine, izdelava bencinskih membranskih črpalk, alkatni cevi in cevi za zalivanje vrtov, izvajamo vse vrste gradbenih in obrtniških del itd.

PAVEL PERC

O kakovosti Inpleta govori Evropa

V sevniskem podjetju Inplet pletiva, d.d., pridobili še drugi certifikat ISO 9001 - S projektom Inplet 2000 še znižujejo stroške in izboljšujejo prodajo

DOLNJE BREZOVO - Z vedno večjo ponudbo cenenege tekstilnega blaga je konkurenca v tekstilu na slovenskem in svetovnem trgu vse hujša. Zato so si v sevniskem podjetju Inplet zastavili visoke cilje, in sicer, da bodo proizvajali izdelke vrhunske kakovosti, se prilagajali modnim trendom, natanko spoštovali dobavne roke in tudi s konkurenčnimi cenami ustvarjali čim večji dobiček.

Da bi lažje dosegli te cilje, so že leta 1992 zastavili program pridobitve certifikata ISO 9001 in ga leta 1993 tudi pridobili od angleške institucije za certificiranje Bureau Veritas Quality International (BVQI). Inplet je bil takrat 13. podjetje v Sloveniji, ki je prejel ta certifikat. BVQI je vsakih šest mesecev opravljal presojo vzdrževanja sistema kakovosti, po treh letih pa so ponovno opravili celovito presojo celotnega sistema in na tej osnovi je BVQI pretekli petek podelil še drugi certifikat ISO 9001.

"Kljub temu da smo izvedli poslovanje po sistemu ISO 9001, smo ugotovili, da to še ni dovolj za konkurenčnost na svetovnem trgu in da je to le prva faza in osnova za celovito obvladovanje kakovosti poslovanja podjetja. Po vzoru novomeškega Revoza in velenjskega Gorenja smo se lotili šestmesečnega izvajanja projekta racionalizacije in stalnega napredka "Inplet 2000". Ta projekt smo izvajali od novembra lani skupaj z ITEO Ljubljana in svetovalno firmo ESSOR iz Francije. Glavni

50 LET LD ŠENTRUPERT - Starešina LD Šentrupert Franc Kramer je na sobotni slovesnosti pri lovski koči v Nebesih ob zlatem jubileju te zelene bratovščine podrobno orisal prehojeno pot šentruperskih lovcev; med ustanovnimi člani je živ le še njegov 84-letni oče Franc, najstarejši med 47 članov. Predsednik Lovske zveze Slovenije mag. Franc Avberšek je izrazil prepričanje, da so lovške družine takšne kot so, prave in da ni nobene potrebe, da bi jih razbijali skladno z občinskimi mejami. Zatem je Avberšek (na desni, ob njem starešina LD Šentrupert Franc Kramer in tajnik Stojan Vojnovič, ml.) podelil 6 redov za lovske zasluge, in sicer 2. stopnje Stojanu Vojnoviču, ml., 3. stopnje pa Ediju Zavrlu, Alfonzu Tratarju, Janezu Golobu, Francu Kuslju in Jožetu Zupančiču. (Foto: P. Perc)

REZULTATI SE DOSEGAJO ZNOTRAJ KOLEKTIVA - Generalna sekretarka Gospodarske zbornice Slovenije Francka Gabron je na krajši slovesnosti ob ponovni podelitvi certifikata ISO 9001 Inpletu vprilo nekatere poslovne partnerje čestitala vodstvu in delavcem za ta "zelo velik uspeh." Povedala je, da ima v Sloveniji okrog 170 podjetij certifikat ISO, da pa jih je zelo malo, ki so ta certifikat dobili še drugič. Gabronova je poudarila, da je "Inplet spoznal, da se večina rezultatov dosega znotraj kolektiva in da ima Inplet zelo delovno direktorico, ki jo je močno čutili v Ljubljani." Na posnetku: direktor BVQI Ljubljana Zoran Lekić podeljuje certifikat ISO 9001 direktorici Inpleta Mariji Jazbec. (Foto: P. Perc)

• LETOS ZA 12 MILIJONOV MARK PLETIV - Delničarji podjetja Inplet pletiva, d.d., Sevnica so Lisca, Jutranjka, Komet, delavci Inpleta in skladi države. V Inpletu izdelujejo modna, kakovostna (ne)elastična in ekološko obarvana pletiva za spodnje perilo, kopalko, otroška oblačila in oblačila za prosti čas. 14 let staro tovarno posodobljajo z najsodobnejšo strojno opremo, da lahko sledijo svetovni modi. V podjetju dela 95 delavcev, slaba polovica pa jih ima srednje, višjo ali visoko izobrazbo. Plače izplačuje Inplet v skladu s kolektivno pogodbo. Letos bodo izdelali 1,4 milijona t.m. in prodali za 12 milijonov mark pletiv, od tega je 60 odstotkov direktnega ali posrednega izvoza.

Mojca Zakšek

kakovosti v Inpletu Mojca Zakšek orisala, kako vztrajna in usklajena so bila prizadevanja za izboljšanje kakovosti. "Spoznali smo, da je nekaliteta strošek in sovražnik uspešnega poslovanja. Na tej poti nam je uspelo, kajti odprli se je nov trg, vzpostavili smo stike z novimi poslovnimi partnerji in o kvaliteti Inpleta govori danes evropska konkurenca," je povedala Zakšekova.

P. P.

Krjavljive iskric

VARČNOST? - Ko je svetnik LDS Franc Godeša ugledal svoje ime v Krjavljiveh iskricah, se nam je brž oglašil s prgiščem informacij, ki zadevajo delovanje ivanške občine. Za tole rubriko uporabimo Godeševo ponazoritev, kako zelo varčen mož je ivanški župan. Godeša pravi, da je želel, da bi se člani občinskega sveta seznanili z delom Sosveta načelnice Uprave enote Grosuplje, zato je kot član tega organa 21. avgusta naslovil na svoje kolege svetnike dopis in priložil zapisnike vseh treh dosedanjih sej tega organa. Na ivanškem Županstvu je, po Godeševih besedah, naslednji dan župan zadržal pošiljatev zaradi posebnih stroškov, ki bi s tem nastali, odločil pa je, naj to gradivo pošljejo v kuverti z ostalim gradivom za septembrsko sejo občinskega sveta. Godeša je izračunal, da bi znašali stroški le borih 924 tolarjev, v deževnem poletju pa bi lahko v več kot enem mesecu v miru "prežvečili vso to papirnatost solato!"

STRANKE OB STRANI - Vaščani Velikega Kala in okoliških krajev v šentviški krajevni skupnosti pravijo, da ne bodo pozabili, kdo jim je stal ob strani pri naprovanju ustanovitve terapevtske skupnosti za zasvojenice. Podporo so iskali tudi pri strankah in jo dobili le pri SDS. Na zboru krajanov v Šentvidu pri Stični so pogrešali celo sklicateljico - predsednika sveta KS. Pravijo, da bi Jaka Sever že prišel, če ne bi bil v službi pri prvaku SLS Marjanu Podobniku, in to pred bližnjimi volitvami...

Trebanjske iveri

OVACIJE - Na letošnjem srečanju žensk v spomin na 1. kongres SPZZ je preteklo nedeljo v Dobrniču ob zaključku programa prišel pred mikrofonom tudi prvak SNS in poslanec državnega zbora Zmago Jelinčič. Požel je ovacije s temi besedami: "Nikoli ne bomo pozabili, kaj ste storili za Slovenijo in Slovence. Navkljub temu da se nekateri ministri plazijo po Vatikanu, ne bomo dovolili, da bi rimskokatoliška cerkev prevzela komando! In vse več nas bo na vaši strani!" Preden se je Jelinčič prebil skozi množico nazaj do svoje družice, poslanke Polonce Dobrajc, so mu številne starejše udeleženke srečanja za ta učinkoviti populistični predgovilni nastop, skušale stisniti roko.

ZGODOVINA BO NESPREMENJENA - Poslanica DS v državnem zboru Danica Simšič je množico ogrela z besedami, da bodo mladim omogočili dostojno, človeka vredno življenje v svobodni Sloveniji, kjer bo zgodovina ostala nespremenjena. Simšičeva je povedala, kaj se je dogajalo v parlamentu ob sprejemanju t.i. vojne zakonodaje. "Želeli so, da bi bili posebnih pravic in varstva deležni tudi tisti, ki so v času NOV stopili na drugo stran. No, to se ni zgodilo. Bi pa rekla takole: Opušči se je mogoče vsako zmoto, pozabiti ne! Posebej nagraditi in plačati narodno izdajstvo bi bila pa zgodovinska sramota!" Uf, še bo vroče pred državnoborskimi volitvami...

Sevniški paberki

FRANCOZ LACROIX Glavni cilj projekta Inplet 2000 je doseči dobiček 6 odstotkov, to pa je bila tudi zahteva delničarjev. V podjetju so bili po besedah direktorice Inpleta Marije Jazbec navdušeni nad programom francoske svetovalne tvrdke Essor za racionalizacijo poslovanja. V Inpletu so aprila lani začeli sami izvajati ta program, a ker po pol leta ni bilo rezultatov so se novembra odločili za skupno delo z Essorjem in ljubljanskim Iteom. Realizacija na delavca se povečuje, poslujejo z dobičkom... "Stranski pojav" prisotnosti zahtevnega gospodara François Lacroixa je to, da je danes v Inpletu še 95 zaposlenih, nekdanj pa jih je bilo 121, zato je razumljivo vsaj delavci, ki so se poslovali od Inpleta, niso navdušeni nad Francozovimi metodami za racionalizacijo in napredek poslovanja. Ti pravijo, da gre za tipičnega frankofila in germanofoba, očitno alergičnega ne le na povzdigovanje trdnosti pemske valute. NISO V ZLAHTI - V sevniskih logih je priimek Perc kar pogost, in ker se Perei v zadnjem času spet pojavljajo v medijih, tudi v Dolenjskem listu, naj se ve urbi et orbi, da si bivši predsednik Astronavtično-raketnega kluba Vega Drago Perc in njegov soimenjak, bivši direktor Jutranjke, nista v medsebojnem sorodstvu, še manj pa je pisec tehle vrstic, novinar DL P. P., v kakršnikoli "zlahti" z obema omenjenima gospodoma.

ZMAGA! - Krški košarkarji so na gostovanju v domovini Jaroslava Dostala prepričljivo premagali domače moštvo, zato pa mogotec Dostal zmaga v Krškem v podjetju Videm nad domačo poslovno ekipo. Dostalu je bila igra posavskih košarkarjev menda tako všeč, da razmišlja, kako bi postal še njihov sponzor.

PRIJAVA - Ko se je v krškem Labodu šušljalo o stavki, so delavkam dajali listke. Na te naj bi se podpisovale, ali bodo stavkale ali bodo prišle delat. Jasno, zakaj listki. Zato, da so v direkciji vedeli, koliko malic je treba skuhati, kajnega?!

"NISTE RESNI" - V obnovljenem nakupovalnem središču v Krškem se je v trgovini Planika oglasila neka gospa in želela kupiti damske čevlje številka, oprostite, 41. En par si je ogledala, in ko je ugotovila, da so čevlji premajhni, je prosila še za večje, torej še daljše damske čevlje. Trgovka je ob taki velikosti ženske obutve sicer ostala pri sebi, vendar je gospe zabrusila, da je je sita in da sploh ni resen kupec. Stranka, ki pogosto kupuje čevlje v Planiki, je šokirana zapustila trgovino. Ker je človekova noga št. 41 povsem zemeljski pojav, je bila trgovka verjetno žrtev nezemeljskih sil, da jo je omenjeni obisk tako vrgel s tira. Zadevo mogoče lahko pojasnimo z datumom: zgodilo se je namreč v petek, trinajstega.

Novo v Brežicah

BESEDE, BESEDE, BESEDE - Cesta med Brežicami in Bizeljskim je vse bolj razkopana. Za to skrbi čas, temu pa pomagajo tudi avtomobili; predvsem se pozna navzočnost težkih tovornjakov, ki so v zadnjem času to cesto izbrali za svojo najprikladnejšo pot proti Mariboru. Zadnji čas je, da začno pomagati tudi veljaki, ker Brežičani sami ne zmorejo sproti popravljati vseh lukanj. Veljakov najbrž sploh ne bi tako glasno klicali na pomoč, če se ne bi pred časom slišale njihove obljube o preplastitvi ceste na Bizeljsko. Med temi, ki so trosili obljube, je bil tudi državni sekretar Marjan Dvornik, če so ga Brežičani prav razumeli. Mogoče tisti večer zato ni odrekel pomoči za to cesto, ker je sedel pred polno dvorano možnih volilcev in daleč stran od izhodnih vrat dvorane.

TURIZEM - Po Brežicah se govori, kdaj bodo Brežice turistična občina. Ko bo cestni vlak Čatež ekspres peljal goste Term Čatež na Bizeljsko na cviček, ki je iz Gadove peči.

PRED VLAK - V Dobovi se železnica in cesta še zmeraj križata v isti ravnini. Nujen je železniški podvoz, saj imajo domačini že čez glavo čakanja pred spuščeni železniškimi zapornicami, boje pa se tudi, da bo tega čakanja pred tiri še več, ko se bodo balkanci še bolj pomirili in bo vozilo skozi Dobovo še več vlakov. Brežiški župan je že prosil Ljubljancane, da bi dali denar za gradnjo podvoza. Ljubljana pa ne da denarja. Ker se te zadeve nič ne premaknejo, nekateri že stavijo, da bo podvoz takrat, ko bo Dobova občina.

PAZNIK KAPELSKIH LOVCEV

KAPELE - Lovska družina Kapele bo v oktobru praznovala 50-letnico obstoja. Za jubilej so obnovili streho na lovski koči, med dogodke ob obletnici pa spada tudi streljanje na glinaste golobe v začetku septembra. Na tem streljanju so preizkusili novo napravo za metanje golobov, ki so jo nabavili predtem.

GASILCI OBNAVLJAJO

KAPELE - Da so gasilci na območju Kapel dejavni, dokazujejo tudi v času, ko ni požarov, in sicer med drugim z vzdrževanjem svojih naprav in objektov. Med plodove takih "mirnodobnih" akcij štejejo tudi obnovljeno zunanost gasilskega doma v Kapelah in prenovljeno streho na gasilskem domu v Rakovcu.

V času od 7. do 13. septembra so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Kržan iz Brežice, Nino, Antonija Rus iz Velike vasi - Ziga, Bojana Vogrinec iz Sel Mateja, Bernarda Urbanč iz Krškega - Žana, Franja Jazbar iz Sevnice - Ivo, Margarita Osojnik iz Vrhovnice - Matej, Stanka Resnik z Malega Kamna - Karin, Sonja Puc iz Sevnice - Andreja, Diana Horvat iz Slovenske vasi - Katjo. Čestitamo!

Bojazen pred vračanjem

KRŠKO - Ko so se pred dobrih štirimi leti v Nastanitvenem centru podjetja Pionir Standard v Krškem namestili prvi begunci, ni nihče pričakoval, da bo njihov drugi dom pri nas potreben še danes. Prvo leto je v tem centru našlo streho nad glavo 270 beguncev, danes pa jih tam biva še 211: 87 žensk, 53 moških ter 71 otrok in mladostnikov. Slednji so večinoma vključeni v osnovne šole v Krškem, na Raki, v Velikem Podlogu in v Podbočju, 21 jih obiskuje slovenske srednje šole. Kot je povedala vodja begunskega centra Vlasta Belca, pa je letos prvič uspelo tri malčke vpisati tudi v malo šolo.

Življenje beguncev je zaradi nejasne prihodnosti negotovo.

Približno ena šestina jih je iz območja federacije, za katero se sicer meni, da so že ustvarjene možnosti za vrnitev, čeprav od tamkajšnjih občin ne morejo dobiti zagotovila, da bi se lahko kje namestili. Ostali pa so iz območja, ki po daytonskem sporazumu spada pod srbsko oblast in kamor vrnitev niti obiski niso možni. Nič čudnega torej, da je med begunci bojazen pred vračanjem, posebno ker iz Nemčije (ki jih lahko v nasprotju s Slovenijo domov pospremi še s kakšno odpravnino ali ugodnostjo) že prihajajo informacije, naj bi začeli od tam samske begunce vračati oktobra, družine pa prihodnje leto. Prav zaradi nejasnosti je vse več psiholoških težav.

T. G.

NEGOTOVOST MED BEGUNCI - Krški begunski center, kamor je po zaprtju centra v Sevnici prišlo še 21 beguncev, je tudi po dobrih štirih letih poln. Lesene barake niso bile predvidene za takšne obremenitve, kar se pozna predvsem pri pogostih izpadih električne energije. Begunci, ki vsako jesen še upajo na vrnitev, ne verjamejo več nobenemu sporazumu in dogovorom, med njimi vlada nezaupanje in strah. Tudi občutki krivde. (Foto: T. G.)

PRAZNOVANJE - V sklopu proslave ob 50-letnici podjetja Vito Brežice so v četrtek v Vinovih proizvodnih prostorih v Šentlenartu odprli dve razstavi. Stanislav Bačar, bibliofil iz Ajdovščine, in Goriški muzej sta z razstavo Vinorejski tiski in podobe dala na ogled knjige z vinogradniško, vinarsko in kletarsko vsebino ter podobe o vinarstvu. V retrospektivni razstavi pa so ponudili izbor del otroške likovne kolonije Trgatev, ki jo ob podpori podjetja Vito organizira OŠ Marije Broz iz Bistrice ob Sotli. V kulturnem programu sta nastopila tamburaški orkester iz Arti in igralec in pesnik Tone Kuntner (na fotografiji). (Foto: M. Luzar)

Še dobro, da niso imeli tovarne

V krajevni skupnosti Kapele so pred leti pohiteli z urejanjem vežice, zdaj bo na vrsti obnova - Zamisel za prenovno stavbo krajevne skupnosti - Uredili bodo ekomuzej

KAPELE - V krajevni skupnosti Kapele so pred časom zapisali med delovne naloge tudi ureditev poljskih poti in odvodnjavanje ob teh. Kot pravi Franc Urek, predsednik sveta KS Kapele, so polovico tega načrta že uresnili.

Del pozornosti in seveda denarja namenjajo pokopališču in mrliški vežici. Krajevna skupnost Kapele je bila v občini med prvimi, ki je zgradila tak objekt; to je bilo pred več kot desetimi leti. Takrat je bilo to dobro, zdaj pa ni več, saj morajo že misliti na obnovo vežice.

Kapelci bodo obnovili še eno zgradbo, in sicer stavbo krajevne skupnosti. Tako bodo v kratkem predstavili idejni projekt obnove tega objekta, iz katerega se bo v

prihodnjem obdobju izselila pošta. Za nekajsto obnovo je šlo tudi pri vodovodu. Potem ko so Kapelci v zadnjem obdobju kar pogosto zaskrbljeni omenjali nepopolnost kapelskega vodovoda, so se pred kratkim rešili precejšnje skrbi, kar zadeva oskrbo z vodo. Brežiško komunalno podjetje je namreč izpraznilo vodne rezervoarje na podstrešju kapelske osnovne šole.

Če so vodovodari v Kapelah torej že uspeli, pa tega še ni mogoče trditi za tiste, ki bodo posodobili telefonsko omrežje v krajevni skupnosti. Prav zdaj polagajo kable za razširitev omrežja v celi krajevni skupnosti. Kot pravi Urek, čakajo še na optični kabel od lovske kočice proti Kapelam.

Vsakdanjega delovanja in življenja krajevne skupnosti si ne morejo predstavljati, ne da bi poskrbeli za vse navedeno. Vselej pa se najde še kaj, kar dopolnjuje in bogati vsakdanji utrip. "Veseli smo, da se v Kapelah širi drobna obrt. Kraj nima industrije in smo veseli, da je tako ostalo čisto okolje. V takem okolju bo lažje zaživeti ekomuzej, ki bo vključil vso naravno in kulturno dediščino

Franc Urek

Voda iz vaških vodovodov sumljiva

Četrtnina občanov pije vodo iz vaških vodovodov, ki je večinoma oporečna - V zajetjih vse vode oporečne, izjema le globinske vrtine - Za preventivno vzdrževanje ni denarja

KRŠKO - Stanje na področju vodooskrbe je v občini vse prej kot rožnato. Že samo podatek, da 6 tisoč prebivalcev, med njimi celo šole in gostinski lokali, uživajo vodo iz vaških vodovodov, ki ni pod nadzorom in je uporaba zato tvegana, je zaskrbljujoč. Po zakonu o gospodarskih službah bi lahko vodovode upravljali tisti, ki imajo za to certifikat, občina Krško pa zaenkrat še nima zakonsko urejenega odloka o podeljevanju koncesij (ta je na dnevnem redu današnje seje), zaradi česar so bile dolgoročne odločitve upravljalca javnega vodovoda omejene.

Po besedah vodje sektorja komunalne pri Kostaku Sreča Planinca Kostak vzdržuje 400 kilometrov primarnih in sekundarnih vodovodov s pripadajočimi objekti in zajetji. Zadnjih deset let se je voda

stalno slabšala, zato so se na občini odločili za izdelavo študije, ki vsaj nakazuje možne rešitve, te pa so vsekakor potrebne, saj so vse vode zaradi kraškega terena v zajetjih oporečne, bolj je vsaj z novimi globinskimi vrtinami. Zato so potrebni veliki napori, da pride do uporabnikov neoporečna voda (samo za vzorčenje Kostak letno namenja 7 milijonov tolarjev). Tako sta na primer sistema Kostanjevica in Senovo bakteriološko onesnažena, krški sistem, ki je sicer precej star, ima težave zaradi kemičnega onesnaženja, medtem ko se Raka z okolico ubada s premajhnimi količinami vode, vendar bodo slednje težavo rešili z dodatno vrtino, katere tehnični prevzem naj bi bil konec septembra. Sistem Podbočje se je z lani pridobljeno novo vrtino rešil bakteriološkega onesnaženja, novi globinski viri v Orehovcu pa naj bi odpravili tudi težave na kostanjeviškem sistemu. Tudi Senovo ima že narejeno vrtino, vendar so projekti še v delu, nov sistem, ki ga bo še letos Kostak prevzel od krajevne skupnosti, se obeta še Zdolam. Sicer pa je, kot pravi Srečo Planinc, prav prevzemanje vaških vodovodov težavna naloga, saj se vaški odbori oziroma krajevne skupnosti za predajo Kostaku odločijo takrat, ko je sistem že zanič in je omrežje preobremenjeno, zato poskušajo pri tem pomagati tudi občina in krajevne skupnosti.

Kljub temu da je občina v vodooskrbo zadnja leta precej vlagala (predvsem za študije in nove vire), bo potrebno še veliko postoriti, tudi za prilagoditve mreže in priključitev na daljinsko in računalniško vodenje, kakor novi sistemi že delujejo. Glede na to,

Srečo Planinc

RENASANSI IN KLJUNASTE FLAVTE

BRESTANICA - Na gradu Rajhenburg bo v nedeljo, 22. septembra, ob 17. uri na sporedu še en koncert v okviru prireditev Jesenske serenade. Nastopila bo Camerata Carniola, ansambel kljunastih flavt, naslov koncerta pa je Renesansa in kljunaste flavte.

L. M.

PAZNIK VINA BREŽICE - Petkove osrednje slovesnosti ob 50-letnici Vina Brežice, na kateri je bil osrednji govornik predsednik Gospodarske zbornice Slovenije mag. Jožko Čuk, se je udeležil tudi predsednik države Milan Kučan. Udeleženci so prisluhnili tudi prijetnemu prazničnemu programu. (Foto: L. M.)

Rudnik Senovo praznuje 200 let delovanja

Več prireditev

SENOVO - Rudnik rjavega premoga Senovo praznuje letos 200 let. Ob tej priložnosti je že bilo nekaj prireditev, slovesno pa bo tudi v petek in soboto. V petek, 20. septembra, bo ob 16. uri odprtje krušne peči v Novi koloniji, ob 17. uri bo slavnostna seja v Domu 14. divizije na Senovem, ob 18. uri se boste lahko sprehodili skozi preteklost senovške doline ob kramljanju z gospodom Seherjem. Pogovor bo vodila Aleksandra Macur, program pa bodo dopolnili še člani oktet DKD Svoboda Senovo in citrarka Jasmina Levičar.

V soboto, 21. septembra, bo od 10. do 14. ure otroški kulturni maraton učencev OŠ Senovo in otrok iz vrta Senovo pri kocki rudarjenja v parku pri upravni zgradbi. Ob 15. uri se bodo začele prireditve pri upravni stavbi, v primeru slabega vremena pa v Domu 14. divizije. Najprej bodo nastopili učenci harmonikarske šole Tonija Sotoška, ob 15.30 bodo člani recitatorske skupine DKD Svoboda prebiralirudarske pesmi domačih avtorjev. Ob 16. uri bo nastopil oktet DKD Svoboda, pol ure kasneje pa gledališka skupina istega društva. Ob 17. uri se bodo predstavili folkloristi, ob 17.30 bo promenadni koncert senovskega pihalnega orkestra, ob 18. uri pa rudarska veselica z Brodniki na igrišču v Dovškem. Program bodo popestrili tudi plesalci plesne šole Lukek.

L. M.

V Celju razstavlja malo Dolenjcev

V Celju so odprli 29. obrtni sejem - Od obrtnih zbornic iz našega konca le trebanjska - Precej govora o mačehovskem odnosu države do obrti in malega podjetništva

CELJE - V petek, 13. septembra, so v Celju odprli 29. mednarodni obrtni sejem, ki velja za največjo sejamsko prireditve pri nas. Prireditelji pa pričakujejo, da bo praga njihove prireditve do 22. septembra prestopilo več kot 250 tisoč ljudi. Žal je med 1.740 razstavljalci iz 26 držav le malo obrtnikov iz Dolenjske, Posavja in Bele krajine. Od območnih obrtnih zbornic, ki se predstavljajo na sejmu, je z našega konca predstavljena le trebanjska.

Sejem je priložnost, da obrtniki opozorijo na svoje težave. Tako je predsednik Obrtne zbornice Slovenije (OZS) Miha Grah že v svojem otvoritvenem govoru opozoril, da država sprejema zakonske in druge odločitve, ki za celotno malo gospodarstvo in obrt ustvarjajo slabše možnosti. Najhujša

je finančna nedisciplina in v zvezi s tem prepočasno delovanje sodstva, poleg tega pa še prevelike obrestne mere, slabe kreditne možnosti, nelojalna konkurenca

POTRJEJ CERTIFIKAT ISO 9001 TESNILOM TMT, D.D.

VELIKA LOKA - Direktor Tesnil - tovarne motornih tesnil, d.d., (TMT) Velika Loka Milan Nosan z veseljem sporoča poslovnim prijateljem, da so v TMT ponovno dokazali, da vzdržujejo in nadgrajujejo sistem kakovosti v skladu z zahtevami standardov kakovosti po ISO 9001. Konec avgusta so namreč TMT podaljšali veljavnost certifikata po ISO 9001 za naslednje triletno obdobje. Letos praznuje TMT tudi peto leto samostojnosti družbe, ki se je v tem obdobju preoblikovala v delniško družbo v pretežni lasti zaposlenih. Poslovni rezultati, delež na evropskem trgu motornih vozil in status dobavitelja uglednim proizvajalcem vozil uvrščajo TMT med velike in dobre družbe. Teh dosežkov in jubileja se bodo spomnili tudi na petkovem skupnem srečanju poslovnih partnerjev in zaposlenih Tesnil, TMT, d.d., v Veliki Loki in pozneje v Velikem Gabru.

in slaba zaščita malega delodajalca. Se ostrejši je bil predsednik upravnega odbora OZS Stanislav Kramberger, ki je povedal, da je slovenskim obrtnikom in podjetnikom dovolj obljub države, ki jih kasneje ne izpolni. Vlada k pripravi delovnih besedil zakonov, ki se tičejo obrti in malega podjetništva, letos obrtne zbornice ni povabila niti enkrat, tako zakone vidijo šele, ko so že na poslanskih klopetih, pri amandmajih, ki jih predlagajo poslanci, ki področje obrti bolje poznajo, pa so ponavadi preglašavani. Omenil je tudi, da država z novimi davki in prispevki obremenjuje le tiste, ki delajo legalno in v skladu z zako-

ni, prav nič pa se ne potrudijo, da bi pobrala davke in prispevke tudi

• Minister za gospodarske dejavnosti Metod Dragonja je povedal, da se vlada zaveda pomena malega gospodarstva, saj celotnemu družbenemu proizvodu daje 30-odstotni delež in zaposluje četrtino vseh zaposlenih. Poudaril je, da je na junijskem zasedanju obravnavala Strategijo razvoja malega gospodarstva, ki je zdaj v javni razpravi, konkretne predloge in pripombe nanjo naj bi obrtniki in podjetniki dali na celjskem obrtnem sejmu, ki ga bo jutri obiskal in se z udeleženci pogovoril tudi predsednik vlade dr. Janez Drnovšek.

od tistih, ki se temu tako ali drugače izogibajo.

I. VIDMAR

MED REDKIMI - Med redkimi razstavljalci iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja so bili tudi Črtaličevi iz Novega mesta, ki se celjskega mednarodnega obrtnega sejma udeležujejo vsako leto. Tokrat so razstavili bogat izbor naprav fitnes programa in peskalne stroje ter klimatsko napravo z antibakterijskim delovanjem. Po besedah Mojce Črtalič (levo), letos obišče njihov razstaveni prostor precej več resnih strank, medtem ko so v prejšnjih letih prevladovali radovedneži. (Foto: I.V.)

Le še okolju prijazna vozila

V Avtu Kočevje pospešeno obnavljajo zastarel vozni park - Med skupno 70 vozili imajo še 50 starih

KOČEVJE - Koncem prejšnjega meseca so v Avtu Kočevje dobili pet novih vozil, s čimer so izpolnili za letošnje leto predviden načrt, po katerem naj bi v nekaj letih obnovili celoten vozni park. Poleg potrebe po ohranjanju konkurenčnosti jih k temu prisiljuje tudi to, da bodo morali stara, neekološka vozila počasi izločiti iz prometa.

V svojih najboljših časih je imel Avto Kočevje skupno tudi do 180 voznihi enot cisternskega dela in voznega dela s ponjavami, kar ga je uvrščalo med največje tedanje jugoslovanske prevoznike. S težavami, s katerimi so se soočili konec osemdesetih let, so začeli zmanjševati tudi število voznihi enot, tako da so jih imeli leta 1994 še 125. Vendar je tedanja sanacijska ekipa podjetja ocenila, da je tudi to še vedno preveliko število. Ob zmanjševanju števila zaposlenih, ki jih je danes v podjetju 110, so občutno zmanjšali tudi število vozil. Pri tem jih je vodilo prepričanje, da morajo v podjetju ostati le težka tovarna vozila. Tako so pristali pri številu 70, kolikor jih nameravajo imeti v podjetju tudi v bodoče. "To je število, ki nas še uvršča med velike prevoznike, hkrati pa je 70 vozil tudi tisto število, ki nam še omogoča dobro obvladovanje celotnega voznega parka," pravi

vi direktor podjetja Ladislav Lenassi.

Problem pa ni bil samo v prevelikem številu voznih enot, ampak tudi v zastarelosti voznega parka, saj od leta 1994 v podjetju niso nabavili niti enega novega vozila. Sanacijska ekipa je zato že leta 1994 zastavila program obnove voznega parka, po katerem naj bi v nekaj letih zamenjali vsa stara vozila z novimi ekološkimi vozili, tako da bi na leto zamenjali najmanj pet vozil. Ker so bile vse nepremičnine pa tudi premičnine v podjetju zastavljene že celo po dvakrat in več, so jim investicije predstavljale težak problem, vendar pa jim je ob velikem razumevanju in podpori Avtoconmerca iz Ljubljane že lani uspelo prodati 15 starih in kupiti 15 novih vozil, pred nedavnimi pa so tem dodali še 5 novih. Ker je med 70-imi vozili 50 še vedno starih (najmlajši med njimi je star 5 let), bodo morali, kot pravi direktor Lenassi, v prihodnjih letih nabavljati tudi po več kot pet vozil, saj četudi starih neekoloških vozil še ne bodo morali tako kmalu izločiti iz prometa, bo vožnja z njimi postala za podjetje predraga, s čimer pa bo ogrožena konkurenčnost podjetja na zahodnoevropskem trgu, ki je njihov edini trg.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Kako kaže na borzi?

"Konec dober, vse dobro" bi lahko na kratko povzeli dogajanje na borznem trgu v preteklem tednu. Potem ko smo se prejšnji ponedeljek soočili z ekstremnimi padci tečajev delnic, si je v naslednjih dneh borzni trg opomogel, in sicer so porasli tako tečaji večine delnic kot skupni promet. Po pričakovanjih je bila največje pozornosti deležna novinka na borzi - delnica podjetja Leka serije A. Resda je dosedaj na borzi že kotirala Lekova delnica serije C, vendar je ta predstavljala le nekaj čez 2-odst. delež podjetja, tako da delnica ni bila pretirano likvidna in se je cena gibala med 11.000 in 12.000 tolarji. S prihodom novih delnic, ki so po vsebinskih lastnostih popolnoma enake že kotirajočim, je delež kotirajočih delnic presegel 90 odstotkov podjetja, zaradi izrednega zanimanja za delnico pa je njena cena že četrti dan presegla 15.000 tolarjev. Dosežena cena upravičeno razveseljuje vse, ki so svoj certifikat zaupali Leku, saj lahko iztržijo precej več, kot so vanj vložili. Seveda pa zanimanje za delnice ni presenetljivo, saj gre za eno najuspešnejših slovenskih podjetij, dosežena cena pa je lahko dobra podlaga za oceno obnašanja delnic še nekaterih uspešnih podjetij, ki jih pričakujemo na borzi, za zdaj pa se z njimi trguje na neorganiziranem trgu.

Veseltijo se lahko tudi tisti, ki so stavili na Mercatorjeve delnice, saj se je tečaj z zelo nizkega nivoja okoli 3.100 tolarjev za delnico v nekaj dneh "pobral", tako da se cena delnice že vrti okoli 3.800

tolarjev. Precej slabše se godi delnicama Tosame in Rudisa, ki od petka kotirata na odprtem trgu C, saj se z njima skorajda ne trguje. Vsekakor pa je nov dotok delnic na borzo prava poživitev, širi pa se tudi izbor delnic za naložbe. V kratkem se bo trgovanje razširilo še za delnice podjetij Helios Domžale, Gorenjski tisk Kranj, Marina Portorož, Jata-meso Ljubljana, Melamin Kočevje in Jadran export-import Sežana.

Z naraščanjem borznih cen se na "sivem trgu" nadaljuje tekma za odkup delnic uspešnih podjetij, ki za zdaj še ne kotirajo na borzi, zato cena delnicam Krke, obeh pivovarn, Petrola, Istrabenc ipd. dnevno raste. Pogoji odkupa delnic so različni, ker pa smo Slovenci znani po naivnosti, pri prodaji ponovno priporočam preverjanje identitete kupca in sestavljanje pogodbe, saj zaradi nevednosti o delničarstvu ni malo takih, ki še vedno ne vedo, kaj prodajajo in za koliko.

Ob naraščajočem trgovanju z delnicami so še najbolj nezadovoljni s svojo naložbo certifikata vlagatelji v razne sklade. Vlada je pred dnevi namreč ponovno podaljšala rok veljavnosti certifikatov do 30.6.1997, s čimer se je ponovno odmaknil rok, ko se bo tudi z delnicami skladov lahko trgovalo, tako da celo po najbolj optimističnih variantah to vsaj še leto ali dve ne bo mogoče.

MARJETKA ČIČ
Dolenjska borzoposredniška družba
DBD, d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5
Tel: 068/323-553, 323-554

Tečaji

Povprečni menjalniški tečaj v torek, 13. avgusta: ena nemška marka - nakupni 90,91 in prodajni 92,39; en avstrijski šilling - nakupni 12,73 in prodajni 13,11; sto italijanskih lir - nakupni 8,82 in prodajni 9,22.

PRVI PO IZOBRAŽEVANJU

NOVO MESTO - Novomeška gospodarska velika Krka in Revoz sta v Sloveniji med 300 največjih podjetij med prvimi tudi po izobraževanju kadrov. Po v izobraževanje vloženi sredstvih v lanskem je Revoz z 1.847.250 markami sploh na prvem mestu v Sloveniji. Izobraževalo se je kar 8672 delavcev.

ZARADI AZBESTA VEČ POKLICNIH BOLEZNI

Glavna zveza poklicnih združenj Nemčije je objavila, da se je v letu 1994 število poklicnih obolenj zaradi azbesta dvignilo za 25%, to je na 2620 znanih primerov. Razlog za porast obolenj je uporaba azbesta v času pred 30 leti in predtem. Glede na ugotovljene zakonitosti in dobo od izpostavljenosti azbestu pa do izbruha bolezni pričakujejo v Nemčiji tudi v bodoče nadaljnji porast števila obolenj. Te bolezni znašajo že danes 10% vseh poklicnih bolezni.

Iz Öko Test priredila META VRHUNC

Siničko mora sadjar zaslužiti

Zadnjih nekaj let tudi pri nas naravi prijazna pridelava sadja - Na Draškovcu bo zadruga pridelala okrog 1000 ton jabolk z zaščitnim znakom siničke - Strokovno spremljanje

DRAŠKOVEC - Z integrirano pridelavo sadja so začeli Švicarji pred 25 leti. Pri njej je pomembno, da pridelovalec skrbi za biološko ravnovesje v sadovnjaku, kemične pripravke pa uporablja le v nujnih primerih. Vse to pa zahteva tudi več strokovnega znanja. V integrirano pridelavo jabolk je že od vsega začetka vključena tudi poslovna enota Lastna proizvodnja na Draškovcu novomeške kmetijske zadruge Krka.

Kmetijska zadruga ima na Draškovcu 46 ha sadovnjakov, 37 ha površin, kjer raste hmelj, in okrog 150 ha njiv, namenjenih poljedelstvu. Vse prej omenjene površine so v postopku denacionalizacije, le za del sadovnjaka na Brezovici imajo že sklenjeno najemno pogodbo s kartuzijo Pleterje. Največji poudarek dajejo integrirani pridelavi jabolk. Do sedaj so v sadovnjakih že obrali zgodnje sorte jabol, kot sta gala delišne in elstar, ostale sorte pa bodo začeli obirati po 20. septembru. "Računamo, da bo letošnji pridelek obilnejši od lanskega. Na 38 ha rodni nasadov naj bi pridelali nekaj več kot 1000 ton jabol, poleg tega pa imamo še 8 ha mladega nasada," pravi vodja lastne kmetijske proizvodnje na Draškovcu Tone Vinder.

V integrirani pridelavi je zelo pomembna dokumentacija. V

obratovalnem zvezku mora biti med drugim zapisano, kakšna je strojna in ostala opremljenost pridelovalca, natančno mora biti spremljan pojav bolezni in škodljivcev, pa tudi koristnih živali (pikapolonice, tenčarice, krvavi najezdnik, roparske stenice, roparske pršice). "Na podlagi teh spremljanj ugotovimo, kdaj je presežen prag škodljivosti in moramo poseči po škropivih. Škropimo pa lahko samo s pripravki, ki so v integrirani pridelavi sadja dovoljeni," razlaga Vinder.

Podatke spremlja mariborska fakulteta za kmetijstvo; njena strokovna komisija enkrat na leto nenajavljena obišče nasad in si ga ogleda. Med letom vzame tudi vzorce listja za kemično analizo, v času obiranja pa naključno izbranim pridelovalcem integriranega sadja analizira sadeže. Pred obiranjem še enkrat pregledajo obratovalni zvezek in na podlagi

ocene jim izdajo potrdilo, da lahko pridelana jabolka prodajajo pod zaščitnim znakom siničke. "Zaenkrat na trgu ni čutiti večjega povpraševanja po tovrstnih pridelkih, ker ljudje o tovrstnem sadju še premalo vedo, prav gotovo pa bo takšen način pridelave nujen, ko bomo šli v Evropo," zaključuje Vinder.

J. DORNIŽ

FIESTA že od 17.990 DEM
ESCORT že od 19.385 DEM
MONDEO že od 33.999 DEM

RACER že od 15.800 DEM
NEXIA že od 17.812 DEM
ESPERO že od 23.505 DEM

Garancija 3 leta na motor ali 100.000 km ter 6 let proti koroziji.
Ugodni krediti, staro za novo, leasing!

Avto-hit d.o.o.
PODBEVŠKOVA 4
NOVO MESTO
Tel.: 068/26-077, 341-300

Trkali tudi na ministrova vrata

Krka ima na Hrvaškem precej počitniških zmogljivosti, namenjenih letovanju delavcev - Večjih težav ni bilo - Cas je že, da državi uredita zadeve z lastništvom

NOVO MESTO - Krka je eno od slovenskih podjetij, ki ima na Hrvaškem največ počitniških zmogljivosti, ki so po osamosvojitvi obeh republik postali v marsičem jabolko spora med novima državama. Krka je svoje apartmaje v več krajih ob hrvaški obali in počitniški dom oziroma hotel v Vrsarju vseskozi izkoriščala brez posebnih težav, česar pri nekaterih drugih podjetjih ni bilo. Kako je uredila svoje poslovanje počitniških zmogljivosti in odnose s tamkajšnjimi oblastmi, nam je v našem pogovoru povedala Darja Colarič, vodja službe za družbeni standard, ki že osmo leto skrbi za letovanje Krkinih delavcev, njen oddelek za oddih in rekreacijo pa je v tem času postal prava turistična agencija.

• Je imela tudi Krka težave zaradi neurejenega statusa slovenskega družbenega premoženja na Hrvaškem?

Moram reči, da večjih zapletov nismo doživeli, ker smo vse urejali sproti in velikokrat sami. Potrkali smo tudi na vrata pristojnih hrvaških ministrov, sproti smo urejali odnose z občinami, kjer imamo počitniške zmogljivosti. Tudi zaradi tega smo se izognili, da bi v naš dom v Vrsarju oziroma v naše apartmaje ob morju naselili begunce.

• Kako poslujejo vaše počitniške zmogljivosti na Hrvaškem?

Letos smo poslovali na enak način kot prejšnja leta in delali nemoteno. Dom oziroma hotel v Vrsarju je kot vsa ta leta posloval preko našega podjetja na Hrvaškem - Krke Farma Zagreb, preko katere smo sklepali tudi pogodbe z dobavitelji. Razen treh zaposlenih v novomeški Krki, ki so morali imeti delovno vizo, je bilo vse ostalo osebje domače in začasno zaposleno pri Krki Farmi Zagreb. Nekateri z nami sodelujejo že več let in z njimi dobro sodelujemo. V Nerezinah in v Maredi,

kjer imamo apartmaje, poslujemo v okviru počitniških skupnosti, v Gajcu, kjer take skupnosti ni, pa smo sklenili pogodbo s tamkajšnjo turistično agencijo, ki poskrbi da so naši ljudje prijavljeni in da plačajo turistično takso.

• Kako je s plačevanjem davkov in prispevkov?

Poslujejo v skladu s tamkajšnjimi zakoni, kar pomeni, da plačujemo davek za uporabo zemljišča in druge davke ter vrsto dajatev in prispevkov. Imamo

Darja Colarič

nekaj težav zaradi nekaterih slabše stoječih slovenskih podjetij, ki svojih oveznosti ne izpolnjujejo in računov ne plačujejo, s svojim počitniškimi zmogljivostmi pa vseeno dobro služijo; slaba luč pa potem pade tudi na nas. Imeli smo več kontrol, vendar njihovi inšpektorji niso našli nepravilnosti. Stajata slovenska komisija, ki naj bi pripravila več modelov za obe strani sprejemljivih rešitev, vendar kaže, da se bodo zadeve tako kot do sedaj tudi naslednje leto reševale tik pred sezono, kar je za nas zelo neprijetno, saj moramo že pozimi predvideti, kakšne cene bomo ponudili našim letovalcem in kako bomo poslovali. Lahko se zgodi, da nam bodo Hrvati nehali popuščati in bodo zahtevali več reda na tem področju. Zavedati se moramo, da delamo v tujini in moramo spoštovati vse njihove zakone in pravila. Pravzaprav moramo biti zelo zadovoljni, saj naša lastnina na Hrvaškem ni sporna in na nek način je slovenski tudi marsikateri košček hrvaškega morja.

• So imeli vaši ljudje letos kaj težav?

Ne da bi mi povedali. Prvič po osamosvojitvi je bilo zanimanje za letovanje na morju podobno naravalo v 80. letih, precej manj pa je bilo povpraševanja po letovanju v hribih oziroma na celini.

I. VIDMAR

DOLENJSKI LIST

Mnogi rejci goveda že obupujejo

Ob sobotni državni razstavi rjavega goveda na Rudniku - Kaj menita o krizi predsednik zveze rejcev Franc Škufca in agrarni ekonomist Miroslav Rednak

LJUBLJANA - Rjavo govedo, desetletja vodilna kombinirana mesnomlečna pasma v Sloveniji, za katero so značilne prilagodljivost tršim kraškim in hribovskim vzrejnim razmeram, dobra konstitucija, čvrste noge, daljša življenjska doba, lahke telitve, manjša ogroženost od mastitisa, mirna nrv in dober značaj, zlasti pa večja vsebnost maščob in beljakovin v mleku, je ogroženo. Živinorejska kriza, ki ji še ni videti konca, je doslej najbolj prizadela prav to pasmo s tolikimi odlikami, ker je pač najbolj zdesetkala črede na kraških, primorskih notranjskih in dolenskih tleh.

Slovenska kravja čreda se je v slabem desetletju zmanjšala za nad 30.000 glav, kar polovico tega na račun rjave pasme, ki zdaj ni več vodilna pasma na Slovenskem, ampak je na drugem mestu s 30-odstotnim deležem. Ta čas slovenski rejci premorejo še 70.000 krav rjavega goveda, povečini oplemenitenega z ameriško rjavko (Brown Swiss). Da ne bi reja nazadovala, ampak napredovala, so se mnogi rejci združili v rejska društva, v letošnjem aprilu pa so v Stični ustanovili tudi zvezo rejcev govedi rjave pasme. Ena izmed nalog je bila tudi organizacija državne razstave govedi te pasme, ki je bila ob pomoči Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS) in podpori ljubljanskega županstva v soboto, 14. septembra, na veletržnici na Rudniku v Ljubljani. Tam so prikazali 125 najboljših živali v 8. kategorijah; zmagovalke so bile deležne 25 rejskih zvoncev, njih lastniki pa posebnih priznanj.

Kot je na novinarski konferenci nekaj dni pred razstavo povedal predsednik zveze rejcev govedi rjave pasme Franc Škufca iz Ponove vasi, je s stališča ekonomike sedanjí čas za rejo slabši, kot je bil katerikoli doslej. Živinorejska kriza je dosegla dno in mnogi rejci so že zmanjšali svoje črede ali razmišljajo celo o opustitvi reje. Še posebno pa jih skrbi, kako bo s slovensko živinorejo po vklju-

čitvi v Evropsko zvezo, ki ima velike kmetijske presežke in večjo konkurenčno moč.

Že na konferenci je na to vprašanje odgovoril Miroslav Rednak s KIS, ki velja za enega najboljših agrarnih ekonomistov pri nas. Poudaril je, da je evropski trg

PŠENICO REŠILE BELJAKOVINE

LJUBLJANA - Konec dober, vse dobro. Črnogleda napovedi o slabi letini in nespodbudni odkupni ceni pšenice se niso uresničile. Pridelek je bil po količini zaradi posevkom nenaklonjene prezimite in junjske suše res manjši, zato pa je bila njegova kakovost, ki se kaže kar v povprečnih 12,9 odstotka beljakovin, izjemno dobra. Odločilno je pripomogla k temu, da je bila za ves 81.000-tonski odkup skupaj s tritolarskim vladnim dodatkom na kilogram dosežena spodbudna povprečna cena v višini 35,62 tolarja, kar je izdatno nad svetovno ceno. Zato pa se bo spor glede odkupne cene zanesljivo ponovil naslednje leto, ker ni moč pričakovati, da bodo beljakovine spet tako elegantno rešile ceno, saj je njihovo dolgoletno povprečje precej nižje.

VISOK OBISK - Jacques Diouf v družbi z ministrom dr. Jožetom Ostercem. Diouf je Slovenijo obiskal v sklopu priprav na srečanje članic organizacije FAO, ki bo v Sloveniji. (Foto: Ernest Sečen)

Direktor FAO Jacques Diouf v Arnovem selu

Generalni direktor FAO in minister Osterc pri brežiških sadjarjih

BREŽICE - V petek je bil na krajšem obisku v brežiški občini generalni direktor organizacije FAO Jacques Diouf s sodelavci. Direktorja te mednarodne organizacije so med njegovo potjo s Hrvaške sprejeli v brežiški občini minister za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Jože Osterc in predstavniki brežiške občine z županom Jožetom Avšičem na čelu ter sadjarji z brežiškega območja. Gostje so v brežiški občini obiskali sadovnjake v Arnovem selu. "Ta obisk v naši občini je bil nepričakovan, ker so gostje prišli v Slovenijo iz Hrvaške. Vendar pri obisku ne gre zgolj za naključje, saj je slovensko sadje eno od tistih, ki ima v bodoči svetovni in evropski proizvodnji hrane veliko možnosti za prodajo. Obisk je bil namenjen ogledu nasadov, vendar je dež skrajšal ogled. Tako so gostitelji pridelavo učinkovito predstavili z diapozitivi," je ob obisku mednarodne delegacije dejal brežiški župan Avšič.

L. M.

Inž. M. L.

močno reguliran, kmetijski proizvodnja, tudi mlečna, pa omejena s kvotami na ravni države, mlekarne in celo posameznega rejca. Slovenska govedoreja bo z vstopom v EZ pridobila, in sicer pri mleku z višjimi cenami, pri pitovnem govedu pa s kompenzacijskimi plačili, ki pa bodo verjetno tudi takrat še vezana na vnaprejšnje določene kvote.

Z vstopom v EZ ali brez njega pa poglobitveni problem slovenske

• **NAJLEPŠA V DEŽELI TEJ** - Na sobotni razstavi je mednarodna komisija izmed 125 krav rjave pasme izbrala za najlepšo, za miss krav, kravo Kreto iz hleva Franca Rotnika iz Šoštanj. Kreta oz. njen lastnik je dobil tudi posebno nagrado avstrijske zveze rejcev rjavega goveda.

živinoreje ostaja, to pa je v povprečju 7- do 8-krat manjša velikost slovenske mlečne črede in dvakrat nižja povprečna mlečnost na kravo. Kako naj bo slovenski kmet ob tolikšnem "hendikeyu" konkurenčen denimo nemškemu, na to seveda ne zna odgovoriti niti najboljši agrarni ekonomist. "Rejci lahko pričakujejo nadaljnje slabšanje položaja govedoreje, če gre Slovenija v EZ ali pa ne," je bil pesimističen Miroslav Rednak, kar pa ne pomeni, da je treba vnaprejšnje obupati. Rejska razstava, kakršna je bila v soboto na Rudniku, je že prispevek k strokovnemu napredku pri reji, medtem ko poglobitvene naloge, to je nujno korenito izboljšanje agrarne strukture, ki bo trajalo desetletja, Slovenijo še čaka.

MARJAN LEGAN

Krompirju grozi še ena bolezen: rjava gniloba

Samo še vprašanje časa je, kdaj se bo plejadi krompirjevih bolezní in škodljivcev pridružila še nova, rjava gniloba krompirjevih bolezní, in tako še otežila zaradi viroz že tako težavno in vse manj donosno pridelovanje te poljščine. Lanska jesen je bila v zahodni Evropi, predvsem na Nizozemskem, že v znamenju te bolezni, ki jo v tropih krajih poznajo že natančno sto let. Omrtvila je trgovino, predvsem pa izvoz, a se je kljub zaščitnim ukrepom iz Nizozemske razširila na Portugalsko in v Italijo; ker pa tudi Slovenija od tam uvaža precej semen, lahko pričakujemo, da se bo pojavila tudi pri nas.

Pridelovalci, pa ne le oni, morajo vedeti, za kakšno novo bolezen gre, čeprav je spisek krompirjevih bolezní že brez nje dovolj dolg (obročasta bakterijska gniloba, črna noga, bela noga, bela trohnoba, krompirjev rak, cela vrsta krompirjevih viroz in seveda fitoftora ter še nekatere druge). Prvi znak rjave gnilobe na krompirjevi rastlini je venenje. Namnožene bakterije preprosto mašijo listne žile in po daljšem času lahko uničijo rastlino. Od tam vdor v gomolje, kjer lahko ostanejo dalj časa neopazne in prikriti. Ko se zadosti namnožijo, povzročajo poškodbe gomoljev, ki se kažejo v rjavih madežih (rjava gniloba). Če gomolj prerežemo, se na reznih ploskvah začno izločati bakterije kot sivo bel izcedek. Izcedek se lahko pojavi tudi iz očes, zlasti če gomolj stisnemo. V tleh se na ta izcedek lepi prst in prav to je najbolj razpoznaven znak okužbe. Napaden gomolj sčasoma segnjen in pri tem širi močan smrad.

Rjava gniloba krompirjevih gomoljev je karantenska bolezen in je tudi naša država dolžna ukrepati, da se ne bo razširila k nam. Kdo ve, če ni že prepozno! (Kmetovalec)

-n

Dodajanje kvasovk

Na trgu je dovolj kvasovk v suhi obliki in vinogradniki jih že na veliko uporabljajo. Svetujem, da se pri nakupu odločajo predvsem za rod S. Cerevisiae. Nimam nič proti rodu S. Bayanus, ki ga poznamo po vitalnih kvasovkah, sposobnih prevreti mošt do zadnjega grama sladkorja. Težave z zastoji med vrenjem so preplašile mnoge vinogradnike, zato raje sežejo po S. Bayanusu. Pravočasno in pravilno dodajanje kvasovk S. Cerevisiae tudi zagotavlja popolno povretje mošta.

Proizvodnja kvasovk je toliko napredovala, da ni več nujna priprava "kvasnega nastavka". Danes priprave še ne odsvetujemo, zlasti tistim ne, ki to delo obvladajo. Tisti, ki ne bodo utegnili pravočasno vse narediti, naj vsaj povečajo dozo kvasovk na hektoliter od 10 na 15 g in jih po 10- do 20-minutnem namakanju v mlačni in osldekani vodi dodajo direktno v mošt. Še en razlog je, da svetujem krajši postopek za kvašenje mošta. Priprava vrelnega nastavka (pomeni trgatve manjše količine grozdja, stiskanje, pasteriziranje dobljenega mošta, nato ohlajevanje pasteriziranega mošta in šele potem dodatek namočenih suhih kvasovk oz. mokrih, če take kupujemo) je dolg postopek. Vinogradniki, ki ne razumejo dovolj, zakaj je potreben takšen postopek, lahko nevede in nehoti storijo preveč napak. Vrelni nastavek potem ni dovolj vitalen, da bi alkoholno vrenje mošta kmalu steklo in se tudi brez zastojev končalo, ko je porabljen ves sladkor. Znano je tudi, da žlahtne kvasovke bolj prenašajo žveplo

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

od divjih. Selekcionirane kvasovke, ki so v podajaji, so vse žlahtne, zato jim žveplo toliko ne škodi. Koliko in kdaj žveplati je vprašanje, ki se vedno postavlja. Glede na letošnjo višjo vsebnost kislin pri belih moštih svetujem do 1 žvepleni trak na hektoliter, oziroma največ pol decilitra 6-odst. tekočega žvepla na hektoliter mošta ali rdeče drozge. Če bo grozdje zdravo, lahko količino zmanjšamo tako za eno tretjino, nikakor pa ne za polovico. Zaporedje del pri dodatku kvasovk v mošt je pri belih moštih:

- razsluzenje mošta,
 - tik pred pretokom razsluzenega mošta v posodi za vrenje namočimo suhe kvasovke v mlačni vodi (40-42°C), ki smo jo dosladkali (10 do 15 dag/l). Po dvanajsetih minutah namakanja kvasovk jih zlijemo na prvo količino razsluzenega mošta (50 l),
 - napolnitev vrelnih posode do 90% volumna, kar zagotavlja tudi enakomerno razdelitev kvasovk v ves razsluzeni mošt.
- Rdeča drozga:
- napolnitev kadi z 10% celotne količine drozge,
 - žveplanje drozge s tekočim 6-odst. žveplom in temeljito mešanje zaradi enakomerne porazdelitve žvepla,
 - po pol do ene ure se aktivnost žvepla delno v drozgi ublaži in se dodajo namočene kvasovke,
 - napolnitev kadi do 3/4 višine.

V prvih dneh trgatve zadostuje doza 10 do 15 g kvasovk na hektoliter. Po nekaj dneh trgatve se svetuje dozo kvasovk povečati za dvakrat, ker se je v prostoru in na orodju razvilo preveč avtohtonih kvasovk.

dr. JULIJ NEMANIČ

PRAVNA SVETOVALNICA

Svetuje odvetnica Marta Jelačin

Razdelitev premoženja razvezanih zakoncev

VPRAŠANJE: Imam sestro, ki je razvezana in ima dva otroka. Oba sta dodeljena njej. Rada bi se odselila in prodala hišo. Oba z bivšim možem sta lastnika do 1/2. Bivši mož se nikakor ne strinja s prodajo, nima pa tudi denarja, da bi sestro izplačal. Kaj naj stori, da bo na novo uredila življenje in imela enkrat mir? Ali se take zadeve res lahko vlečejo po več let?

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek Šipek za krepitev zdravja

Šipek je dobro znano naravno zdravilo. Plodovi začno zoreti septembra meseca, najboljši za obriranje pa so v oktobru ali novembru, ko jih že nekoliko omehlja prva slana. Šipek za pripravo rumenkasta barva plodov v oranžno, za marmelado, šipkovo vino in šipkov žele pa takrat, ko se jagode rdeče in mehke. Te vsebujejo vitamine A, B, C, E, F, P in K ter črslavino, pektin, sluzi in sadne kisline.

Nabrani šipek posušimo, najprej operemo, na obeh koncih obrežemo, ga prepolovimo in nekaj časa sušimo na zraku, nato pa še v zmerno topli pečici.

Iz šipkovih jagod lahko pripravimo okusno domačo pijačo ŠIPKOVO VINO. Za pripravo potrebujemo liter in pol šipkovih jagod, kilogram in pol sladkorja in tri litre vode. Šipek operemo, ga obrežemo in na več mestih zarežemo ter nadevamo v kozarec s širokim vratom. Vodo s

sladkorjem zavremo, jo ohladimo in nato zlijemo na pripravljene šipek. Kozarec prekrijemo z zračno, redko tkanino. Vsebinsko kozarca večkrat na dan pretresemo. Če je vsebina v toplem prostoru, prične kmalu vreti. Po končanem postopku kozarec zapremo s kovinskim pokrovčkom in počakamo, da se napravi usedlina. Nato vsebino precedimo, pretočimo v čisto steklenico in dobro zapremo. Vino je okusnejše, če nekaj časa stoji.

Za pripravo ŠIPKOVE MARMELADE potrebujemo zelo dobro zrele plodove, ki jim odstranimo seme in zmečhamo v sopari. Nato jih pretlačimo skozi sito in dobljeno maso sthamo. Na 1 kilogram mase dodamo 1 kilogram sladkorja, dolijemo 1 dl vode in kuhamo, da se masa zgosti. Ob koncu kuhanja ji lahko dodamo vrečko želatinega sredstva. Marmelado napolnimo v segrete kozarce in zapremo s kovinskimi pokrovčki.

PET ZVEZDIC ŠT. 9

LJUBLJANA - Med zanimivejšimi članki septembrske številke revije za umetnost kuhanja in uživanja ob jedi in pijači naj omenimo Jedilnik za varovalno prehrano, Enogastronomija in nova socialna funkcija vina, Alternativne oblike prehrane, Gosja jetra - kraljica jedi idr., v reviji pa je predstavljena tudi znana gostilna Pavlin v Trebnjem, ki je letos praznovala častljivo stoletnico.

MANJŠI PRIDELEK HMELJA

DRAŠKOVEC - Kmetijska zadruga Krka je zaradi junijske vročine imela na Draškovecu manjši pridelek hmelja, kot ga je načrtovala. Zaradi toplotnega šoka so na 37 ha pridelali okrog 1200 kilogramov hmelja, ki ga je odkupil žalski Hmežad.

Z NOVOMESKE TRZNICE

Na ponedeljkovi trznici so branjeveke ponujale krompir po 60 tolarjev kilogram, korenje, peso in kolerabo po 150, stročji fižol po 300 in fižol v zrnju po 400 do 500 tolarjev kilogram, paradižnik po 150, papriko po 100, rdeči radič po 350, endivijo po 200, ohrovt po 300 tolarjev in česen po 400 tolarjev kilogram. Od sadja pa je bila največja ponudba jabolk po 100 tolarjev kilogram in hrušk po 120 tolarjev, slive in breskve so prodajali po 100, merica jagod pa je stala 280 tolarjev. Lonček domače smetane je bil po 600 tolarjev, kilogram sirčka po 400, jajčka po 25 tolarjev, kilogram domače kokoši pa po 600 tolarjev. Kilogram orehov je stal 900 do 1000 tolarjev, ena od branjevk pa je ponujala tudi lisičke po 1200 tolarjev kilogram.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 140 do 3 mesece starih prašučev in 50 starejših. Mlajših so prodali 90 po 300 do 350, starejših pa 20 po 200 do 215 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Ko silokombajne ustavi dež

Nenavadno hladna in deževna jesen jo je letos kmetom zagodla kot že dolgo ne. Na razmočena polja ni mogoče s težkimi silokombajni in traktorji. Smo že v drugi polovici septembra, skorajda vsa silažna koruza, ta daleč najpomembnejša poljščina, pa še stoji na poljih. Potrebno bo pohiteti, kar najbolje organizirati siliranje, predvsem pa strokovno prav ravnati, da ne bo prizadeta kakovost silaže.

"Zrellost korusi precej vpliva na stabilnost silaže," so pisci knjige Vse o korusi zapisali daljnega leta 1975. Korusna silaža zelo redko naknadno povre, če vsebuje manj kot 26 odst. suhe snovi, zelo pa je za to dovzetna silaža, ki vsebuje 30 do 35 odst. suhe snovi. V zelo neugodnih razmerah naj bo korusa na začetku voščene zrelosti, v zelo ugodnih pa lahko počakamo na polno voščeno zrelost, vendar siliranjno koruso prej, preden se v večji meri začne sušiti listi, svetujejo strokovnjaki.

Ker bo letos na izbiro manj najprimernejšega časa za siliranje, je koristno poudariti nekaj odločilnih strokovnih napotkov. Kratkoročna korusa se bolje tlači in fermentira ter je manj izpostavljena naknadnemu vrenju. Polnjenje silosa mora biti opravljeno v kar najkrajšem času: tlačenje temeljito, pokrivanje natančno. Kakovost silaže se izrazito poslabša, če ob siliranju vnašamo v silosni kup zemljo, ki je vir okužbe s klostidiji, ki izžvejejo maslenokislinsko vrenje. Maslena kislina povzroča odvratni vonj silaže ne le ljudem, temveč tudi živalim, ki pokvarjeno silažo odklanjajo. Letos bodo, če se bo slabo vreme nadaljevalo, v večji meri potrebni silirni dodatki, kakršna je urca, ki pomaga iztisniti zrak iz silažne mase, saj ga nadomesti z ogljikovim dioksidom, ki dobro vpliva na fermentacijo.

Še več težav utegne biti s siliranjem jesenske trave, ki je sicer velja za težavno in tvegano silirno krmo. Uspešno siliranje sveže mlade trave z okrog 80 odstotki vode je mogoče le ob uporabi silirnih dodatkov, sicer pa je treba travo oveneti, če le vreme to dovoljuje. Koristno je tudi mešanje s koruso po plasteh. Silaža uspe, če je delež korusi vsaj 20-odstoten.

414 milijonov tolarjev za kulturo

Pogovor z Robertom Judežem, sekretarjem za kulturo, šport in mladino, o razdelitvi letošnjih občinskih proračunskih sredstev za kulturo - Največ za obnovo knjižnice in KC

NOVO MESTO - Da je denarja vedno premalo, še posebej za kulturo, je jasno. 414 milijonov tolarjev od celotnega proračuna Mestne občine Novo mesto (preko 3 milijarde tolarjev) je bilo v letošnjem letu namenjenih za kulturne dejavnosti. Kako so jih oziroma jih še bodo porabili, je govoril Robert Judež, sekretar za kulturo, šport in mladino na novomeški občini.

Največ "kulturnega denarja" so namenili investicijam - 284,5 milijona tolarjev, približno 90 milijonov za redno delo knjižnice in KC Janeza Trdine in skoraj 40 milijonov tolarjev za dotacije. Ena večjih sprememb od lani je, da društev, ki se ljubiteljsko ukvarjajo s kulturo, ne financira več ZKO, pač pa občina. Zato so tudi na novomeški občini ustanovili posebno t.i. komisijo za kulturo, ki ji predseduje Robert Judež, ki obravnava prijave in se odloča za dodelitev sredstev. "Upoštevamo tudi oceno ZKO in menim, da je ta način financiranja boljši, ker se na razpis lahko prijavi kdorkoli, le da je njegova dejavnost kulturna, denar pa je razdeljen po določenih merilih. Tako smo kulturna društva razdelili v štiri razrede in za njihovo redno delo je bilo letos razdeljenih več kot 3 milijone tolarjev," pravi Judež.

Poleg kulturnih društev so bili v letošnjem letu dotacijskih sredstev deležni še: Knjižnica Mirana Jarca za nakup knjig - 8 milijonov tolarjev; KC Janeza Trdine za izvajanje redne dejavnosti - 5 milijonov tolarjev; Grafični bienale

1996 in ZKO, vsak po 3 milijone tolarjev; Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine 5,5 milijona tolarjev; revija Rast milijon in pol tolarjev; Dolenjski muzej milijon tolarjev; Novomeški poletni večeri 600 tisoč tolarjev; Simfonični orkester 2 milijona tolarjev; Pihalni orkester Krka zdravilišča iz Straže 800 tisoč tolarjev; založništvo nekaj manj kot 2 milijona tolarjev; razni projekti na področju kulture preko 2 milijona tolarjev; za perspektivne posameznike 1,5 milijona tolarjev itd.

Največ investicijskih sredstev so na novomeški občini namenili obnovi Knjižnice Mirana Jarca - 200 milijonov tolarjev, dokončanju KC Janeza Trdine - 80 milijonov tolarjev ter za objekte skupne rabe - 4,5 milijona tolarjev, kamor spada pomoč pri vzdrževanju prostorov, namenjenih tudi za kulturne dejavnosti, na primer krajevni gasilni in kulturni domovi. "Za obnovo knjižnice, ki je že dolgo časa pereč problem, smo se dobro dogovarjali še s prejšnjim ministrom za kulturo pa tudi sedaj z dr. Janezom Dularjem. Dogovorili smo se za sofinanciranje, v treh letih po 100 milijonov tolarjev," je povedal Judež. Grad-

nja prizidka do 3. faze, ki bo stala približno 500 milijonov tolarjev, se bo kmalu začela. Obetavni pa so tudi dogovori z ministrstvom za znanost in tehnologijo, ki je obljubilo sofinanciranje pri nakupu informacijske opreme knjižnice. "Res pa je, da obnova ne bi tako napredovala, če tudi sama knjižnica ne bi tako dobro sodelovala," meni Judež. Težje pa je pri dokončanju KC Janeza Trdine, kjer država denarja ne prispeva in vse ostaja na občinskih ramenih. Tako tudi poravnava dolgovov za nazaj, brez katerih bi bila velika dvorana že dokončana. To se bo sedaj menda zgodilo 15. oktobra, ko bodo delavci podjetja Hrast dvorano dokončali ter poskrbeli tudi za zunanjo ureditev. Sekretar za kulturo, šport in mladino je povedal, da nerešen problem še prostori mladinskega centra ter bivša restavracija, da pa želijo, da bi bili vsi prostori čimbolj izkoriščeni in zasedeni.

L. MURN

RAZSTAVA SLIK ZORE MREŽAR

LITJA - V Matični knjižnici dr. Slavka Gruma so v torek odprli razstavo slik Zore Mrežar. S slikarstvom se je začela ukvarjati leta 1989. Prvič je razstavljala na Bogenšperku leta 1991, dvakrat pa je sodelovala na slikarskem vikendu na gradu Štatenberg. Slikarska dela Mrežarjeve in njen likovni razvoj so hkrati tudi plod njenega dela na duhovnem nivoju. Je članica KUD Litija - Art cluba, ki je lib ustanovljen lani.

DOLENJSKI LIST

Pot v Ciuhov fantazijski svet

Do 6. oktobra je v galeriji Posavskega muzeja v Brežicah na ogled pregledna razstava slik in računalniških grafik mladega ljubljanskega slikarja Petra Ciuhe - Pianistka Irena Koblar

BREŽICE - Na letošnjem 21. mednarodnem grafičnem bienalu v Ljubljani je posebno priznanje mednarodne žirije dobil mladi ljubljanski likovnik Peter Ciuha, ki je diplomant ALU v Ljubljani, sedaj pa končuje postdiplomski študij - grafično specialko pri prof. Lojzetu Logarju. Njegova "posebnost" je, da se ukvarja tudi z računalniško grafiko, kar je pri nas bolj redkost. Pregledna razstava njegovih slik in računalniških grafik, ki so nastale v času umetnikovega študija pa do danes, je do 6. oktobra na ogled v galeriji Posavskega muzeja.

Mladi umetnik pravi, da se je za magični svet fraktalov navdušil v 3. letniku študija pri branju Mandelbrotove knjige Teorija kaosa, in to tako, da so fraktali postali ena od glavnih prvin njegove ustvarjalnosti. Tako se je kot odličen risar in zanimiv kolorist usmeril v raziskovanje možnosti računalniške grafike, kjer proučuje teorijo kaosa. Gre za umetnost fantazije, ki jo spodbuja računalniški svet virtualne resničnosti, in prepričan je, da je to nikoli dokončana pot. Razstava v Posavskem muzeju pa nudi tudi pregled Ciuhovih del v drugih likovnih tehnikah, na primer risbe s tušem, grafike - jedkanice, slike na papirju in platnu. Avtor je na otvoritvi razstave povedal, da mu vsaka tehnika omogoča, da se izrazi na drugačen način, saj je za vsako značilen njen lastni likovni jezik, in vsaka ponuja nekaj, česar druga ne more.

Ukvarja se torej z nekaj sto let starimi tehnikami in takimi, ki

šele prihajajo v uporabo. "Ravno to mi omogoča, da občutim soobstojanje preteklosti, sedanjosti in prihodnosti v današnjem vznemirljivem času. S fraktali pa odkrivam nov svet, kar ima poseben čar. Predvsem pa mi gre za to, da v tem svetu kot likovnik opredelim sebe," pravi Ciuha. Pri risbi in

DENAR SKOZI ČAS

LJUBLJANA - V Muzeju novejših zgodovine (Cekinov grad) je od srede, 18. septembra, pa do petka, 11. oktobra, na ogled razstava Denar skozi čas, ki so jo pripravili v sodelovanju z Numizmatičnim društvom Slovenije ob 55-letnici njegovega delovanja. Razstava bo na ogled do 11. oktobra v spodnjih prostorih Muzeja.

• Ko zbereš dovolj spoznanj, si prestar, da bi jih lahko uporabil. (Maugham)

NA OTVORITVI V BREŽICAH - Sam umetnik Peter Ciuha (prvi z leve) je dejal, da je tudi zanj izziv videti velik del svojega dela na enem mestu. Na sliki sta od desne proti levi še dr. Slavko Sušin in mag. Tomaž Teropišč. (Foto: L. Murn)

PESNIKI IN GLASBENIKA - Uspelo četrtkovo druženje so novomeški pesniki in glasbeni gosti prireditev "ovekovečili" še s skupinskim posnetkom v gasilskem slogu, na kar je želel opozoriti harmonikar Rožman, ki je harmoniko za to priložnost zamenjal za gasilni aparat.

Pesniško druženje na Bregu

Literarni večer novomeških pesnikov - Srečanja naj bi postala tradicionalna - Kdaj društvo literatov?

NOVO MESTO - Na pobudo mlajše generacije novomeških pesnikov, ki ima očitno nekaj več organizatorske žilice kot njeni predhodniki, je minuli četrtek, 12. septembra, zvečer v Kettejevi sobi restavracije Breg potekal pesniški maraton oziroma druženje pesnikov. Izvenel je dokaj obetavno, saj obljublja postati tradicionalen, morda pa je tudi zametek bodočega novomeškega literarnega društva. Novomeški literarni ustvarjalci so namreč že dolgo vrsto let organizacijsko nepovezani ter morda tudi zaradi tega precej manj dejavni in opazni, kot so literati v drugih pokrajinskih središčih.

Na večeru se je z izborom svojih pesmi predstavilo deset pesnikov, prevladovali pa so ustvarjalci

mlajše generacije. Smiljan Trobiš, Klavdija Kotar, Blaž Šimič, Matvez Maznik, Franci Šali, Sandra Hrovat, Marjanca Kočevkar, Sebastijan Podobnik, Samo Dražumerič in Milan Markelj so razgrnili raznolike pesniške svetove, predstavili različne poetike in nakazali, da je literarno snovanje v Novem mestu dovolj zanimivo in pestro. Nastope je z izbrano besedo povezovala Barbara Barbič, violinistka Petra Gačnik in harmonikar Branko Rožman pa sta, kot to odlično znata, obogatila srečanje s primerno glasbo, tako da je pesniško druženje potekalo v prijetnem vzdušju. Prireditve so podprli Mestna občina Novo mesto, Zavod za gozdove in restavracija Breg.

MiM

SILVO TERŠEK IN MAKSIM SEDEJ

NOVO MESTO - KUD Krka vabi v četrtek, 19. septembra, ob 20. uri v dvorano izobraževalnega centra v Hotelu Krka na srečanje s slikarjem Maksimom Sedejem mlajšim in njegovim sogovornikom, novinarjem Silvom Terškom. Sedej mlajši se kot izkušen grafik ukvarja tudi z restavracijstvom in odkrivanjem starih fresk, dejaven pa je tudi v publicističnih in političnih dogajanjih. Za glasbeni del večera bo poskrbel Dominik Krt.

Robert Judež

BIENALE SLOVENSKE GRAFIKE NA OGLED DO 30. SEPTEMBRA - V prostorih Dolenjskega muzeja Novo mesto je še do konca septembra na ogled 4. bienale slovenske grafike, na katerem je mogoče videti najboljše stvaritve zadnjih dveh let na tem področju umetnosti. Tokrat razstavlja 47 slovenskih in 8 avstrijskih grafikov, na ogled je 10 grafičnih listov svetovnega umetnika Goye ter samostojni razstavi lanskega in letošnjega dobitnika nagrade evropski grand prix za grafiko, našega Bogdana Borčiča in Italijana Emilia Vedove (na sliki).

Novomeški četrtošolci uspešni

NOVO MESTO - V Sloveniji je v spomladanskem roku srednjo šolo uspešno končalo 10.794 četrtošolcev, in sicer 6421 (82,97 odstotka) z matura in 4373 z zaključnim izpitom. Če pa pod drobnogled vzamemo novomeške četrtošolce, je slika naslednja:

Novomeško Gimnazijo je z matura uspešno zaključilo 90,6 odstotka dijakov, njihovo povprečno število točk pa je bilo 19,96, kar je, spremenjeno v oceno, dobra trojka, 10 gimnazijcev je bilo še posebej uspešnih, saj so dosegli nad 30 točk in prejeli posebno priznanje. Z rezultati svojih četrtošolcev so bili zadovoljni tudi na Srednji šoli za gostinstvo in turizem. Ravnateljica Rožica Florjančič je povedala, da je uspeh zaključnega izpita pri gostinskih tehnikah 90-odstoten ter pri kuharjih 98,3-odstoten. Letos je v prvi letnik vpisanih 180 dijakov. Na Srednji ekonomski

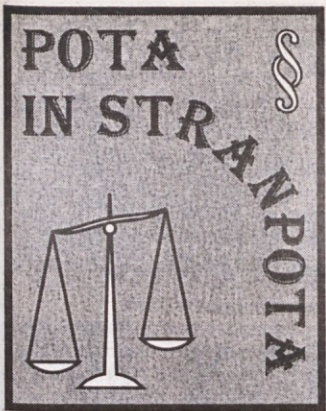
šoli je uspeh pri maturi 93-odstoten. Za ta način zaključka šolanja se je odločilo 43 dijakov: 39 iz ekonomske in 4 iz upravne smeri. Večina je opravljala zaključni izpit: na trgovski šoli 100 odstotkov, na upravni šoli 95 in ekonomski šoli 95 odstotkov. Sicer pa letos v klopih prvih letnikov sedi 245 dijakov, kar je skoraj isto kot lani, čeprav zanimanje za to smeritev že nekaj let narašča.

Silva Mežnar s Srednje tehniške in zdravstvene šole Novo mesto je povedala, da je bil uspeh njihovih četrtošolcev pri maturi 77,2-odstoten. Najbolje so se odrezali strojni tehniki (86,6-odst.), potem pa elektrotehniki (80-odst.), zdravstveni tehniki (78,9-odst.), gradbeni tehniki (58,3-odst.), uspeh zunanjih je bil 66-odst. S Kmetijske šole pa tako zaupnih podatkov, kot so rezultati mature in zaključnih izpitov, niso hoteli izdati.

L. M.

SLIKARSKA KOLONIJA PLETERJE '96

PLETERJE - Od 11. do 14. septembra je v organizaciji Galerije Ela v pleterskem samostanu potekala slikarska kolonija Pleterje '96. Udeležili so se je priznani slovenski likovni umetniki Tone Demšar, Marjan Jelenc, Jure Ciblar, Jože Kotar, Veljko Toman, Stane Žerko, Rado Jerič in Tone Selfert. Ustvarjali so v olju in akvarelu. V koloniji nastala dela bodo razstavili v obrtni zadrugi Hrast in v galeriji Gospodična v Novem mestu, ki sta bili tudi pokroviteljici kolonije poleg Avtohiše Claas - Peugeot, tovarne zdravil Krka, KZ Krka, OŠ Šentjerneje, Kobre - Mobilte, radia Zeleznica, Barcafeja, vinogradnika Štembergerja in Mobitela.

dežurni poročajo

PONAREJENE ŠTEVILKE ŠASIJE - Prejšnji teden se je na mejni prehod Obrežje pripeljal državljani Romunije. Policisti so pri pregledu številke šasije na njegovem golfu ugotovili, da so pretolčene. Ker obstaja možnost, da je bil avto ukraden, so ga do razjasnitve okoliščin zasegli.

SPRAVLJENA ŽAGA IZGINILA - V sredo, 11. septembra, je A. C. iz Dolenjega Globodola v gozdu blizu doma pripravil drva. Nekaj po 12. uri je odšel domov, motorno žago pa spravil v grmovje. Ko se je vrnil, je opazil, da mu je neznanec motorno žago, vredno okoli 60 tisočakov, ukradel. Policisti neznanca še iščejo.

IZ AVTA ODNESEL KOVČEK - V torek, 10. septembra, zvečer je neznanec vlomil v osebni avto, ki ga je B. U. iz Stranja parkiriral pred gostinski lokal v Trebnjem in ukradel usnjen kovček. Vlomilec je lastnika oškodoval za okoli 400 tisočakov.

"OBESIE" SE JE NA TELEFON

NOVO MESTO - 30-letni M. K. iz Novoga mesta je utemeljeno osumljen tatvine telefonskih impulzov, ki je od junija 1994 do septembra lani delal pri Konjeniški zadrugi Novo mesto. Občasno je prespal tudi v hiši, ki je last omenjene zadruge, v njej pa je tudi telefon, do katerega je M. K. prišel tako, da je v steno zvrtal luknjo, prišel do telefonskega kabla in priklopil svoj telefon, nato pa klical v tujino. Na računu se je tako nabralo za 200 tisočakov impulzov.

NAJBOLJŠI GASILCI NOVOLESA - Člani Industrijskega gasilskega društva Novolesa so ob praznovanju 50-letnice društva v soboto, 14. septembra, pripravili tekmovanje enot industrijskih gasilskih društev lesne industrije Slovenije, ki je bilo letos že 30. po vrsti. Poleg domačinov so se tekmovanja udeležili še gasilci Bresta iz Cerknice in Mebla iz Nove Gorice, svoj nastop pa so odpravili gasilci Stola iz Kamnika in Marlesa iz Maribora. Pomerili so se v vaji z motorno brizgalno in raznoterostih, zmagali pa so gasilci domačega lesnega podjetja. (Foto: T. G.)

KRONIKA NESREČ

TOVORNJAK V MOTORISTAH - V sredo, 11. septembra, ob 12.40 je 14-letni M. K. iz Črnomlja vozil kolo z motorjem iz Kanižarice proti Črnomlju. Ko se je pripeljal do Dolenjske banke v Črnomlju, je s parkirnega prostora na cesto zapeljal voznik tovornega vozila, 24-letni J. S. iz Šmarja, ter vozniku kolesa zaprl pot. M. K. je trčil v tovorno vozilo in padel po cesti, pri tem pa se je hudo poškodoval. Zdravi v novomeški bolnišnici.

PREVEČ OB ROBU CESTE - V torek, 10. septembra, ob 16. uri je 44-letni J. P. iz Velikih Dol vozil traktor po lokalni cesti od Zagorice proti Velikim Dolom. V Zagorici je zapeljal preblizu desnega roba vozišča na neutrjeno bankino, nato pa se po nasipu prevrnil in se hudo poškodoval.

PO MOKRI CESTI V DRUG AVTO - V četrtek, 12. septembra, ob 18.05 je 43-letni I. G. z Grad-

Med mladoletniki dva poskusa umora

Več kršiteljev javnega reda in miru kot lani pod vplivom alkohola - Med kršitelji več mladoletnikov - Letos obravnavali tudi en mejni incident

NOVO MESTO - Na tiskovni konferenci, ki so jo pred kratkim sklicali predstavniki novomeške uprave za notranje zadeve z načelnikom Francijem Povšetom na čelu, so obravnavali tudi podatke o kršitvah javnega reda in miru v prvih šestih mesecih letos, mejne zadeve, pa tudi kriminaliteto mladoletnikov.

V prvi polovici letošnjega leta so obravnavali 1218 (lani 1119) kršitev zoper javni rad in mir, pod vplivom alkohola pa jih je bilo storjenih skoraj 30. odst. kar je za 5 odst. več kot lani. Med kršitelji pa se je povečalo število mladoletnikov. Največ prekrškov je bilo storjenih na cesti, v skladu s pooblastili pa so morali pridržati tudi 37 oseb. Zaradi nedovoljene posesti orožja in streliva so prijavili 56 oseb, od tega 14 tujcev, državnemu tožilstvu pa so poslali 10 kazenskih ovadb.

Na območju UNZ Novo mesto je v letošnji prvi polovici leta prestopilo državno mejo več potnikov kot lani (letos 1.569.662, lani 1.194.348). Največ potnikov je potovalo čez cestni mejni prehod v Metliki. V tem času so v črnomaljski občini obravnavali tudi 1 mejni incident, ki so ga povzročili hrvaški varnostni organi, ko so s

OB KOLO - Da tudi prislonjena kolesa niso varna pred tatitci, je spoznal M. I. z Dvora, saj je 9. septembra popoldne kolo pustil ob zidu gostilne Bobenček na Dvoru, kar je očitno neznanca premamilo, da je kolo odpeljal neznan kam.

USODNA VOŽNJA S TRAKTORJEM

SEVNICA - V soboto, 14. septembra, nekaj po deseti uri zvečer je 53-letni K. F. iz Otavnik vozil traktor po lokalni cesti proti Bojniku. V Otavniku, kjer cesta poteka po strmem klancu navzdol, je zapeljal v levo, nekaj metrov vozil po neutrjenem useku, nato pa se je traktor prevrnil po hribu. Med prevračanjem je traktorist padel na tla, zadnji del traktorja pa nanj. Zaradi hudih poškodb je voznik na kraju nesreče umrl.

helikopterjem kršili naš zračni prostor. Zaradi nedovoljenega vnosa orožja in streliva v državo so sodniku za prekrške napisali 18 predlogov, napisali pa so tudi eno kazensko ovadbo.

S področja mladoletniške kriminalitete so obravnavali 77 (lani 88) kaznivih dejanj, kar je za 12,5 odst. manj kot lani. Tako kot lani so tudi letos storili pretežno kazniva dejanja premoženjske kriminalitete. Mladoletniki so storili tudi 8 kaznivih dejanj zoper življenje in telo; od tega sta bila obravnavana tudi dva poskusa

umora in 8 kaznivih dejanj hude telesne poškodbe. Za storjena kazniva dejanja so državnemu tožilstvu ovadili 104 mladoletnike (lani 120). Otroci pa so v

• Na interventni telefonski liniji so prejeli okrog 41.900 klicev, povprečno po 115 klicev na dan, kar je več kot lani. Interventni čas, to je čas od napotitve policijske patrulje do prihoda na kraj dogodka, pa so za 12 odst. izboljšali v primeri z lani, in sicer na 12 minut in 44 sekund. Največ intervencij so opravili zaradi prometnih nezgod.

tem obdobju storili 5 kaznivih dejanj (lani 11), predvsem tatvin. J. D.

Novolesovi gasilci slavili

V 50 letih premagali številne prepreke pa tudi pomisleke, ali naj društvo sploh obstane

STRAŽA - V času, ko industrijska gasilska društva počasi izumirajo, je praznovanje obstoja katerega od njih toliko bolj razveseljujoče. Posebno še, če je za njim kar 50 let delovanja. Tako visok jubilej so v soboto in nedeljo, 13. in 14. septembra, s svečano sejo društva, podelitvijo priznanj in tekmovanjem enot industrijskih gasilskih društev lesne industrije Slovenije počastili tudi delavci in člani IGD Novoles.

Gasilci so se povezali v društvo le leto po ustanovitvi lesnega podjetja Novoles. Ker ni bilo ustrezne opreme ne znanja, sta le volja in zagnanost posameznikov omogočila, da se je društvo, v katerega delovanje so se v naslednjih letih vključili vsi zaposleni, razvijalo in v naslednjih desetletjih še krepilo. Zadnja leta je zaradi ne preveč roznatega položaja lesne industrije v Sloveniji tudi IGD Novoles doživelo več pretresov, izumrla je ženska enota in pojavili so se celo pomisleki o smislu obstoja društva. "Vsi se zavedamo, da je ogenj človekov nepogrešljiv prijatelj, vendar nihče bolj kot gasilci ne ve, da lahko v primeru nepoučenosti in malomarnosti kaj kmalu preraste v tragedijo, ki ogrozi človeška življenja, imetje in delovna mesta. Zato je tudi v bodoče interes Novolesa, da njegovo gasilsko društvo ohranja dolgoletno uspešno tradicijo in s pomočjo njegovih poklicnih in prostovoljnih članov zadovoljuje vedno večje zahteve industrije," je na slavnostni seji dejal generalni direktor Novolesa Zvone Novina.

Svečana seja društva, ki jo je popestril gasilski pevski zbor iz Smihela, je bila tudi priložnost za podelitev priznanj. Društvena priznanja so prejela: sosednja prostovoljna gasilska društva Dolenjske Toplice, Vavta vas, Sotenska in Dolenja Straža ter industrijska gasilska društva Brest Cerknica, Stol Kamnik, Meblo Nova Gorica in Marles Maribor. Odlikovanja Gasilske zveze Slovenije je prejelo 5 zaslužnih članov: Stane Zupančič, Anton Špelko, Štefan Jaklič, Valerija Dular in

S SLAVNOSTNE SEJE - Zbrane gasilce je pozdravil tudi predsednik Gasilske zveze Novo mesto Andrej Poljšak (na desni), ki je podelil priznanja, med drugim tudi veterani in ustanovnemu članu Marku Krštinu (na levi). (Foto: Slavko Mirtič)

Franc Šenica. Občinska odlikovanja so prejeli: Slavko Poglavec, Ivan Hrastar, Marjan Nahtigal, Anton Gašperšič, Darko Erjavc, Anton Bukovec, Boris Pakar in Igor Košir. Plakete gasilskih veteranov so dobili: Stevo Strabič, Anton Erpe, Jože Rebselj, Ivan Aš, Anton Špelko, Franc Mrvar, Ivan Jakše in Marko Krštinc. Slednji je dobil tudi značko za 50-letno službovanje. T. G.

Stane Zupančič, predsednik IGD Novoles

po dolenjski deželi

• Prejšnji četrtek je prišla ženska, po videzu sodeč, stara okoli 40 let, v zasebno trgovino na Bregu. Dama kratkih svetlih las, oblečena v kavbojke in moder pulover, je trgovki omenila, da si želi malo bolj športnega videza, zato bi kupila trenirko. Trgovka ji je ponudila eno, naj jo pomeji v skladišču. Gospa srednjih let je pomejanje izkoristila še za ogled prostora in kaj kmalu ugotovila, da sta imeli trgovki v tistem prostoru spravljene tudi osebne stvari. Trgovka je kmalu po njenem odhodu ugotovila, da ji je obiskovalka odnesla denarnico, v kateri je imela denar, kartico, čeke SKB banke in osebne dokumente.

• Če v avtu ne pustite vrednejših stvari, lahko upate, da ne bo vlomilca priregnil prav vaš avto. Ali pa tudi ne! Tako se je namreč zgodilo lastniku osebnega avtomobila, ki ga je v noči na 13. september parkirjal v Ulici Mirana Jarca v Črnomlju. Vlomilec je najprej na silo odprl pokrov prtljavnika, potem pa iztočil okoli 20 litrov goriva.

• 22-letni J. K. iz Spodnje Slinvice se je v nedeljsko jutro prebudil v družbi policistov, visoko družbo pa si je kar pošteno prislužil. Razbil je namreč korito za rože, uničil manjše drevo, razbil izložbo trgovine M Club, steklo na vratih hotela Krka in morda še kaj. Gotovo mu takšni "podvigi" ne bi uspeli, če mu ne bi navdihani moči dajal alkohol.

Apokalipsa na Novem trgu

V noči od sobote na nedeljo je opiti mladenič iz grosupeljskega konca divjal po Novem mestu. V podivjani objestnosti je na Novem trgu prelomil mladiko kostanja, razbil debelo izložbeno steklo na bližnji trgovini M klub ter zalučal gostinsko mizo s terase pred Hotelom Krka v veliko šipo hotelske veže in jo razbil. Podivjanega objestneža je komaj ukrotilo več policistov, ki jih je poklical hotelski receptor. Koliko škode je naredil, je sedaj drugotnega pomena, prav tako, kakšno kazen mu bo odmeril sodnik za prekrške. Gre za to, kako tako in podobno divjanje ustaviti, preprečiti, onemogočiti.

Že vseskozi, kar v stavbi na Novem trgu deluje nočni lokal, tako imenovani disko - včasih se je imenoval Atlantis, sedaj je Calypso - v tem delu mesta v nočnih urah zlasti ob koncu tedna ni miru. To najbolj boleče občutijo stanovalci bloka nasproti tega lokala v Rozmanovi ulici, ki morajo cele noči prenašati ne samo huronsko pijansko kričanje, ampak tudi objestno bombardiranje s steklenicami. In prav iz tega lokala se je na svoj razbijski pohod podal tudi zgoraj omenjeni razgrajec. Veni od takih "zabav" v tem lokalu je mlad fant, prav tako iz grosupeljskega konca, do smrti pretepel Novomeščana.

Človek se sprašuje, od kod neverjetna tolerantnost oblasti do legla in kottišča nemira, razbijsštva,

celo morilstva. Seveda takim lokalom oziroma njihovim lastnikom ni do ničesar drugega kot do čim hitrejšega in čim večjega zaslužka. Za to pa je nebrzdano točenje alkohola mladim ljudem (pa tudi še kaj drugega) očitno zelo prikladen način. In ko potem tak podivjano opiti mladenič povzroča drugim škodo in sebi sramoto, pri blagajni štejejo izkupiček. Kaj od tega kane tudi v državno in občinsko blagajno.

Če že tak lokal zaradi očitne splošne potrebnosti in koristnosti mesto mora imeti, naj vsaj njegovo ime ustreza vsebini, tako da obiskovalci ne bodo več vstopali v Calypso, ampak v Apokalipso. R. U.

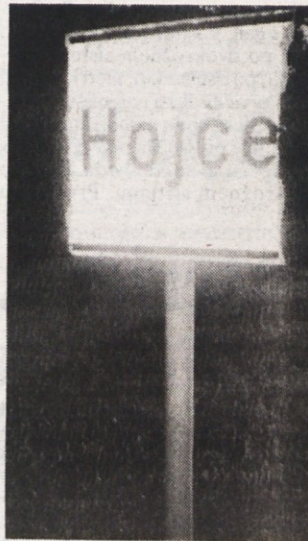
Pijani objestnež se je znesel tudi nad kostanjevo mladiko na Novem trgu, kjer je divjaško razbil še šipi na trgovini in hotelu.

MANJ SLADKE RADOSTI TRGATVE

V času trgatve se običajno poveča število vlomov in tatvin, zato ne bo odveč, da na to možnost pomislite tudi vi. Ne puščajte odklenjenih zidanic in avtomobilov, čeprav ne boste daleč stran od njih! Tudi ključa ne puščajte v vratih. Okna zaprite, zaradi pogostih vlomov v avtomobile pa pazite, da v njih ne ostajajo vrednejši predmeti ali predmeti, ki bi privabili vlomilčev pozornost. Zaradi trgatve tudi ne bo odveč še večja previdnost na cestah, tako zaradi gostejšega prometa, traktorjev kot zaradi vinjenih voznikov!

• K ministru Šteru sem prišel s plinsko masko zato, ker riba smr-di pri glavi. (Jure Šterk)

• VIC, KI KROŽI - Kaj te tako skrbi? Lasje mi izpadajo. Zakaj pa? Ker imam veliko skrbi.

KDO JE SESEKLJAL PROMETNI ZNAK - V ribniški občini je veliko prometnih znakov, ki ne služijo več svojemu namenu. Vse več je takih, kot je ta ob cesti Ortnek-Sv. Gregor, ki so ga neprimerno s strani kar "sesekljali". Vendar še služi svojemu namenu, saj je ime vasi nedotaknjeno. (Foto: M. Glavonjič)

Spet smrt na magistrali

Voznik iz Bosne in Hercegovine zavil levo - Sopotnik mrtev - Drug voznik preprečil katastrofo

TREBNJE - Dolenjka vse bolj dobiva staro podobo. Promet sicer po nekaterih ocenah ni gostejši, na magistrali M1 pa je vse več tovornjakov in osebnih avtomobilov s tujimi registrskimi tablicami, ki imajo za sabo več sto kilometrov dolgo pot, na dolenjskem pa zaradi slabe ceste, ki omogoča prehitvevanje le na nekaterih odsekih, mnogim popustijo živci in zbranost. Zato je prehitvevanj v škarje pa tudi nenadnih zavijanj po cesti vse več. Za slednje so običajno krivi nezbranost, utrujenost in nestrpnost. Prav zaradi nenadnega zavoja je v petek, 13. septembra, ob 6.30 zjutraj na magistrali v Medvedjeku spet močno počilo, v nesreči pa je umrl sopotnik povzročitelja nesreče, 44-letni H. R. iz Bosne in Hercegovine. Glede na to, da je nasproti vozeči avto vozil "le" kakšnih 70 do 80 km/h in da je v pravem trenutku odvil, lahko z gotovostjo trdimo, da je preprečil katastrofo, ki bi lahko zahtevala kar 5 življenj.

40-letni E. R. iz Bosne in Hercegovine je z oploim kadetom peljal od Biča proti Trebnjemu. V Medvedjeku je zapeljal na desno, na travnato banki-

no, pa njej vozil nekaj metrov, nato pa sunkovito zavil na levo. Zato ga je zaneslo na levo polovico vozišča, po kateri je v tistem trenutku iz nasprotnne smeri pripeljal voznik osebnega avta R 21, 33-letni Tomaž Jakopin iz Ljubljane; v avtu je bila še njegova žena z dvema otrokoma. Ko je Jakopin pred seboj zagledal z vso hitrostjo bližajoče se vozilo, je začel zavirati in se umikati, tako da je preprečil čelno trčenje, vendar je kljub temu s prednjim desnim delom avta zadel v zadnjo desno stran vozila E. R. Slednjega je odbilo v ograjo, nato je avto po zraku letel nekaj metrov in se s prednjim delom zapil v zemljo. Voznika E. R. je preko strešnega okna vrglo iz avta. Avto se je večkrat prevrnil, voznik se je lažje poškodoval, zaradi hudih poškodb pa ni bilo več pomoči sopotniku 44-letnemu H. R. iz Bosne in Hercegovine, ki je na kraju nesreče umrl. Še sreča, da nasproti ni pripeljal še kak drug avto, tako da se je Jakopin lahko umaknil na svoj pas in peljal dovolj počasi, da je še pravočasno reagiral.

T. G.

Fit se je izkazal kot gostitelj

Lepa atletska predstava na odslužnem brežiškem stadionu - Novomeški olimpijec Igor Primc dosegel najboljši izid - Od domačih zmaga Lopatičeve in Kosove

BREŽICE - Neutrudni prof. Polde Rovani je s svojimi sodelavci iz domačega atletskega kluba Fit prejšnjo sredo na že skoraj muzejskem stadionu s pešeno stezo, kakšne je ne premore več skoraj nobeno atletsko razvito mesto v Sloveniji, pripravil še eno izjemno predstavo, v kateri se je pomerilo več kot 300 atletov iz Italije, Hrvaške in Slovenije. Najboljše izide so dosegli Igor Primc v metu diska med moškimi, Renata Strašek v metu kopja in Brigita Langerholc v teku na 400 m med ženskami.

Na 12. atletskem mitingu Brežice '96 se je zbralo rekordno število atletov, saj se jih več kot 300 na tej prireditvi, ki jo prizadevni brežiški atletski delavci ponavadi pripravijo ob zaključku sezone, še ni zbralo. Prav zaradi nepričakovane množičnosti so imeli organizatorji nekoliko težav z urnikom, saj so predvsem skoki in teki nekoliko zavlekli. Čeprav steze iz ugaskov in opečnega drobljenca večina atletov ni več vajena, je bilo kljub temu doseženih nekaj odličnih izidov, po pričakovanju pa so se izkazali metalci, ki jih zastarela steza pač ne moti. Olimpijcu Novomeščanu Igorju Primcu je reprezentančni kolega in slovenski rekorder v metu kladiva Vlado Kevo, ki je tokrat nastopil tudi v sodniški vlogi, nameril 58,20 metra, kar je presenetilo tudi Igorja, ki ob zaključku sezone ni pričakoval tako dobrega izida. Tudi celjska metalka kopja Renata Strašek je bila s svojimi 55,22 metra lahko zadovoljna, medtem ko jo je glede na madžarske

tablice po točkah presegle Brigita Langerholc s 55,72 sekunde na 400 metrov.

Med mladinci sta najboljše izide dosegla Ranko Leskovar v skoku v daljino in Sonja Roman v teku na 800 m, med pionirji pa domači skakalec v višino Luka Planinc (180 cm) in Sevnicaanka Petra Radišek v teku na 400 m).

Od atletov domačega atletskega kluba Fit sta zmagali Vlado Lopatič v skoku v daljino in Suzana Kos, ki je v skoku ob palici s 330 cm le za 1 cm zgrešila državni rekord, medtem ko je ljubljanski metalec krogle Miro Medič s 17,73 m držav-

Prof. Polde Rovani je kot ponavadi zelo prijazno napovedoval prireditve, med katero je gostom večkrat obljubil, da zadnjikrat tekmujejo na stezi iz ugaskov. Ko bi se mu le uresničila vroča želja, da bi brežiška atletika kmalu dobila stadion s sodobno tartansko prevleko, sicer bi se lahko Rovaneve besede uresničile le tako, da brežiškega mitinga naslednje leto sploh ne bi bilo.

ni rekord zgrešil za 5 cm. Od atletov novomeške Krke sta se poleg Primca z zmagami izkazala tudi udeleženci nedavnega mladinskega svetovnega prvenstva Aleš Tomič v teku na 1500 m in Andreja Blatnik v troskoku; med moškimi pa je v troskoku zmagal Boštjan Šimunič iz Dolenjskih Toplic, sicer atlet ljubljanske Olimpije.

I. VIDMAR

Udeleženec mladinskega svetovnega prvenstva v Sidneyju Aleš Tomič (Krka) je v Brežicah teklen na čelu kolone od štarta do cilja. (Foto: I. V.)

V ospredju Retelj in Komac

Novomeški namiznotenisar Matjaž Retelj uspešen na sredozemskih igrah - Komac gladko dobil turnir v Preserju

NOVO MESTO - Novomeški namiznoteniski igralec 17-letni Matjaž Retelj je nastopil na sredozemskih igrah v namiznem tenisu v Splitu. V mlado reprezentanco do 21. leta se je uvrstil, ko so nekateri starejši igralci zaradi finančnih težav udeležbo odpovedali. Kljub temu se je Matjaž dobro odrezal in se uvrstil v četrtfinale oziroma na 5. do 8. mesto.

V času, ko je Retelj nastopal v Splitu, so prizadevni namiznoteniski delavci preserskega kluba pripravili enega od dveh odprtih članskih turnirjev, na katerem imajo poleg najboljših slovenskih igralcev pravico nastopiti tudi tujci, ki igrajo v naših ligah. To je bil tudi prvi nastop Kočevca Gregorja Komca v dresu Krke v novomeški športni dvorani. Gregor je z izvrstnimi predstavami dokazal, da so se z njim Novomeščani zares okrepili. Gladko je premagal Šemrova, Paniča, Lasana, Rihtarčiča in v finalu še Škafarja. Od Novomeščanov je med 80 igralci

nastopil še Tomaž Kralj, ki je v predtekmovalnem dvakrat zmagal in enkrat izgubil, osvojil drugo mesto, kar ni bilo dovolj, da bi se uvrstil na glavni turnir.

Namiznotenisarji novomeške Krke so doživeli tudi svojo evropsko avanturo. Kot tretji z letošnjega državnega prvenstva so se uvrstili v evropski pokal Nancy Evans. Žreb je določil, da so morali prvo tekmo odigrati v Belgiji z Borino. Srečanje je bilo polno preobratov, prav nesrečen poraz para Komac - Hribar, ki je v tretjem nizu že vodil z 19:13, a srečanje izgubil, pa je Belgijec popeljal do zmage s 4:1. Tako so Novomeščani zaključili svoj letošnji evropski nastop, popravni izpit pa si bodo lahko privoščili naslednje leto, če bodo seveda spet med najboljšimi štirimi moštvoma v Sloveniji, kar bi jim glede na igralško zasedbo in cilje, ki so si jih zastavili, ne smelo spodleteti.

I. V.

ZMAGA MIRNČANOV

MIRNA - Konec prejšnjega tedna so igralci badmintonskega kluba Tom Mirna nastopili na turnirju Yonex open, vidnejše uvrstitve pa so dosegli predvsem v kategoriji do 14. leta, kjer sta Žiga Strmole in Bojan Kolenc v finalu premagala ljubljansko dvojico Pouh - Stegenšek z 1:15, 15:2 in 15:7, medtem ko sta Nejc Vojnovič in Žiga Leban osvojila 3. mesto. Med posamezniki sta Žiga Strmole in Maja Klemencič osvojila 3. mesto. V članski konkurenci sta največ dosegli Urša Plahutnik in Nina Šumi, ki sta osvojili tretje mesto, mladi in obetavni Aleš Murn pa je v drugem krogu izgubil proti stalnemu članu A skupine Ježičanu Roku Trampužu.

V SOBOTO ZAČNO TUDI ODBOJKARJI

NOVO MESTO - V soboto se bo začelo prvenstvo v prvih odbojkaških ligah, v katerih se bo v prvem delu po dvokrožnem sistemu pomerilo po osem ekip, med katerimi bodo prvič tudi vsi najboljši. V drugem delu se bodo najboljšim šestim iz 1.A lige pridružila prvi in drugi iz 1.B lige in še enkrat bodo igrali po dvokrožnem sistemu. Prvaka bo

odločilo finale, ki ga bosta na dve zmagi odigrali najbolje uvrščeni ekipi po rednem delu prvenstva. Novomeška Krka bo prvi tekmi odigrala v gosteh, najprej pa z ravnimskim Fužinarjem.

Odbojkarice novomeškega TPV-ja bodo v soboto ob 20. uri doma igrale s koprskim Kemiplasom (nekdanji Cimos). V 1.B ligi bo pri dekletih kočevska LIK Tilia doma igrala z Jesenicami, pri moških pa se bodo Žužemberčani najprej v gosteh pomerili s Topolščico.

Interier korajžno tudi v Evropi

Košarkarji krškega Interierja so z zmago na prvem kvalifikacijskem srečanju na Češkem napovedali uspešno mednarodno sezono - Nakič kljub štirim osebnim napakam 30 točk

KRŠKO - Košarkarji krškega Interierja so novo sezono začeli na tujem, v Ostravi. Z drugim mestom na minulem državnem prvenstvu so si namreč priborili pravico do nastopa v Koračevem pokalu, kjer jim je žreb namenil, da se bodo v kvalifikacijah pomerili s češkim moštvom Ostravo, ki so jo na prvi tekmi pri njih doma premagali z 81:64, zmago pa pričakujejo tudi v Krškem.

Čeprav z nekoliko spremenjeno prvo postavo, v kateri od najboljših manjkata predvsem Mario Kraljevič in Američan Ariel McDonald, ki sta se pridružila ljubljanski Olimpiji, so pod taktirko novega trenerja, Vrsarčana Vinka Jelovca, uspešno napravili prvi evropski korak.

Po uspešni prvi prvotigaški sezoni si Krčani lahko nadejajo tudi uspešno mednarodno jesen. Zmaga Interierja z 81:64 nad Čehi, ki v košarki nikakor niso začetniki in so nekdanj na evropskih prvenstvih delali velike preglednice celo tedanjim jugoslovanskim reprezentanci, je dober obet. Krčane sicer čaka še po-

vratno srečanje, vendar bi Ostravo na domačem parketu morali glede na razmerje moči na tekmi na Češkem zlahka še enkrat premagati.

V Ostravi je prejšnjo sredo začetek kvalifikacijskega srečanja minil povsem v znaku Krčanov, ki so vodili že z 12:2. Ko je Ivo Nakič že sredi prvega polčasa dobil 4. osebno napako, so se domačini začeli približevati in so pred odmorom celo vodili. Kljub temu so Krčani polčas dobili s 34:33, v drugem polčasu pa se je na parket spet vrnil Nakič in pridno polnil češki koš ter ob izdatni pomoči novega, tretjega

krškega Američana Evericka Sullivana premagal odpor nasprotnikov.

Poleg Nakiča, ki je kljub 4 osebnim napakam dosegel 30 točk, so točke za Interier prispevali še Jeklin 19, Sullivan 16, Ademi 13, Kralj 2 in Bošnjak 1. Na povratnem srečanju v Krškem Interierju sicer ni treba zmagati. Za nadaljevanje tekmovalja v Koračevem pokalu v skupini F bi zadostoval že poraz z razliko manjšo od 17 točk, kar ob resnem pristopu k igri ne bi smelo biti težko.

Bo Papež res ob zlato kolo?

V Radencih Papež ni imel sreče - Kranjec drugi

NOVO MESTO - Prva kolesarska dirka za veliko nagrad Radenske je minila v znaku boja slovenskih kolesarjev za Rogovo zlato kolo, kjer je do te prireditve vodil Novomeščan Sandi Papež, in Pokal Slovenije, kjer je bil kandidat za zmago Brestaničan Igor Kranjec. Domače obračune so izkoristili gostje iz Italije in zmago je našim izpred nosa odnesel profesionalce Flavio Milano, medtem ko si je Posavec v ljubljanskem dresu Kranjec z drugim mestom zagotovil zmago v pokalu Slovenije.

Manj sreče je imel Sandi Papež. Najprej se mu je snela veriga, ki jo je med poskusi, da bi jo spravil nazaj na zobnike, še zvala, in morali so mu zamenjati kolo. Ko ga je celo Krkinovo moštvo počakalo, da je lahko ujel glavnino, so napadli rogovci. Kot da to ni dovolj, se je Sandiju v zadnjem krogu pokvarilo še rezervno kolo, in mu je svojega posodil Bogdan Ravbar. Kljub vsej smoli je Sandi osvojil 9. mesto, le eno mesto za Ljubljaničanom Andrejem Hauptmanom, ki se je z njim po točkah izenačil v skupnem seštevku tekmovalja za Rogovo zlato kolo. Čeprav bi po pravilih, ki pa si jih ljubljanci radi priredijo po svoje in jih nikoli povsem do konca ne razkrijejo, v tem primeru postal zmagovalce tisti kolesar, ki je dosegel boljšo uvrstitev na Rogovi dirki, so za zmagovalca Rogovega kolesa proglasili Rogovega kolesarja.

I. V.

Dolenjci so najmočnejši slovenski fantje

Trebanjec postal letošnji Martin Krpan

PORTOROŽ - V soboto, 14. septembra, smo na finalnem tekmovalju v Portorožu Slovenci spet dobili Martina Krpana. Finalisti tekmovalja najmočnejših Slovencev so bili izbrani na osnovi devetih izbirnih tekmovalj, od katerih je bilo prvo 25. maja v Metliki, peto pa 29. junija v Novem mestu. V Metliki je zmagal domačin Dušan Šuklje, v Novem mestu pa Trebanjec Janez Blažič, ki je šele po dodatni igri premagal Slavka Malbaša, vsi trije pa so se uvrstili v portoroški finale.

V Portorožu so se silaki - nekateri so merili preko dva metra, skoraj vsi pa so bili težji od 100 kg - pomerili v šestih igrah, v katerih je bilo poleg surove moči uporabiti tudi precej spretnosti in iznajdljivosti. V prvi igri so prenašali škatle s soljo, v drugi so vlekli voz z žaklji soli, v tretji so nalagali vreče na Krpanovo kobilico in jo prenašali, v četrti so morali kobilico podkovati, v peti nositi sode vina in v zadnji vleči kobilico iz hleva.

Čeprav je bil med desetimi finalisti med najmanjšimi in najbolj drobnimi, je vseeno pokazal največ moči in spretnosti prav Trebanjec Janez Blažič; drugo mesto je zasedel Toni Murovec iz Bohinja, tretji pa je bil Metličan Dušan Šuklje. Drugouvrščeni iz Novega mesta Slavko Malbaša je bil v finalu šesti.

I. V.

Krški vratar Mirko Bašič

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

ATLETSKI MITING BREŽICE '96
Moški - 100 m: 1. Acman (Kladivar) 11,11; 400 m: 1. Marinič (Gorica) 49,36; 1500 m: 1. Tomič (Krka) 3:57,36, 2. Grojzdek (Sevnica) 4:00,49; 200 m ovire: 1. Jurinič (Zrinjevac Zagreb) 24,94... 3. Trajkovski (Fit Brežice), višina: 1. Prezelj ((Triglav) 200; daljina: 1. Leskovar (Sl. Bistrica) 717; troskok: 1. Šimunič (Olimpija) 15,24; palica: Trišovič (Mladost Zagreb) 480, 2. Kostevc (Fit Brežice) 480, 3. Novak (Fit) 470; krogla: 1. Medič (Olimpija) 17,73; disk: 1. Primc (Krka Novo mesto) 58,20; kopje: 1. Terčec (Radeč) 67,58; kladivo: 1. Svedrovič (Mladost) 66,18, 2. Kevo (Fit) 65,38.
Ženske - 100 m: 1. Perica (Mladost) 12,94; 400 m: Langerholc (Triglav Kranj) 55,34... 3. Radišek (Sevnica) 59,48; 800 m: 1. Roman (Pomurje) 2:15,12; višina: Majdak (Velenje) 160, 2. Miladinovič 155, 3. Kranjčič (obe Krka Novo mesto) 150; daljina: 1. Lopatič (Fit) 582... 3. Blatnik (Krka) 538; troskok: 1. Blatnik (Krka) 11,90; palica: 1. Kos (Fit) 330; krogla: 1. Sundrovič (Mladost) 12,57... 3. Lopatič (Fit) 10,48; disk: 1. Jenko (Triglav) 35,40; kopje: 1. Strašek (Kladivar) 55,22; kladivo: 1. Pleško (ŽAK Lj.) 43,42, 2. Kozmus (Fit) 43,33.

DOBOVA : GORENJE 31:22 (15:10); AFP DOBOVA: Denič, Džapo 4, Begović 1, Mijačinovič 7, Voglar, Oevirk 6, Češnovar 2, Glaser 4, Levec, Stojakovič 7, Kostevc;
AKRIPOL PREVENT 20:17 (7:8); AKRIPOL: Torlo, Makarevič 2, Longar, Počervina 5, Čopić 2, Šavrič 4, Vešligaj 3, Mežnaršič, Zarabec, Bilbija 4, Ojsteršek, Dvornik;
KRŠKO : ANDOR 23:22 (10:11); KRŠKO: Škof, I. Deržič, Iskra 2, Dragar 6, German 2, Urbanč 3, Kukavica 4, S. Deržič, Čurak 2, Privšek, Vertovšek 4, Bašič;
LISCA : PRULE 67 18:21 (9:13); LISCA: Marcola, Blagojevič 5, Šunta, Rantah 1, Plazar 1, Sirk, Cater 5, Sečki, Lupše 1, Teraž, Simončič 5, Senica.
V drugem krogu bo Akripol igral v gosteh pri Andorju, Krško pri Prulah 67, Lisca pri Elektropromu Rudarju, Dobova pa doma s Slovanom.
1.B SRL, moški: INŽENIRING ŠARBEK : INLES 20:19
NOGOMET
3. SNL, 3. krog: RADIO KRKA : BILJE 0:1, KOLPA : AVTOPLUS KORTE 2:2; 4. krog: TRIGLAV : RADIO KRKA 1:2 (0:0), TABOR SEŽANA : KOLPA 6:0 (5:0);
LESTVICA: 1. Bilje 10, 2. Radio Krka 9... 9. Kolpa 4.

Ni zmagovalcev ne poražencev

Krajani Šentvida pri Stični so na zboru krajanov (ponovno) zavrnilo ustanovitev terapevtske skupnosti za zdravljenje narkomanih na Velikem Kalu, potem ko se je že 98 odstotkov krajanov s podpisi opredelilo proti takšni dejavnosti.

“O bog, oprosti jim, saj ne vedo kaj delajo!” je razočarana vzkliknila mati zasvojenca, ki je moral na zdravljenje odvisnosti od drog v tujino, ker “Slovenci še vedno nismo toliko prisebni, da bi pomagali sami sebi”. Taka izjava prizadete matere v nabito polnem kulturnem domu - pred okrog 350 krajanov Šentvida pri Stični, ki so se v tako velikem številu zbrali, da bi gostom iz Ljubljane (predvsem z Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter projekt Človek izrazili pomisleke in nasprotovanje zoper vzpostavitev terapevtske skupnosti za zdravljenje narkomanov na Velikem Kalu - je bila v takem okolju zelo korajžna, hkrati pa tudi hudo nepremišljena in provokativna. Predsedujoči zbora krajanov, tajnik občine Ivančna Gorica Vinko Blatnik, je navkljub govorniškim spretnostim le stežka pomiril duhove v tako razgretem ozračju in je pozval krajanke in goste, naj “znižajo temperaturo na še znosnih 36 stopinj!”

“Koga se bojite?”

Matere zasvojenčev so na razne pripombe o vzrokih zasvojenosti, češ da je to največkrat odraz slabe družinske vzgoje in premajhne pozornosti do otrok zlasti v premožnejših družinah, odgovarjale krajanom, da nič ne vedo o zasvojenosti in da iskreno upajo, da se jim v njihovih družinah ne bo treba soočiti s tem vse bolj razširjenim problemom, da gre pač pri zasvojenosti za mlade ljudi, “ki so preživeli pekel, priznali svojo napako in sedaj iščejo pomoč pri ljudeh, ki bi jim bili pripravljeni pomagati.” Odboru za nasprotovanje ustanovitve terapevtske skupnosti na Velikem Kalu so Ljubljanci očitali, da se ni hotel odzvati povabilu, na ogled centra v Ljubljani, da bi se seznanili z vsemi zasvojenici, ki so trenutno na zdravljenju. “Koga se bojite? Sem najbližja sosedka objekta na Malenškovi ulici v Ljubljani, kjer že pol-drugo leto poteka program Človek. Po udarjam, da v tem času ni bila storjena niti ena stvar, ki bi motila sosedske odnose! Korak do alkohola in droge je

zelo kratek in vsakemu izmed nas se to lahko zgodi... Zanima me, če bi zagnali tak vik in krik, če bi se v tej stavbi odpirala diskoteka?” je bila najbolj vztrajna gospa Ovca, mati zasvojenca, ki se je ozdravil v Italiji, zato se je javno zahvalila Lucieni L. Engelmajerju, ki je v svojih centrih omogočil zdravljenje 130 Slovencev, med drugim tudi njenemu sinu.

Celo državna sekretarka na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Bojana Cvahte, ki podpira vseslovenski projekt Človek, ne pa projekt MDDSZ, je v nekem trenutku zbora krajanov v Šentvidu, ko se zbor že prevlečil pozno v noč, je nastopila nekoliko netaktno in je krajanom očitala, da je kljub vsemu slišala zelo malo ali nič argumentov, zakaj so ljudje proti terapevtski skupnosti na Velikem Kalu. Rada bi, da bi se dogovorili, da bi se poslušali, ne pa da bi to izzvenel kot nekakšen miting s ploskanjem eni strani,” je dejala Cvahtetova in izrazila prepričanje, da bodo stvari ustrezno pojasnili in se dogovorili. Še večji optimizem je Cvahtetova izrazila ob koncu zbora, ko so po njenem šele prišla na dan “prava” vprašanja. Priznala je napako, ker o lanskem nakupu hiše na Velikem Kalu in predvideni dejavnosti niso ustrezno obvestili lokalne skupnosti, kar pa je po njenem razumljivo, ker je ona nastopila to funkcijo šele 1. aprila letos.

Vodja projekta Človek mag. Bogdan Polajner je potrpežljivo in umirjeno odgovarjal krajanom. Kategorično je zanimal, da bi se ob nakupu hiše in prihodih na Veliki Kal predstavljali za podjetnika iz Šmarja Sáp, povedal je, da si je ogledal 25 lokacij in da se je med dvema v najožjem izboru odločil za Veliki Kal. Ko pa je na vztrajna vprašanja, koliko ozdravljenih narkomanov naj bi prišlo po daljši abstinenci v terapevtsko skupnost na Veliki Kal, odvrnil, “da več kot 20 v ta objekt nikoli”, je po dvorani spet završalo. Polajnerjevo pojasnjevanje, da ima terapevtska skupnost skupne prostore itd., ni imelo kakšnega haska. Na vprašanje, kako lahko

predsednica društva Up Nina Souvan, verjetno njegova kolegica, zmerja krajanke po Delu z butalci, je mag. Polajner odvrnil, da zelo spoštuje druge programe za pomoč odvisnikom, tako tudi komune dona Pierina, da pa jih ne bi smeli mešati z njihovim programom Človek. “Terapevtska skupnost je izvedena v obliki nadomestnega doma, družine, tu ne bo nobenega sanatorija,” je dejal mag. Polajner.

Zakaj ravno njim?

Dr. Andrej Kastelic s Centra za mentalno zdravje v Ljubljani je povedal, da zadnja tri leta dela samo z zasvojenici z drogo, ki jih srečujemo na cesti, da gre torej za prvi stik. “Tudi zdravniki tega dela ne poznajo, se ga ogibajo. V poldrugem letu sem se srečal z okrog 600 zasvojenici in le enkrat sem opazil agresivno dejanje, ko je neki bolnik brcnil v vrata, ker je hotel ven. Ti ljudje so nepretrgoma pod kontrolo. Gre za spremembo življenjskega stila, zelo pomembno je, da nekdanje odvisnike ‘zdravi’ ljudje sprejmejo,” je pojasnil dr. Kastelic.

Krajanje so se spraševali, zakaj skuša država ravno njim, v ta košček neokrnjene Dolenjske, vrniti tak tujek, namesto da bi jim pomagala, bodisi pri zagotavljanju otroškega varstva, jasli ali pri reševanju brezposelnosti. Ponovno so spraševali, zakaj so to počeli na skrivaj in kako so lahko nekatere od teh ozdravljenih narkomanov že vodili v nedograjeno hišo brez vode in sanita-

rij. Sledovi takega obiska so bili vsakokrat zaznavni skoraj za vsakim grmovjem oz. drevesom v obliki toaletnega papirja. Neka krajanka je menila, da tisto objemanje obiskovalcev hiše, ki jo je država kupila od Strnadovih za blizu 120.000 mark, ne bi prispevalo k vzgoji njihovih otrok in da kaj takega znajo poleti tudi vaščani, a ne kar pod vsako tepko.

Morda je še najbolje strnil razmišljanje in nasprotovanje krajanov ivanški župan Jernej Lampret, ko se je spraševal, kaj je naredil, da je to dobil na grbo. “Če bi povprašali 147 slovenskih županov, da bi pridobili lokacijo čez mogoče 5 do 10 let, bi morda prišli do kakšnega rezultata. Argumentov proti, drugih, kot smo povedali, verjetno nimamo. To je strah, to je naše neznanje, to je naše nepoznavanje... Potrebno je veliko občutljivosti, če naj bi izpeljali takšen projekt. In mislim, da način ni bil pravi, to pa je zelo velik argument, ki nam zdaj daje tudi moč. Moč pa ni tista, da smo zmagovalci, to nismo, ampak smo vsi skupaj poraženci, z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve vred, z ostalimi strokovnjaki in z vsmei občinami. Ne vem, zakaj moram jaz tole pripovedovati s tresočimi rokami? Zakaj sem ravno jaz ali pa naša občina tista, ki je to dobila? Vem, da to ni enostavno. Sočustvujem z vami, ker orjete ledino, toda mimo ljudi pač ne moremo.”

PAVEL PERC

mag. Bogdan Polajner

Bojana Cvahte

Temni slovenski požiralniki

Če odmislimo stalne politične in strankarske zdrahe, sta množična občila v teh poznopoletnih dnevih zaznamovali predvsem dve temi: samomorilnost Slovencev in morija na cestah. Zakaj sta se ti dve mračni plati našega življenja prebili v ospredje zanimanja javnosti, niti ni važno, pomembnejše je, da sta nam ponovno stopili pred oči in se zastavili kot vprašanje, na katero moramo če ne že najti odgovor, pa vsaj poskušati odgovorjati. Tako z vznemirljivo visokim številom samomorov kot s preveč krvavimi cestami živimo že dolgo vrsto let, sredi osemdesetih let so samomorji in ceste celo pobirali rekordno visoke davke v človeških življenjih, a takrat se o teh požiralnikih narodnega telesa nismo toliko spraševali, kot se zdaj. Najbrž zato, ker smo se kot osamosvojen narod in samostojna država znašli sami s seboj in ne moremo več valiti krivde na druge za to, kar se z nami dogaja.

Kaj je torej s Slovenci, da maloštevilni, kot smo, tolikokrat dvignemo roko nase in se po lastni odločitvi odločamo

tudi tako

za tisti poslednji korak, ki ga ni več mogoče ne preklicati ne preusmeriti? In kaj je s tem ljudstvom na sončni strani Alp, da se tako neusmiljeno pobija po cestah? Človek bi pomislil, da so na delu temni biološki nagoni, ki silijo k lastnemu iztrebljanju. A to nikakor ne more veljati, saj se takšni goni prožijo kvečjemu v populacijah, ki s preveliko številnostjo ogrožajo lasten obstoj. Slovencev pa je precej manj, kot bi nas na tem prostoru lahko bilo. Vse manjše število novorojenih otrok pa tudi govori o povsem drugačnih prebivalstvenih gibanjih kot o neobvladljivem naraščanju.

Morda je usodna samouničevalnost zarisana v slovenskem narodnem značaju? Dr. Trstenjak, ki je poskušal izluščiti sestavine slovenskega narodnega značaja, je našel kot najznačilnejši stalnici nekaj drugega: poštenost in delavnost. Če v skladu z naslovom te rubrike prepustimo misli, da krene na spekulativne poti, potem je mogoče razmišljati tudi tako, da se je slovenski narodni značaj usodno preobrazil, vendar žal ne v tisto svetlo smer, ki so jo pričakovali nekateri naši misleci.

Morda se je prva izrodila prav pridnost slovenskega človeka, s svojo preobrazbo pa je potegnila v mračni vrtinec tudi poštenost. Marsikaj v našem vsakdanjiku lahko najdemo, kar potrjuje misel, da se je pridnost sprevrgla v golo pridobivanje gmotnih dobrin. Slovence izgoravajo pri delu, da bi pridobili kar največ tega, kar človeka potrjuje na zunanji, hišo, vikend, avto, drago opremo, dovolj denarja za draga potovanja in življenje na veliki nogi. Če s samo pridnostjo ne gre, si pomagajo na drugačne načine, tudi tako, da stopijo na ono stran zakona in morale. In to očitno ljudje niti ne moti preveč, saj grabežljivci, stremuhi in goljufi ne zbuja splošnega ogorčenja in zgražanja, ampak prej zavist in celo občudovanje, češ, ti pa zna-jo. Tako se iz slovenskega narodnega značaja izgublja tudi poštenost. Videti pa je, kot da te preobrazbe na veliko vsrkavajo v značaj egoizem. In ko ta prevlada, prej ali slej oropa človeka tiste etičnosti, ki je vir ljubezni, odgovornosti in sočutenje do drugega. Egoistično usmerjenemu posamezniku drugi ali drugo nista več važna, drugi je samo ali začasno koristen ali pa v napoto. V ravnanju in odnosu do drugega se začneta zato uveljavljati predvsem nestrpnost in nasilnost. In prav to dvojje se tako tragično odraža na slovenskih cestah in v velikem številu samomorov; saj je samomor navsezadnje le nasilje, obrnjeno zoper samega sebe.

MILAN MARKELJ

Mož, ki je večkrat umrl

Pred kratkim je staro domovino obiskala Lojzka Fenguš, ki je bila rojena leta 1918 v vasi Župjek na Bizelskem, kjer živi njen brat Ivan Zagmeister, v okolici pa še več sorodnikov. Lojzka je bila med drugim kuharica na jugoslovanskem konzulatu v Celovcu, od tam pa je šla v Ameriko, kjer je spoznala Emila Milana Černeta, ki je pri njej živel od maja 1978 do svoje smrti lani. V pogovoru z njo sem zvedel več novih podatkov o Emilu Milanu Černetu, boemskem Dolenjcu, ki se je veliko klatil po svetu in se ukvarjal z vsem mogočim. Med drugim je nekaj časa tudi pisal za Dolenjski list iz Clevelanda. Čeprav poznan med ameriški Slovenci, je ostal skrivnostna osebnost.

Z njim sem si nekaj časa dopisoval in dobil od njega več dokumentov in drugega gradiva. Poznala sva se po pismih, on pa me je presodil še po mojih člankih v Dolenjskem listu, ki ga je redno prebiral. V več pismih mi je sporočal, da me je izbral tako rekoč za svojega življenjepisca, da ima doma v kleti polno sobo raznih dokumentov in da bo najbolj izvirne predal meni, da pa lahko pišem o njem šele po njegovi smrti. Dokumentov nisem nikoli dobil, čeprav je od njegove smrti preteklo že dobro leto. Lojzka Fenguš mi je ob srečanju 16. julija letos zatrdila, da ji Emil česa takega ni omenil, da pa je res imel polno klet raznih papirjev, ki jih je po njegovi smrti zmetala v zabojnik za odpadke. Tako s knjigo o Emilu ne bo nič, z Lojzko pa sva se kar precej pogovorila o njem.

V službi pri Vinku Levstiku

Emil oziroma Milan je bil bister in nemiren duh. Njegov oče je o njem dejal, da "je brihten, a iz njega ne bo nič, ker ni nič doštudiral". Ljudje so ga imeli radi, a ga tudi izkoriščali, kaže pa, da je tudi on znal izkoristiti druge. Vedno je kaj "handlal" z denarjem, a z njim ni znal ravnati, običajno se je vse končalo v njegovo škodo. Najbrž je imel opravka tudi z devizami, kar je bilo tiste čase prepovedano, s tihotapljenjem in vodenjem ljudi preko meje v Avstrijo. Tako se je pogosto znašel v zaporu.

Pobegnil je čez mejo in kot dober kuhar nekje na Koroškem nekaj časa vodil restavracijo. Iz Avstrije se je preselil v Rim, kjer se je zaposlil pri hotelirju Vinku Levstiku, znani kontroverzni osebnosti, o kateri je bilo veliko napisanega v slovenskih časopisih v zvezi z domnevnim vojnim zločinstvom. Kaj je Černe delal pri njem, ni natančno znano: lahko je bil samo kuhar, lahko tajnik, možno pa je, da je bil oboje. Emil mi je namreč že oktobra 1990 pisal: "Jaz sem bil v Rimu v njegovi službi 2 leti in 8 mesecev. Kaj sem videl, slišal in doživel, ne bom sedaj pisal, pač pa naj povem, da je Levstik eden najbogatejših Slovencev v zamejstvu ter eden najbolj rafiniranih, drznih in ima najboljše veze z našo oblastjo..."

Iz tega in drugih Emilovih pisem se da zagotovo sklepati, da je zaradi oddaje Emilove dokumentacije na odpad zelo verjetno najbolj srečen Vinko Levstik.

Ni bil mafijec!

O Černetovem bivanju v Ameriki in srečanju z njim Lojzka Fenguš pripoveduje: "Z Emilom sva se spoznala leta 1978, ko je prišel v našo gostilno. Bil je lep možki in tudi zabaven. Ljudje so ga imeli radi, a so ga tudi izkoriščali. Rad je nosil kavbojski klobuk. K meni se je preselil maja 1978. Takrat sem bila stara 60 let in sem si rekla: kaj si bom šla na stara leta dedca nakopat na glavo! A mi ni bilo še nikoli žal, da sem se odločila tako, čeprav med nama tudi ni šlo vedno vse gladko. Nekateri so mi govorili, da imam kurjo pamet, če ga vzamem k sebi; jaz pa sem si mislila: če imam kurjo pamet, ga bom pa vzela. In ni mi žal. Poročila se nisva, ker je bil Emil že poročen z drugo, s katero ni več živel, a se tudi ni ločil. Poročila pa se tudi nisem zato, ker bi potem

čunal s tistim sleparskim Nemcem, a ga na srečo obeh ni dobil."

Drugič je umrl zares

Pred leti smo prvič poročali, da je Emil Milan Černe umrl, saj je iz Clevelanda prišlo pismo (datum 22. november 1988), ki je bilo podpisano z Lenny, v njem pa je neznana "dobrotnica" sporočila: "Kaj nejsi vedel da je Emil umrl lejtos v septembru, imu je Heartattack, srce ga je zadelu. Imu je sugar pa nej nič zatu umru on je od srca preč peršu..." Itd.

Emil je imel res sladkorno, a bil je živ. Še nekaj let pred svojo 70-letnico mi je pisal, da se ne počuti najbolje in da mu "bo kmalu regrat iz riti rastle". Potem je šel leta 1994 v bolnišnico, naslednje leto pa je umrl. Ker je bil vedno lep in vesel, ga je izguba noge gotovo zelo prizadela, zato mi med bivanjem v bolnišnici ni nič pisal. Kasneje je prišlo nezanesljivo sporočilo, da je umrl, vendar mu pa nisem povsem verjel. Mislim sem si, da se morda kdo spet šali, kot se je tista Lenny leta 1988.

Kasneje je bil v Dolenjskem listu kratek zapis ob njegovi smrti, kar me je bolj prepričalo, povsem zanesljivo pa sem zvedel, da je res umrl, šele julija letos v razgovoru z Lojzko Fen-

Emil Milan Černe je rad nosil kavbojski klobuk, ki mu je lepo pristajal. Na fotografiji sta Emil in Lojzka Fenguš, fotografirana leta 1981 ali morda 1982, ko sta se odpravljala na neko ohcet.

guš, ki je med drugim povedala:

"Emilu so amputirali nogo 2. decembra 1994, naslednje leto pa je umrl. Za njegovo smrt so krivi verjetno tudi zdravniki. Zdravljen je bil na državne stroške, ker jaz zdravniške oskrbe nisem mogla plačati, Emil pa tudi ne. Pogreb je veljal 5.000 dolarjev. Nameravali smo ga upepeliti, Emil pa je že prej dejal, da je njemu

vseeno, kaj počnemo z njegovim telesom, ko bo mrtev, in da ga lahko vžemo tudi v jezero. Prosila sem župnika, da bi imel ob njegovi smrti mašo zanj, pa je dejal, da mora biti pri maši tudi pokojnikovo telo in ne le pepel, zato sem zaprosila pri pogrebni družbi, da so začasno posodili krsto z Emilom, in potem je maša bila."

Lojzka Fenguš o Černetovih zadnjih dnevih takole pripoveduje: "Pred smrtjo se je spovedal, a to ni bila prava spoved, bolj razgovor z duhovnikom." Ob zadnjem slovesu je župnik dejal, da je moral biti Emil zelo dober človek, sicer malo čudaki, a je imel srečo, da je srečal Lojzko.

"Kasneje sem srečala Vinka Levstika, ki se me ni mogel spomniti, čeprav je bil pri nas že lepo postrežen. Dejal je, da ne ve, od kod me pozna. Povedala sem mu za Emila in njegovo smrt in dejala: 'Delal je zate, ti pa niti sožalja nisi izrekel.'"

In ko Emila ni bilo na običajno klopco v parku, je neki njegov znanec Lojzko vprašal: "Kje pa je tisti mož z velikim klobukom, ki je vedno žvižgal in ptice krmlil?"

Emila pa ni bilo več in ga ne bo nikoli več... Ostal pa je spomin nanj, za nekatere lep, za nekatere pa drugačen, kot je bil Emil zdaj tak, zdaj povsem drug, v duši pa vedno boem...

JOŽE PRIMC

KRAJEVNA ZGODOVINA

Dobrníč je star 860 let

Kraj Dobrníč se omenja v zgodovinskih zapisih že leta 1136 kot lastnina šentviške cerkve. Tedaj je vas štela le deset lesenih hišic. Po ustnih izročilih se je vas najprej imenovala Sveti Jurij pod smreko. Leta 1718 je pogorela, kasneje se je vse bolj širila. 1777. leta je bila zgrajena nova baročna cerkev z zanimivo arhitekturo, imenuje se po sv. Juriju. Leta 1296 Dobrníč postane prafara, torej mati župnij Žužemberk, Ajdovec in Sela pri Šumberku. Kraj dobi leta 1800 osnovno šolo, ki najprej deluje v privatni hiši, leta 1892 pa krajani zgradijo novo šolo.

Kraj Dobrníč leži ob vznožju trebanjskega gričevja, ki ga obkrožajo zeleni hribi, poraščeni z gozdovi; najvišji med njimi so Lisec, Kozjak, Trebanjski vrh, Gorenji vrh in Ojstri vrh. Lisec in Šmaver postajata vsebolj zanimivi turistični, vinski gori, stare zidanice pa so prerasli vikendi. Nadmorska višina je 244 m.

Iz zgodovinskih virov je znano, da so tu živeli Iliri in Kelti, pridobivali železo in ga topili ter izvažali celo v Italijo. O tem priča ime vasi Železno, kjer so pridobivali rudo, nad vasjo Korita pa so ostanki utrjenega gradišča Cvenger, kjer naj bi rudo topili, najdeni pa so tudi predmeti te dobe. O Rimljanih pričajo ostanki zidov, opeke, denar in grobovi. Zanimiva je rimska cesta Trebnje-Žužemberk, ki pelje skozi Dobrníč.

Nedaleč od Dobrníča so ostanki gradu Kozjek, kjer so gospodarili gospodje Sauer-Kozjanski, zaščitniki protestantov. V 17. stoletju so grad dobili knezi Auerpergi, zadnji lastnik gradu Wolf Engelbert je zgradil gradič Malo vas, kjer se je leta 1797 rodil Friderik Baraga. Na grad Kozjak se veže tudi Jurčičeva povest Jurij Kozjak.

Z vozički v Trst

Zemlja teh krajev je skopa, zato so ljudje v stoletjih razvili še dodatna dela, npr. živinorejo, čebelarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, sušenje sadja, žganje

apna in oglja; pri vseh teh opravilih je ljudi povezovalo skupno delo, sosedska pomoč in ohranjanje starih običajev.

Dobrníč z okolico se je začel hitreje razvijati okrog leta 1900. Ljudje so pridobivali novo obdelovalno zemljo iz gozdnih površin, gradili nova gospodarstva poslopja, med katereimi so posebej zanimivi kozolci. A davki so naraščali, zaslužka ni bilo, družine so bile številne in marsikatera kmetija je bila prodana. Kmečki fantje in moške so se odločali za zaslužek v tujini, največ jih je odšlo v Ameriko, Argentino in Francijo. Le malo se jih je vrnilo bogatih, veliko jih je pobrala tujina. Precej deklet je odšlo za pestunje, služkinje in perice v Trst. Zaradi slabih življenjskih razmer jih je veliko zgodaj umrlo, pobrala jih je jetika. Še živijo spomini, kako so kmetice teh krajev pešale v Trst z ročnimi vozički prodajati jajca, suho sadje, mlečne izdelke, gobe in s tem ubogim zaslužkom prislužile nekaj denarja za preživetje.

V času 1. svetovne vojne je moralo mnogo fantov in mož te dobrniške doline oditi na "rusko fronto", se boriti in umirati za tuje interese, malo se jih je vrnilo, med njimi mnogo invalidov.

Čas med obema vojnama je vtisnil kraju pomemben pečat razvoja. V kraju je bila osnovna šola s 347 učenci, nekaj od teh se je usmerilo v študij. Poleg 8 učiteljev, ki so veliko prispevali h kulturne-

mu življenju kraja, so bili v kraju še oddelek za finančne službe, žandarmerija, 4 trgovine, 4 gostilne, mesarija, več obrtnikov, med njimi tudi "Dago", pridelovalec sira. V kraju je delovalo več društev, npr. gasilsko, lovsko in kulturno-prosvetno društvo, ki je prirejalo kvalitetne dramske prireditve in gostovanja po Dolenjski. Župnik Omanen je vodil tamburaški zbor, dobro sta delovala pevski zbor in telovadno društvo, ki je prirejalo nedeljske nastope; aktivno je bilo društvo kmečkih fantov in deklet, prav tako strelska družina, skratka, vsako nedeljo je bila kakšna prireditev, to pa je bogatilo tudi duha in razgledanost kmečkih ljudi.

Razvoj z grenkim priokusom

Vojni vihar 2. svetovne vojne je prekinil mirni tok življenja in razdvojil ljudi. Tu so potekali hudi boji. Italijani so v obdobju 1941-1942 požigali vasi, odpeljali več kot 100 domačinov na Rab in Gonars, odkoder se mnogi niso vrnili. 28. maja 1942 so na Dobravi padle prve žrtve, nedolžni kmečki ljudje, zagorele so vasi in strahote so se nadaljevale. Med vojno je izgubilo življenje 140 krajanov, 152 pa se jih ni vrnilo. Iz tega časa je posebno znan heroj Jože Slak, študent in publicist, ki se je zgodaj vključil v boj proti okupatorju, a ni dočkal svobode.

Po letu 1945 se prične obnova požganih vasi, celijo pa se tudi rane razdvojenih ljudi. Kraj z okoliškimi vasi počasi napreduje ob izrednem prizadevanju ljudi, ki so s prostovoljnimi delom in petimi samoprispevki po letu 1950 dobili elektriko in leta 1975 vodovod, saj so morali prej voziti vodo iz Krke. Leta 1983 prvič zazvoni telefon, po letu 1990 pa so kmetje odstranili kamenje iz njiv, asphaltirali vaške in medkrajevne ceste in cesto do Dobrave. Pri tem pa bo ostal grenak spomin, ker je za urejanje teh cest novomeška občina pokazala zelo malo razumevanja. Rimska cesta bo morda šele ob 860-letnici Dobrníča res dobila novo prevleko. Pri gradnji komunalnih naprav so sodelovali tudi brigadirji mladinskih brigad iz raznih krajev Slovenije.

Dolgoletna želja krajanov po ustanovitvi industrijskega obrata se ni uresničila. V okoliških vaseh živi 820 prebivalcev, ki so zaposleni zvečinoma zunaj svojega kraja, največ v Litostroju, Revozu, Iskri. Na ženska ramena sta padla poljedelstvo in živinoreja zato sta zelo zaslužna za celotni razvoj, vendar sta imela tudi grenak pri-

okus, saj je mnogo ljudi zaradi naporega dela v tovarnah in doma zbolelo in so postali invalidi. Krajani so posodobili kmetije, nakupili kmečke stroje in si tako olajšali delo. V veliko pomoč je bil program FAO, ki je omogočil kmetom gradnjo hlevov za razvoj živinoreje, koristni pa so bili tudi strokovni nasveti, ki so usmerili kmete k naprednejši proizvodnji.

Z ukinitvijo osnovnih šol na Svetinjah, v Knežji vasi ter s prehodom osemletke na štirirazredno stopnjo šole v Dobrníču je zamrlo kulturno življenje. Večina zaposlenih se vozi v Trebnje, v kraju pa manjka kulturnih delavcev, ki bi usmerjali mlade v prostem času.

Pogled v prihodnost

Glede na številne kulturne zanimivosti kraja bo treba odpreti vrata turizmu. Za obiskovalce je zanimiva Mala vas z rojstno hišo Friderika Barage, zanimive so številne podzemne jame, brezna in požiralniki, arheološka najdišča iz časov Kelto in Rimljanov. Lepe so poti po zelenih gozdovih, lovska koča na Osjtrnem vrhu, vinski gori Šmaver in Lisec. V teh krajih je veliko gob in zdravilnih zelišč. Kazalo bi torej v Dobrníču ustanoviti turistično društvo, ki bi pospešilo turizem.

Zelo dobro obiskana so tradicionalna srečanja žensk iz raznih krajev Slovenije in zamejstva v spomin na 1. kongres slovenskih žensk 1943. leta. Spominska soba v Zadržnem domu Dobrníč prikazuje dejavnost žensk v NOB. Ne bi smeli pozabiti ljudi, ki so v težkih časih študirali in se uveljavili kot kulturniki in strokovnjaki. Poleg zaslužnega škofa Friderika Barage, slavnega misijonarja in pisca mnogih knjig, so znani še: pesnik in prevajalec Severin Šali, ki je zagledal luč sveta v vasi Podlisec pri Dobrníču, narodni heroj, publicist in politični delavec Jože Slak, botanik in pisec strokovnih knjig Jože Lazar, glasbenik in komponist Srečko Koporc, dramska igralka Iva Zupančičeva, strokovna pisateljica dr. Marija Perpar, jezikoslovec in strokovni pisatelj dr. Franc Novak in še bi lahko naštevali ljudi, ki so utrlj poti napredka in znanja.

Prav je, da ljudje vedo, odkod so doma, zato bi bilo zelo koristno pripraviti poljudno publikacijo o zgodovini Dobrníča in okolice. Ljudje v teh krajih so imeli trdo življenje v raznih obdobjih, marsikdaj je tudi oblast pozabljala nanje, vendar so ostali zvesti domači zemlji. Pričakujemo, da bodo prihodni časi bolj naklonjeni življenju ljudi v teh krajih.

ANGELCA ŽIBERNA

Viri: šolska in župnijska kronika, publikacija Dobrníč 1993

Najboljše orožje je profesionalizem

FOTO: T. GAZVODA

Diplomirana ekonomistka Mojca Osolnik, doma iz Novega mesta, je Novomeščanka, je v kabinetu predsednika vlade dr. Janeza Drnovška tri leta. Začela je kot pomočnica svetovalca za gospodarske dejavnosti, kasneje je postala namestnica šefa kabineta, od konca lanskega leta pa opravlja delo šefa kabineta. O svojem delu, o slovenski politiki pa tudi o obtožbah, ki jih je bila deležna nedavno tega, je spregovorila v našem pogovoru.

• Kaj je pravzaprav vaše delo?

“V kabinetu predsednika vlade je 10 svetovalcev, ki pokrivajo različna področja, jaz pa koordiniram njihovo delo in skrbim za komunikacijo z ostalimi ministri. Ne pokrivam le enega področja, ampak spremljam vsa. Največ tudi komuniciram s predsednikom dr. Drnovškom in ga spremljam pri večini aktivnosti. Sicer pa kabinet pripravlja in skrbi za izvedbo predsednikovih aktivnosti na vseh področjih.”

• Sprejemate tudi pripombe, prošnje, vloge tako posameznikov in podjetij. Kaj storite z njimi?

“Čim boljša komunikacija med vlado in ljudmi je bila ves čas naša želja, zato smo pred časom v okviru kabineta predsednika vlade ustanovili službo Vox, ki je namenjena prav temu, da se občani obračajo nanjo z različnimi problemi. Zelo težko je pomagati vsem. Tiste probleme, ki se dajo rešiti ali pa so v postopku reševanja, poskušamo pospešiti in zagotoviti rezultat. Na kabinet se obračajo tudi podjetja, predvsem s problemi, ki zadevajo posamezna ministrstva, največ ministrstvo za gospodarske dejavnosti, ministrstvo za ekonomske odnose in ministrstvo za finance. Največkrat jim svetujemo, naj se obrnejo neposredno nanje, pa tudi sami zaprosimo ministrstva, naj pospešijo reševanje njihovih težav.”

• Ljudje pogosto pravijo, da tisti, ki ustvarjajo politiko in ki so na oblasti, ne poznajo problemov ljudi z obrobja, podeželja, težav nižjih slojev.

“S tem očitkom se pogosto srečujemo in se delno strinjam z njim. Ker sem na tem mestu, lahko na stvari gledam od znotraj. Vem, koliko je problemov, ki jih moramo vsak dan reševati, tako da zmanjkuje časa za vse. Ljudje, ki se obračajo na nas od zunaj, mislijo, da je njihova težava edina in najpomembnejša. To ni narebo. Mi poskušamo ustreči vsakemu. Težave ljudi spoznavamo tako preko pisem, tudi po telefonu, pogosto pa tudi na terenu med obiski predsednika vlade.”

• Vaše delo je tesno povezano z odgovornostjo. Kaj ta pomeni pri vašem delu?

“Težko si je predstavljati, kakšno je to delo, dokler ga ne začneš opravljati. Odgovornost je seveda izjemno velika. Pomembno je, da rešuješ stvari v okviru svojih pristojnosti, zakonov in pravil, drugi del odgovornosti pa nosi vsak uslužbenec sam: da stvari rešuje, da jih ne odlašajo le na kup na mizi. Tako odgovornost do našega dela nam nedvomno vceplja predsednik vlade, ki zahteva, da stvari rešujemo, ker je tudi sam zelo odgovoren in zahteven do sebe. To je pomemben vidik našega dela.”

• Kako bi torej lahko izmerili učinkovitost? Mnogi so namreč prepričani, da vlada v zadnjih letih ni veliko storila.

“Učinkovitost se meri po tem, koliko zadev, ki jih dobiš v obdelavo, rešiš. Dnevno prihaja veliko pošte, mnogo stvari se dogajajo tudi v vladi, v drugih resorjih, v državnem zboru. Seveda moramo biti čimbolj na tekočem s tem, da lahko aktivnosti tečejo naprej. Učinkovitost

vlade se v teh štirih letih gotovo pozna, čeprav imajo ljudje pogosto občutek, da ni bilo veliko narejenega. To ni tako! Če pogledamo nazaj, v čas takoj po osamosvojitvi, vidimo, da je bilo veliko dvomov, ali bo Slovenija sploh lahko preživela kot samostojna država. Danes smo nedvomno na dobri poti in urejenih je bilo ogromno zadev. Včasih ljudje mislijo, da je samo po sebi umevno, da so se stvari tako iztekale, pa ne drži. Tujina priznava Sloveniji izjemno velike dosežke, bolj kot to vidimo sami. S tem se srečujem vedno znova na potovanjih. Dobivamo veliko pohval, Slovenijo postavljajo kot zgled. Če pogledamo le eno dejstvo: iz nekdanje Jugoslavije sta izšla dva ekstrema: eno največjih kriznih žarišč na Balkanu, drugo pa je najuspešnejša država v tranziciji. To gotovo ni bilo lahko narediti. To je tista učinkovitost, ki se bolj vidi na dolgi rok kot pa pri vsakodnevnem delu.”

• Bi torej lahko rekli, da smo Slovenci do sebe preveč kritični?

“Mislim, da smo precej kritični do sebe. To je značilnost tega naroda, ni pa nujno, da je to slabo. Kritika pomeni tudi vzpodbudo z naprejem in tudi za vlado je prav, da se s to kritiko sooča in da pelje stvari naprej. Kritika je po eni strani doborodošla, po drugi strani pa se moramo zavedati, da to, kar je bilo doseženo, ni prišlo samo po sebi. Vložena je bilo ogromno truda in mislim, da smo kar na dobri poti. V prihodnosti nas čaka še veliko zelo pomembnih nalog; na primer včlanitev v evroatlantske organizacije. Napredek je toliko težji, ker smo država v tranziciji. Zato je pomembno, da držimo ravnotežje na vseh področjih, čeprav so na kakšnem še težave.”

• Kako strankarstvo vpliva na delo v kabinetu?

“Posebnega vpliva ni. V kabinetu nobeden od svetovalcev ni član katere od strank, tudi jaz ne. Skušamo se osredotočiti na delo vlade, vladnih organov, državnega zbora in predsednika vlade. Vlada mora funkcionirati ne glede na strankarsko pripadnost, na medsebojna obračunavanja in priprave na volilno kampanijo. Projekti razvoja, ki so prioritarni, morajo iti naprej in to nam v tem času kar dobro uspeva. Tako moramo v letošnjem letu nekaj pomembnih projektov vsaj pripraviti in začeti, če že ne končati. Na primer dodatne spodbude v gospodarstvu; to ne more čakati na izid volitev.”

• In kakšna bo vaša služba po volitvah?

“Odvisno od volilnega rezultata, a zazdam o tem še nisem razmišljala.”

• Ljudje na položajih se pravzaprav ne morejo izogniti obrekovanjem. Tudi vi ste že večkrat spoznali, da je tako. Tudi v primeru novomeškega podjetja Biro 5.

“Obrekovanja so sestavni del našega dela. Za ljudi, ki so javne osebnosti, velja veliko zanimanje, kaj počnejo. Tudi v osebnem življenju. Sama se že od nekdaj ne ubadam s tem, saj ne bi sicer prišla nikamor. Ljudje, ki me poznajo, vedo, kakšna sem, in to mi zadošča. Zaupam sama sebi, da pravilno in korektno razmišljam in da tako tudi delam. Pri ljudeh cenim

predvsem delavnost in poštenost. V primeru Biroja 5 ni šlo le za obrekovanja, pač pa so nekateri mediji poskušali ustvariti afero. Obrekovanja in očitki so se pojavili izključno v medijih. Obtožbe o moji vpletenosti v poslovanje Biroja 5 in o prekoračitvi pristojnosti nisem bila deležna na nobenem drugem nivoju, torej so bile povsem neutemeljene. To je v svojem pojasnilu jasno povedalo tudi ministrstvo za notranje zadeve: da ni bilo nobenih sumov o kakršnikoli moji vpletenosti v primer Biro 5. Težko bi rekla, ali je šlo za neprofesionalnost novinarjev, ki hočejo na vsak način ustvariti afero ne glede na to, ali so stvari resnične ali ne, ali pa je šlo za širše ozadje. A s tem se nisem in se ne bom ukvarjala. Pomembno mi je bilo le, da se ugotovi, da ni nobenega razloga za tovrstne obtožbe. Nikamor namreč ne bi prišla, če bi iskala namišljene sovražnike. Moje delo poteka normalno naprej, ves ta čas pa tudi v kabinetu nisem bila deležna nobenega nezaupanja sodelavcev. Normalno pa je, da me je osebno prizadelo, ko sem se znašla v sredi obtožb, za katere potem skušam dokazovati, da niso resnične.”

• Vendar drži, da se je Biro 5 obrnil na vaš kabinet?

“Da, in sicer zato, ker se je roba drževala na carini in v podjetju niso vedeli, zakaj. Mi smo jih napotili na pristojno ministrstvo. Oni so se potem tudi pisno obrnili na Vojko Ravbar, ki je zadevo preverila na carini, kjer je dobila pojasnilo, da carinski postopek stoji zaradi dodatnega preverjanja. Biro 5 smo obvestili, da postopka ne bo mogoče nadaljevati, dokler ne bo preverjanje končano, in tako se je tudi zgodilo.”

• Menite, da so obrekovanja del slovenske kulture?

“Obrekljivost je nedvomno ena od bolj pogostih človeških lastnosti ali bolje rečeno slabosti. Temu se ni mogoče izogniti. Vendar mislim, da je najboljša obramba in tudi odgovor na obrekovanja: čim večji profesionalizem in čim korektnije delo in da se ne obremenjuješ s podrobnostmi, ki ti samo jemljejo čas.”

• Kako komentirate očitke politikom, da preveč potujejo?

“Kar se tiče potovanj predsednika vlade, lahko zagotovim, da so kar najbolj racionalna in zreducirana na čim krajši čas, kajti delo doma čaka. Naša potovanja zelo skrbno načrtujemo. Veliko krajev ali držav ne utegnemo obiskati, včasih

se srečujemo z očitki ali celo z zamerami, da nas kljub večim povabilom tja še ni bilo. Tudi potovanja niso to, kar ljudje mislijo. Programi so namreč tako natrpani, da ne vidiš nič drugega kot letališče, hotele in konferenčne dvorane, potem se že vračamo. Pogosto potujemo čez vikend, dostikrat gremo na letališče kar iz pisarne in obratno. To je zelo utrjujoče. Življenje postane na nek način asketsko. Razen dela si ne moreš privoščiti nič drugega. Ni niti časa, ne energije. Sama si slednje nabiram s športom. Vikend poskušam, če se le da, izkoristiti za počitek.”

• V Ljubljani živite že 12 let, vendar vezi z Novim mestom ostajajo?

“Čeprav sem se navadila življenja v Ljubljani, se pogosto in rada vračam na Dolenjsko. Med tednom sicer ne, ker delam vsak dan od jutra do noči, tudi med vikendi sem pogosto na potovanjih, a če se le da, nikakor ne želim zamuditi nedeljskega kosila pri mami.”

• In cilji?

“O tem je težko govoriti in jih napovedovati. Kdo ve? Tudi če bi me pred nekaj leti vprašali, ali bom kdaj opravljal to delo, si takrat tega sploh ne bi upala napovedati.”

TANJA GAZVODA

ZABAVNA GLASBA

Deep Purple – rockovski dinozavri

Začetek delovanja skupine Deep Purple sega tja v šestdeseta leta. Po vzponih in padcih so postali ena najpomembnejših hard rock skupin sploh. Slava, denar in čudaštvo jih pripelje do razpada v sedemdesetih. Skupaj jih spravi lepa vsota dolarjev in kariera se začne znova. Navkljub “kadrovskim” spremembam skupina obstane in tako jo pot zanesse tudi v naše kraje.

Začetek skupine sega v obdobje konca šestdesetih, ko se je svet naveličal popevk in sladkih melodij. Začenjalo se je hipijevsko gibanje in glasba je postajala trša, udarnejša, kratka, rojeval se je hard rock. Na otoku so mladi fantje igrali po raznih klubih in pubih ter se menjavali v zasedbah, ki so rasle kot gobe po dežju.

Tudi naši junaki so igrali v raznih zasedbah in se zbrali okrog klaviaturista Jona Lorda. Skupini sta se pridružila še levoroki bobnar Ian Paice ter basist Roger Glover. Vadili so v neki londonski garaži, kjer so nastajale prve pesmi. Nekaj so jih tudi posneli, vendar pravega odziva publike ni bilo. Ugotovili so, da je njihov kitarist premalo agresiven za vrst glasbe, ki so jo igrali. Nekdo je predlagal mladega kitarista z veliko energije in svojevredno kitarsko tehniko, ki sliši na ime Richie Blackmore. Odšli so na koncert njegove skupine in Richie jih je navdušil. Predlagali so mu sodelovanje in rodila se je skupina Deep Purple.

Se vedno pa so bili brez pravega peva. V Londonu so krožile govorice o nadarjenem pevcu z izjemno močnim glasom. To je bil Ian Gillan. Tudi njega so prepričali, da se jim je pridružil. S pospešeno vadbo in številnimi nastopi po londonskih klubih so si kmalu pridobili sloves trde rockovske skupine. Posneli so ploščo, vendar pravega uspeha ni bilo. Jon Lord je eksperimentalno celo s simfoničnim orkestrom in posneli so ploščo, ki je čudna zvrst hard rocka in klasike. Tudi ta se pri poslušalcih ni prijela. Fantje so začeli obupovati in skupina je bila pred razpadom. Se enkrat so odšli v studio in rodila se je plošča z naslovom Deep Purple In Rock. Že ovitek je bil spektakularen, saj so na njem člani skupine vklesani v kamne po vzoru ameriških predsednikov v Grand Canyonu.

Na albumu so klasike, kot sta Speed King in Child In Time. Končno so dosegli željeni cilj. Album se je odlično prodajal in njihova popularnost se je strmo dvigala, a le v ZDA. Doma v Angliji jih še vedno ni poznal nihče. Turneje po Ameriki so bile razprodane in odziv publike je bil neverjeten. Prihajala so sporočila o razbitih dvoranah, ko so navdušeni poslušalci demolirali prizorišča. Anglija je še naprej ostala gluha za Deep Purple. Sledili so še drugi albumi in končno so jih kupovali tudi

Angleži. Postali so vodilni predstavniki otoškega hard rocka.

Po vsem uspehu so se znotraj skupine začela pojavljati nesoglasja, predvsem med pevcem Gillanom in čudaškim kitaristom Blackmorejem. Duhove je pomiril njihov menedžer in odšli so v Švico na snemanje novega albuma. Na enem izmed koncertov Franka Zappe je izbruhnil požar in fantje komaj odnesli celo kožo, kar pa mnogim obiskovalcem koncerta ni uspelo. Pretreseni nad dogodkom, katerega priče so bili, so napisali pesem Smoke On The Water, ki je postala himna celotne generacije. Precej popularni so postali tudi na Japonskem, kjer so posneli album v živo z naslovom Made In Japan. Plošča je postala zanimiva tudi zaradi neljubega dogodka, saj se eden od obiskovalcev med izvajanjem skladbe Child In Time ustrelil, kar je slišati tudi na plošči.

Po tej turneji so se nesoglasja med Gillanom in Blackmorem poglobila do te mere, da je med njima prišlo do pretepa in Gillan je skupino zapustil. Na njegovo mesto je prišel mladi David Coverdale. Kmalu zatem je skupino zapustil tudi basist Roger Glover, zamenjal ga je Glenn Hughes. V tej zasedbi so posneli še dva albuma in skupina se je nagibala bolj k funk glasbi, kar pa ni bilo po godu Richieu Blackmoreju in odločil se je, da odide. Kljub spremembam v zasedbi so vztrajali naprej in mesto kitarista je dobil mladi izvrstni Tommy Bolin, ki pa je kmalu umrl zaradi prevelikega odmerka heroina. To je pripeljalo do dokončnega razpada velike skupine. David Coverdale, Ian Paice in Jon Lord so sestavili skupino Whitesnake, ki pa ni bila tako uspešna kot Deep Purple. Richie Blackmore je bil edini stalni član

svoje skupine Rainbow, ostali člani so za vedno ostali v ozadju. Po desetih letih so za vsoto deset milijonov dolarjev ponovno odšli v studio in posneli ploščo v originalni zasedbi z naslovom Perfect Strangers. Nesoglasja so pomirili zeleni bankovci, a ne za dolgo. Gillan je ponovno zapustil skupino, njegovo mesto je zasedel John Lynn Turner. Album ni naletel na dober odziv, zato je skupino zapustil tudi Blackmore.

Nekaj časa o Deep Purple ni bilo slišati ničesar, lani pa so presenetili z novo ploščo in novo zasedbo. Spet je v skupini Ian Gillan, kitaro pa igra odlični ameriški velemojster Steve Morse. Morse je bil petkrat zapored izbran za najboljšega kitarista po izboru glasbenikov, nakar so ga izločili iz konkurence, da so dobili priložnost tudi drugi. To sodelovanje se odlično obnese, o čemer smo se lahko prepričali minuli petek, ko so nastopili v Izoli na tamkajšnjem stadionu. Fireball je bil prva skladba, nadaljevali so z uspešnicami, kot so Black Night, Woman From Tokyo, Smoke On The Water, Strange Kind Of Woman, Speed King, Highway Star. dodali pa so tudi nekaj novih pesmi z zadnjega albuma Purpendicular. Okrog pet tisoč obiskovalcev je bilo navdušenih nad virtuoznostjo Steva Morsa in uigranostjo ostalih članov. Kljub slabšemu ozvočenju je tehnikom uspelo popraviti zvok, tako da je bila zvočna slika izvrstna.

Kritika pa gre organizatorju, saj so obljubljali tiskovno konferenco najprej pred koncertom, potem po njem, nazadnje je sploh ni bilo. Vsi, ki smo imeli akreditivo, smo bili prikrajšani za slikanje pred odrom, saj nam tega niso dovolili, zato smo to počeli naskrivaj med občinstvom, kar se seveda pozna tudi v kakovosti posnetkov. Taki spodsrljaji se ne bi smeli dogajati, pozitivno pa je, da se sploh kdo loti organizacije takšnih koncertov. Upamo lahko, da se bodo naši organizatorji naučili svojega posla pri tujih kolegih in odpravili pomanjkljivosti, ki so za medije precej nezahvalne.

SEBASTIJAN SROVIN

Ukročene vode v korist le ljudem?

Za Ribniško dolino je kot sploh za kraški svet voda pomembna oblikovalna sila in bistvena sestavina okolja, zato morajo biti posegi v prostor in vodne sisteme okoljsko temeljito pretehtani, da se ne bodo ponavljale napake iz preteklosti. Pred desetimi leti zgrajeni vodni zadrževalnik Prigorica je močno posegel v naravni ritem življenja.

Ribnica naj bi dobila ime po reki Ribnici, kamor so prvotni naseljenci hodili loviti ribe. Po Ribniški dolini je bil včasih pragozd, pod Veliko goro pa jezero. Kjer naj bi bilo jezero, je svet še danes močvirnat. Vasi, ki leže ob tem močvirju, kažejo na svojo jezersko preteklost; tako Breg in Breže, ki sta ležala ob bregu, Suše na griču, kjer je bil suh kraj, Slatnik, kjer so imeli studenec (slatino) v nasprotju s stoječo vodo. Vasi Zapotok onkraj Slatnika in Zamostec spet spominjata na vodo. Predel pri Ribnici proti Veliki gori se imenuje Mlaka, to ime se pojavlja v župnijskih maticah že leta 1680. Po dolini so se kasneje odprli požiralniki in dali vodi nove poti. Eno tretjino doline še danes zavzemajo močvirni predeli.

A. Skubic navaja, da je bila Ribniška dolina naseljena že v rimskih časih in morda še prej, na kar dajejo slutiti gome, npr. pri Sv. Ani, na Gori. Sprva so se ljudje naseljevali na okoliških gričih ob robu doline, saj je bila nepredvidljiva voda prevelik riziko. Ščasoma so ljudje izkrcili hrastovo - gabrove ter lipove in bukovne gozdove na vzpetinah po dolini. Na teh gozdnih tleh so nastale najbolj rodovitne njive. Število ljudi je naraščalo, zato so začeli krčiti gozdove ob pobočjih gora na dolomitnih tleh, kjer ni bilo skal, ter ob vodah jelševih gozdov. Na pobočjih so nastali lazi. Krma s teh predelov je bila kvalitetna, vendar je bila košnja in sušenje težavno. V nižinah ob potokih so osnovali travnike - mlačice; to so vlažni travniki s kislom ostro krmo, ki je krave nimajo rade, jo pa pojedajo konji. Ročno so izkopali na kilometre osuševalnih jarkov in jih redno vzdrževali. Trava se je kosila v najbolj sušnem obdobju poleti. Krmo pa so mnogokrat prenašali na rahle vzpetine, kjer se je hitreje posušila. Odvoz je bil težaven zaradi udirajočih se mokrih tal.

Voda prinaša tudi koristi

Voda v Ribniški dolini že od zgodnjih poselitvev ni pomenila le težav, temveč tudi korist. Živino so vodili napajati v potoke, imeli so vaške prostore za pranje perila. Najbolj premožni so bili mlinarji in žagarji, ki jim je bogastvo teklo čez vodno kolo. Na Bistrici je na njeni dvajset kilometrov dolgi poti delovalo med obema vojnoma in še po drugi vojni dvaindvajset mlinov in žag, na njenih pritokih pa še pet. Na reki Ribnici, dolgi 7,5 km, so bili štirje mlini in žage, na Obrhu ena žaga ter na potoku Tržiščnici šest mlinov in žag (ustni viri domačinov). Za jezovi so obratovali mlini ali žage, najpogostejše pa je oboje skupaj. Od vseh teh mlinov in žag se v prvotni funkciji in obliki ni ohranilo skoraj ničesar. Le ruševine in ostanki dovodnih strug govorijo o ropotanju mlinjskih koles v preteklosti.

Po drugi svetovni vojni so mline opuščali, začeli so propadati. Električna

je zagnala številne žage, ki zvečine delujejo še danes. Jezove so porušili, stroji so izkopali globoke odvodne jarke in s hidroregulacijami so presekali številne zavoje potokov in rek. Bistrica je sedaj na petih kilometrih ujeta v kamnito strugo, na desetih kilometrih pa so izvedli regulacije, vendar brez kamnitega oklepa, in sedaj voda še vedno spoštuje rečno dinamiko ter dela nove zavoje. Potok Sajevec je v celoti reguliran, reka Ribnica pa pod zadrževalnikom ter skozi Dolenjo vas. Potok Tržiščnica so pri Ortneku obdali s kamnjem in "popravili" strugo v pravilne linije. Od Ortneka do Žlebiča so jelševi logi ponovno zavzeli mokre travnike. Del visokih vod iz Bistrice so pod Brežami speljali po betonskem kanalu v Tentero, kjer ponikne tudi Tržiščnica, pred desetletjem pa pri Gorenji vasi še podzemni odvodni kanal do potoka Sajeveca. Od takrat ljudje v Ribnici in okolici mirneje spijo. Poplave ne pestijo več Ribnice z okolico.

Potok Sajevec in reko Ribnico so pred desetletjem zaprli z vodnim zadrževalnikom pri Prigorici. S tem je bilo odpravljeno previsoko in prepogosto poplavljanje Dolenjevaškega polja ter tudi zgornjega dela Kočevskega polja, kjer visoke vode pridejo na dan ob močnejših nalivih in zimskih odjugah v močnih izviri. Voda za zadrževalnikom sedaj enakomerneje odteka, tako da jo požiralniki pri kapelici sv. Marjete in drugod po Dolenjevaškem polju lahko sproti sprejmejo. Vzporedno s tem gredo projekti izboljševanja kmetijskih zemljišč. V nižinah so travniki zaradi ravnega terena idealni za strojno obdelavo. Težava je le v tem, ker so preveč vlažni. Tla so zelo revna in izprana (glejna in psevdoglejna tla). Pred leti je bil zastavljen ambiciozen projekt osuševanja 600 hektarjev travnikov. Tako bi lahko pridobili nove površine za intenzivno kmetijsko pridelavo: silažno koruzo ipd. Vzporedno s hidromelioracijami bi morali izvesti poglobitev Bistrice in drugih vodotokov, da bi bil padec dovolj velik in hiter. Vode bi v hipu odtekale in se ujele za zadrževalnikom Prigorica.

Onesnaževanje voda

Fekalne odplake iz naselij so večinoma speljane po ceveh naravnost v struge potokov in rek. Z njimi se mešajo tudi meteorne vode. Velik onesnaževalec Bistrice so Sodražica s fekalnimi vodami in odpadne vode tovarne Inles, ki gredo vse v strugo Bistrice. Tekstilna tovarna Jurjevica je do stečaja črpala vodo iz Bistrice ter jo umazano spuščala v drug potok, ki se izliva v potok Sajevec. Spomladi leta 1994 je prišlo do množičnega pogina rakov nizvodno od izpusta obarvanih odpadnih vod.

Čistilna naprava stoji že več kot petnajst let ob tovarni ter tudi pri Sodražici. Obe sta le spomenik neke "kul-

Zadrževalnik Prigorica s polno akumulacijo

ture", saj nobena nikoli ni obratovala. Samo mesto Ribnica z okoliškimi vasi ima skupno čistilno napravo. Nova naselja Breg, Lepovče idr. imajo speljane odtokove večinoma v ponikovalnice, saj kraški teren onesnaženo vodo brez kompromisno sprejme vase.

V zadnjih letih hočejo zagovorniki intenzivnega kmetijstva za vsako ceno "izboljšati" te površine in jih usposobiti za intenzivnejše pridelovanje krme. To je že uspelo ob potoku Tržiščica pri Ortneku, kjer koruzno polje oklepa "urejeni" vodotok (kanal). Spiranje umetnih gnojil in zaščitnih sredstev je tu najmočnejše. S težkimi stroji se tla občutljiva struktura tal. Le-ta postajajo vse bolj neplodna in zbita.

Bogastvo življenja v mokriščih

Podolgovate zaplate mokrih travnikov ob potokih in na poplavnih ravninah so razvile posebne združbe vlagoljubnih ostrih trav in številnih cvetnic. Jelše in vrbe se stiskajo k potokom in opuščeni odvodni kanalom. Spomladi čebele in druge žuželke najprej odletijo na pašo na vrbe. Za čebele je to najpomembnejša spomladanska pašna. Mrtvi rokavi spomladi oživijo z regljanjem žab. Na bregovih in na travnikih lovijo slepci in belouške. Vlažni travniki so prebivališče redkih in ogroženih ptic, kot so kosce, repaljščice, pogostejši rumeni in redkejši veliki strnadi, poljski škrijanci, prepelice... Srnjad, zajci, jazbeci in lisice se tu pogosto zadržujejo. Pasovi grmovja z drevjem so ob obeh selitvah počivališče za ptice selivke. Sredi poletja se škorci, bele pastirice in kmečke lastovke začnejo zbirati na skupnih prenočiščih na grmovju ali na trsju. Selitvena mrzlca se začne postopoma umirati proti koncu oktobra. Pozimi se na kopninah pojavljajo razne vrste ptic pobjeznikov. V zgodnji spomladi gre selitveni val zopet čez ta močvirna področja, najhujši prelet je zadnji teden v aprilu, še posebej ob nizki oblačnosti. Mokrišča in vodotoki so najbolj občutljivi od sredine marca do sredine julija, ker je to glavni čas reprodukcije (gnezdenja, poganja mladičev, cvetenja). Na potokih in rekah se zadržujejo povodni kosi, race mlakarice, črne liske, zelenonoge tukalice, sive čaplje idr. Mokrišča so kot goba, ki vsrka ogromne količine vode, potem pa jo počasi oddaja. So velik naraven zadrževalnik skupaj z vijugastimi potoki z naravno obraslimi bregovi.

Mokrišča in potoki so na krasu vsak zase posebnost. Mnoge endemične vrste so pri nevtrenčarjih odkrili ravno na izoliranih kraških lokalitetah. Z vi-

dika lažje opazljivih indikatorjev stanja v okolju, ptic, je območje neposredno za zadrževalnikom Prigorica najbolj raznoliko. Zaplata trstičja je tu največja. Močvirni borov in brezov gozd na Nemškem brezju, ki je ujet med reko Ribnico in potokom Sajevecem, zopet predstavlja posebnost v dolini. Počasi tekoča Ribnica z naravno strugo pa je raj za ribiče. Številnost in gostota ptic je v tem območju največja. Tu gnezdi rumene pastirice, mokoži, mali ponirki, črne liske, veliki strnadi, repaljščice,

"Sodobno" osuševanje mokrih travnikov

poljski škrijanci, sokoli škrijančarji idr. Gnezdilcev je 77 vrst, skupaj pa je bilo opazovanih v zadnjih desetih letih 136 vrst ptic (lastna opazovanja). Ob selitvah se tu občasno zadržujejo razne vrste rac, pobjeznikov, bele čaplje, rečni galbi, ribji orel, orel belorepec, sokol selec ter druge večje vrste in številni manjši ptiči pevci. Med pticami je kar eno tretjino gnezdilcev na Rdečem seznamu ogroženih vrst (Bračko 1994). Šest vrst je močno ogroženih, štirinajst ogroženih, tri vrste pa so potencialno ogrožene. Izjemnost biotopa kaže ravno prisotnost ogroženih vrst.

Vizija sožitja narave in človeka v "bojni coni"

Pred desetimi leti je vodni zadrževalnik Prigorica posegel v naravni ritem življenja na tem območju. Nihanje vode v gnezditvenem obdobju prizadene večino organizmov. Gnezda črnih lis, ponirkov in zelenonogih tukalic splavajo na gladino, kjer so lahek plen vranov in ujed, ostala gnezda do nivoja vode propadejo. Od stalnih so sedaj mnoge vrste postale občasni gnezdilci. Populacije gnezdečih parov so majhne, zato je pričakovati, da bodo nekateri stalni gnezdilci izginili. Za ptice imamo vsaj nekaj podatkov iz časov pred izgradnjo

zadrževalnika, medtem ko jih za druge živalske in rastlinske vrste nimamo. Presoja vplivov na okolje ni bila narejena, saj po tedaj veljavnih zakonih ni bila obvezujoča. Sedanji zakon o varstvu okolja (Ur. list RS št. 32 - 17. VI. 1993) v 55. členu določa ob podobnih posegih obvezno presojo vplivov na okolje. Nujno je narediti takšno sanacijo zadrževalnika, da bo v gnezditvenem obdobju nivo vode stalen.

Spoštovanje življenja in glavnega njegovega medija vode je naša glavna naloga pri vseh posegih v prostor. Prilaganje naravi in ne obratno naj bo pri tem rdeča nit razvoja. Razvoj kulture ob kraških potokih je pokazal, v kateri smeri je prava pot. Obnovljeni jezovi za mlini bodo lahko dobili poleg funkcije zadrževanja visokih vod tudi turističen pomen za lokalno prebivalstvo in za goste. Vsaj nekatere mline bi morali obnoviti, saj je to naša kulturna dediščina, kot so tudi bolj znani sakralni objekti. Vsaj nekatere odseke na reguliranih strugah bi morali speljati v zapuščene rečne mrtvice, da bi delno sprostili rečno dinamiko ter vodo ob nalivih čim dlje zadržali. Močvirne travnike naj bi kosili julija zaradi gnezdenja in poganja mladičev. Uporabljati bi morali lažje stroje. Država bi morala takšno naravi prijaznejše izkoriščanje močvirnih predelov podpirati s subvencijami ter z nasveti preko javnih služb. Le tako se bo ta tip kulturne krajine ohranil. Potrebno je prostorsko natančno opredeliti, na katerih predelih močvirnih travnikov se bodo redno obnavljali kanali nižjih globlin, na katerih le občasno, ter kje bodo področja prepuščena naravnemu razvoju. Izpuste odpadnih vod bo potrebno speljati v čistilne naprave na robu naselij ter za manjša naselja v sanitarna močvirja, za kar bi lahko izkoristili robne dele močvirnih travnikov.

Nujno je dolgoročno ekološko in ekonomsko ovrednotenje mokrišč v Ribniški dolini in drugod, da bomo dobili konkreten vpogled in izhodišče za posege v ta prostor, ne pa da bomo laično objokovali neizkoriščene površine ter lepo močvirno krajino.

O tem občutljivem prostoru ne sme odločati le kmetijska stroka, temveč skupina strokovnjakov od krajinarjev, hidrotehnikov, gozdarjev, naravovarstvenikov in urbanistov do turističnih delavcev idr. Potem bodo vode tekle bolj mirno ter čistejše prihajale na plan v izviri ob reki Krki in mnogih dolenjskih vodnih zajetjih.

MIRKO PERUŠEK

Požiralniki so pogosto zatrpani s smetmi

NAGRADI V METLIKO IN KRŠKO

Žreb je izmed reševalcev 18. nagradne križanke izbral **Antona Matjašiča iz Metlike in Jožeta Zajca iz Krškega**. Matjašič bo prejel 6.000 tolarjev denarne nagrade, Zajc pa knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 30. septembra na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom **KRIŽANKA 19**. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 18. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 14. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: **MONZA, OKORN, SOM, TOLPA, TLAK, PEER, TAJDA, LEKŠE, ARE, POR, ČS, KEJ, KABARET, MANASTIR, CAN, ORINOKO, DINJA, EMAJL, SMEJKAL, NACE, KARAOKE**.

PRGIŠČE MISLI

Močna kot smrt je ljubezen, zvesta kot grob je ljubezen.

I. PREGELJ

Ko bi za napredek človeka bila pomembna samo formalna izobrazba, bi bilo človeštvo še vedno na početku svoje civilizacije.

Č. ŠKODLAR

Najbolj prosojne laži se spreminjajo v priznane resnice zato, ker jim nihče javno ne ugovarja.

H. POŽARNIK

Emancipirati ženske pomeni spriditi jih.

H. de BALZAC

NAGRADNA KRIŽANKA 19

DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST	SOCIAL. REPUBLIKA SLOVENIJA	ZGODNJA POMLADAN-SKA CVETICA	OBILKA KEMIČNE PRVINE	AVTOMOB. OZNAKA SLOVENSKE GRADCA	VRSTA NOVOZE-LANDSKE PAPIGE	AVTOR: JOŽE UDIR	ZGODOVIN-SKO FLAMSKO MESTO	ILOVNAT MATERIAL	VODNA NIMFA
KOMPRESIJA						BRINOVEC TUR			
REZGETA-JOČA KOBILA									
OKRAJŠAVA ZA NAŠO DRŽAVO				SKUPŠČINA MED NOB NASPROTJE TEME					
VEDROST	ESTONSKI ESTRADNI PEVEC ZASLON				DIVJA RACA MOČAN STRUP IZ VOJČJE ČESNJE				
							IVO DANELU NASTAVEK NA CEVI PRI TROBILU		
DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST	IZDELOVA-LEC SODOV	ATENSKI ŠPORT KLUB PORT.OTOČJI V ATLANTIKU	GLAVNI ŠTEVNIK ANDRAŽ VEHOVAR			REKA V ZAH.BOSNI ZNAM.ČESKIH SPEEDWAY MOTORJEV			
ŽENSKO IME				KITA, PLETENICA LETNI GOZD. POSEK					DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST
STANJE PO BOLEZNI								REKA NA PELOPONEZU (EVROTAS)	KONEC ŠAHOVSKE IGRE
MOŠKO IME				KRAJEVNO IME KEM.SIMBOL ZA RENU					
OTOČJE OB ZAH.OBALI IRSKE			ČASTNI NASLOV UČENJAKOV PRI JUDIH			RIMSKA BOGINJA JEZE			
DRČA ZA SPUSČANJE LESA			OGLUKO-VODIK V ZEMELJSKEM PUNU			NAJVEČJI MORSKI SESALEC			

praktični
praktični
praktični

Znojni madeži

Ko naša oblačila dobijo madeže, se večkrat sprašujemo, kako naj jih odstranimo, da bomo obleko čim manj poškodovali. Tokrat pogledajmo, kako se znebimo madežev od znoja. Lahko jih odstranite z mešanico iz po ene jedilne žlice čistega alkohola, amoniaka in etra ter na koncu dobro splaknete s toplo vodo. Lahko jih zdrgnete z vročo milnico ali s koncentrirano toplo raztopino boraksa. Ali pa madeže skrtčate z natrijevim milom, raztopljenim v vodi, nato pa jih dolgo drgnete z gobo in čisto vodo, da izginejo. Pomagate si lahko tudi z vodo, v kateri se je kuhal krompir, ki ji primešate enako količino alkohola, in s tem zdrgnete madeže. Znojne madeže na beli svileni bluzi ali obleki premažite s kašo iz natrijevega luga in mrzle vode, pustite, da se posuši, in skrtčate z mehko krtačo. Znojne madeže na belem perilu očistite z 10-odstotno raztopino natrijevega ditionata, nato temeljito sperite z mlačno vodo.

Enolončnica ali koruzna solata

V 1,5 l bistre zelenjavne juhe kuhamo 500 g na kocke narezanega svinjskega prekajenega kareja 30 minut. Očistimo pol glave ohrovtu in ga narežemo na rezine. Olupimo 5 krompirjev in jih narežemo na kocke. Na 2 žlicah olja prepražimo ohrovt, krompir in 150 g zamrznjenega stročjega fižola. Potresemo z žličko kumine in premešamo. Stresemo v juho in kuhamo vse skupaj še 10 do 15 minut. Solimo in popopravimo po okusu. Namesto prekajene svinjine lahko vzamemo tudi na kolesca narezano klobaso ali hrenovko. Za koruzno solato pa vzamemo konzervo kuhane koruze in enako količino kuhanega graha, dva kuhana korenčka, narezana na doki, dve veliki kocke, kot je velika koruza, šest strokov sesekljane česna, žlico sesekljane peteršilja, sol, poper, dve žlici olja in kozarec razredčenega kisa. Vse dobro premešamo in pustimo vsaj pol ure stati, da se okusi prepojijo. Solata je zelo nasitna, k njej ponudimo le pol hrenovke ali dve rezini pršuta.

Nadležni rdečerjavi lazar

Naravno ravnanje s živalskimi vrstami je vse bolj porušeno. Na primer: odkar je iz takšnih ali drugačnih vzrokov manj ježev, žab in slepcov na naših vrtovih, so se namnožili polži in ponekod postali že prava nadloga. Ne zaležejo več naravna odvrčala, kot so polžem neprijetne rastline v gredicah (čebula, česen, žajbelj, timijan, gorčica), niti lov na neškodljive vabe, kakršne so do roba v zemljo zakopani jogurti lončki s pivom, ki privabi slinarje - treba se je zateči k bolj ali manj strupenim kemičnim pripravkom. Pri nas je moč kupiti mesuro granul, limex in carasol, to so pripravki v obliki modrozelenih zrnc (granul), ki jih je treba nastavitvi zvečer pred nočnim obiskom polžev. Ti pridejo iz skrivališč ob živih mejah, izpod kamnov in drugih skritih prostorov, kamor se zatečejo pred poletno vročino in soncem. Ob dežju lahko vidimo, kakšni skrivači so to. Največkrat gre za najbolj nadležnega rdečerjavega pisanega mrežastega lazarja, torej polža brez hišice, ki pušča značilno mlečnato sluz, s svojim jezikom, strgačo, pa dela na vrtu največ škode.

Dimnik

Da bi lahko zgradili dimnik, ki bo brezhibno opravljal svojo nalogo, moramo poznati vse zahteve, ki jih narekuje proces gorenja, vrsta izbranega goriva ter predvsem vrsta vgrajene kurilne naprave. Dimnik, na katerega bo priključen kamin ali trajno žareča peč na trda goriva, mora biti zasnovan bistveno drugače kot dimnik, ki bo služil za odvod dimnih plinov pri zgorevanju plinastega goriva v tehnološko sodobno zasnovanem kotlu za centralno ogrevanje. Od tod izvirajo nezaželene posledice, s katerimi se v zadnjem času srečujejo investitorji, ki so zamenjali stare kurilne naprave s sodobnimi in hkrati prešli na kurjenje s trdnega na tekoče ali plinasto gorivo. Drugačen režim ogrevanja, sestava in temperatura dimnih plinov imajo nezaželene posledice, ki povzročajo poškodbe in hiter propad dimnika. Več informacij ter nasvete o racionalni rabi energije v vašem domu lahko dobite brezplačno v Energetski svetovalni pisarni v Brežicah, telefon 0608/62-050, int. 202, v Črnomlju 068/53-135 in v Novem mestu 068/28-866.

POGOVOR O RAKU Z DR. TEREZIO KRESE

Rak ne pomeni smrtno obsodbo

Umrljivost za rakom je v Sloveniji na 2. mestu, takoj za umrljivostjo za boleznimi srca in ožilja. Slovenija sodi med dežele s srednje visoko obolevnostjo in umrljivostjo za rakom, še posebej pa se poveča število rakastih obolenj po 50. letu starosti. Rak je huda bolezen, ki nastopa v različnih oblikah in ne prizanaša nikomur. Za večino ljudi je rak tabu, iz nepoznavanja bolezni pa izhaja tudi največ strahu, med drugim tudi ta, da je ta bolezen nalezljiva.

Kaj sploh je rak? Neka celica se začne po svoje razraščati, česar telo ne registrira pravočasno, sicer bi jo samo uničilo; to se lahko zgodi, kadar je telo fizično ali psihično manj odporno. Celica se začne неконтролирано deliti in razraščati, po krvi ali limfi se lahko razseje po celem telesu. Kadar se rak še ni razsejal, je zdravljenje lahko povsem uspešno.

Rak ne pomeni vedno smrtno obsodbo, saj je v polovici primerov ozdravljiv, še posebej, če ga zdravniki odkrijejo dovolj zgodaj. Mnogi, ki imajo za sabo izkušnjo z rakom, so kot prerojeni, na življenje začnejo gledati povsem drugače in ga potem tudi drugače živijo. "Danes sem popolnoma drugačna ženska, kot sem bila v času mastektomije, in še zmeraj sem presenečena, ko pomislim na to, da mi je rak pomnil eno od najdragocenejših življenjskih izkušenj," je v knjigi Dober dan, življenje! zapisala ameriška klinična psihologinja Ronnie Kaye. O svoji izkušnji ob bolni ženi je dr. Franc Černe v knjigi Koncert za raka zapisal: "Rak je čudežno zdravilo za ljubezen. Morda ne bi nikoli doživel take globine ljubezni, če ga ne bi bilo."

Rak ni več najhujša bolezen

Povsod v svetu zelo poudarjajo, da je zgodnje odkrivanje raka zelo pomembno za uspešno zdravljenje. Takšno zdravljenje pa je tudi najcenejše, vsaka nadaljnja stopnja obolenosti je na žalost težje ozdravljiva pa tudi precej dražja. Tisti, ki se prvi sreča z (rakavimi) bolniki so prav gotovo splošni zdravniki in tudi ginekologi. O raku in zdravljenju smo se pogovarjali z dr. Terezijo Krese, splošno zdravnico v novomeškem zdravstvenem domu, ki poleg tega dela tudi v ambulanti za bolezni dojke skupaj z ginekologom dr. Francem Preskerjem. Dr. Kresetova pravi, da je včasih ozdravilo veliko manj rakastih bolnikov kot danes, ko je z razvojem medicine ozdravljivih že okrog 50 odst. vseh rakastih obolenj. "Danes rak ni več najhujša bo-

lezen, v ospredje prihaja aids, ki se ga ljudje še bolj bojijo," pravi dr. Kresetova. Tudi sladkorna bolezen je lahko hujša od raka, saj ima bolnik lahko hujše težave kot pri raku, pa vendar pred njo ljudje nimajo takšnega strahu. "Res pa je, da število rakastih obolenj v svetu narašča, ker narašča število starih ljudi, rak pa je bolezen starih," razlaga dr. Kresetova. Obolevnost za rakom se namreč poveča po 50. letu starosti. K večji obolevnosti pa v veliki meri prispeva nezdrav način življenja, od kajenja in nezdrave prehrane do stresnega življenja.

Prvi stik z rakavim bolnikom ima njegov splošni zdravnik, vendar dr. Kresetova poudarja, da ni vedno že splošnemu zdravniku jasno, da gre za raka, saj je bolnika potrebno poslati na razne preiskave. "Če vse kaže na raka, potem bolniku povem, da je bolezen resna in da bo potrebno zdravljenje. Mislim, da to ljudje nekako lažje prenesejo, kot če jim naravnost rečeš: imate raka," dodaja dr. Kresetova.

Glede raka sodi Dolenjska v slovensko povprečje

Slovenija sodi med dežele s srednjevisoko obolevnostjo in umrljivostjo za rakom. Po nekaterih statističnih podatkih ima možnost, da zbolijo za rakom vsak tretji moški in vsaka peta ženska. Dolenjska sodi po številu rakastih obolenj v slovensko povprečje, nekoliko pogostejši kot drugje je rak na želodcu in rak na danki. V Sloveniji pa tudi na Dolenjskem je pri moških najpogostejši rak na pljučih, na želodcu, v ustih in žrelu; pri ženskah pa je na prvem mestu rak na dojki, potem na koži in na želodcu. Pri moških je več kot 20 odst. pljučnega raka, pri ženskah pa več kot 20 odst. raka na dojkah. V Sloveniji je vsako leto operiranih za rakom na dojkah okrog 700 žensk. "Osveščenost žensk glede raka na dojkah je dokaj dobra, k čemur so veliko prispevali tudi mediji, saj se, kadar kaj

FOTO: J. DORNIŽ

dr. Terezija Krese

objavijo o raku, obisk v ambulantni poveča, tako da imajo pri osveščanju pozitivno vlogo," pravi dr. Kresetova. Prav gotovo pa so bolj kot včasih osveščena mlada dekleta in žene, ki pogostejše obiskujejo ginekologa, medtem ko so najbolj rizična populacija ženske v začetku klimakterija.

V sklop programa svetovne zdravstvene organizacije, ki ga od leta 1990 izvajamo tudi pri nas pod naslovom Slovenija 2000 in rak, sodi tudi osveščanje mladih po šolah. Z desetletnim zdravstvenovzgojnim programom naj bi dosegli za 15 odst. zmanjšano obolevnost ali za 2500 smrti za rakom manj pri ljudeh, starih do 65 let. V akcijo se je vključila tudi Zveza slovenskih društev za boj proti raku. Izdali so več zloženk, med drugim Sedem znamenj, Sedem dobrih nasvetov in druge.

Najpogostejši rak na pljučih in dojki

Dr. Kresetova pravi, da pri nas še nimamo enotne doktrine, kdaj naj bi uporabljali mamograf: ali po 35. letu starosti ženske ali po 40. letu. Po ameriškem predlogu naj bi preventivno mamografirale ženske po 50. letu starosti, pri nas pa za zdaj mamografirajo ženske, ki nima težav po 40. letu starosti, če pa ima težave, odloča o mamografiranju zdravnik. "Pri mladih ženskah ne delamo mamografije, ker je tkivo mlade dojke čvrsto in ga rentgenski žarki niti ne prebijajo, zato nam tudi slika ne pove kaj dosti," pravi dr. Kresetova. Preventivnega pregledovanja za celotne populacije žensk določene starosti pa verjetno še lep čas ne bo, saj bi bila to zelo draga zadeva. Takšnega načina pregledovanja nimajo niti drugje po svetu. Pri zgod-

njem odkrivanju raka ima zelo dobre rezultate slovenska ginekologija, saj je v veliki meri zmanjšala število primerov raka na materničnem vratu. Rak na materničnem vratu se lahko odkrije zelo zgodaj, seveda če ženska redno obiskuje ginekologa. "Na področju samopregledovanja bi lahko storili še precej, saj je dokazano, da žene, ki se same pregledujejo, pridejo do zdravnika z manjšimi tumorji kot tiste, ki se ne pregledujejo. Vendar je za to treba ljudi osveščati najmanj deset let," pravi dr. Kresetova. Ponekod v Sloveniji zelo aktivno delujejo tudi društva za boj proti raku, ki ljudi osveščajo o tej bolezni. Dr. Kresetova pravi, da so prikazovanje samopregledovanja za ženske pripravile tudi njihove medicinske sestre v samem zdravstvenem domu pa tudi, če so jih povabili, v kakšnem delovnem kolektivu.

Ljudje, ki so zboleli za rakom, potrebujejo do smrti zdravstveno zaščito in pomoč. Ženske, ki so bile operirane na dojki, se mesečno srečujejo v sekciji žena po operaciji raka na dojki, ki jo za Dolenjsko in Belo krajino vodi enkrat mesečno v novomeškem zdravstvenem domu dr. Terezija Krese. "Ženske se pogovarjajo o problemih, ki jih imajo, in kljub temu da so bolne, imajo trdno voljo do življenja, po odkritju bolezni pa živijo tudi pravilneje," pravi dr. Kresetova in dodaja, da se je od njih že veliko naučila.

Raku se lahko tudi izognemo

Nekaterim vrstam raka pa se lahko tudi izognemo, če opustimo kajenje, zmanjšamo uživanje alkohola, spremenimo način prehranjevanja, se izogibamo pretiranemu sončenju in stresnemu življenju. Predvsem pri mladih je potrebno, da ne bi nikoli začeli kaditi. "Zelo pomembno je, da ljudje pazijo na zdravo prehrano, da jedo veliko sadja, zelenjave in žitaric, se varujejo prevelike teže ter da obiščejo zdravnika, čim opazijo kakršnokoli spremembo kožnega znamenja, neobičajno krvavitev, zatrdlino, če so hripavi, hujšajo ali če imajo težave z odvajanjem blata. Za ženske pa je pomembno, da redno hodijo na ginekološke preglede in si pregledujejo dojke," pravi dr. Kresetova in še doda: "Z zdravim načinom življenja se lahko ubranijo ne le raka ampak tudi drugih bolezni."

JOŽICA DORNIŽ

FOTO: T. JAKŠE

Devetdesetletnica Amalija Simič iz Novega mesta

Malkina pot v Šempeter

Tistega jesenskega dne leta 1943 je bilo v Novem mestu vse živčno in zmedeno. Ljudje so hoteli sem in tja, eni z nalogo rešiti čimveč tehnične opreme v okrilje roških gozdov, drugi brezglavo in brez pravega cilja. Vsem je bilo jasno le eno: Nemci bodo zdaj zdaj napadli in vsi so se tega bali. Partizani so se umikali v varstvo gozdov onkraj Krke, proti Dolenjskim Toplicam, civilisti pa so se znašli kakor so vedeli in znali. Simičeva Malka je s tremi otroki hitela proti cestnemu bloku v Ločni. Njen mož Tone je delal na novomeški pošti in je pomagal pri selitvi opreme. Dogovorila sta se, da se bosta dobila pod večer v Šempetru, od koder je bila Malka doma.

Skupinica ubežnikov je prišla do ločenske kontrolne točke. Z dvanajstletnim Marjanom in osemletnim Miranom ni bilo težav, komaj enoletnemu Petru v vozičku pa se materine vzemirjenosti ni dalo dopovedati. Stražar je stopil iz bunkerja in pregledoval njihove papirje. Tedaj se je oglasilo nenavadno brnenje. Malka je pogledala v nebo in vzkliknila: "Avioni! Bombardirali bodo!" Stražar je skočil nazaj v bunker, Malka z otroci pa je zbežala pod okrilje bližnjega kozolca. Nad mestom se je tačas že razbesnela najbolj uničevalna nevihta, kar jih je premogla tedanja tehnika. Rezko so zavijali letalski motorji, vmes pa so grmele oglušujoče eksplozije težkih letalskih bomb, da so se stresla tla pod nogami. Potem so eksplozije nenadoma ponehale in hrup letalskih motorjev je utihnil za obzorjem. Zavladala je smrtna tišina, iz ranjenega mesta pa so se dvigali oblaki prahu in dima in se razlivali po okolici. Malka je stisnila k sebi osuple in prestrašene otroke in nadaljevala pot. Komaj pa so prišli do Ločne, že so bili nad njimi spet avioni. Tokrat so mesto le nekajkrat preleteli in si verjetno ogledovali, kakšen učinek je imelo bombardiranje. Z razdejanjem so bili očitno zadovoljni, kajti odleteli so, ne da bi v mestu spet zagrmelo.

Malka je nadaljevala pot v Šempeter in kmalu je zagledala zvonik domače cerkve. Oddahnila se je. Od tod je izhajala, tu se je končno počutila varno. Spomnila se je svojega očeta Franca Bevca, dolgoletnega šempeterskega župana, skrbne matere Pepce, ki je bedela nad številno družino. Sedem otrok je bilo pri hiši in v lepo negovanem gospodarstvu je bilo dela dovolj za vse, pa tudi popotnica za življenje se je dobila, kadar se je kateri od njih odločil začeti na svoje. Največja vrednota, ki so jo dobili od doma, pa je bila marljivost in skromnost. Malka je bila od malega vajena prijati za vsa kmečka in gospodinjstva dela, še najraje pa je tičala v delavnici pri šivilji Mariji Rak in z zanimanjem opazovala, kako so njene spretnosti rezale in krojile blago, kako je to potem enakomerno polzelo skozi šivalni stroj in se spreminjalo v vsakdanje in praznjne odelo. Ne samo opazovala, tudi posnemati jo je pričela in kmalu je bila v šivanju kos svojih vzornici. Kako pomembna popot-

nica za življenje je bila to, je Malka spoznala šele mnogo let pozneje.

Dekle je odrasčalo in začelo spoznavati svet okoli sebe. Kar nekaj fantov je že z zanimanjem pogledovalo za njo, ona pa je srečala pravega, ko so šempeterski amaterski igralci predstavili igr "Božja volja". Grofična Kristinica, ki jo je igrala Malka, se je posebno globoko vtisnila v srce Tonetu Simiču, ekonomu na bližnjem gradu Otočec. Fant je potem večkrat prišel po opravih na šempetersko županstvo in tako sta se mlada pobilje spoznala. V začetku tridesetih sta se poročila in se preselila na grad Dobrava pri Kostanjevici, ki sta ga vzela v najem. A kljub temu da je imel Tone za sabo dobro podlago, saj se je šolal na kmetijski šoli Grm, gospodarstvo ni šlo, kajti gospodarska kriza je segla tudi sem. Dobrovo sta zapustila in se preselila na Bled. Tja ju je že spremljal prvi sin Marjan, in ko sta se nekaj let pozneje spet preselila v Novo mesto, kjer je Tone dobil službo na pošti, sta dobila še drugega sina Mirana. Najmlajši, Peter je privekal na svet, ko je druga svetovna vojna dosegla vrhunec.

In sedaj je ta vojna s svojim strupenim repom zamahnila tudi po Malkini družini. Doma, kamor je z otroki pribežala, je bilo kar precej polno, kajti v tem vojnem času je marsikdo na deželi iskal zatočišča in miru. Pa se je Malči odločila, da vpraša sosedo Jevnikarjevo, če ima kaj prostora zanje in za otroke. Na poti k njej je srečala neko žensko. Ta jo je pozdravila in začela vzdihovati nad bombardiranjem Novega mesta. "Precej je bilo mrtvih," je jadrkovala, "pa še vaš Tone je bil med njimi!" je dejala, misleč, da Malka že ve, kaj se je v mestu zgodilo. Malka pa ni vedela. Zgroženo je pogledala sestro, ki jo je spremljala. Zdelo se ji je, da se je nekam čudno vedla. "Povej, Magda, je res?" Magda je pogledala v tla in prikimala.

"Sesedla sem se na tla in pričela neutolažljivo jokati. Svet se je zame podr. Šele Jevnikarjeva Mici mi je vlila nekaj upanja in tolažbe. 'Ne jokaj, Malči,' mi je dejala žljude marsikaj govorijo, pa se potem izkaže, da ni tako. Če pa je res, se boš morala na to počasi privaditi.' Tako je dejala, in jaz sem spet začela misliti na to, kaj mi je storiti, da bodo otroci preskrbljeni."

Tako se spominja dneva, ko je postala vdova Amalija Simič, danes devetdesetletna Novomeščanka, ki pa ima kljub visoki starosti še odličan spomin. Takrat, skoraj natanko pred triinpetdesetimi leti, pa je še imela kanček upanja. Zvečer, ob luninem siju, je čakala ob oknu v Šempetru, da bo na cesti zaslišala znane korake. Čakala je zaman in zjutraj se je odela v črno.

Drugo leto se je Malka z otroki preselila v novo mesto. Začel se je boj za preživetje. Pri tem sta ji bila v veliko pomoč marljivost in znanje, ki ju je prinesla od doma. S to doto je spravila vse tri otroke h kruhu, danes pa lahko v svojo družino prišteje še tri snuhe, štiri vnuke in dva pravnuka.

TONE JAKŠE

Desetletja z gimnazijo

Mnogi med tistimi, ki so obiskovali novomeško gimnazijo, letošnjo častiljivo jubilaniko, nosijo v srcu lepe spomine na gimnazijska leta. Kako tudi ne, saj so to leta zorenja in mladosti, mladost pa v spominu, ko se življenje dvigne v poletje in nagne v jesen, cveti z najlepšimi barvami. Marsikomu gimnazija ni ostala le v lepem spominu, ampak mu je tudi urezala življenjsko pot, če drugače ne, vsaj s tem, ko mu je usmeril. Nekaj pa je tudi takih, ki so svoje življenje tako tesno povezali z njo, da jim beseda novomeška gimnazija zazveni skoraj kot sinonim za življenje. Eva Nifergal, poročena Simič, upokojena prof. angleščine, je ena od njih. Novomeška gimnazija je povezana z njenim življenjem od leta 1945, ko je kot desetletno dekletce in dijakinja prvega razreda stopila v stavbo pod Marofom, do leta 1990, ko je kot profesorica zadnjič stopila za kateder v tej isti stavbi in odšla v zaslužni pokoj.

Eva se je rodila spomladi leta 1935 v Nifergalovi družini z Grma v Novem mestu. Še ne dve leti stara je izgubila očeta, tako da sta z materjo živeli sami in se prebijali skozi življenje, kakor sta pač mogli. Mati ni bila nikjer zaposlena, preživljala se je v glavnem s pletenjem. Osnovno šolo je Eva obiskovala v Šmihelu pri šolskih sestrah, kjer je v vojnih letih opravila štiri razrede osnovne šole. Bila je dobra učenka, ki ji šola ni delala nobenih težav, zato je bilo nekako kar samo po sebi razumljivo, da nadaljuje šolanje. Vendar ni šla, kot je bila takrat navada, še v peti razred, ki je bil nekakšna priprava na gimnazijo, ampak je opravila sprejemni izpit in se takoj vpisala v prvi razred nižje gimnazije. Deset let je štela, ko je stopila v častiljivo stavbo, na katero je kot osnovnošolka gledala z velikim spoštovanjem in tudi z malce strahu. Takrat seveda ni vedela, da bo v to stavbo hodila leta in leta, da si v nji ne bo samo kot dijakinja nabirala znanje, ampak ga bo kot profesorica tudi posredovala generacijam in generacijam dijakov.

Pouk v plaščih in rokavicah

"Najbolj me je v gimnaziji presenetilo, ker so nas profesorji vikali," se spominja. "Učili so nas predvsem starejši profesorji stare šole. Po vojni je profesorjev primanjkovalo in poučevat so morali tudi taki, ki bi morali že uživati pokojnino. Iz prvega leta na gimnaziji mi je v spominu živo ostalo tudi to, da je bilo grozno mrzlo. Pri pouku smo skozi zimske mesece sedeli v plaščih in z rokavicami na rokah. Moje srečanje z gimnazijo je bilo torej precej mrzlo, a grela me je velika želja po znanju in ponos, da sem gimnazijka. Takrat je bila posebna čast, če si lahko šel v gimnazijo."

Gimnazija se je tistikrat delila na nižjo in višjo. Po nižji je bila obvezna mala matura, ki je pomenila tako temeljito preverjanje znanja in sposobnosti, da je bila dejansko velika čistka. Od več kot sto dijakov v treh razredih jih je malo maturo opravilo okrog 25, Eva je bila seveda med njimi. A strog režim je vladal tudi še potem v višjih razredih, tako da je do mature prišlo le 14 dijakov, v prvem roku pa jo je naredilo samo devet.

"Na gimnaziji preprosto ni bilo mesta za tistega, ki se ni učil. Dovoljen je bil le en sam popravni izpit," pravi prof. Simičeva in dodaja, da je bila v tistih časih tudi izjemno stroga disciplina, ki je nikakor ni mogoče primerjati s sedanjostjo. Študentje, kot se je takrat reklo gimnazijcem, so imeli strogo hora legalis, se pravi prepoved, da bi bili zunaj po 8. uri zvečer pozimi oziroma po 9. uri zvečer poleti. Da bi dijaki obiskovali javne lokale, kot danes, ko se natikajo v njih ure in ure podnevi in pozno v noč, pa je bilo nekaj nezamisljivega in strogo prepovedanega.

Simičeva se spominja, da se je po neki gimnazijski novoletni zabavi - bila je na silvestrovo - na poti domov s skupino dijakov na prigovarjanje drugih za kratek čas ustavila v hotelu Kandija, nekdanji Vindišerjevi gostilni, in zaplesala. Dijaki so si mislili, da to ni nič hudega, saj je bilo tako in tako praznovanje. A ko so naslednjič prišli v šolo, so morali na zagovor in sledili so ukori, ob polletju pa še zelo nizka ocena iz vedenja.

Ples in kino edina zabava

Seveda pa se takratna gimnazijska mladina ni samo učila in učila, poznali so tudi nekaj zabave, čeprav bolj malo in skromne. Prof. Simičeva pravi, da je bila

njihova glavna zabava ples, druga pa kino. A takrat se je plesalo drugače kot zdaj. Diskov ni bilo še nikjer, gramofoni so bili redki, ansamblov pa tudi ni bilo kot listja in trave. V glavnem so gimnazijci plesali na živo glasbo v telovadnici. Seveda njihova živa glasba niso bili kakšni znani ansambli, ampak je včasih zadoščala že samo harmonika, ki jo je vsem v veselje igral sošolec. Med Evinimi sošolci v razredu je bilo precej takih, ki so obiskovali glasbeno šolo, in ni bilo težko sestaviti ansambel. Nastal pa je s prav "prevratnim" namenom - da bi igral "jazz", se pravi zabavno glasbo. Člani ansambla so se shajali zjutraj pred poukom in vadili, za novoletno jelko pa prvič javno nastopili, in to z uspehom. Ansambel je potem nastopil tudi v mladinski delovni brigadi, po maturi pa tudi v zgornji kavarni.

V 7. razredu so iz narodnih pesmi sestavili tudi nekakšno opero z vsebino in z njo nastopili v Novem mestu, da so nabrali nekaj denarja za zabavo, ki pa je bila seveda nekaj povsem drugega, kot si pod to besedo predstavljajo današnje generacije gimnazijcev - šlo je za skromno zakusko in ples v garaži, nad mladežjo pa so budno bdele mame. Tako je pač bilo.

Druga velika zabava za mlade je bil kino. Filmske predstave so bile množično obiskane. V Novem mestu sta bila dva kinematografa, ki sta skupaj zvrtila po štiri filme na teden. Denar za kino in še za kaj drugega je Eva zaslužila z inštrukcijami, ki jih je opravljala vse od svojega 14. leta. Med počitnicami pa je šla delat v katero od novomeških podjetij. Še zdaj se spominja, kako je neke počitnice delala dva meseca v Krenemu, za zaslužek pa si je vsa srečna kupila blago za plašč, tako drago je bilo takrat blago. "Kasneje, ko sem bila že v službi, sem videla v trgovini enako blago po smešno nizki ceni. Skoraj so me solze obile, ko sem se spomnila, da sem jaz zanj delala cela dva meseca."

Gimnazijci na odrskih deskah

Ob plesu in kinu je Evo močno privlačilo še nekaj - igranje. Z nastopanjem na odru je začela že v osnovni šoli pri notredamkah, kjer so prirejali nabožne igre, v gimnaziji pa so se dijaki ob pomoči profesorjev lotevali več pravih iger. Navada je bila, da so gimnazijci zaključnega razreda pripravili igr in z nastopanjem po različnih krajih zbrali denar za končni izlet. "Ta lepa tradicija se je obdržala tja do leta 1965, potem pa je žal zamrla," pravi prof. Simičeva. "To je bilo zelo zanimivo obdobje kulturne dejavnosti na novomeški gimnaziji in sploh v Novem mestu. Jaz sem za gimnazijski zbornik napisala nekaj o tem, vendar je stvar vredna temeljitejše obdelave. Prof. Trdan je bil zelo dejaven kot režiser, prof. Dobovšek je veliko igral in tudi režiral na gimnaziji, sploh je bilo gledališko življenje v Novem mestu živahno in vsaka predstava je bila zelo dobro obiskana. Nekaj časa sem bila še posebej dejavna na novomeškem ljubiteljskem odru. Kmalu potem ko sem diplomirala, so me iz Dušana Jereba poklicali na pomoč, ker je neka igralka zbolela, in sem jo zamenjala. Odrske deske so me kar prevzele in nekaj let sem veliko igrala. V tistem času smo dosegli tudi visoka priznanja na republiški in zvezni ravni. Ko sem se poročila in rodila, sem igranje opustila, ne pa gledališča, saj sem zrežirala nekaj iger z gimnazijci. Poprej so dijaki običajno igrali kakšno klasično igr, jaz pa sem na željo dijakov

FOTO: M. MARKELJ

samih izbrala lahkotnejše sodobne komedije. Z njimi smo imeli kar precej uspeha pri občinstvu. Sploh sem strašno rada delala z mladimi, dokler sem pač mogla."

Igralski talent, ki ga je prof. Simičeva pokazala že med šolanjem na gimnaziji, bi ji prav lahko drugače začrtal življenjsko pot. Znanci so jo nagovarjali, naj gre študirat na igralsko akademijo, vendar pa sama na kaj takega ni nikoli resno pomislila, bolj kot to je v nji gorela želja, da bi lahko šla študirat arhitekturo; rada je risala in matematika ji je šla gladko. Toda tiste čase to ni bil študij za dekleta. In tako se je po maturi odločila za prosve-to. Vpisala je angleščino in slovenščino ter septembra leta 1959 diplomirala.

Na gimnaziji so jo že kar težko čakali, anglistov je bilo malo, zanimanje za pouk angleščine pa je naraščalo. 1. oktobra 1959 je Simičeva ponovno stopila v gimnazijske razrede, tokrat kot profesorica. In profesorica na novomeški gimnaziji je ostala vsa leta do upokojitve, kar je nedvomno redek primer v profesuri.

Z očmi dijaka in profesorja

Tako je spoznala gimnazijo z obeh strani, tako s tiste, ki jo doživlja in vidi dijak, kot s tiste, ki se kaže profesorju. Lahko je tudi primerjala, kako se je življenje na gimnaziji spremenilo.

"Ko sem se na gimnazijo vrnila kot profesorica, sem takoj opazila, da ni bilo več tiste grozne distance med profesorjem in učencem. Ko sem bila jaz dijakinja, smo imeli še izredno spoštovanje do profesorjev in oni so nas vikali. Kasneje je odnos med učiteljem in učencem postal bolj prijateljski in meni je to ustrezalo. Nikoli nisem prenesla, da bi se me kdo bal. Mislim, da se tudi z dobro besedo veliko doseže. Velika razlika je bila tudi v ocenjevanju. Poprej je bilo tajno, potem pa javno, kar se mi zdi pravilno. Ocenjevanje je sploh ena težjih stvari. Zame je bilo vedno premalo ocen na voljo, da bi lahko pravično ocenila znanje dijakov. Pomagala sem si s plusi in minusi, vmesnimi ocenami, a na koncu je le bilo treba v spričevalo napisati eno oceno. Opazna razlika je bila tudi v disciplini, ki ni bila več tako stroga. Bila so obdobja vsesplošne liberalizacije, ko je disciplina le nekoliko preveč padla. Šola je v tem pogledu pač vedno odraz družbenih razmer," pravi prof. Simičeva in pri tem ne more mimo grenke ugotovitve, da so spremembe, ki so doletele šolstvo, prinesle tudi zmanjšan ugled učitelja. Slabo plačano delo, za katero pa se je zahteval idealizem, požrtvovalnost in zagnanost, ni pritegvalo mladih, že zaposlenim pa je jemalo veselje in voljo. Kar kmalu se je tak položaj pokazal v pomanjkanju vpisa v prosve-to in prisiljeni so bili zniževati kriterije za vpis.

Prav tako z razočaranjem se prof. Simičeva spominja usmerjenega izobraževanja, ki je po njenem mnenju, ki pa še zdaleč ni osamljeno, naredilo ogromno škodo novomeški gimnaziji.

A naj bo kakor koli že, grenki spomini bledijo, svetli in veseli pa ostajajo. In ko prof. Simičeva govori o novomeški gimnaziji, je čutili veliko navezanost nanjo. Kot malokdo ji lahko reče moja gimnazija. Z njo je preživela, če odštejemo leta študija, 39 let.

MILAN MARKELJ

Knjiga knjig v sodobni slovenščini

Sveto pismo stoji kot eden najpomembnejših mejnikov na poti slovenskega samozavedanja, saj smo Slovenci z njim pred dobrimi štirimi stoletji potrdili svojo kulturno zrelost. Biblija je namreč v jezikovnem pogledu tisti veliki preskusni kamen, ki potrdi razvitost in moč jezika; po zaslugi Jurija Dalmatina je slovenščina ta izpit uspešno opravila, in to takrat, ko je imelo Sveto pismo v svojem domačem jeziku le malo narodov sveta. Bili smo med petnajstimi ter tako prehiteli mnoge večje, bogatejše in močnejše narode. Potem se je bogastvo in izrazna moč slovenščine še večkrat preskušala na novih in novih prevodih Svetega pisma, vse do teh dni, ko so v tiskarni Dela natisnili najnovejši prevod, tokrat prvi, ki je preveden iz izvirnih biblijskih besedil.

“Prevajanje Svetega pisma pomeni izjemno veliko znanstveno nalogo. Obseg te naloge in tega dosežka si lahko dobro predstavljamo le, če se zavemo, kako izjemno bogata in zahtevna je v duhovnem in intelektualnem pogledu tradicija prevajanja in tolmačenja Svetega pisma in kako močno so tudi v naši dobi napredovale številne svetopisemske znanosti. Sveto pismo, knjiga knjig, predstavlja v tem oziru kar najzahtevnejši izziv, njeno prevajanje pa terja organizirano vključevanje vrhunskih potencialov,” je dejal prorektor ljubljanske Univerze Janko Musek na Bogenšperku, kjer so tik pred izidom predstavili novi prevod.

Začelo se je pred 15 leti

Za nov slovenski prevod je govorilo več razlogov. Najprej seveda sam razvoj jezika, potem dejstvo, da Slovenci kljub bogati tradiciji prevajanja Svetega pisma doslej še nismo imeli prevoda, narejene iz izvirnih svetopisemskih besedil, svoje pa je zahteval tudi izredni razvoj svetopisemskih znanosti v svetu. Pobudo so dali predavatelji Teološke fakultete leta 1980. Slovenski škofje so jo sprejeli in 30. decembra 1980 ustanovili Koordinacijski odbor, katerega naloga je bila voditi in usklajevati zahtevno delo, za predsednika odbora pa je bil izbran prof. dr. Jože Krašovec. Že od samega začetka je bil novi prevod zamišljen kot skupinsko delo več strokovnjakov, biblicistov, poznavalcev starih jezikov, slavistov, lektorjev, korektorjev in drugih. Vsega skupaj je pri projektu delalo več kot 50 oseb.

Prevod je nastajal celih 15 let. Slišati je veliko, vendar pa je to razmeroma kratka doba glede na zahtevnost dela. Toliko časa so potrebovali za nove sodobne prevode tudi v drugih razvitih državah. Pred prevajalci je bila namreč naloga, da svetopisemska besedila prevedejo kar najbolj v skladu z izvirnikom in hkrati čim bolj v skladu s sodobnim slovenskim jezikom. Vendar ta zahteva ni pomenila suženjske zvestobe izvirniku, ampak iskanje čim ustrežnejših rešitev v našem jeziku ob upoštevanju svetopisemskega sloga in

Prof. dr. Jože Krašovec je imel kot predsednik koordinacijskega odbora v svojih rokah vse niti velikega projekta.

izrazoslovja. Poseben problem so bila svetopisemska imena. V svetu se je uveljavilo načelo, da se je treba kar najbolj vrniti k izvirni obliki imen, ta pa so v starozaveznih besedilih predvsem hebrejska. Ker pa so nekatera imena (denimo Eva je v izvirniku Havva, Noe Noah, Mojzes Moše itd.) že tako globoko ukoreninjena v našo zavest, jih prevajalci niso spreminjali. Takih imen je med okrog 4000 imen, ki se pojavljajo v Bibliji, nekaj več kot sto, medtem ko so vsa ostala zdaj enaka kot v izvirnih besedilih, zapisana seveda fonetično.

Pri takem skupinskem delu, kot je bilo prevajanje Svetega pisma, je izredno pomembno usklajevanje, da je celotno besedilo v največji možni meri poenoteno, da se, denimo, ujemata prevod v starozavezni knjigi in njegov citat Novi

zavezi. Temu so ves čas posvečali veliko pozornost. K sodelovanju so pritegnili tudi predstavnike protestantskih cerkva na Slovenskem.

Najprej je bilo končano prevajanje Nove zaveze. Leta 1984 je bila knjiga tudi natisnjena, vendar je bil kasneje, v zadnjih dveh letih intenzivnih usklajevanj, tudi ta prevod temeljito revidiran. Zdaj je celotno Sveto pismo na novo prevedeno in usklajeno, prevod pa je dobil oznako “slovenski standardni prevod iz izvirnih jezikov”.

Uvodi in opombe v pomoč bralcu

Svetopisemska besedila so nastajala okrog tisoč let v hebrejsko-semitski in helenistični kulturi in v različnih zgodovinskih okoliščinah, v raznovrstni simboliki in raznih literarnih zvrsteh, zato so današnjim nestrokovnim bralcem v marsičem težko ali mestoma celo nerazumljiva. Iz tega razloga ima večina izdaj ob svetopisemskih besedilih tudi uvode in opombe, ki naj olajšajo branje in razumevanje. Tudi novi slovenski prevod je ubral to pot. Vsako svetopisemsko knjigo spremlja uvodna beseda, besedila pa številne opombe. Seveda ne gre za dodatke, ki bi bralcu vsiljevali teološke razlage, ampak za tekstokritične podatke, ki naj ga uvedejo v svet značilne semitske miselnosti in izrazoslovja ter mu orišejo zgodovinsko ozadje. Pri razlagah temeljnega pomena teoloških pojmov so se avtorji držali ekumenskega načela in so se izogibali izpostavljanju razlag, ki nimajo podpore pri vseh krščanskih skupnostih.

Za večjo preglednost besedil so v prevod vneseni tudi vmesni naslovi, ki jih v izvirniku seveda ni, in reference, ki opozarjajo na povezave z drugimi mesti v svetopisemskih besedilih. Nedvomno pa so koristni pripomočki za branje tudi dodatki, ki so pridani na koncu knjige. Slovar posreduje osnovne informacije o pomembnih izrazih in pojmi, sledijo pa še stvarno kazalo, preglednica mer, denarnih enot, koledarja in praznikov, časovna preglednica, ki podaja vse temeljne podatke svetopisemske zgodovine od 4. tisočletja pred Kristusom do približno leta 100 po Kristusu, oris zemljepisnega položaja svetopisemske dežele ter barvni zemljevidi, ki pokrivajo posamezna svetopisemska obdobja.

MILAN MARKELJ

PSIHIIATRIJA

Slovenski psihiatri

Komaj dobrih dvesto let je minilo od zgodovinskega dogodka, ko je francoski zdravnik Philippe Pinel v bolnišnici Bicetre v Parizu leta 1789 snemal verige duševnim bolnikom. Odmev strahotnih in nečloveških odnosov do duševnih bolnikov srečamo še leta 1833 pri Aleksandru S. Puškinu v pesmi Ne daj mi, da zblaznim, Gospod!, ko je zapisal (prevedel Mile Klopčič): “... A strah in groza: kdor zblazni, se vse ko kuže ga boji, / za njim zapre se dver, / Tam na verige je pripet, / in skoz rešetko zlobni svet / ga draži kakor zver. / Ne bo me tešil šum valov, / ne slavčkov glas, / šestlet gozdov: / in slišal bom jetnik / le blazne krike vsak večer, / odurnih paznikov prepirlj in le ženket verig.”

Večstoletno vedo o duševnih boleznih in njihovem zdravljenju opisujejo številni viri te zapletene medicinske stroke. V zapostavljenem zdravstvu naše preteklosti je bila zlasti revna prav psihiatrija, čeprav je bila njena “... smer v slovenski psihiatriji dovolj jasno začrtana že od samega začetka leta 1881, ko je bila ustanovljena Kranjska deželna blaznica Studenec. Tej ‘slovenski smeri’ lahko mirne duše rečemo, še zlasti v primerjavi z razvitim zahodnim svetom - stremenje k humanizmu. Tako bi slovensko psihiatrijo poimenovali navkljub pogostnim kritikam, ki so marsikdaj neutemeljene in krivične.”

Slednjo ugotovitev postavlja v predgovoru knjige SLOVENSKI PSIHIIATRI njen urednik prof. dr. Janko Kostnapfel. Delo nas na 236 straneh seznaja s plejado 16 pokojnih psihiatrov in pomembnih

osebnosti, ob njih pa nekatere utrinke več kot stoletne zgodovine psihiatrije n Slovenskem. Enajst avtorjev nas v delu seznaja z življenjem in dosežki pokojnih psihiatrov. Pred nami živijo plemeniti liki mož, ki so nosili glavno breme naše psihiatrije, zlasti na njenih začetkih. To so bili primariji zdravniki Karel Bleiweis, Fran Goestl, Stevo Divjak, Ivan Robida, Alfred Šerko, Franc Gerlovič, Mihael Kamin, Bogomir Magajna, Janez Kanoni, Niko Vončina, Dušan Berce, Janez Zlokarnik, Milan Miklavčič, Jože Munda, Marijan Borštnar in Momčilo Vitorović. Primarija dr. Mihaela Kamina in doktorja Franca Gerloviča so med drugo svetovno vojno slovenski domobranci in okupatorji umorili.

Spoznanje, da je bil čas pojavne obnove in izgradnje psihiatrije na Slovenskem bistveno drugačen od nakopičenih zaprek stare miselnosti, ki je s predsodki zrla na duševne bolne, je ena izmed odlik pregledne knjige prof. dr. Janka Kostnapfela. S sodelavci je pokazal na zmago ustvarjalnosti pri ustanavljanju novih psihiatričnih ustanov in oblik dela, ko se psihiatrija danes vse bolj odpira tudi drugim duševnim stiskam, zlasti nevrozam in alkoholizmu.

Med 21 poglavij je podobam pokojnih psihiatrov dodanih 6 izbranih člankov. Knjigo bogati 11 skic Hinka Smrekarja, ki je presenetljivo točno podal izraze hospitaliziranih duševnih bolnikov. Knjiga je ob pomoči osem sponzorjev izšla pri založbi Didakta v Radovljici. TONE GOŠNIK

KNJIŽNA POLICA

V objemu svetlobe

V OBJEMU SVETLOBE je ena tistih knjig, ki jim ne verjamemo, se morda ob branju celo nasmehnemo njenim preproščinam, naivnostim in razlagam, pa vendar na koncu kljub vsemu le sprejememo in verjamemo v njeno osnovno sporočilo, naj nam je bilo poslano v še tako skrupčanem ovoju. Slovenski prevod te knjige je nedolgo tega izšel pri založbi Mladinska knjiga.

Gre za delo ameriške diplomirane svetovalke in hipnoterapevke Betty Jean Eadie, ki se po svoji vsebini uvršča v zdaj že kar dolg niz knjig pričevanj o izkušnji obsrtja. Ob letečih krožnikih in srečanjih bližnje vrste je eden najbolj razširjenih sodobnih mitov prav življenje po smrti. In kot prva dva se tudi ta v skladu z duhom časa ogrinja v verodostojnost empirije, saj nam o njem izkustveno poročajo ljudje, ki so se sami iz stanja klinične smrti vrnili v življenje. Pojav je v nekaj desetletjih postal splošno znan in, naj so njegove korenine v resničnih doživetjih ali izmišljajah, večina ne dvomi o možnosti takih izkušenj. Tla so torej godna za pridelovanje in pridobivanje najrazličnejših sadov, bi lahko rekli. Knjiga V objemu svetlobe se v množičnem zdi natanko to.

Pisateljica namreč v nji ne poroča o svoji izkušnji obsrtja na način, kot smo ga vajeni. Ostaja sicer pri uveljavljenih dejstvih, kot so dvig iz lastnega telesa, opazovanje dogajanja v bolniški sobi ter potovanje skozi tunel k ljubeči svetlobi, vendar pa izkušnjo neprimerno bolj kot drugi pisarji razširja in dopolnjuje. V štirinastem stanju klinične smrti doživi zelo veliko, potuje po svetu in širnem vesolju, govori z dušami, angeli in samim Jezusom Kristusom, spoznava najgloblje resnice bivanja vesolja in človeka, ki je v bistvu duhovno bitje in mu je bivanje na svetu le prehodna postaja, nekakšna šola in izkušnja. V opisovanju zasmrtnega sveta pisateljica včasih zaide na raven trivialne znanstvene fantastike, denimo ko popisuje arhitekturo stavb, rajske vrtove, velikansko knjižnico znanja, tkalnico tkanin za duhove, potovanje med galaksijami ipd., včasih pa se ji pisanje prevesi v biblijsko vizionarsko, denimo ko popisuje anjele v oklepah in čeladah (le čemu jim ta starodavna varovala, ko pa nimajo ranljivih teles?). Vse to seveda pri pozornem bralcu ne deluje kot potrjevanje verodostojnosti zapisane. Če bi ostalo le pri tem, bi knjiga niti ne bila vredna branja. Tisto, kar pritegne, je nekaj drugega - zaris pisateljicega življenja, njenih tuzemskih izkušenj, ki dajejo knjigi neko drugo verodostojnost - moralno namreč. Osnovno njeno sporočilo je etično, vse pisanje služi podkrepitvi duhovne naravnosti in moralnih vrednot, kot je v prvi vrsti ljubezen do drugega, saj iz nje rastejo tako usmiljenost, sočutje, strpnost, spoštovanje in druge, v današnjem svetu hudo potrebne vrednote.

MILAN MARKELJ

Bili so

Ali ni čudno, da prav o smrti, ki je v vsej spremenljivosti človeškega, edino gotova, tako neradi, malo ali pa sploh nič ne razmišljamo? Kot da smo pozabili, da bomo nekoč umrli, ali pa da umirajo samo drugi okrog nas. Šele ko se sami na kakršenkoli način srečamo s smrtjo, potem nam počasi prihaja v zavest in dostikrat spoznanja, ki jih prinaša, pomagajo k drugačnemu, bolj zdravemu pogledu na življenje. Kaj pa je drugega življenje kot eno samo čakanje na smrt? Toda to čakanje je lahko prav zanimivo in prijetno...

K srečanju s “strašno gospo s koso na rami” nas s proznim prvencem BILI SO popelje tudi Slovenjgrijačan Tone Turičnik, sedaj upokojenec, včasih pa učitelj in profesor slovenskega jezika in književnosti. Knjiga Bili so, ki je lani izšla pri slovenjgriški založbi Cerdoonis - Studio S, je zbirka treh novel, treh smrti, treh umiranj. Prav nič strašne niso, saj pisanje odlikuje vedrost in slikovitost, ali pa tudi so. Morda prav zato, ker so napisane tako preprosto in naravnost, “zadenejo”. Avtor ne žaluje; ko smrt opiše, jo sprejme in ji pusti veljati, kakor jo je sprejel umirajoči. Zoper smrt tudi ne protestira, ampak zelo natančno in s polno literarnimi pripodobami opiše njen potek, potem pa se diskretno umakne. Bralec zato ne občuti ne vem kakšne sentimentalnosti, sočutja, ampak smrt doživlja z junakom in jo zato mirno sprejme. To pisec zmore gotovo zaradi pristne povezanosti z naravo, ki smrti nikoli ne prikriva.

Novela so opremljene z risbami še enega umetnika iz Slovenj Gradca, slikarja Jožeta Tisnikarja. Značilnost Turičnikovega jezika je redkobesednost, izbira besed, s katerimi veliko pove, pri čemer Vinko Ošlak, ki je napisal spremno besedo, pravi, da je Turičnik literarno oblikoval njegov poklic in da v resnici Bili so ni njegov literarni debut, saj je začel objavljati že kot mlad učitelj, pa kasneje v slovenjgriški literarni reviji Odsevi in potem Odsevanjih, njegova besedila pa je mogoče najti tudi v vrsti monografij, zbornikov in priložnostnih tiskih. Prav gotovo je Turičnik eden redkih, ki se pri nas in v svetu v literaturi sploh loteva teme smrti, zato je knjiga še toliko bolj dobrodošla. Tema pričujočih novel je torej smrt, njihovo sporočilo pa življenje.

LIDIJA MURN

Razglednice za Darjo

Najnovejša knjiga Iztoka Osojnika - izšla je nedavno pod naslovom RAZGLEDNICE ZA DARJO pri DZS v Ljubljani - obsega okoli petdeset pesniških besedil, napisanih zvečinoma v sonetni obliki. Že uporaba te zahtevne pesniške oblike za ubesedenje doživetij pomeni orkestracijo lirskih tonov na težavnejši, predvsem pa na bolj disciplinirani, bolj umirjeni in bolj premišljeni ravni, kakor smo to mogli pri Osojniku ugotavljati do zdaj. Razumljivo, da gre še vedno za neke vrste duhovno avanturo, ki je za pesnika vsekakor več kot doživetje svobode, je pa ta avanturizem veliko spravljivejši do sveta, kot je bil nekoč. Kajti svet kot bivanjski prostor in človekovo okolje je v ospredju pesnikovega zanimanja samo toliko, kolikor je lahko prizorišče za njegovo srečo in ljubezen. Za to dvoje pa v tej Osojnikovi pesniški knjigi tudi in predvsem gre: za izpovedi sreče in ljubezni do ženske, ki ji je ime Darja.

Knjiga Razglednice za Darjo je nekakšen pesniški potopis po pokrajinah, ki so zarisane tudi na zemljevidih; so torej stvarne, tako da je po njih moč potovati zares, ne samo v domišljiji. V teh pokrajinah so mesta in velemesta, v vsakem pa poštni nabiralnik za oddajo pošte. Osojnik je iz teh mest pošiljal razglednice, pravzaprav občutene in iskrene ljubezenske izpovedi, namenjene Darji. Pesnik je seveda doživljal vso kaotičnost, ki jo ponuja potovanje po srednji in južni Evropi, in se seznanjal z zgodovino, ki vsem narodom ne kaže prijazen obraz, ter se z vsem tem bolj ali manj sprizgnil, češ naj stvari hodijo, kot so. Naj bo svet, kakršen pač je, še dolgo tak, saj je lep in ljub, četudi ves odvrten, prijazen že zaradi tega, ker omogoča, da se na njegovih poteh po dolgem in počez dogaja sreča, ki ji je ime ljubezen.

Iztok Osojnik je spel zanimivo pesniško knjigo. Ko jo bralec vzame v roke, kmalu ugotovi, da prebira res dobre lirične verze. Kritiki in literarni zgodovinar pa bosta morala pritrditi, da so Razglednice za Darjo pesniška zbirka, ki odlično bogati slovensko poezijo z ljubezensko liriko.

IVAN ZORAN

Blazno resno zadeti

Kdo naj najstnike pouči o nevarnem sodobnem zlu, o drogah, da mu bodo verjeli in razumeli? Ko je pisateljica Desa Muck razmišljala o tem, komu dati besedo v knjigi o zasvojenostih, jo je prešinila misel, da bi bilo še najbolj, ko bi o vsem tem na najstniški način pripovedovala najstnica sama, torej sovrstnica tistih, katerim naj bi bila knjiga prvenstveno namenjena. In tako je tudi naredila. V knjigi BLAZNO RESNO ZADETI, ki je pred kratkim izšla pri Mladinski knjigi, ima glavno besedo najstnica Žuža, ki sicer ni čisto prava zasvojenka, ne more pa si kaj, da ne bi poskusila vseh drog in pripravkov, s katerimi se ljudje dandanes “zadevajo”. V duhovito napisani pripovedi, polni najstniškega izražja in “modrosti”, se tako tehtajo argumenti za in proti, postavljene v tipični najstniški svet in tako ciljni skupini bralcev verjetno še najbolj razumljivi in prepričljivi. Besedilo spremljajo barvne ilustracije Igorja Ribiča, na koncu pa je dodana še krajša spremna beseda Boruta Kožuha.

SVETO PISMO V SVETU

Sveto pismo je najbolj prevajana knjiga na svetu. Na svetu je živih nekaj nad 6000 jezikov in govorov, mnogi pripadajo zelo maloštevilnim ljudstvom in so prava eksotika. Jezikov, ki jih govori vsaj milijon ljudi, je neprimerno manj. Celotno Sveto pismo je prevedeno v 341 jezikov: ena osmina od tega je evropskih, drugo so jeziki ostalih predelov sveta. Od vseh jezikov je 2092 takih, da imajo prevedeno vsaj eno svetopisemsko knjigo. Za prevajanje in razširjanje Svetega pisma na svetu skrbi kakih 20 pomembnih organizacij, ki se ukvarjajo samo s prevajanjem in izdajanjem Biblije v različnih jezikih. Med njimi je najpomembnejša in po delu najboljše Zveza svetopisemskih družb oziroma Združene svetopisemske družbe, ki ima kar 130 članic, ena od njih pa je tudi Slovenska svetopisemska družba. Združene svetopisemske družbe vsako leto izdajo nad 600 milijonov izvodov celotnega Svetega pisma ali njegovih posameznih delov za prevajanje in širjenje pa porabijo nekaj nad 50 milijonov dolarjev. V mnogih deželah to dejavnost spremlja opismenjevanje ljudi.

FOTO: I. POČKAR

DIMNICA - Po starem so najpogostejše dimili prašičje meso na podstrešju nad črno kuhinjo, iz katere je bil dim speljan skozi luknjo v velbanem stropu. Pri marsikateri hiši možnosti za dimljenje niso bile ugodne, zato so nosili dimit h kakšnemu od sosedov. Največkrat za dimljenje niso zaračunali, rekoč: "Kaj boš za to računal... dim!" Dimili so tudi v majhnih preprostih lesenih zgradbicah, postavljenih v bližini hiše. V njih dimijo ponekod še v današnjem času. V eni takih zgradbic dimijo še danes na robu mesta Brežice. Na posnetku iz leta 1981 je dimnica iz Dečnih sel pri Artičah. (Pripravila etnologinja Ivanka Počkar)

Iz Tadinovih zapiskov

Nimajo se za Dolenjce - Žužemberčani so med sabo le Žužberčani, nečejo biti Kranjčani, tako jim prave pri Novem mestu. Višnjani, Sentvijani etc., niso Žužemberčanom ne Dolenci ne Gorenci, Gorenci so jim le nad Ljubljano. Semičani, katerih malo kateri ima srajco izza hlače, so Belikranjci ali prosto Semičani; Metličani, Črnomaljci in vsi, ki hlače imajo pod/nad srajco, pa trdi Hrovatje.

Kočevarje zaničujejo - Kočevarje zaničujejo i v Žužemberku. Vsi so berači in goljufi, en kočevar je žleht za tri jude, je goljuf za tri jude. Mrličji leže pod klopjo, ne na parah. Nečedni.

Pregosposki za delo - Iz Žužemberka hodijo mlatit in kosit v Kočevsko mesto in v Mozelj, imajo dobro plačo, hrano (brez vina vina mlatiči po 2 bokala na dan) v denarjih po 8-10 grošev, doma dobiva plače mlatič ali kosec po 5 grošev, ženska le 4. Kočevarji so pregosposki, ne delajo, starci pa ne mogo.

Od kod je sv. Feliks - S. Feliks rodil se je na Potavrhu, ne pa v Smolinji vasi, ali drugej. Meta in mnogi drugi vse take čenče pripovedajo z vednim pristavkom "ne vem, če je res ali ne".

Klavdija se je udobno zleknila na sedežu aviona. Še vedno je bila vidno razburjena, saj je na brniškem letališču prvič po petih letih za en teden zapustila malo Nino in moža. Ta ji je namreč sam predlagal, naj izkoristi dobljeno nagrado in se tako končno odloči za počitek od naporene službe in družinskih obveznosti. Prav slednje so bile večji del na Klavdijinih ramenih in tega se je Niko močno zavedal. Da bi na skrajni jug italijanskega škornja odšla oba, zaradi podjetja v domači hiši ni bilo mogoče, še eno prosto mesto v malem družinskem hotelu pa je Niko zaupal svoji sestri, s katero se je njegova Klavdija dobro razumela.

Že pristanek letala v bližini znamenite plaže na Capo Vaticano, ki je goste takoj na začetku omrežil z značilnim vonjem po morju, je kar obljubljal razburljive počitnice, božanski občutek svobode in neminljivosti življenja pa se je še stopnjeval ob prihodu v hotel in ob ogledu plaže. Čeprav urini kazalci še niso kazali devete ure jutraj, sta bili Klavdija in Monika enotnega mnenja, da se takoj odpravita na plažo.

Velike skale na robu obale, ki so kukale iz obilice drobnega peska in mivke, so dajale vtis prijaznosti in nežnosti. Sonce je kljub zgodnji uri že pripekalo, vendar je prvo jutranjo osvežitev v čistem in mirnem morju našlo le nekaj naključnih kopalcev, zato je bilo plavanje v sinje modrem morju še večji užitek. Dekleti se prvi dan kar nista mogli ločiti od plaže, ki je postajala iz ure v uro bolj zasedena, med njimi pa hvala bogu ni bilo nikogar, ki bi ju spominjal na domače kraje. Vendar ju to ni motilo, da si ne bi poiskali družbo, s katero bi si krajšali čas - prav nasprotno! Že prvi dan sta povsem po naključju, ko sta iskali najbližji lokal ob plaži, naleteli na skupnico fantov in deklet iz Francije. Tako je že prva noč minila skoraj brez spanca, in čeprav je bila v središču pozornosti večera mlada Joan, ki je praznovala rojstni

dan, je Klavdijo očaral mladenič črnih ko-drastih las, temne polti in nebesno modrih oči, ki jo je spominjal na njeno prvo ljubezen iz srednješolskih klopi. Le nekaj skromnih besed na zabavi v gruč drugih ljudi je bilo dovolj. Klavdija ni mogla verjeti sama sebi. "Ne, saj ne more biti ljubezen," se je prepričevala. Njenih trideset let in srečen zakon sta bila več kot dobra razloga, ki sta jo odbijala ob pomislekov na poletno avanturo, vendar pa je vedno bolj spoznavala, da je ljubezen močnejša od razuma. Kar ni mogla verjeti, da se tudi njej ponavlja zgodba, ki jo je do sedaj spoznavala le v limonadastih romanih. Na srečo njenih nežnih pogledov proti zasanjanemu princu ni opazila Monika, sicer pa je Klavdija kaj kmalu spoznala, da tudi sestra njenega predragega moža ni najbolj deviškega obnašanja. In zgodba se je odvijala kot po že znanem in že videnem scenariju z neverjetno naglico.

Monika in Klavdija naslednjega jutra nista natančno vedeli, kaj ju bolj žge: ali sonce, ki se je prejšnjega dne igralo po njuni koži, ali misel na nekaj, kar se pravzaprav ne bi smelo vrteti po njunih glavah. Jutro sta spet preživeli na plaži, proti poldnevju pa se nima je pridružila še vedno razigrana družina

FOTO: M. MARKELJ

praznujočih. Pogovori, smeh, čofotanje po plitvini so dan kar naenkrat obrnili v mrak, prijateljstvo med Klavdijo in Pierom pa se je še bolj utrdilo. Začetek večera sta preživela v sobi hotela tik ob obali in Klavdija je imela zaradi sproščenega kramljanja občutek, da se z neznancem pozna že dolga leta. In kljub obilici izrečenih besed jo je obdajal strah, da ji v teh nekaj prihodnjih dneh ne bo uspelo povedati mu vsega, kar mu je hotela.

Še istega večera sta izkoristila vedrino nočnega neba, ki je bilo obsijano s polno luno. Bosa sta se sprehajala po obali in si želela, da se njuno druženje, ki je bilo prežeto s hrepenenjem po telesu bližnjega, ne bi nikoli končalo. Klavdija ni mogla razumeti, kaj je odgnalo strahove iz njenih misli. Predala se je neznancu in zdelo se ji je, da se njeno hrepenenje polni z vedno novimi naboji. Naslednji dan sta pričakala na obali. Utružena sta kar na mivki zaspala šele proti jutru.

Klavdijo je nenadoma prebudil skok enega od kopalcev v vodo. Zbudila se je in ugotovila, da so se počitnice na jugu Italije odvijale zgolj v njenih sanjah. S pogledom je švignila okoli sebe: umazana Krka, slabo pokosena trava na obali, redke krpe peska na plaži so bile zaznamovane z iztrebki labodov, vendar je kazalo, da vse to številnih kopalcev sploh ne moti... Ura je bila že pet popoldne, torej je imela Klavdija za sabo kar debelo uro spanja. Še sreča, da se je pred sončenjem natrla s kremo z zaščitnim faktorjem 20.

1

Želja je dozorela iz radovednosti, mor-da še bolj iz potrebe, pravcate nuje po spoznavanju novega, drugačnega ali pa zgolj po spremembi okolja, razbitju monotonega vsakdana, ki včasih tako vztrajno tišči k tlem. Le kdo si ne želi kdaj zbežati, iti stran, nekam, kjer nihče ne ve za tvoje stiske! Nikogar ne zanima-jo tvoje bolečine, takšne in drugačne težave, zaželiš si zaživeti drugače tam, kjer si le nov, še skoraj nepopisan list papirja. Toda na njem je vedno in povsod, predvsem v bolj eksotičnih in revnih deželah, le besedica, in to ravno tista, ki si jo najmanj želiš - turist. Tujec si, z debelo denarnico in zvezami v bogatem svetu, človek, ki je uspel v materialističnem svetu. Pa dokaži nasprotno, če moreš! Čeprav se doma še zdaleč ne utapljaš v bogastvu, si za preproste ljudi, ki jim je pogosto osnovni problem, kako napolniti trebuh od naslednjega dne, videti neznan-sko bogat. Sicer pa je dokaz že letalska vozovnica, ki običajno znaša precej več, kot si revni domačini eksotičnega kraja sploh pomišljajo zaslužiti. Toda vsa srečanja še zdaleč niso tako črno-bela. Presenetljivo veliko ljudi sploh ne zanima tvoje premoženjsko stanje. K sreči si za mnoge še vedno predvsem človek, nepredvidljivo dvonožno bitje, ki ti lahko prinese toliko sreče in veselja, pa tudi gorja in nadlog.

"Kam bežiš, pred kom se umikaš, k čemu stremiš?" bi se lahko vprašal, če bi se poglobil v nikoli povsem pojasnjeno željo po potovanju. Če je bil v najstniških letih čar tuji dežel in v pisanih pisemskih znakih, na televiziji in v šoli redko omenjenih dežel, je kasneje dobival konkretnjšo podobo iz pripovedovanj bolj smelih prijateljev, ki so nabirali svoje prve popotniške izkušnje z Interailom. In potem prva misel na vabljive zaslužke na gnilem Zahodu in misel na obiranje jagod ali vrag si ga že vedi česa na opevanem angleškem otoku. Tresla se je gora, rodila se je miš.

Z novo izbranko srca sva spakirala in se poslovila od študentske sobice v vedno živahnem študentskem naselju ter se odpravila na prvi skok v Grčijo. Najprej na vlak, potem v Makedoniji malo na štop pa spet z vlakom, vmes skrivanje na ladji in še kaj. Med štirinajstdnevni potepanjem so se nepričakovano pojavili tudi prijatelji, ki so čisto spontano sprožili plaz, ki se še kar naprej proži in drvi v neznano, plaz, s katerim si upam drseti le mesec in nekaj dni v letu, le toliko kot mi uniformirano življenje zaposlenega povprečnega osebkla dovoljuje brez prehudih pretresov. Je vredno? To se sprašujem velikokrat. Za potovanje ali dve se udinjaš preosta-

Igor Fabjan

Življenje v ritmu reggaeja

lih 11 mesecev, se vpregaš v delo, ki te ne veseli, ki je zgolj nuja. Dokler si ne bom drznil pretrgati te varne popkovine, ki me priklepa na sistem, ki ga najbolje poznam oziroma mislim, da ga poznam, se bom pač moral zadovoljiti z življenjem na obroke. Tako v najbolj pesimističnem razpoloženju imenujem vsaj na zunaj čisto spodobno in zadovoljivo preživljanje zadnjih let.

Na vrsti je Jamajka

Sam ne vem, od kod ideja, toda dežela, iz katere je pred leti priromala kartica prijateljev, me takrat niti slučajno ni nič mikala. Po vrnitvi z najinega najdaljšega potepanja po jugovzhodni Aziji se mi je zazdel rumeni napis Jamaica nad brezhibno tropsko plažo najudobnejšega peska naravnost bogokleten. Po tednih potikanja med zakotnimi mesti in vasmí sem v cenemem izdelku turistične industrije videl le napih-njen ego razvajenih turistov, ki v varnem zavetju turistične agencije skušajo uživati razkošje udobne-ga hotela in radodarne narave. Za mnoge bi bilo res čisto vseeno, na kateri konec sveta gredo. Hoteli in tropske plaže so si pač povsod dolgočasno podobni, le uniformirano osebe se menja.

"Ja, na Jamajki je lepo, samo hotela ne smeš zapustiti," je vedela povedati mala Američanka med naključnim srečanjem v Ljubljani. "Toda brez skrbi, saj so plaže ograjene, pa tudi oboroženi stražarji so vedno v bližini," je dodala. Sama sicer še ni bila na Jamajki, pač pa njeni prijatelji in prijateljice.

Takrat sem o karibskem otoku začel razmišljati že malce resneje, saj mi je prvotni stereotip mon-denega zbirališča tujcev razbilo "spoznanje", da je tam vendarle doma reggae, da od tam prihaja sloviti rum, da je to otok sonca in še česa in da vse to naj-brž ni namenjeno le slikoviti kulisi za razvajene turistične množice. Saj vendarle povsod, tudi v naj-bolj skomercializiranih krajih, za vsem stojijo ljud-je! In med njimi so gotovo tudi takšni, nad katerimi še ni zagospodaril kult zelenega dolarja.

Nekaj besed tolažbe je prispelo že naslednje dni. Najprej v lepi kuverti z napisom Jamaica, kjer so mi s turističnega urada zaželeli prijetno bivanje in pri-dali nekaj prospektov, ki so vsebovali več kot le be-tonske hotelske gigante. Naslednji dan je prišlo še

pismo iz Münchna. Gotz in Michaela, prijatelja, s katerima si dopisujem vse od popotniškega srečanja ob vedno toplem Rdečem morju, sta me potolažila, da je z Jamajko prav vse O.K. Ljubiteljem hotelskega življenja je odmerjen razmeroma skromen del obale, cene so znosne, domačini ne spominjajo na lju-dozerce, popotniki pa se lahko zanesejo na množino zasebnih prenočišč, domačinskih restavracij, in ne navsezadnje, na dokaj zanesljivo mrežo avtobusnih prevozov.

Žal v pričakovanju naraščaja nista mogla ponu-diti gostoljubje svojega doma, zato sta nama pri-skrbela prenočišče pri prijateljih. Z veseljem sva sprejela ponudbo.

V Kingstonu

"Krvavi predvolilni boj na Jamajki!" je pisalo z velikimi črkami v dnevnem časopisu. "A sem si na-menjen?" me je podražil sodelavec in zasejal seme bojazni le nekaj dni pred odhodom. K rasti so ga spodbudile še vrstice enega redkih turističnih vod-nikov, ki mi jih je uspelo najti. Povedal mi je, da med vsemi mesti na karibskih otokih kot leglo kriminala, kjer tujcem ni varno hoditi naokoli niti podnevi, slovi prav jamajska prestolnica Kingston.

In prav ta nesrečni Kingston nama je bilo usojeno spoznavati že prvi dan. Bila je že trda noč, ko je le-talo obmirovalo na od vročine še vedno puhteči letališki stezi. V toplem večeru, polnem nenavadnih glasov in skrivnostnih vibracij, me je sredi napol opustele letališke zgradbe oblival pot. Pravzaprav mi je bilo neprijetno vroče že na letalu, kljub klimatski napravi in hladnemu pivu, s katerim sem zamaš skušal potlačiti nervozo. Le kje bova našla prenočišče v tem zlovesčem mestu, je ključalo v meni vse od postanka v Miamiu. Občudoval sem Marijin tek in ji ga iz srca privoščil. Še bolj sem ji privoščil brezskrb-no pričakovanje nečesa novega, pričakovanje, kakr-šno sem si sam vse prepogosto zagrenil z bojaznijo. Običajno so bili to le prazni strahovi, ki so izbruhnili pred vsakim daljšim potovanjem. Kot najbolj tr-dovratni milni mehurčki so rasli iz ure v uro, se napi-hovali in me tiščali k tlom, da sem si komaj upal di-hati, kaj šele da bi si privoščil obroke, ki jih skrbno odete v celofan delijo na letalih.

Na tem potovanju so se vsi strahovi strnili v eno samo vprašanje, ki se mi je zdelo življenjskega pomena: Kje sredi noči najti miren kotiček, kakršnokoli sobico? Prav na dnu očitno zamegljene zavesti sem občutil, da sem že smešen v tej bojazni, toda nič pomagalo. Tiščalo me je v želodcu, ni mi dalo diha-ti, in po zdrsnem letališkem hodniku sem se vlekel ko ožeta cunja.

"Prenočišče? No problem, to je vendar Jamajka! Od kod pa sta padla?" se je nasmejela domačinka, ki se kar ni mogla načuditi mojemu izgubljenemu videzu bledolicega turista. S prikupno kretnjo nama ponovno razstavila na ogled svoj brezhibni nasmešek.

Jamajčani govorijo angleško, sem se prepričeval, ko sem zmedenó skušal slediti nerazumljivemu žlobudranju pred letališko zgradbo. "Ja, man," so iz polmraka zasvetili piškavi zobje kot noč črne-ga domačina, ki si je naju radovedno ogledoval; bila sta edina bela primerka daleč naokoli. Momlajoče me je nekaj povprašal v nerazumljivi angleščini. Ugibam sem, kaj nama hoče podtakniti. Neinformirani pri-sleki iz tujih dežel so na letališčih najlažji plen za služka željnih posrednikov tega in onega. "Taxi no," je začudeno zmajeval in žlobudral po svoje, dokl-se ga nisem odkrižal z bankovcem za nekaj dolarjev. "Ja, man, cool," sem skušal oponašati nerazumljivo-latovščino.

"Hey you," naju je ogovorila dobrodušna črnka, ki se je le nekaj deset minut po klicu dekleta z info-macij izluščila iz valujoče množice črnih obrazov. Nahrbtnikoma vred naju je z vajeno krettnjo porinila v staro razpadajočo lado, na katero je pazila mlada letna hči. Vrata se še niso dobro zaloputnila, ko že zakašljalo, se grobo streslo, zaškrpalo in že smo se vklopili v reko avtomobilov, ki so hitela pre-mestu. Mala v družinskem taksiju je vedela za Slovenijo, kot da je to čisto običajna reč na svetu. Toda nopolta mati je potrebovala nekaj razlage, potem se je tudi njej razjasnil pogled. Tudi na Jamajki pri-senetljivo veliko ljudi "pozna" nekdanjo Jugoslavo-jo, seveda po zaslugi krvave vojne, o vzrokih kate-pa ne vedo kaj prida. Sicer pa, kdo bi se sredi soparni-noči spuščal v politično debato? Glavno da prinaša-ameriške dolarje, do katerih na Jamajki ne pridolazhka. Na črnem trgu jih je treba preplačati in vredni do 20 odstotkov več, kot znaša uradni teč-Črnoborzijski pa tujcem ponujajo za dolarje malenkost več kot v banki. Tujec običajno zve za pr-vo vrednost dolarja šele po nekajtedenskem bivanju na otoku.

Štricelj dvakrat svetovni podprvak

Na 11. SP v raketnem modelarstvu pri Kamniku Sloveniji štiri kolajne, od tega tri srebrne in zlata T. Kogej pri raketah za doseganje višine - Tudi nov rekord

KAMNIK - Na 11. svetovnem prvenstvu v raketnem modelarstvu v bližini Kamnika od 7. do 14. septembra so bili med več kot 300 tekmovalcev iz 22 držav tudi trije Sevnici. Barve slovenske reprezentance je v mladinski konkurenci odlično zastopal član Astronavtično-raketnega kluba Vega iz Sevnice Igor Štricelj, saj je osvojil kar dve srebrni koljani, medtem ko sta člana Drago Perc in Matjaž Požun tokrat ostala praznih rok.

Za Slovenijo se je pričela, na tokratnem SP sicer bolj skromna bera kolajn v torek, 10. septembra, ko so bili na sporedu leti raket s trakom (S 6 A) in s padalom (S 3 A). Po "sušnem" ponedeljku pri raketoplahih oz. letalih na raketni pogon so veselje v slovenski tabor prinesli mladinci Tomaž Kogej, Matevž Dular (oba Ljubljana) in Sevnčan Igor Štricelj v kategoriji S 6 A, saj so za malenkost zaostali za novimi svetovnimi prvaki Poljaki, prehiteli pa so bronaste Špance. V slovenski reprezentanci je bil najboljši 18-letni Sevnčan Igor Štricelj, ki je tudi posamično osvojil srebrno kolajno. Štriceljev raketam (največja dovoljena dolžina rakete je 35 mm, premer 30 mm, potisna moč motorja pa 2,5 Newton sekund) so sodniki v treh (po)letih namerili čas 454 sekund, kar je Igorjev osebni rekord (mimogrede: Dular je bil 6., Kogej pa 18.).

Kot zanimivost naj omenimo, da so slovenski mladi reprezentanti v strimerju dosegli kar za 70 sekund boljši čas kot njihovi prekaljeni kolegi in učitelji v članski reprezentanci Jože Čuden (21. mesto), Drago Perc (27.) in Bogo Štempihar (24.). V članski konkurenci so bili Slovenci v S 6 A 5., zmagali pa so Čehi, pred Rusi in Slovaki. Igorjev oče Andrej je z bodel bivšega (pred 4 leti v ZDA) svetovnega prvaka v tej disciplini Perca, da so čast Sevnice reševali mladinci, Drago pa je hladnokrvno odvrnil: "Ne, mi smo dobri učitelji. Očitno sem Igorja preveč naučil, da me v zadnjem času pogosto premaguje tudi v tekmah za svetovni pokal. Nekaj bo treba storiti..."

V kategoriji raket s padali naši niso bili uspešni, pri mladincih je postal svetovni prvak Španec Andreu Palau, pri članih pa je presenetil celo številno spremstvo fotoreporterjev Japonec Takashi Suzuki. Drugi vrhunec za izbrano slovensko vrsto na 11. SP v raketnem modelarstvu je bil v sredo, 11. septembra, ko je v kategoriji raket za doseganje višine Tomaž Kogej ubranil zlato kolajno z 10. SP na Poljskem, za nameček pa je z višino 1244 m postavil tudi nov svetovni rekord.

Sevnčan Marjan Zidarič oz. njegovo podjetje Mach je imelo na skrbi meritve raketnih motorjev, pomagalo pa je tudi več mladih raketarjev novomeškega modelarskega kluba Apollo. Novomeščani so pomagali Ljubljancem tudi z nekaterimi rekviziti z nedavnih mladinskih SP v kolesarstvu v Novem mestu.

PRVENSTVO NA VELODROMU

NOVO MESTO - Kolesarsko društvo Cyclotour iz Novega mesta bo to soboto in nedeljo na kolesarskem dirkališču v Češki vasi pripravilo kolesarsko državno prvenstvo v dirkaliških disciplinah za mlajše in starejše mladince. V soboto se bodo tekmovanja začela ob 9.30, najbolj zanimivo pa bo popoldne, ko se bodo fantje ob 17. uri pomerili v kriteriju, to je disciplini, kjer se vozi 60 oziroma 96 krogov in istočasno za točke tekmuje največ kolesarjev. Tudi v nedeljo se bo tekmovanje začelo ob isti uri, končalo pa ob 14. uri, ko se bodo mladinci pomerili v eksibicijski disciplini na 500 krogov.

JURČKOV DRUŽINSKI TRIM

NOVO MESTO - V času mladinskih državnih prvenstev na velodromu bo v nedeljo ob 13.30 štart družinskega kolesarskega trim-kolesarjenja na 12,5 km dolgi progi od velodroma v Češki vasi čez Zalog, Stražo, Prečno do velodroma. Štartnina za odrasle je 300 tolarjev, za otroke je ni, vsi bodo sodelovali v srečelovu, zmagovalac spretnostnega tekmovanja pa si bo prislužil kolo, ki ga podarja trgovina Smole.

PAVEL PERC

POLIESTET IZ DRAGE

LOŠKI POTOK - V soboto, 14. septembra, so odigrali še zadnje tekme občinske lige v malem nogometu. Tako kot ob koncu spomladanskega dela tekmovanj je tudi na koncu na vrhu lestvice Poliestet, ki ga vodi Milan Poje. Nogometaši tega moštva so odigrali 12 tekem: sedemkrat so zmagali, dvakrat igrali neodločeno in trikrat izgubili; drugi je bil Tabor in tretji Lokvanj. Občina, ki je bila pokrovitelj prvenstva, pa je na krajši slovesnosti po končanih tekmah najboljšim podelila tudi pokale in priznanja. (A. K.)

TREBNJE VPISUJE NOVE ČLANE

TREBNJE - Karate klub Trebnje vpisuje nove člane še drevi, 19. septembra med 19. in 20. uro v telovadnici stare trebanjske šole. Začetni vpis ob torkih in četrtnih je potekal ugodno, zato glavni trener Zvone Breznikar in drugi v vodstvu kluba računajo na dober odziv tudi ob zaključku. Vabljeni vsi, ki se želijo le rekreirati, spoznati filozofijo tega športa ali se mu posvetiti celo tekmovalno.

PREŠERNO VESELJE - Novomeščan Kristijan Crnoja, ki je na 11. SP pomagal kot časomerilec (prvi z leve), se je pridružil prešernemu slavlju Sevnčanov Andreja Štriclja in njegovega sina Igorja takoj potem, ko so računalniki objavili, da je Sevnčan Igor Štricelj osvojil še drugo srebrno kolajno na prvem svetovnem prvenstvu, dobro organiziranem na slovenskih tleh in nebu. (Foto: P. P.)

Z Mitrovičem nepremagljivi?

Zakaj rokometas, ki ga je RK Lisca dobila iz ZRJ, T. Mitrović čaka v Sevnici na ustrezne papirje?

SEVNICA - Rokometašem sevniske Lisce debi v elitni slovenski rokometni ligi na precejšnje razočaranje številnih gledalcev sobotne tekme proti Prulam ni uspel. Ljubljanci so bili ves čas v superiornem položaju in so čvrsto držali niti tekme v svojih rokah. Po tekmi so bili dokaj potrjeni tudi igralci in trener prvega moštva Tone Medved. Po njegovih besedah je bil debi neuspešen za upravo, publiko in igralce, predvsem zaradi neigranja okrepite iz ZRJ Tihomirja Mitrovića.

O sami igri sevniskih rokometasov ni treba izgubljati besed; v napadu so odigrali bolj stihistiško, obramba pa je bila po Medvedovih besedah "na višini", čeprav je bila bolj prepuščena "polkontram". V nobenem elementu Ljubljanci niso nadigrali Sevnčanov, čeprav imajo objektivno močnejše, bolj izkušeno moštvo.

Privržencem sevniskega rokome-

ta niti profesionalcu, prav tako iz ZRJ, Miši Blagoveviću, ki je veliko pripomogel, da je Lisca skočila v 1. ligo, se zdi, da se vleče postopek pridobivanja ustreznih dokumentov za Mitrovićeve nastope nenavadno dolgo. Blagojević pravi, da je bilo podobno tudi v njegovem primeru, ko je kar 4 kola čakal, podobno kot zdaj Mitorović. Predsednik IO RK Lisca Franc Ernestl pravi, da bi moral vse listine za igralca prinesiti s sabo njegov menedžer, zdaj pa čakajo na certifikat RZJ, potem bodo morali pridobiti še certifikat EHF (Evropske rokometne federacije). Ernestl upa, da se bo to morda zgodilo že do naslednje pokalne tekme. Zvedeli smo, da je Trebanjecem uspelo, da so tik pred prvenstvom v enem tednu uredili vse potrebno za igralca, ki so ga sami pripeljali iz Zadra in je pomembno prispeval k sobotni zmagi Akripola proti Preventu.

YURENA, d.o.o. šola tujih jezikov

M. Kozine 49a, 8000 Novo mesto, tel./fax. 068/341-434, 342-400

Tečaji angl., nem., fr., it., rušč. za otroke, mladino in odrasle. Vpis po tel. med 10. in 16. uro.

Letos prvič tečaji tudi v Šentjerneju!

ELTOM

ELEKTRO TRGOVINA
Ulica talcev 9, Novo mesto

- elektroinstalacijski material
- svetila
- programatorske ure GRASLIN
- avtoradiji BLAUPUNKT, CAR TECHNIK
- stikala TEM, AVE, MERTEN
- svetilke, senzorji STANIEL
- drobni gospodinjinski aparati

UGODNI PLAČILNI POGOJI,
ČEKI, GOTOVINSKI POPUSTI
Tel.: 068/323-165

Svet Centra za socialno delo Trebnje na podlagi 9. člena Statuta Centra za socialno delo Trebnje

razpisuje

delovno mesto direktorja Centra za socialno delo Trebnje
Kandidat mora poleg splošnih pogojev po zakonu izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da je državljan Slovenije
- da ima višjo ali visoko šolo, ki izobražuje za socialno delo, ali višjo ali visoko šolo psihološke smeri, pedagoške smeri in njenih specialnih disciplin, upravne, pravne ali sociološke smeri
- opravljeno pripravništvo in opravljen strokovni izpit za delo v socialnem varstvu
- 5 let delovnih izkušenj

Mandat traja 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev skupaj s svojizo vizijo razvoja Centra za socialno delo Trebnje naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Center za socialno delo Trebnje, 8210 Trebnje, Kidričeva ulica 2, s pripisom "Za razpis delovnega mesta direktorja".

Svet Centra za socialno delo Trebnje

Rumanja vas 30, Straža
tel./fax: 068 83 147
mobitel: 0609 634 134

PRODAJA kompresorjev od 24 — 500 litrov, z atesti in garancijo.

IZDELUJEMO SNEGOLOVE za vse vrste kritin (pocinkane, rostfrei, baker)

MOŽNA MONTAŽA

TESARSKÉ SPONE vseh velikosti

OSTREŠNE VIJAKE raznih velikosti

Variine sponse, panti vseh velikosti.

Proizvodnja po naročilu — se priporočamo!

KRKA ZDRAVILIŠČA HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

AGROIMPEX, d.o.o.
Notranja in zunanja trgovina
Kočvarjeva 2
8000 Novo mesto

RAZPISUJE PROSTI DELOVNI MESTI za novi salon kopalniške opreme in keramičnih ploščic, ki bo odprt v mesecu novembru:

1. poslovodja
2. trgovca

Pogoji:

- ustrezna izobrazba,
- delovne izkušnje v maloprodaji,
- sposobnost za samostojno delo.

Nudimo redno zaposlitev in stimulativen OD. Začetek delovnega razmerja 1. 10. 1996. Pisne prijave s kratkim življenjepisom, opisom dosedanjih delovnih izkušenj in dokazilom o izobrazbi sprejemamo 8 dni po objavi na naslov: AGROIMPEX, d.o.o., Kočvarjeva 2, 8000 Novo mesto.

MERCATOR — KMETIJSKA ZADRUGA
ČRNOMELJ, z.o.o.
Kolodvorska 39
8340 ČRNOMELJ

objavlja

javni razpis
za prodajo poslovnih prostorov z zemljiščem

POSLOVNI PROSTORI SO OPREMLJENI IN PRIMERNI ZA PRODAJALNO Z BIFEJEM, V VASI ŽUNIČI, NAD KOLPO PRI ČRNOMELJU.

Možnost odkupa telefonske številke.

Vse ostale informacije lahko dobite osebno na sedežu Zadruga. Ogled je možen po predhodni najavi, lahko po tel.: (068) 51-020.

Resni interesi naj dostavijo pisne ponudbe najkasneje v 15 dneh po objavi tega razpisa na naš naslov s pripisom »Ponudba Žuničica«.

KANU KLUB KONČAR TUDI LETOS IZ BREŽIC

VELIKE MALENCE - Pred izlivom Krke pri Brežicah so se tudi letos po Krki in Savi spustili kanuisti kluba Končar iz Zagreba. Gre za tradicionalni maraton, ki traja že okoli 20 let. Žal je bila prireditev letos zelo skromna. Maratona se niso udeležili kajakaši iz drugih držav, na otvoritvi ni bilo višjih predstavnikov iz Hrvaške niti iz Slovenije in tudi število hrvaških tekmovalcev je bilo občutno manjše. Kljub gospodarskim in političnim težavam, ki nas tarejo, pa moramo za grebške sportnike pozdraviti, da vztrajajo pri tej tradiciji.

B. HORVATČ

Zmagi v Ljubljano in Dolenjske Toplice

Letos največ udeležencev

KOSTELSKO - Četrta kostelska kolesariada je hkrati prva, ki je potekala v lepem vremenu, zato je bilo tudi udeležencev največ, in sicer 24 uradno prijavljenih ter še nekaj, ki startnine niso plačali in so vozili izven konkurence. Na 32 km dolgi progi od Banjaloke do Rak in do cilja v vasi Potok znašajo vzponi do 15 odstotkov. Tekmovalci so bili razdeljeni v dve skupini. Rezultati: Tekmovalci do 30 let: 1. Janez Kočvar (LJ) 1,20 min. (zmagal je tudi lani), 2. Hinko Butkovič (Kočevska Reka) 1,22, 3. Jože Ilc (Ribnica) 1,30 itd.

Tekmovalci nad 30 let: 1. Marko Krusič 1,30, 2. Bogdan Muška 1,32 (oba Dol. Toplice), 3. Janez Konečnik (Kočevje) 1,36 itd. Najmlajši tekmovalac je bil Franc Šilc iz Ribnice, ki je zaostal le sekundo za tretjevrščenim Ilcem; najstarejši pa je bil Franc Konečnik iz Kočevja.

Vsi najboljši so dobili nagrade in priznanja. Tekmovanje je organiziralo turistično športno društvo Kotel, posvečeno pa je bilo mesecu športa, mednarodnemu dnevu turizma in prazniku občine Kočevje.

J. P.

Pred vrati je zima.
Pripravite svoje vozilo za zimo,
ki se neusmiljeno bliža.

Vabi vas:

AVTOMEHANIKA

Robert PODRŽAJ
Rumanja vas 45
8351 Straža
tel./fax: (068)84-112

Na zalogi:

ORIGINALNI DELI RENAULT, ČISTILCI FIAAM,

Olja: Castrol, Valvoline Shell
Hladilna tekočina Valvoline
Metlice brisalcev Valeo

Brezplačna kontrola in menjava hladilne tekočine.
Se priporočamo!

Pooblaščen prodajalec
in servis

Najugodnejši kreditni pogoji:
obrestna mera samo 9,5%

Staro za novo, leasing!

Na zalogi vsi modeli

LADA SAMARA
CARAVAN
NIVA 1.7

tel.: 068/321-570, 322-066

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovorov in popravkov. Če objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Partizani na domobranskem spomeniku

Dol. list št. 37, 12. septembra

Od predsednika Zveze borcev Podgrad sem pričakoval odgovor v takšnem slogu. Vse, ki so bili priče grozodejstev partizanov med vojno na področju župnije Podgrad, proglašajo Murn za lažnive. Se dobro, da nas ni proglašil za fašiste. Moj odgovor na enostranski zapis v Dolenjskem listu dne 29. avgusta je bil namenoma napisan ravno tako enostransko in v istem slogu. Članek je nastal na podlagi pričevanj več kot dvajsetih krajanov in vse te ljudi skupaj z avtorjem članka označevati za lažnive, je, milo rečeno, vredno pomilovanja. Iste stvari pa so bile preverjene pri več različnih krajanjih, katerim avtor članka popolnoma zaupa, saj so z razliko od Murna in njegovih borcev, katerim predseduje, vsega spoštovanja vredni krajanji.

Na podlagi nasveta predsednika ZB Podgrad, naj se pisec tega članka "zamisli nad svojim pisanjem, ker škoduje največ njemu samemu", pisec ugotavlja, da mu od sedaj še ni bilo jasno, da bi mu pisanje škodovalo, zelo pa ga zanima, na kakšen način mu bo škodovalo in kdo bodo tisti, ki mu bodo škodovali. Ker Murn meni, da za svoje pisanje ne uporabljam pravih dokazov, se s tem postavi v vlogo tožnika in sodnika ter tako sam razsodi, kaj so pravi dokazi in kaj niso. Zato lahko po njegovih javno izrečenih besedah sklepam, da so pravi dokazi samo tisti, ki jih je v bivšem režimu potrdila partija, danes pa Zveza borcev. Ker Murn prepušča sodbo o državljanjski vojni zgodovinarjem, mu svetujem, da si dobro preštudira knjigo zgodovinarke dr. Jere Vodusek-Starič z naslovom "Prezvedem oblasti 1944-1946", da mu bodo končno postale nekatere stvari jasne, seveda samo, če jih bo poskušal razumeti in doumeti. Pri njegovih interpretacijah zgodovinskih dejstev sem opazil, da ne razlikuje med belogardisti in domobranci. Vsem tem doda še pojem kvizlingov in stvari med sabo še bolj pomeša. Belogardisti so obstajali vse do kapitulacije Italije; zgodovinarji si niso enotni, ali so bili kvizlinške formacije ali ne. Domobranci so nastali šele leta 1943. Aprila leta 1944 so podpisali prisego okupatorski nemški vojski in šele s tem formalno podpisali kolaboracijo. V zgodovinski teoriji obstaja več tipov kolaboracij, tako da so mnenja zgodovinarjev tudi tu deljena.

Sem pa zelo vesel, da Murn ne bo leha za amnezijo. Tako je vsaj priznal dva partizanska umora pastirjev na Vahti. Na podlagi razgovorov s sorodniki umorjene Alojzije Šimc pa naslednje: Murn trdi, da je moja trditev, da bi Alojzijo Šimc ubili partizani, čista laž. Svetujem mu, naj se ponovno odpravi na podgradsko pokopališče in v zraven borčevskega spomenika na spomeniku družine Šimc preveri, kdaj je bila umorjena Alojzija Šimc; iz matične knjige pa mu lahko točne podatke posreduje podgradski župnik. Murn trdi, da je bila Alojzija Šimc ubita spomladani leta 1945, ko je dejansko bila že pol leta v grobu. V Ameriki še živeča hči Marija Draginc mi je po telefonu ponovno pojasnila, kaj se je v resnici zgodilo. Po njenem pričevanju je

njeno mamo ubil partizan v začetku septembra 1944 (kot desetletno dekle je bila takrat zraven), kot posledica tega umora pa je čez nekaj dni umrl komaj rojeni otrok. Živeci pa sta še dve priči, ki trdita isto. Partizan, ki jo je ubil, se je po pripovedovanju pokojnega Alojza Šimca prišel v sedemdesetih letih opravičiti in prositi odpuščanja. Da bi si pomiril vest, je priznal svoje dejanje, ki katerega naj bi bil prisiljen od nadrejenega. Svoje dejanje pa je priznal tudi mojemu staremu očetu, ko sta bila v Ljubljani skupaj v bolnišnici. Svojci umorjene so mu odpustili, nikakor pa niso pozabili na to dejanje. Zato Alojza Murna, Pavlo Gazvoda (ki po mestu verbalno napada nič krive sorodnike pisca tega članka) in Anico Plančan sprašujem, s kakšnim namenom brez sramu javno lažejo in na ta način potvarjajo resnico.

Če se Murn ne zaveda, kaj govori med ljudmi, je to njegov osebni problem. Zaradi tega ni mene popolnoma nič sram, ravna tako ne "mojih" priči, katere je Murn večkrat javno ozmerjal, sedaj pa vse to zanika in se dela lepega. Popolnoma pa se strinjam s g. župnikom, ki pravi, da so za odpiranje starih ran bolj nevarni konkretni primeri, katere je začele prvi komentirati in navajati Murn, kakor postavitev (sedaj že po celi Sloveniji po Murnovi zaslugi "razvpitiga") spominskega obeležja. Statistični podatki pobitih krajanov iz župnije Podgrad pa tudi govorijo sami zase; saj je bilo namreč pobitih domobrancev kar štirikrat toliko kot partizanov.

Ker mi Murn očita, da sem s pisanjem očrnil že mnogo ljudi v Podgradu, je to problem teh ljudi, ki bodo lahko svojo poštenost oz. (ne)zlorabljanje svojih položajev v KS dokazali ob reviziji računskega sodišča. V članku omenja tudi nekatere fante iz Vinje vasi, ki naj bi bili zavedeni leta 1942. Če ima sam toliko dostojanstva, lahko sam sebe vpraša, če je bil morda tudi on kdaj v svojem življenju od koga zaveden. Čas bi pa tudi že bil, da bi se spravi sam s sabo, kajti z mano in "mojimi" pričami se nima za kaj, s pobitimi domobranci in civilisti pa se tudi ne more.

SILVESTER ŠURLA
Vinja vas 10

Novomeška kronika

Dol. list št. 37, 12. septembra

Dragi meščani!

V našem mestu je nekaj cestnih brezdomcev, nekaj "izgubljenih duš". Nad njimi se zgražamo, pred njimi se umikamo, včasih kaj pomagamo in se jih spet prestrašimo, pravijo, da so stalni spremljevalci v različnih družbenih ureditvah. Dostikrat mislimo, da so si svoje usode sami krivi. Prav gotovo tudi so. Toda ali so krivi samo oni?

Zakaj rojenice ob njihovih zibelkah niso bile radodarne? So krivi tudi za slabe vplive okolja in družine? Niso. Ali nismo mi, ki smo obdarjeni s talentom, vztrajnostjo in dobro vzgojo, dolžni vsaj malo poskrbeti za tiste, ki tega nimajo?

Torej meščani, storimo korak srca, popravimo krivice, ki so jim jih storili drugi, in zgradimo zavetišče za takozvane klošarje. Potem se bo Novo mesto lahko ponašalo ne samo z visoko kulturo gledališč in politike, ampak tudi s srčno kulturo, namenjeno najbolj zavrnjenim.

SONJA ROSTAN

Zakaj odstopa predsednik Perc?

Dol. list št. 37, 12. septembra

V zadnji številki Dolenjskega lista so bila pod naslovom Zakaj odstopa predsednik Perc? objavljene silne številke občinskih dotacij, namenjenih tehnični kulturi v Sevnici, medtem ko o takšni manj na njenem računu ni ne duha ne sluha. Še več, na računu je prava pajčevina, zato je predsednik sevnjskih raketarjev Drago Perc tudi protestno odstopil. Na Zvezi sevnjske organizacije za tehnično kulturo so pri pregledu izpisov ugotovili, da so lani iz občinskega proračuna prejeli bornih 50.000 tolarjev, in ne dobrih desetkrat več, kot zatrjuje občinski tajnik dr.

Košmerl, iz naslova raziskovalne dejavnosti so 28. junija lani prejeli 150.000 tolarjev.

Jezijo se tudi, ker občinski sekretar za družbene dejavnosti Jože Maurer nakazuje Novomeščanom za nastope sevnjskih tekmovalcev. Občinski svetnik Marjan Zidarič je takšna nakazila za letos izrecno prepovedal, vendar so Sevnjski Novomeščanom letos nakazali kar 96.000 tolarjev, tako da še vedno velja, da lačna vrana sito pita. Za jutri zvečer je sklicana skupščina ARK Vega v Sevnici, kjer bi radi tem številkam prišli do dna. Starši so tekmovalcem na letošnjem svetovnem prvenstvu v Kamniku plačali vse stroške tekmovalstva. Tudi ne drži, da ARK Vega ne bi imel svojih prostorov, že tretje leto v prostoru v bivši stavbi Mercatorja na sevnjskem Glavnem trgu.

ALFRED ŽELEZNIK
Boštanj 56

Krško: kmetice na sejmu v Obrigheimu

Obiskovalci navdušeni

Letos smo članice Društva kmetice Krško že šestič sodelovale na tradicionalnem Killianovem sejmu v pobrateni občini Obrigheim, ki je bil 8. septembra. Letošnji obisk na naši stojnici je bil zelo dober, saj so naše žene nudile sveže, tam pripravljene jedi iz naše domače kuhinje. Veliko zanimanja so bili deležni jabolčni in sirov zavitek, ocvrt piščanec ter ajdov kruh, kar so lahko naši obiskovalci zalili s pristnim domačim cvičkom.

Župan Obrigheima Roland Lauer je v pozdravnem govoru posebej pozdravil nas kmetice. Tudi naš župan Danilo Siter se nam je zahvalil za sodelovanje, saj z aktivnim delom tudi kmetice prispevamo k medsebojnemu sožitju in pomaganju pri izgradnji mostu trdnega in trajnega sožitja med narodi. Killianovega sejma so se med drugimi uglednimi predstavniki udeležili tudi poslanka zveznega parlamenta Brigitte Adler in Gerd Tessmer ter poslanec v Evropskem parlamentu Konrad Schwaiger, ki sodeluje v odboru za sodelovanje s Slovenijo. V razgovoru je med drugim dejal, da uživa Slovenija v Evropskem parlamentu velik ugled in da služi kot model državam, ki so v tranziciji, takšna oblika sodelovanja pa je idealen način mednarodnega sodelovanja med ljudmi in ne samo med politiki. Sejem so si ogledali tudi predstavniki francoske občine Chantepie, s katero bo občina Obrigheim tudi sklenila partnersko pogodbo, v prihodnjem letu pa naj bi naše in francoske kmetice svoje izdelke ponujale na isti stojnici. Obisk v pobrateni občini smo izkoristile tudi za srečanje s kmeticiami iz Obrigheima in okolice.

NUŠKA ABRAM
Predsednica Društva kmetice Krško

JESENSKE SERENADE

BOGENŠPERK - Preteklo nedeljo se na drugem večeru Jesenskih serenad, na dvorišču Valvasorjeve domačije predstavila Zoran Marković (kontrabas), ki je končal študij pri prof. Pavlu Aksamitu na Akademiji za glasbo v Podgorici, trenutno pa se izpopolnjuje pri prof. Hortnaglu v Münchnu, ter Nedka Petkova (čembalo), ki je diplomirala na Akademiji za glasbo v Petersburgu ter iz muzikologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani; sedaj se izpopolnjuje kot čembalistka v Innsbrücku in nastopa v različnih zasedbah. Zaigrala sta tri sonate treh različnih skladateljev.

Vabilo za srečanje gimnazijcev

Organizacijski pripravljalni odbor za proslavo 250-letnice Gimnazije Novo mesto ob jubileju vabi vse nekdanje gimnazijce na srečanje generacij novomeških gimnazijcev, ki bo v soboto, 19. oktobra 1996, ob 11. uri v Teniškem centru na Otočcu.

Prosimo vse, ki se želijo udeležiti srečanja, da to sporočijo do 3. oktobra na tel. (068) 325-330 (neprekinjeno 24 ur na dan) oziroma z dopisnico na naslov: Gimnazija Novo mesto, 8000 Novo mesto.

Ste morda jedli italijanski sir Mascarpone?

Možnost botulizma

Sporni italijanski sir Mascarpone je sicer že umaknjen iz prodaje, kljub temu pa ne bo odveč opozorilo zaradi možnosti okužbe v drugih primerih s hrano in možnostjo, da ima kdo omenjeni sir še doma. Če je od zaužitja preteklo več kot tri dni, je verjetnost za nastanek botulizma zelo majhna. Po podatkih Inštituta za varovanje zdravja RS je botulizem redka bolezen, ki se pojavlja po vsem svetu in jo povzroča toksin bacila Clostridium botulinum. V zadnjih 10 letih je zbolelo v Sloveniji 36 oseb, od katerih je en bolnik leta 1993 umrl. Bolezen je posledica zaužitja suhomesnatih in drugih izdelkov, konzervirane hrane (zelenjave, sadja in mesa) v primerih, ko ta živila niso pravilno pripravljena in shranjena, zaradi česar se bacili razmnožujejo in se tvori toksin.

Čas od zaužitja okužene hrane do nastanka botulizma je običajno zelo kratek. Pri večini bolnikov so prvi znaki boleznih slabost, bruhanje, bolečine v trebuhu in driska. Sledijo utrujenost, vrtoglavica, zamegljen in dvojen vid, občutek suhih ust, težko požiranje, nerazumljiv govor, mišična šibkost, oteženo uriniranje in zaprtje. Bolniki se morajo zdraviti v bolnišnici.

MINISTRSTVO ZA
ZDRAVSTVO RS

Kaj dela zveza upokojencev

Delo zveze je predstavil njen predsednik Mijo Kurpes

Zveza združuje 11 upokojskih društev v občini Novo mesto, Sentijske in Škocjan, ki imajo skupaj okoli 6.700 članov. Ker pa je v društvu upokojencev članjena le dobra polovica upokojencev, si zveza skupaj z društvi prizadeva, da bi pridobili čimveč novih članov.

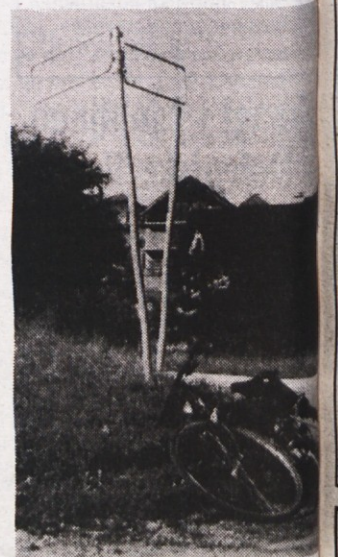
Delo zveze programira 11-članski izvršilni odbor. V njem so vsi predstavniki društev. Tako se zagotavlja medsebojni vpliv na aktivnosti zveze in društev. Predsedstvo zveze, ki šteje 7 članov, pa organizira in vodi predvsem tiste akcije, ki so interesantne in pomembne za vsa društva. Vsako leto prvo soboto v avgustu organizira srečanje upokojencev Dolenjske in Bele krajine v Dolenjskih Toplicah. Letos se ga je udeležilo preko 3.000 upokojencev in drugih gostov. Zveza koordinira tudi razna športna tekmovanja in kulturne aktivnosti. Letos pa je usmerila svojo pozornost na obravnavo socialne in zdravstvene problematike upokojencev. Želi, da bi se društva bolj posvetila skrbi za najbolj ogrožene upokojence. Izvedli so raziskavo o položaju in življenjskih razmerah upokojencev, ki je potekala 5 mesecev in se zaključila z okroglo mizo, kjer so se izkristalizirale naloge, ki bi jih družbena skupnost morala opraviti, da bi se življenjske razmere upokojencev izboljšale. Raziskava je pokazala, da je veliko upokojencev na robu življenjskega minimuma, osamljenih in brez kakršne koli pomoči. Sedaj si zveza prizadeva, da bi se ta problematika obravnavala v društvih, da bi le-ta analizirala stanje na svojem območju in organizirala različne oblike pomoči starejšim, bolnim in osamljenim upokojencem ne glede na to, ali so člani društva ali ne.

Vsa sredstva, ki so potrebna za realizacijo njenega programa, pridobi zveza od sponzorjev, med katerimi prednjačijo Dolenjska banka, Krka - tovarna zdravil, zavarovalnica Tilia in Triglav te BTC.

Zveza organizira vsako leto pogovor s poslanci in predstavniki občine iz Dolenjske in Bele krajine. Pogovor je namenjen predvsem upokojski problematiki. Kakšnih posebnih rezultatov za leto tega ni. Letos je bila udeležba bolj slaba, mogoče tudi zato, ker se mandat izteka. No, kakšnih posebnih simpatij upokojencev poslanci iztekajočega se mandata niso želi. Vsi dobro vemo, zakaj.

Skupaj z upokojskimi društvi in Demokratično stranko upokojencev si bo zveza prizadevala, da bi na volitvah v državni zbor upokojenci volili svoje kandidatin in si tako zagotovili svoje zastopstvo v parlamentu.

MIROSLAV VUT

KAM PELJE TA POT? - Takole prazno usmerja smerokaz in na opozarja "obglavljeni" prometni znak na križišču pred novomeškim Regrškim košenicami. Kdo je izdelal tabli z imenom ulic in odpravi prometni znak, ki je prej opozarjal na omejitve hitrosti, se ne ve, največje je pa je bil eden tistih, ki so preveč zavzeto skrbijo, da bi podoba našega mesta ne dajala lažnega vtisa urejenosti, saj je, kot to večkrat dokazujejo, tudi domovanje blodnih agresivnosti in nočnega junačstva nad prometnimi oznakami, to pa urejenostjo res nima nobene zveze. (Foto: M. Markelj)

Šentjernejski: kako propada melioracija

Kdo je odgovoren, da po desetih letih sistem ne deluje več - Važno je, da se najden denar za petje, orgle, razsvetlavo, gasilce in različne proslave

Kako propada največje melioracijsko območje na Šentjernejskem polju in kdo bi bil lahko odgovoren za tako stanje?

Leta 1986 se je pod investitorjem Kmetijske zadruge Krka Novo mesto začela gradnja hidro-melioracij in komasacij v površini 1000 ha, projekt "težak" 482 milijonov takratnih dinarjev. Kako slabo in površno ter nestrokovno so bila ta dela opravljena sem pred leti že pisal in opozoril na številne napake pri polaganju drenov, odstranjevanju panjev, pri izkopu jarkov, pri filtru drenaž, pri apnjenju in pri založenju gnojenju ter pri trasiranju novih poljskih poti.

Danes, deset let kasneje, pa ta sistem praktično ne deluje več, kajti dreni so zamašeni z muljem in koreninami od zarasti, v jarkih pa se bohoti razno grmičevje, visoko do deset metrov in debeline tudi do 10 cm. Danes melioracijski jarki dajejo videz nekoč na golo posekanega gozda, ki se kasneje sam pogozduje. Zaradi nevz-

drževanja melioracijskih in odvodnih jarkov se pojavljajo nova močvirja tam, kjer jih nekoč sploh ni bilo.

Višek vsega tega je, da uporabniki in lastniki teh zemljišč danes plačujemo posebni davek - melioracijski prispevek za vzdrževanje (glej Skupščinski Dol. list z odlokom 3/89 in Uradni list SRS 17/86). Sredstva se stekajo na poseben račun občine in so strogo namenska. Ta odlok velja do oktobra 1996. Najspomnim odgovorne, da je bivša občina Novo mesto za vzdrževanje teh melioracijskih in odvodnih jarkov kupila traktor-ski hidravlični mulčer za čiščenje brežin jarkov ter izpiralni drenažnih cevi in oba stroja dala v uporabo zadrugi enoti Draško-vec. Omenjena enota pa je omenjena stroja, ki sta bila last občine Novo mesto, enostavno prodala. Naj spomnim, da je v 18. členu omenjenega odloka zapisano sledeče: "Izvajanje določb tega odloka nadzoruje pristojna kmetijska in vodnogospodarska inšpekcija."

Prav te dni pa lahko pričakujemo lastniki melioracijskih površin odločbo o plačevanju stroškov za vzdrževanje melioracijskih območij upravne enote Novo mesto. (Ur. list R Slovenije št. 34/96). Na melioracijsko urejenem Šentjernejskem polju bomo morali kmetje plačati v letošnjem letu okrog 100.000 DEM, kar pomeni nekaj manj kot 100 DEM na hektar. Vsi vemo, da se denar za omenjena dela pobira že vsa leta, narejenega pa ni bilo čisto nič;

projekt je malodane že propadel, investitor obrača naš denar, obnaša pa tako ne ve, kje je tisti strojni namenski denar, še manj ve, kje stroji! Predvsem je važno, da najde denar za petje, gasilce, orgle, razsvetlavo, avto, razne proslave pa še kakšen neprimeren govornik, kot se je to zgodilo pri zadnjem jernejevem.

In na koncu: inšpektorji svoje spanje naprej, in gorje tistim, ki bi se jih upal prebuditi globokega zimskega spanja!

JOŽE RANGEL

LJUDSKA MODROST Dolenjec o žen

Iz knjige Rože in trnje pisatelj Janeza Trdine

- Dobra žena - žegen božji.
- Dobra žena odpira nebeška vrata.
- Dvema rečema bi se moral odločiti vsak mož: dobri ženi in kupi gvozd.
- Dobra žena - hiša brez greha.
- Dobra žena je lepa, pa če ji hrastovo skorjo po obrazu.
- Dobra žena - nebesa na tleh sveta.
- Dobra žena ima bolj svete roke kot škof.
- Cerkev ni le pri turnu, ampak pod vsako streho, kjer gospoduje dobra mati.

Delavci Metalne še stavkajo

Obvestilo za javnost

Stavka v Metalni TGS d.o.o. Senovo se po krajši prekinitvi v petek, 13. septembra, nadaljuje že četrty teden. Do sedaj ni bila izpolnjena niti ena točka stavkovnih zahtev, kljub temu, da je bilo poplačilo akontacije plače nominalno vsem enako 45.000 tolarjev. V petek ob 6. uri so pričeli delati. Ob 7. uri so se nadaljevala pogajanja med vodstvom podjetja in stavkovnim odborom, ki niso bila uspešna zaradi nekaj dejstev.

Doslej ni bila izpolnjena niti ena točka stavkovnih zahtev. Zaposleni smo se doslej s skladom pogajali za sanacijo podjetja in na ta račun popuščali, zmanjševali plače itd. Lastnik sklad RS za razvoj ni naredil prav ničesar na svojem področju, celotno dogajanje pa dokazuje neresnost kriznega vodstva kot tudi Sklada. Zaposleni kot daleč največji upniki se čutimo ogrožene glede poplačila naših terjatev, ker vemo, da so po zakonu plače in terjatve zaposlenih iz naslova razlik plač od kolektivne pogodbe prednostne pred ostalimi, razen hipotek. Ostali upniki skušajo tik pred stečajem z raznimi sodnimi izvršbami zavarovati svoje terjatve. Zato se med zaposlenimi pojavlja vprašanje, kdaj bo objavljen stečaj, v sporočilu za javnost piše stavkovni odbor.

JUBILEJNA STRAŠKA JESEN - Prav lepo se je sonce minulo nedeljsko popoldne nasmehnilo prizadevnim članom TD Straža, ki so priredili deseto Straško jesen. Ta tradicionalni krajevni praznik je kot že vsa leta poprej privabil mnogo obiskovalcev iz vseh koncev, ki so napolnili straške ulice do zadnjega kotička. V povorki se je vrstilo več kmečkih vozov, ki so prikazali, kako se delajo stare kmečke jedi; kako se peče dober domač kruh, izdelujejo maslo in siri (na sliki) in kako se kisa zelje. (Foto: D. Žagar)

Prikazali kmečko kuhinjo

Na jubilejni deseti Straški jeseni veliko domačih dobrot

STRAŽA - Stražanom je uspelo ohraniti marsikatero staro posebnost ali običaj, pa naj gre za stare "federwagne", meutrage, narodne noše ali pa pripravljeno slastnih kmečkih dobrot na domačem ognjišču ali v krušni peči. Če bodo prizadevni krajanji še naprej s tako voljo in zagnanostjo obujali in ljudem prikazovali stare vaške običaje, se ni bati za nadaljevanje njihove tradicije.

Lep in sončen septembrski dan se je za mnoge krajanje že zgodaj začel. Medtem ko so možje ozaljšali kmečke voze, ocedili konje in pripravili vse potrebno za slovesnost, so se dekleta in žene jele pripravljati v narodno nošo. Tudi Stinetova mama je hitela, da bi se kar najlepše oblekla. Nadela si je indro s prelepimi čipkami, nagubano krilo vijolične barve, "fertain in štunfe", obula je črne "šulne", krilo je ozaljšala z žnuro, na glavi pa je skrbno zavezala veliko avbo in si nadejala pisano ruto okrog ramen. Brez gorenjskega dečnika in ceharja, v katerem je imela rdeče nagele in roženkrav, pa seveda ne bi bila prava slovenska narodna noša. Ko je v povorki mladostno mahala z belim robčkom v roki, ji nihče ne bi prisodil častitljivih 85 let.

DIANA ŽAGAR

Odrešilna letalska baza Podzemelj

Ob 52-letnici Zavezniške letalske baze pri Podzemlju v Beli krajini dana javna pobuda za postavitve dostojnega obeležja - Spomini na delo in vlogo baze so še živi

V septembru mineva 52 let od organiziranja in delovanja Zavezniške letalske baze v vasi Podzemelj, ki je skrbela in urejala vse potrebno za varno pristajanje in vzletanje zavezniških letal iz improviziranih partizanskih letališč Otok in Krasinec v Beli krajini. Dakote ali DC-3 so dovažali material, v Italijo, predvsem v Bari, pa odpeljale veliko težkih ranjencev, borcev narodnoosvobodilnega boja in skoraj vse rešene člane posadk sestreljenih zavezniških letal nad Slovenijo, ki so padli v partizanske roke. Člani posadk zavezniških letal so imeli v svojih specialkah vrisani kot zasilni letališči Otok in Krasinec, znali pa so vsaj dve besedi: "Tito - Partizan", poznali pa so tudi rdečo zvezdo na kapah. Humano poslanstvo te letalske baze je z manjšimi prekinitvami trajalo celih 8 mesecev, vse do zadnjega meseca druge svetovne vojne.

Težki partizanski ranjenci, ki so nas pripeljali iz Istre in Brkinov, smo se pridružili večji skupini v Babnem Polju, ki so že čakali za prevoz v Italijo z letališča Nadlesk na Notranjskem. Ponoči, 10. septembra 1944, kmalu po vzletu zadnjega letala, pa so letališče napadli domobranski bataljon Vuka Rupnika in domobranci okoliških posadnih enot. Po uničenju letaliških tehničnih naprav smo založni ugotovili, da iz tega letališča ne bomo poleteli, in tudi zavezniki so dvomili o varnosti. Potolazili so nas in povedali, da nas bodo prepeljali v Belo krajino, kjer so pripravljena nova improvizirana letališča. Po dolini Čabranke Čez Gorski Kotar smo z brodom pri Starem trgu prešli Kolpo in se v Gradcu v Zbirnem centru priključili čakajočim ranjencem. Čas je mineval, rane so se celile. Tako

sem se kot rekonvalescent vključil v poveljstvo enote Belokranjskega vojnega območja v Podzemlju, ki je imela nalogo zavarovati Zavezniške letalske baze in širše zavarovati letališči Otok in Krasinec.

S tem se prične tesno sodelovanje naše enote, ki je bila nastanjena v osnovni šoli z Zavezniško letalsko bazo, ki je bila v bližini v Podzemlju. Imen predstavnikov baze nismo poznali, bili so štirje častniki (od kapetana do polkovnika). Poleg njih je bil narednik - radiotelegrafist in hkrati šofer. Z nami je imel stik kapetan kanadske vojske, po rodu Hrvat, s katerim smo se lahko sporazumevali. Imeli smo edino telefonsko zvezo s Črnomljem in okoličeno, zato so kontaktirali s svojimi misijami v naših prostorih. Poleg tega smo v enoti imeli borce

ZA KULTURO IN ŠPORT BOLJŠI ČASI?

LOŠKI POTOK - Na zadnjem zboru občanov je bil predlog, da bi vaški odbori predlagali člane za bodočo kulturno-športno zvezo, ki jo namenjajo ustanoviti v okviru družbenih dejavnosti pri občini Loški Potok. Kljub dobronamerni ideji pa le velja pripomniti, da je pri občini že ustanovljen odbor za te dejavnosti, ki je imel od nastanka občine tri žal nekonstruktivne seje, saj ni ukrenil nič, ker za to preprosto ni denarja. V kraju obstaja tudi KUD, ki je v svojih dobrih časih nekaj pomenil, kljub temu da zanj skoraj nikoli ni bilo sredstev, imel pa je dobre sponzorje v nekdanjih, danes propadlih podjetjih. Zadnje čase se celo negira kot pravna oseba. Znano pa je, da kljub otopelosti in nenaklonjenosti pristojnih nekaj postori. Omeniti velja, da je bila idejna zasluga za postavitve dveh tv pretvornikov izključno KUD ali treh občanov in KS Loški Potok. Mnogo dela je bilo vloženo za oživitve pevskega zbora, ki danes, res da v skromni sestavi, spet deluje.

A. K.

ŽELJE NEKAJKRAT PREVELIKE

LOŠKI POTOK - V teh dneh sklicujejo vaški odbori zbor občanov z namenom, da izrečejo svoje želje pred sestavo občinskega proračuna za prihodnje leto. Teh zborov bo v občini kar 15, prvi pa je bil 7. septembra v vasi Retje, ki ima največ problemov. Na zboru so predlagali razširitev vodovodnega omrežja, ki ga v nekaterih delih vasi sploh ni, nujna pa je zamenjava cevi, ki so dotrajane in je izguba vode velika. Potrebno bo zgraditi kanalizacijo, kar velja za pretežni del občine, pri tem pa tudi dve čistilni napravi. Na vse to je odgovarjal predstavnik občine inž. Viljem Vesel, ki je menil, da so želje nekajkrat večje, kot jih more rešiti občina. V prihodnjem letu bo v te namene namenjeno približno 30 odstotkov občinskega proračuna, kar naj bi zneslo največ 34 milijonov tolarjev. S temi sredstvi bodo zakrpal še za letos obljubljena dela, ostalo pa se bo po potrebi delilo na vseh 15 vaških skupnostih. Menil je, da bo občinsko cestno omrežje v nekaj letih urejeno, kanalizacijo bo potrebno financirati recipročno, vodovod pa je dobil v upravljanje Hydrovod.

A. K.

Dalmatinske jedi na Otočcu

Od danes do sobote dnevi dalmatinskih dobrot v Tangu

OTOČEC - Od danes, 19. septembra, do sobote, 21. septembra, bodo v restavraciji Tango na Otočcu potekali dnevi dalmatinskih dobrot. Na Otočcu vsaj enkrat na leto pripravijo dneve dalmatinske kuhinje, ki si, tako kot mediteranska kuhinja sploh, med poznalci in ljubitelji zdrave prehrane pridobiva vse več pristašev. V teh dneh in večerih, ko bo za dalmatinsko razpoloženje skrbela klapa Maraska, bodo dalmatinske specialitete v Tangu pripravljali pod vodstvom poznavalcev Braneta Iveta in Iva Dominiča. Med hladnimi predjedmi bodo na voljo hobotnica v solati, sardele v marinadi, lososovi zvitički z beluški, Neptunov krožnik; od juh bodo lahko naročili dalmatinsko ribiško juho

Juršiniča, povratnika iz ZDA, ki je večkrat bil za tolmača pa tudi strigel je oficirje, ker v bližini ni bilo frizerja. S stalnimi patrolami do Adlešičev in po potrebi tudi dlje in do Metlike smo zagotavljali kar dobro varnost oziroma z dobrimi viri celo preko Kolpe, obveščali o premikih na hrvaški strani za pravočasno alarmiranje o prodoru ustašev.

• **V skromno zahvalo zaveznikom narodnoosvobodilnega boja v skupnih prizadevanjih v okviru antihitlerjevske koalicije je dana pobuda da se Zavezniški letalski bazi v Podzemlju postavi dostojno obeležje. Ta pobuda je bila pismono dostavljena Zvezi združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije in Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije. Ideja je bila z razumevanjem sprejeta, potrebna je samo še uresničitev.**

20. oktobra 1944 smo proslavljali osvoboditev Beograda na Kučarju. Sodelovala je tamkajšnja mladina, kurili pa smo tudi kres in pridružila sta se nam dva častnika Baze. Eden je tudi govoril, seveda v svojem jeziku, vendar smo razumeli vzklrike Roosevelta, Churchill, Stalinu in Titu. Ob pričakovanju novega leta 1945 je Baza priredila manjši banket, kamor je poleg nekaj mladincev in domačinov povabila poveljstvo naše enote. S seboj smo pripeljali harmonikarja Kutnerja, ki je poskrbel za boljše razpoloženje, pa tudi plesalo se je. Ob smrti komandanta Franca Rozmana Staneta, sem šel k župniku Ilcu v Podzemelj, da uredim glede zvonjenja, in ko me je videl kanadski kapetan, mi je izrazil sožalje. Brez dvoma lepa gesta. Pri operativnih nalogah smo se našli skupaj: ko so nam nemške štuke razbile vzletišče na Otoku in ga je bilo potrebno hitro usposobiti, ko je preko noči ostalo na vzletišču šest Dakot brez zaščite lovcev ali ko smo reševali nosenčnice iz gorečega letala na letališču Otok itd.

LOJZE LENIČ-MILE

Naša soneta

1.

O domovina, kdor te ljubi zdaj...
Nad temi verzi sklonjen v čas sedanji.
Kdo v času tem sem? Rabelj, mar lakaj?
Smo, ki te ljubimo res že nekdanji?

Vprašanja... Kot v temo polnočno zroč
pri belem dnevu... Bolečina kljuje.
Napis ti, jeziki, ki nekoč
učil me je, se zdaj mi posmehuje.

Dočakal sem, kar prednikov kdo mojih
v prikitem upu sanjati ni smel;
a blagor njim, ki so zaprli v bojih
za sne oči... In žrtev kaj je leglo
za Up... a jaz pa legel bom in klet,
ker doživeto mi oči bo peklo.

2.

Na ekranih modro govorijo,
v skupščini... da bi je ne bilo!
Kar ljudje v resnici si želijo,
vladajočim skoraj je že zlo.

Vlada vlada, kot prividom vlada.
In kdor krađe, ni po novem tat?
Bomo res podružnica Zapada?
Predvolilni vabi - v kaj plakat?

So vprašanja, trpka to vprašanja.
V kaj tišči ljubljanska nas megl...?
Smo krmariji? Nas kdo v smrti poganja?

Mnogo dali smo ti že, trpljenje.
Sen nemireg mrtvih v kaj peha?
Kdo odvezo da naj za življenje?

JANEZ KOLENC

PRVI ZBORNİK DOBREPOLJA IN STRUG - Občina Dobrepolje je pred kratkim izdala prvi dobrepoljsko-struški zbornik Naši kraji in ljudje, ki je nastal po ideji domačinke, etnologinje Anke Novak (druga z leve), njegov urednik pa je Ivan Grandovec. Na predstavitvi v soboto, 7. septembra, v Jakličevem domu na Vidmu je dr. Zmaga Kumer na kratko predstavila zbornik in avtorje prispevkov, ki so ugledni slovenski strokovnjaki in znanstveniki. Zbornik je izšel v nakladi 1300 izvodov, obsega nad 400 strani, v njem je predstavljena občina, njene zanimivosti in vsi pomembni rojaki. Po besedah župana dobrepoljske občine Antona Jakopiča (prvi z leve) je zbornik tako rekoč osebna izkaznica občine. Za izdajo se je zahvalil avtorjem, pobudnikom, oblikovalcem in vsem sponzorjem. Knjiga je sedaj naprodaj po 2 tisoč tolarjev. (Foto: J. Primc)

VRHUNSKI KONCERT - V sobotnem, predzadnjem dejanju sevnškega Grajskega poletja 1996 je ZKO Sevnica povabil v goste komorni zbor Ave. Celovečerni koncert v Lutrovski kleti je eden najboljših zborov pri nas. Pod natančnim vodstvom dirigenta Andraža Hauptmana je začel prvi del koncerta z Gallusovo skladbo Musica noster amor in zaključil s Krekovim Samotnim ugibanjem. V drugem delu vrhunskega koncerta pa je Ave posegel le po izboru slovenske umetne in ljudske pesmi. Toda nad izvrstnimi interpretacijami navdušeno občinstvo je z burnim ploskanjem izsililo še dva dodatka. Drvi, ob 18. uri, pa vabi ZKO Sevnica v galerijo na sevnškem gradu na otvoritev razstave stripa in risanega filma Mikija Mustra. (Foto: P. P.)

SANDI ČERVEK V MIKLOVI HIŠI - V Galeriji Miklove hiše v Ribnici so v petek odprli razstavo nadarjenega prekmurskega slikarja Sandija Červeka, ki je bil leta 1990 udeleženec znane likovne delavnice v Ribnici. Ob odprtju razstave je govoril umetnostni zgodovinar Janez Balažic, ki je povedal, da je kakovostno vrednost Červekovih slik potrebno razumeti v razmerju do modernizma, saj avtor z rabo barv monokromnih lastnosti razkriva veliko zmoto pogleda na modernistično sliko. Po besedah Staneta Kluna, vodje galerije, z to razstavo Miklova hiša samo potrjuje velik ugled, ki ga ima pri nas. (Foto: Milan Glavonjič)

KAMERA ODKRIVA - Pri Kovačičevih, Pot na Zajčjo Goro 74, v Sevnici so se še isti dan, ko je spodnji sosed 19. julija izvedel zemeljski izkop v brežino, začela premikati tla pred hišo in pojavile so se razpoke. Čeprav je sosed, ki je opravil ta poseg brez gradbenega dovoljenja, takoj zasul izkop, so pri Kovačičevih razpoke dobile grozljivo podobo tudi pol metra širokih in okrog meter globokih vdorov, podrla sta se že dva podporna stebra balkona; če bi čakali, kaj bo naredila narava, bi ostali brez elektrike in vode. Oba voda imajo zdaj delno speljana kar po zraku! Kovačičeve najbolj moti, ker geolog Venturini, ki je napravil vrtime in raziskuje plaz, ki bi morda lahko ogrozil še kakšno hišo spodaj, ne dobi nikjer naročilnice za opravljeno delo in dela vse dotlej ne bo končal. Na Upravni enoti in sevnški občini pa se sprenevedajo, kot da se jih to ne tiče, pravita Stane in Anica Kovačič. Več prihodnje! (Foto: P. P.)

MODNI KOTIČEK V Toronto - Metod

Preteklo sredo so v ljubljanski Festivalni dvorani na finalni prireditvi Smirnoff International Fashion Award 1996 razglasili zmagovalca natečaja mladih modnih kreatorjev. Natečaj je organiziral I.D.V. Slovenija. Svoje kreacije na temo "Inner Vision - Ozri se v svojo notranjost" je strokovni žiriji predstavilo dvanaest slovenskih finalistov. Žirija je ocenjevala tri kriterije: izdelavo - upoštevala se je kvaliteta šivov in končni izdelek; idejo - kreativnost, domišljijo in izvirnost in realizacijo - idejo prenešeno v kreacijo (material in oblika). Po izhodu modelov z vsemi kreacijami smo si ogledali nastop Anje Rupel, potem pa so razglasili rezultat ocenjevanja. Zaradi izjemnih kreacij so imeli ocenjevalci zelo težko nalogo, vendar so kljub temu odločili, kateri mladi in obetavni oblikovalec bo Slovenijo zastopal novembra v Torontu v Kanadi. Zmagovalac Metod Črešnar se je predstavil s tremi oblekami, izdelanimi iz mrežice ženskih higienskih vložkov, v temno modri in črni barvi. Dolge obleke so dajale vtis ženstvenosti in skrivnostnosti. Natečaj je najboljša priložnost za študente oblikovanja po vsem svetu, da pustijo svoji domišljiji in kreativnosti odprte možnosti ter da oblikujejo svojo lastno modno zapoved. Mednarodnim oblikovalcem, medijem in potencialnim delodajalcem lahko pokažejo svoj talent in si morda zagotovijo delo v tujini. Držimo pesti za Metoda!

JERCA LEGAN

Veliko naredili

Blagoslovitev del

PODGORA - V dobrepoljski dolini leži pod hribom Grmada majhna vasica Podgora, ki se je po letu 1975 začela obnavljati. Ker je vas maloštevilna, so pri novogradnjah in obnovah vaščani stopili skupaj in solidarnost je ostala do danes. Tako smo 6. julija organizirali "srečanje družin in prijateljev" v naši vasi in med drugim nas je obiskal Marjan Podobnik s svojo družino. Že tretje leto obnavljamo večstoletno cerkev sv. Nikolaja, kar bo stalo več kot 65 tisoč nemških mark. Polovico denarja smo dobili s posekom mežnarskega gozda, nekaj z lanskim prireditvijo "Srečanje družin in prijateljev" in Adventnim sejmom. Ostanek smo že in bomo še zbrali vaščani Podgore in Bruhanje vasi.

Kaj smo še naredili v treh letih? Sezidali novo tridesetmetrsko kamnito škaro, uredili odvodnjavanje, zamenjali leseni del na zvoniku in zakristiji ter oboje prevlekli z bakreno ploščino, montirali snegobrane, popravili cerkev in zalili več kot 40 metrov razpok, okrasili zunanost in vlažni del notranjosti ter vse na novo ometali. Prepleskali smo zunanost, napeljali novo osvetlitev in uredili električno zvonjenje, tlakovali dohod in cerkveno dvorišče. Domača mizarja Tone in Marko Prijatelj pa sta izdelala nov daritveni oltar. Zahvalo in blagoslovitev je 25. avgusta vodil g. škof Jože Kvas, bogoslužje s petjem pa je obogatil dobrepoljski mešani pevski zbor pod vodstvom g. župnika Franca Škulja in organista Tona Šinkovca. Vsem se je za delo in pomoč zahvalila Pavlina Novak.

Po slovesnosti je bilo pravo slavlje z dobrotami, ki so jih pripravile podgorske žene in dekleta.

ANTON NOVAK
Podgora

POŽAR JE PREBUDIL

LOŠKI POTOK - V nedeljo, 15. septembra, je med 2. in 3. uro zagorelo gospodarsko poslopje Antona Levstika iz Travnika. Kljub hitremu posredovanju gasilcev (prvi so prišli gasilci PGD Retje) je poslopje, ki je bilo napolnjeno s senom in nekaj deskami, do tal pogorelo, gasilci pa so preprečili, da se požar ni razširil k sosedovim in v gosto pozidano naselje. Gasili so vsi gasilci iz Loškega Potoka, kljub zgodnji jutranji uri pa je bilo še vedno gledalcev, ki so ovirali dohod do požara. Po neuradnih podatkih je prišlo do samovžiga sena, natančnejšo analizo pa bo dala komisija, ki si je ogledala pogorišče.

A. K.

APLAVZ NI OBVEZEN

Šola ni bavbav

V šolah je spet kot v čebelih panjih. Po dveh mesecih počitnic je znova zaživel trikotnik šola - učenci - starši. Deloval naj bi v sožitju, v sodelovanju. Pa se večkrat zalomi. Zaradi napak prvih, drugih ali tretjih. A tudi zaradi napačnih pričakovanj. Šolniki so prepričani, da bi starši morali z otroki več delati. Ti spet obratno. Ko zaškripa, valijo krivdo drug na drugega. Krajši konec potegnejo otroci.

Prezaposleni starši premalokrat pokukajo v vsebino njihovih torb. Dom in šola morata delati z roko v roki, sicer ni pravega uspeha. Izgovor, da ni časa priti na roditeljski sestanek ali govorilne ure, otroku-ucencu prav nič ne koristi. Tudi učitelju ne. Sveti in klubi staršev so prej formalna zadostitev Zakonu o osnovni šoli kot pa, res prave oblike in vsebine, kjer naj bi šola in dom družno zaživela.

Za prenekatere starše je šola še vedno bavbav, zavod, v katerem duševno in telesno mučijo njihovega otroka. Ankete med učenci vsako leto pokažejo, da so redki tisti, ki radi odpirajo šolska vrata. Strah pred šolo je zasidran le v glavah staršev, ki imajo slabe lastne izkušnje iz preteklosti, ko šole še niso bile prijazne, kot so sedaj. Laže je premakniti goro kot spremeniti mišljenje. Pri šolskem delu ne gre za dva bregova, ampak za enotno reko, ki naj naplavi za življenje sposobnega človeka. Ko bomo to spoznali, bomo že bliže cilju, ki ni tako nerazumljiv: šole naj bodo v službi otrok, ne pa poligoni za nerazumevanje in nasprotja med učitelji in starši. Da o političnih polenih in hlodih sploh ne izgubljam besed!

TONI GAŠPERIČ

• **Otrok se hrani z mlekom in pohvalami. (Lamb)**

• **Morala je razcvet resnic. (Hugo)**

• **Večina ljudi bi bila uspešna v majhnih stvareh, če jih ne bi ovirale velike ambicije. (Longfellow)**

bom razširil svoje skromno znanje. Rad pa bi tudi, da bi me imeli učenci in učitelji radi.

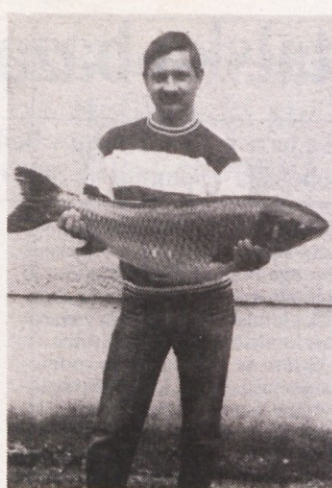
DAVID GAMBETA, 5.r.
OŠ Krmelj

SLOVO JE LAŽJE Z LEPIMI SPOMINI

TREBNJE - S to mislijo se poslavljamo od OŠ Trebnje, prijateljev in vsega šolskega osebja, ki so mi znali prislusniti in mi vedno, kadar sem potrebovala pomoč, tudi pomagali. Beseda hvala, ki je ob slovesu izrekam vsem vam, naj pomeni toliko, kot je meni vaša skrb in nesebična pomoč. Z lepimi spomini in iskreno hvaležnostjo

DOBER DAN, ŠOLA ŽIVLJENJA! - Takole je naša priljubljena učiteljica Zofka sprejela v varstvo in učenje že 31. generacijo prvošolčkov na podružnični šoli Dvor. Prvi dan jih je morala naučiti, kako varno čez cesto, kje je pošta, trgovina, avtobusna postaja... Dvajset prvošolčkov skupaj z ostalimi učenci šteje skoraj 80 obiskovalcev osnovne šole, z "malački" pa preko 100. Veliko premajhna je naša šola, zgrajena še za časa Auerperga. Otroci imajo po šolskih normativih premalo prostora in bi nujno potrebovali telovadnico, kuhinjo, knjižnico. Sicer pa se učenci naše šole vključujejo v različne interesne dejavnosti, sodelujejo v raznih akcijah, raziskovalnih nalogah, prireditvah in tekmovanjih. Trenutno se pripravljajo na akcijo zbiranja starega papirja in železa. Učiteljicam, staršem in učencem želim sodelovanje in uspehov v novem šolskem letu. Mestni občini Novo mesto in županu pa se v imenu krajanov zahvaljujem, da sta prislusnila našim potrebam po nujnih vzdrževalnih delih. Naj se tudi v Suhi krajini nekaj premika! (Nežka Primc)

UJEL VELIKEGA AMURJA - Priložnostni ribič Slobodan Madžarevič (na sliki) je v Rudniškem jezeru v Kočevju 16. septembra na koruzo iz jezerskih globlin s pomočjo očeta Sretana potegnil na suho 107 centimetrov dolgega in 14,5 kg težkega amurja, ki ni naša avtohtona riba. Ribiča sta imela z ribo precej dela, saj sta jo ujela na vrhico debeline 0,25, zato sta morala biti zelo previdna, da jima lepa trofeja ni pobežnila. (Foto: S. Dokl)

Sodraška šola še vedno čaka na obljubljen denar

Dela na obnovi šole stojijo

SODRAŽICA - Osnovno šolo v Sodražici so začeli obnavljati pred šestimi leti. Napol dokončana pa sedaj čaka na dokončanje začete obnove že tretje leto.

Ko je leta 1993 presahnil samopriskpek, je s tem v Sodražici usahnil tudi glavni vir za obnovo sodraške osnovne šole. Zato so se javili na razpis ministrstva za šolstvo in šport za demografsko ogrožena območja, kjer je bil leta 1994 njihov projekt sprejet. Ribniška občina je svoj del tedaj dogovorjenih obveznosti že izpolnila, saj je do sedaj v obnovo šole vložila (iz sredstev samopriskpeka in občinskega proračuna) 104 milijone tolarjev, kar je dobra polovica vseh potrebnih sredstev.

Pred dvema letoma je bilo dogovorjeno, da bodo za dokončanje začete prenove šole dobili z ministrstva za šolstvo 87 milijonov tolarjev, in sicer v razdobju treh let: šest milijonov naj bi dobili letos, 50 prihodnje leto, preostalih 31 milijonov tolarjev pa leta 1998. Čeprav bomo kmalu zaključili v zadnjo četrtino leta, pa z ministrstva za letošnji obljubljeni denarja še niso prejeli. M. L.-S.

Občina jim je obrnila hrbet

Krški župan Danilo Siter se je raje zabaval z Zasavci - Društvo ni noben "ostanek prejšnjega sistema"

NEREZINE - Med nekajdnevnim bivanjem na, kot smo pred kratkim zapisali, "slovenskem otoku" na hrvaški obali, v Nerezinah, smo med številnimi obiskovalci iz Dolenjske srečali tudi člane Društva prijateljev mladine iz Krškega. Tretjino objektov na 17 hektarjih naselja zaseda omenjeno društvo. Do osamosvojitve so bili redni gostje v naselju tudi otroci vseh devetih šol iz občine.

V zadnjih treh letih je interes usahnil. Zakaj? Po besedah Romana Pleterskega, pedagoškega vodje letošnje kolonije v Bučanju, jim je občina zabodla nož v hrbet, zanje nima poslušnosti. Namignili so jim, da je društvo sad socializma (!) in je tudi zaradi tega obsojeno na izumrtje. "Če občina lahko podpira številne projekte - oprostite izrazu - tudi neumnosti, potem bi se našlo kaj denarja tudi za nas. Pravočasno smo dali prošnjo, dobro pozna naš obsejni program, a z njihove strani ni bilo prav nobenega odziva," pravi Roman Pleterski.

Najbolj jih je prizadel krški župan Danilo Siter. Pred kratkim je po nastopu mladinskega pevskega zbora OŠ Zagorje v Bučanju raje prepeval in igral na kitaro z Zagorjani a ni imel

Roman Pleterski

toliko časa, da bi vsaj pozdravil krške otroke, ki so s strani opazovali to zabavo. Vse skupaj bi se lahko sprevrglo v neprijeten dogodek, če ne bi "druga" stran razumno ravnala. Sicer pa je imel zasluge za nemoteno bivanje otrok tudi Zavod za zdravstveno varstvo, ki je prispeval polovico denarja. Drugo polovico so dali starši, otrokom socialno šibkih družin pa je pomagal Center za socialno delo iz Krškega. Društvo si želi obnoviti stike z občino, ki je pred leti regresirala bivanje po 50 mark na otroka. To politično ustanovo tudi pozivajo, naj jim pomaga pri obnovi objektov in usposobitvi kadrov oziroma pri zaposlitvi vsaj enega delavca.

M. GLAVONJIČ

Po mnogih letih križ v Potočni vasi

Delo Janeza Potočarja

POTOČNA VAS - V Potočni vasi so križ kot vaško znamenje imeli že leta 1800, tako vsaj so domačini našli zapisano v starih nemških mapah. Leta 1927 je bil križ nazadnje obnovljen, toda zanj ni nihče skrbel, in tako je kmalu propadel. Letos je naredil novega domačin Janez Potočar, po poklicu strojni tehnik, v nedeljo, 15. septembra, pa je bila slovesna blagoslovitev.

Križa, ki je stal tam kot sedaj novi, na križpotju proti Hudemu, zraven železniškega prehoda, se Janez spominja še kot fantič. Toda sedaj ga že vrsto let na tem mestu ni več. Njegova mama je prva dala pobudo, da bi izdelal novega. Janez je manjše že naredil, največkrat za razna darila, lani je izdelal tudi kip sv. Florjana, ki stoji pri vaškem gasilskem domu, pogosto pa mu ljudje prinesejo obnoviti tudi razne kipce. Spozna se tudi na risanje, rezbarjenje, graviranje, naredil je že blizu 100 portretov in nabožnih slik. Tako se je lotil izdelave novega križa iz lipovega lesa. Nanj je Janez napisal: "Bog naj te varje!"

Pravi, da zato, ker stoji zraven tako nevarnega in slabo zavarovanega železniškega prehoda. Okolico križa so vaščani lepo uredili, ter ga za blagoslovitveno slovesnost še posebej okrasili s cvetjem, kar je v glavnem delo Jožeta Kica.

Novi križ je blagoslovil župnik Mirko Valant s Kamenc, ki je vaščane Potočne vasi pohvalil, da so na ta način izkazali spoštovanje do

prednikov, ki so tako znamenje postavili. Za glasbeni program je poskrbela skupina sedmih mladih, ki svoje veselje do glasbe uresničuje v vokalno-instrumentalni skupini Beli cvet in nastopa na raznih proslavah in v cerkvi, ter znani domači harmonikar Franc Potočar.

L. MURN

Črček igra tudi pri sedemdesetih

Harmonike ni hotel prodati muzikantu Lojzetu Slaku

ZAMOST - Ni prireditve v deželi Petra Klepeca, da ne bi bilo zraven 70-letnega upokojenca Antona Gašparca, po domače Črčka, iz Zamosta pri Osilnici. Ljubitelji zabavno narodne glasbe ga poznajo tudi

drugje, saj je bil nekajkrat gost priljubljene novinarke za ljudsko glasbo pri Radiu Slovenije Jasni Vidakovič. Kljub povabilom pa najraje igra ljudem ob sotočju Kolpe in Čabranke. "Več kot 55 let me uboga tale harmonika, ki je bila izdelana pred sto leti. Ne prodam je prav za noben denar. Pred leti je bil pri meni Lojze Slak in mi rekel, da bi dobil za harmoniko lepe denarce, če bi mu jo prodal. Kje pa, nima cene! sem mu odgovoril." Dokler ga ni načela bolezen, je redno igral na veselicah, porokah in zabavah. Sedaj igra manj, a še vedno, ker ga imajo ljudje radi. Prav lušno je bilo nekoč, saj so bili ljudje sproščeni, popivali so vso noč, zjutraj pa nadaljevali z delom po poljih in gozdu - ali pa tudi ne. Svet se zato ni podrl, mnogi so se zvečer zopet vrnili v gostilno in se zabavali ob zvokih Črčkove harmonike.

MLADI DOPISNIK

IMELI SMO SE IMENITNO

Ali je že konec počitnic? Kar ne morem verjeti, da zopet sedim v šolski klopi. Misli mi uhajajo na počitniške dni. Čeprav so počitnice hitro minile, sem vendarle preživela nekaj lepih dni in se imenitno imela. Lepo je bilo na morju v Luciji pri Portorožu. Obiskala sem prijateljico ob Kolpi, s katero sva se zabavali in večkrat do solz nasmejali. Obiskala sem tudi hrvaško obalo, Jadranovo. Pihal je veter in mi odpihnil blazino v morje. Kar potruditi sem se morala, da sem priplavala do nje. Najbolj imenitno sem se imela v Italiji, v zabaviščnem parku Gardaland. Koliko zanimivosti sem tam videla! "Ta park je svet v malem," mi je povedal ati. Veliko je zabave na raznih vrtiljakih, vlakih in predstavah. Komaj sem dočakala "vlak smrti". Kričala sem na ves glas, mami pa je od strahu poleg mene skoraj jokala. Moje oči so se napasle na raznih stojnicah in trgovinah, tako da sem tega za nekaj časa sitala. No, pa recite, če se nisem imela imenitno! Upam, da ste se imeli tudi vi.

URŠA KRIŽMAN, 5.d
OŠ Ob Rinži, Kočevje

POKONČNO POSTAVLJENA CESTA

Ker imam zelo rad živali, sem tudi letos preživel del počitnic pri stricu na kmetiji. Tam imajo pet krav, pet telčkov, deset prašičkov, sto ovac, trideset koz, dva psa, kokoši in zajce. Pri tako velikem številu živali je bilo potrebno veliko delati. Pomagal sem, kjer je bilo potrebno. Molzel sem krave, hranil

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 19. IX.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.40 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.20 OTROŠKI PROGRAM
11.10 TEDENSKI IZBOR
PUSTOLOVŠČINE IN ODKRITJA, italij. dok. serija, 7/26
11.40 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.10 TEDENSKI IZBOR
SVET NA ZASLONU
16.00 DOSJE
17.00 TV DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
DELFINI IN PRIJATELJI, špan. naniz., 13/26
17.35 OPERACIJA STROGO ZAUPNO, 15/24
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 DELNIČARJI, 5/10
18.40 RISANKA
18.50 KOLO SREČE, TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.30 TEDNIK
21.20 ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE POPEVKE, 15. oddaja
22.20 NIKAR, oddaja o prometu
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 POSLOVNA BORZA
23.10 SOVA
RED IN ZAKONITOST amer. naniz., 3/21
0.00 LJUBEZEN NI IGRA, ponov. špan. naniz., 1/3

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 12.35 Tedenski izbor: Japon-
ska, 3. del; 13.05 V žarišču; 13.30 Šport; 15.30
Ljubezen in pohlep, kan. film; 16.50 Rdeče in
črno, angl. nadalj., 4/4 - 17.40 Sova: Red in
zakonitost, amer. naniz., 2/21 - 18.30 Svetov-
ni poslovni utrip - 19.00 Ljubezenski igra, šan.
naniz., 1/3 - 19.30 V območju somraka, amer.
naniz., 18/61 - 20.00 Dr. Quinnova, amer.
naniz., 15/18 - 20.50 Zgodovinska kitajska
mesta, amer. dok. serija, 8/13 - 21.40 Pisave -
22.35 Koncert Big Banda

KANAL A

15.10 Tv prodaja - 15.55 Video strani - 16.55
Spot tedna - 17.00 Transtelova obzorja (po-
nov.) - 17.30 Živeti danes (ponov.) - 18.00 Pot
flamingov (ponov. 23. dela) - 19.00 CNN
poročila - 19.30 Svet športa - 20.30 Prosim, ne
jejte marjetice (5. del naniz.) - 21.00 Noviči iz
nebes (3. del nadalj.) - 22.30 Alžir (ponov.
amer. filma) - 0.35 CNN poročila

HTV 1

7.10 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa
Barbara (serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00
Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00
Poročila - 12.20 Ljubezenske vezi (serija, 20/
100) - 13.05 Slepár (amer. film) - 14.50 Pro-
gram za otroke in mladino - 16.50 Poročila -
17.00 Dr. Quinn (serija 43/43) - 17.45 Kolo
sreče - 18.20 Moč denarja - 18.35 Klub, d.d. -
18.30 Saborska kronika - 19.30 Dnevnik, šport,
vreme - 20.05 Naše malo mesto (dramska seri-
ja, 12/13) - 21.10 Modra čelada (dok. serija, 1/
3) - 22.20 Hrvaška spominska knjiga - 22.30
Dnevnik - 22.50 Triler - 23.50 Poročila

HTV 2

16.25 TV koledar - 16.35 Šopek dolarjev -
17.05 Ekran brez okvirja - 18.05 Naravni svet
(dok. oddaja, 4/11) - 18.55 Hugo, tv igrice -
19.20 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport -
20.05 Glasba - 20.15 Košarka - 21.50 Izenači-
telj (serija 18/22) - 22.50 "Hearts and Armour"
(italij. film)

PETEK, 20. IX.

SLOVENIJA 1

8.45 - 2.35 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.30 OTROŠKI PROGRAM
UČIMO SE ROČNIH USTVARJAL-
NOSTI, 17/52
9.45 PAJE MESTO, kan. naniz., 17/31
10.05 TEDENSKI IZBOR
ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE
POPEVKE, 15. oddaja (Beti Jurkovič)
11.00 HINDENBURG, amer. film
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.50 PORTRET SLOV. GLASBENIKA:
Janko Ravnik
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 DELNIČARJI, 6/10
18.40 RISANKA
18.50 LINGO, TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 FORUM
20.25 PAUL HENRY IN PLESNA ŠOLA
KAZINA, 1. oddaja
21.55 SKRIVNOSTNI SVET A. CLARKA,
angl. dok. serija, 3/13
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA
RED IN ZAKONITOST amer. naniz., 4/21
23.50 SO LETA MINILA, ponov. angl.
naniz., 6/20
0.20 DIVJE NOČI, franc.-italij. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 12.35 Tedenski izbor: Svetovni
poslovni utrip; 13.05 V žarišču; 13.30 Pisave;
14.20 Portret Big Banda; 15.05 Film tedna:
Neoprosčeno, amer. film - 17.10 Svet dinozo-
rov, amer. poljudnoznan. serija, 1/13 - 17.40
Gradovi, 8/13 - 18.10 Sova: Red in zakonitost,
amer. naniz., 3/21 - 19.00 So leta minila, angl.
naniz., 6/20 - 19.30 V območju somraka, amer.
naniz., 19/61 - 20.00 Tropski vetrovi, amer. na-
dalj., 6/6 - 20.50 Soba z razgledom, angl. film -
22.40 Videošpon - 23.10 Brane Rončel izza odra

KANAL A

15.10 Tv prodaja - 15.55 Video strani - 17.00
Svet športa (ponov.) - 18.00 Živeti danes
(ponov.) - 18.30 Prosim, ne jejte marjetice
(ponov. 5. dela) - 19.00 CNN poročila - 19.30
Popotni vodič - 20.00 Ljudje na položajih (13.
del) - 21.00 Divja roparja (amer. film) - 23.10
D. J. Bodo (koncert) - 0.30 CNN poročila

HTV 1

7.10 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa
Barbara (serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00
Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00
Poročila - 12.20 Ljubezenske vezi (serija, 21/
100) - 13.05 Sivi orel (amer. film) - 14.50 Pro-
gram za otroke in mladino - 16.45 Poročila -
16.55 Niti v rokah (serija, 1/3) - 17.45 Kolo
sreče - 18.20 Razkrižja federacije - 18.50 Sa-
borska kronika - 19.30 Dnevnik, vreme, šport -
20.05 Zabavni program - 21.45 Zgodba o
Hrvaški (dok. oddaja) - 22.30 Hrvaška spo-
minska knjiga - 22.40 Dnevnik - 23.00 Živi
planet (dok. serija, 3/13) - 23.55 Poročila

HTV 2

17.25 TV koledar - 17.35 Triler - 17.35 Besede,
besede, besede - 18.05 Naravni svet (dok. seri-
ja, 5/11) - 18.55 Hugo, tv igrice - 19.20 Risanka
- 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Korak za
korakom (hum. serija) - 20.40 Kandidat (amer.
film) - 22.25 Robert Redford (amer. dok. film) -
23.20 "Double Suspicion" (amer. film)

SOBOTA, 21. IX.

SLOVENIJA 1

7.45 - 2.35 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.40 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.55 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
9.05 O. J.
9.15 CESARJEVA NOVA OBLAČILA, 2/2
9.40 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.15 UČIMO SE TUJIH JEZIKOV: ANGLEŠČINA
10.30 KOROŠKA POJE '96
11.10 SVET DINOZAVROV, ponov., 1/13
11.40 ANALITIČNA MEHANIKA, 36/52
12.10 TEDNIK, ponov.
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov. tv igrice
14.15 REKA UPANJA, franc. nadalj., 11/18
15.15 KINOTEKA: ASFALTNÁ DŽUNGLA,
amer. film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 SVET GEOLOGIJE, 1/6
18.00 NA VRITU
18.30 OZARE
18.35 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.50 UTRIP
20.10 RES JE!
21.15 ZA TV KAMERO
21.35 NATIONAL GEOGRAPHIC, amer.
dok. serija, 12/20
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA
RED IN ZAKONITOST amer. naniz.,
5/21
23.50 VEČNI SANJAC, amer. naniz.,
13/25
0.20 DETE IZ MACONA, angl. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.00 Tedenski izbor: Paul
Henry in plesna šola Kazina, 1. oddaja; 11.30
Mostovi - 15.35 Skrivnostni svet A. Clarka,
ponov. 3. epizoda - 16.00 Športna sobota - 19.30
V območju somraka, amer. naniz., 20/61 - 20.00
Trije moške iz zibelke, franc. film - 21.40 Ptuj-
ski festival, 2. del - 22.40 Sobotna noč

KANAL A

9.00 Kaličopko (ponov. otroške oddaje) - 10.00
Risanka - 10.30 Daktari, 3. del - 11.30 Oddaja o
stilu - 12.00 Glasbena oddaja - 15.00 Ljudje na
položajih (ponov. 13. dela) - 16.50 Dva roparja
(ponov. filma) - 18.00 Mala morská deklica (16.
del risane serije); Račje zgodbe (16. del risanke)
- 19.00 D. J. Bodo (ponov. koncerta) - 20.00 Amer.
(13. del naniz.) - 21.00 Gledališka kantina (amer.
film) - 23.00 Dežurna lekarna (24. del hum.
naniz.) - 23.30 S kamero na potepu - 0.00
Danyjeve zvezde (ponov.)

HTV 1

8.40 TV spored - 8.55 Poročila - 9.00 Program
za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20
Briljant - 13.05 Dok. oddaja - 13.50 Vrtnar
na balkonu - 14.20 Pustolovščine mladega In-
diane Jonesa (serija, 12/17) - 15.10 Svetovni
reporterji - 16.00 Mednarodni folklorni festi-
val - 16.30 Poročila - 16.40 Beverly Hills (seri-
ja, 31/32) - 17.30 Melrose place (serija, 31/32)
- 18.20 Serija, 1/4 - 19.14 V začetku je bila
Beseda - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15
Požega '96, festival - 21.55 "In Country"
(amer. film) - 23.45 Hrvaška spominska knji-
ga - 23.55 Dnevnik - 0.15 Nočni program

HTV 2

12.45 TV spored - 13.00 Tenis - 18.00 Risanka
- 18.20 Beli žar (dok. serija, 3/8) - 19.15 Risan-
ka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Kar-
lovac celi rane (dok. oddaja) - 20.40 Vidikon -
21.30 Šport - 21.50 Glasba - 22.50 Ustanovitelji
hollywoodske akcije

NEDELJA, 22. IX.

SLOVENIJA 1

8.15 - 23.15 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
9.05 OTROŠKI PROGRAM
DELFI IN PRIJATELJI, špan. naniz.,
13/26
9.30 SREDI GALAKSIJE ZAVIJ LEVO,
avstral. naniz., 18/28
10.00 BALERINA, angl. baletna serija, 2/4
11.00 VSI SMO ENA DRUŽINA, jap.-kan.
serija, 1/10
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 FOLKLORNA ODDAJA
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
13.45 KARAOKE, razvedrilna oddaja
14.35 NEDELJSKA REPORTAŽA, tv Koper
15.05 DLAN V DLANI
15.20 NAJSTNIKA, franc. film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 ZAVRTIMO STARE KOLUTE
17.40 PO DOMAČE
19.10 RISANKA
19.15 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.50 ZRCALO TEDNA
20.10 ZOOM
21.10 MOŠKI, ŽENSKÉ
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 10.00 Trnuljčica, amer. film -
11.00 Tedenski izbor: Videošpon; 11.30 Lahkih
nog naokrog - 12.15 Sova: Red in zakonitost,
amer. naniz., 4/21 - 13.05 Na vrtu - 17.40 Asfal-
tna džungla, amer. film (ČB) - 19.30 V območju
somraka, amer. naniz., 21/61 - 20.00 Don Kihot,
špan. nadalj., 1/5 - 21.25 Night Shift, amer. film
- 23.10 Novice iz sveta razvedrila

KANAL A

9.00 Muppet show (47. del) - 9.30 Kaličopko -
10.30 Risanka - 11.00 Svet športa (ponov.) -
14.30 Gledališka kantina (ponov. amer. filma)
- 16.30 Muppet show (ponov.) - 17.00 Mala
morska deklica (12. del); Račje zgodbe (risana
serija, 23. del) - 18.00 Dogodivščine v hudičevi
soteski (mlad. film) - 19.00 S kamero na potepu
(ponov.) - 19.30 Popotni vodič (ponov.) - 20.00
Lucan (9. del nadalj.) - 21.00 Noviči iz nebes
(ponov. 3. dela) - 22.30 Karma

PONEDELJEK, 23. IX.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.30 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.30 OTROŠKI PROGRAM
ANETA, češka nadalj., 3/6
11.25 NIGHT SHIFT, ponov. amer. filma
13.00 POROČILA
13.05 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
13.50 TEDENSKI IZBOR
UTRIP
14.05 ZRCALO TEDNA
14.20 ZA TV KAMERO
14.40 FORUM
15.00 NEDELJSKA REPORTAŽA
15.30 MOŠKI, ŽENSKÉ
16.20 DOBER DAN KOROŠKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
17.25 LOV NA ZNAMKO, norv. na-
dalj., 3/4
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 SVETOVALNA ODDAJA
18.40 RISANKA
18.50 LINGO, TV IGRICA
19.20 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 PARLAMENTARNA KRIŽPOTJA
21.30 ROKA ROCKA
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA
RED IN ZAKONITOST amer. naniz., 6/21
23.50 NORO ZALJUBLJENA, amer.
naniz., 7/25

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.30 Tedenski izbor: Učimo
se tujih jezikov: angleščina; 10.45 Christy,
amer. nadalj., 20/21; 11.30 Ptujski festival, 2.
del; 12.30 Res je!; 13.30 Sobotna noč; 16.05
Športni pregled - 16.50 Wildbach, nem. naniz.,
4/13 - 17.45 Sova: Red in zakonitost, amer.
naniz., 5/21 - 18.30 Sedma steza - 19.00 Noro
zaljubljena, amer. naniz., 7/25 - 19.30 V
območju somraka, amer. naniz., 22/61 - 20.00
Ženske mojega moža, franc. drama - 21.30
Južna Amerika, 4. oddaja - 22.15 Osmi dan -
22.45 Turistična oddaja - 23.15 Svet poročila -
23.45 Brane Rončel izza odra

KANAL A

15.55 Video strani - 16.55 Spot tedna - 17.00
Karma - 18.00 Lucan (ponov. 9. dela) - 19.00
Glasbeni spoti - 19.30 Novosti iz zabavišnega
sveta - 20.00 Zlata dekleta (amer. hum. naniz.)
- 20.30 Filmska uspešnica (amer. film) - 22.30
Paris, 13. del naniz.

TOREK, 24. IX.

SLOVENIJA 1

10.15 - 1.20 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
11.15 OTROŠKI PROGRAM
GOVORICA ŽIVALI, angl. dok. oddaja
12.00 TRNULJČICA, ponov. amer. filma
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, TV IGRICA
13.50 TEDENSKI IZBOR
VSI SMO ENA DRUŽINA, jap.-kan.
serija, 1/10
14.20 OBZORJE DUHA
14.50 ŽENSKÉ MOJEGA MOŽA,
franc. drama
16.20 MOSTOVI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
SREDI GALAKSIJE ZAVIJ LEVO,
avstral. naniz., 19/28
17.35 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA,
risana serija
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 SVETOVALNA ODDAJA
18.40 RISANKA
18.50 KOLO SREČE, tv igrice
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.30 GORE IN LJUDJE
21.20 PO OBROKIH, nizoz. nadalj., 3/3
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 POSLOVNA BORZA
23.10 SOVA
SPLOŠNE POIZVEDBE, franc. naniz.,
4/14
0.40 DAVOV SVET, ponov. amer. naniz.,
9/25

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 13.00 Tedenski izbor: Osmi
dan; 13.30 V žarišču; 13.50 Svet geologije, 1/6;
14.20 Slovenski magazin; 14.50 Zoom; 15.50
Mathias Eisenberg, orgle - 16.20 Pustolovščine
in odkritja, italij. dok. serija, 8/26 - 16.50 Dr.
Quinnova, amer. naniz., 15/18 - 17.40 Sova: Red
in zakonitost, amer. naniz., 6/21 - 18.30 Pri-
sluhimo tišini - 19.00 Davov svet, amer. naniz.,
9/25 - 19.30 V območju somraka, amer. naniz.,
23/61 - 20.00 Wildbach, nem. naniz., 5/13 - 20.50
Studio City - 22.00 Opus - 22.50 Levstikova
smrt, posnetek predstave PGD Nova Gorica

KANAL A

15.55 Video strani - 17.00 Novosti iz zabaviš-
nega sveta (ponov.) - 17.30 Daktari (ponov.
3. dela) - 18.30 Kapitan planet (ponov.) - 19.00
CNN poročila - 19.30 S kamero po potepu -
20.00 Hermanova glava (amer. naniz.) - 20.30
Sirene (19. del amer. naniz.) - 21.30 Hondo (7.
del naniz.) - 22.30 Glasbena oddaja - 23.00
Danyjeve zvezde

SREDA, 25. IX.

SLOVENIJA 1

8.45 - 0.35 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.20 TEDENSKI PROGRAM
KARAOKE
10.20 ALLIS, NAPISANO Z - IS, šved.
nadalj., 5/6
10.50 ROKA ROCKA
11.40 NATIONAL GEOGRAPHIC,
amer. dok. serija, 12/20
12.30 EVROMUZIKA NA AZORIH,
I. del
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
13.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
14.15 TEDENSKI IZBOR
DLAN V DLANI
14.30 PALAMENTARNA KRIŽPOTJA
15.30 SLOVENSKI UTRINKI, oddaja mad-
žarske tv
16.20 LJUDJE IN ZEMLJA, ponov.
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
17.10 KRALJIČIN NOS, angl. nadalj.,
4/6
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 SVETOVALNA ODDAJA
18.40 RISANKA
18.50 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.30 FILM TEDNA:
ZEMLEVID ČLOVEŠKEGA SRCA,
avstral. film
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA
RED IN ZAKONITOST amer. naniz.,
7/21
23.50 SKRAJNOSTI, ponov. angl. naniz.,
3/7

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 9.30 Tedenski izbor: Prisluh-
nimo tišini; 10.00 V žarišču; 10.25 Opus; 11.15
Levstikova smrt, posnetek predstave PDG
Nova Gorica; 12.55 Ils n'ont pas Vinght ans,
franc. film; 14.30 Turistična oddaja; 15.00 Stu-
dio City - 16.10 Tropski vetrovi, amer. nadalj.,
6/6 - 17.00 Sova: Splošne poizvedbe, fran.
naniz., 4/14 - 18.30 Japonska, 4. del - 19.00
Skrainosti, angl. naniz., 3/7 - 19.30 V območju
somarka, amer. naniz., 24/61 - 20.00 Šport
(košarka, nogomet) - 23.25 Alica, evropski
kult. magazin - 0.20 Slavnosti koncert - 1.00
Medeja, melodrama

KANAL A

15.55 Video strani - 17.00 Danyjeve zvezde
(ponov.) - 18.00 Sirene (ponov. 19. dela) -
19.00 Glasbeni spoti - 19.30 Oddaja o stilu -
20.00 Pot flamingov (24. del naniz.) - 21.00
Kdo me je umoril (amer. film) - 22.45 Elizije
23.15 Dok. oddaja iz serije Transtelova obzorja

• Sem za etično čiščenje. (Petan)

ČETRTEK, 19.9.

5.30 Domača glasba - 7.00, 9.00 in 11.00
Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice -
12.30 Mali oglasi - 13.00 Glasbene želje -
15.00 Poročila - 16.10 Turistična oddaja -
17.00 Podjetniška oddaja - 18.00 Poročila
- 18.15 Pro-motor poročila - 19.00 Rockov-
ski sprehod - 23.00 Ploščati vrhovi

PETEK, 20.9.

5.30 Domača glasba - 7.00, 9.00 in 11.00
Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice -
12.30 Mali oglasi - 13.00 Glasbene želje -
15.00 Poročila - 15.30 Grmski vulkan -
17.00 Skrain TV izbor - 18.00 Poročila -
20.00 Večer z evergreeni - 21.30 Kviz z
evergreeni

SOBOTA, 21.9.

5.30 Domača glasba - 7.00 Poročila - 8.30
Izbor viže dneva - 9.00 Poročila - 9.15
Praktični kotichek - 10.00 Gospodinje spra-
šujejo, Helena Mržliar odgovarja - 11.00
Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice -
13.00 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 17.00
Sraka ima dolgi rep - 18.00 Poročila - 20.00
Sobotna super veselica

NEDELJA, 22.9.

8.00 Dobro jutro - 9.00 Poročila - 9.30
Kmetijska oddaja - 10.00 Mali oglasi -
11.00 Poročila - 11.10 Vinogradniška od-
daja - 12.00 Mali oglasi, čestitke - 15.00
Poročila - 16.00 Kviz - 18.00 Poročila -
20.00 Cinca Marinca - 22.30 Ves ta jazz

PONEDLJEK, 23.9.

5.30 Domača glasba - 7.00 in 9.00 Poročila -
9.30 Športni pregled - 11.00 Poročila -
12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali
oglas - 13.00 Glasbene želje - 15.00
Poročila - 16.00 Popevka tedna - 17.00
Aktualna oddaja - 18.00 Poročila - 19.00
Rockovnik - 22.00 Koncert - 23.00 Ploščati
vrhovi

TOREK, 24.9.

5.30 Domača glasba - 7.00, 9.00 in 11.00
Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice -
12.30 Mali oglasi - 13.00 Glasbene želje -
15.00 Poročila - 15.50 Nagradni kviz: Vsi
znamo vse - 18.00 Poročila - 19.00 Nočni
beat - 22.00 Stari rockerji

SREDA, 25.9.

5.30 Domača glasba - 7.00, 9.00 in 11.00
Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice -
12.30 Mali oglasi - 13.00 Glasbene želje -
15.00 Poročila - 16.00 Sračje gnezdo -
17.00 Borza dela - 18.00 Poročila - 20.00
Balkan ekspres - 23.00 Glasbena oddaja

VEČER BLUESA IN BOOGIJA PRI SLONU - Minulo soboto, 14. septem-
bra, zvečer je bil v lokalu Pri slonu po poletnem zatišju spet glasbeni večer.
Predstavili so se glasebniki iz Ljubljane: Matevž Carn

ZADOM, podjetje za proizvodnjo, trgovino in usluge, d.o.o., v stečaju, Gradac 138, 8332 GRADAC, ki ga zastopa stečajni upravitelj Janez Pezdirc

OBJAVLJA
na podlagi Sklepa St. 15/95-51 z dne 12.9.1996 stečajnega senata Okrožnega sodišča Novo mesto

JAVNI RAZPIS

za zbiranje ponudb za odprodajo nepremičnin v Semiču, ki jih sestavljajo:

1. parc. št. 342/1 — poslovna stavba žaga 2 a, 68 m² — dvorišče 62 a, 87 m²
2. parc. št. 500/1 — dvorišče 7 a, 42 m²

Skupaj: 7297 m²

Zemljišče in na njem stoječi objekt stare žage se nahajata ob glavni cesti Semič — Metlika in sta cca 250 m oddaljena od centra mesta.
Zemljišče je komunalno opremljeno.

Pogoji sodelovanja:

1. Sodelujejo lahko vse pravne in fizične osebe skladno z veljavno zakonodajo RS, ki bodo ponudile več kot 20.765.107,06 SIT za nakup navedenih nepremičnin. Pisna ponudba mora vsebovati predmet nakupa, ceno, rok in način plačila.
2. Prispеле ponudbe bosta ocenila stečajni upravitelj in stečajni senat pristojnega sodišča. Ponujena cena za nakup nepremičnin bo pomemben kriterij za oceno ponudbe, vendar bodo upoštevani tudi drugi elementi ponudbe, ki so navedeni v točki 1 tega razpisa.
3. Ponudbe morajo biti poslani do 4. 10. 1996 s priporočeno pošiljko, v zapečateni ovojnici z oznako »JAVNI RAZPIS«, na naslov:

ADRIA CARAVAN, d.d., v stečaju
Skalickega 1
8000 NOVO MESTO

4. Stečajni upravitelj ZADOM, d.o.o., v stečaju bo na podlagi prispelih ponudb in pridobljenega soglasja stečajnega senata pristojnega sodišča ponudnike obvestil o rezultatih zbiranja ponudb v 30 dneh po končanem zbiranju. Z najugodnejšim ponudnikom bo stečajni upravitelj sklenil kupoprodajno pogodbo o nakupu. Vse stroške, povezane s sklenitvijo pogodbe in prenosom lastništva, plača kupec. Stečajni upravitelj na podlagi tega razpisa ni zavezan skleniti pogodbe o prodaji predmeta tega razpisa s katerimkoli ponudnikom.

Vse dodatne informacije lahko zainteresirani dobijo pri stečajnem upravitelju Janezu PEZDIRCU, tel. 068 321-150 ali 068 323-202, telefax 068 323-176.

TRGOVSKO PODJETJE ZRNO

TRGOVINA NA RAKI
nudi najugodnejši nakup

— Kmetijskega in gradbenega materiala:

1. Semenska pšenica ana kg — 65 SIT
2. Semenska pšenica marija kg — 65 SIT
3. Semenski ječmen 6, redni kg - 84,90 SIT

— Umetna gnojila:

UREA	1410 SIT
KAN	995 SIT
NPK 7-20-30	1647 SIT
NPK 15-15-15	1419 SIT
NPK 8-26-26	1790 SIT
MAP superfosfat 2650	SIT

— Krmila komplet Emona program:

K 19	kg — 45 SIT
PU-STARTER	kg - 66 SIT
OVES KRMNI	kg — 40 SIT
JEČMEN KRMNI	kg 40 SIT
Cene so za kmete in so brez prometnega davka.	

— Gradbeni material:

1. Cement 614 SIT
2. Apno 359 SIT
3. Thermoputz 779 SIT
4. Thermoextra 975 SIT
5. Končni sloj Edelputz M2 — 267 SIT
6. Stiropor sistem fasada 5 cm — 1638 SIT
- 6/a Modelarni blok 6/1 kom — 69 + prevoz
7. Kopalniška oprema in pipe iz uvoza
8. Stavbno pohištvo in stenska okna
9. Barve, laki, lepila, keramične ploščice ter ves ostali gradbeni material

UGODNOSTI:

- omogočimo dostavo na dom
- možnost obročnega plačila za določeno blago
- potrošniški krediti preko SKB

Odperto vsak dan od 8. — 17. ure
sobota od 7. — 12. ure
Telefon 0608/75-410
75-086

SNEGOLOVI

ZA VAŠO STREHO
Izdelujemo in montiramo vse vrste snegolovov. Cena ugodna. Tel. 068/79-509.

Delnice Krke, Petrola, Pivovarne Union in ostale odkupujemo po dnevno najvišjih cenah od 10. do 16. ure, tel.: 061/314-952.

INTARA

BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA D.D.
BORZNOPOSREDNIŠKA HIŠA, d.d.

— odkupimo delnice KRKE iz javne prodaje

Tel.: 061/137 73 73,
137 74 74,
137 75 75
173 44 44

G/S ABC
SNEDEC/GERLANC
izterjava dolgov in storitve, d.n.o.
VINICA 8344, p.p. 14
tel.: 068/64-310

Opravljamo tudi storitve: finančno svetovanje, prodaja in nakup nepremičnin, poslovno svetovanje, prodaja po pošti... Pokličite!

FASADE, DEMIT, STIROPOR FASADE KOPALNICE TERMOPUTZ, STENSKO OBLOGE GRANITNI GRES TEPIHI

KERAMIKA PARKET

NOVI PRODAJNI SALON KERAMIKE KOPALNIC IN FASAD NA DOLENJSKEM

— PREVOZ Z DVIGALOM
— SVETOVANJE
— UREDIMO IZVAJALCA

GRAMAT GRIL
65-695, 65-682
DOLENJSKE TOPLICE

1.	R.E.M.	New adventures in hi-fi
2.	ALANIS MORISSETTE	Jagged little pill
3.	PARNI VALJAK	Bez struje
4.	GAMA 5	COMPILATION
5.	BACKSTREET BOYS	Backstreet boys
6.	MARK KNOPFLER	Golden heart
7.	DORDE BALASEVIČ	Na postelju
8.	EROS RAMAZZOTTI	Dove c'e musica
9.	BORIS NOVKOVIČ	U dobru i zlu
10.	MR. PRESIDENT	We see the same sun

NAJBOLJŠA IZBIRA CD PLOŠČ
BIG BANG NA oddelku
INTERMARKET, BREŽICE

KLI LOGATEC

1370 Logatec, Slovenija
Telefon (061) 741-711
Telefax (061) 741-929

Sodobno stavbno pohištvo, vrhunska kakovost, močnejša konstrukcija, prihranek energije, enostavna montaža in posebnost — izdelava po meri kupca.

Vhodna vrata, okna, polkna, rolete in žaluzije — vse to vam nudimo z 20% popusta pri gotovinskem plačilu.

Pooblaščen zastopnik za izmero in svetovanje na terenu.

Zagorc Janez
Vratno 8
8310 Šentjernej
Tel.: 068/81-094

INTERINA

PLIN KOZINA

6240 KOZINA, Dolinska 14
Tel. h.c.: 066/82722
Fax: 066/82031

- Distribucija tekočega naftnega plina v jeklenkah in kontejnerjih
- Svetovanje, montaža in servisiranje kontejnerskih plinskih postaj
- Prodaja acetilena, kisika, CO₂, dušika, argona in umetnih gnojil
- Prodaja kontejnerjev, plinskih trošil in plinske opreme
- Servisiranje plinskih trošil za potrebe gostinstva in industrije
- Priprava kontejnerjev za periodične inšpekcijske preglede

Širimo mrežo prodajnih mest za plin v jeklenkah. Zainteresirane pravne in fizične osebe, ki razpolagajo z ustreznimi frekventno lokacijami, vabimo, da nas pokličejo.

Tu je trgovsko podjetje išče za svoje predstavništvo na Dolenjskem 2 mlajša in uglajena predstavnik. Tel.: 062/622-251.

FASADE, DEMIT, STIROPOR FASADE KOPALNICE TERMOPUTZ, STENSKO OBLOGE GRANITNI GRES TEPIHI

KERAMIKA PARKET

NOVI PRODAJNI SALON KERAMIKE KOPALNIC IN FASAD NA DOLENJSKEM

— PREVOZ Z DVIGALOM
— SVETOVANJE
— UREDIMO IZVAJALCA

GRAMAT GRIL
65-695, 65-682
DOLENJSKE TOPLICE

RAZPIS STANOVANJSKIH POSOJIL MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Vse zainteresirane za pridobitev stanovanjskih posojil z ugodno obrestno mero obveščamo, da je na oglasni deski mestne občine Novo mesto objavljen razpis stanovanjskih posojil; namenjen je za novogradnje, nadomestne gradnje, nakupe, prenove oz. rekonstrukcije stanovanjskih objektov na območju mestne občine Novo mesto in za vzdrževalna dela na stanovanjskih objektih le na demografsko ogroženih območjih mestne občine Novo mesto.
Vloge za prijavo na razpis so vam na razpolago v prostorih Sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora mestne občine Novo mesto na Seidlovi cesti 1, soba 44.
Mestna občina Novo mesto

Hitrejšo in cenejšo gradnjo

Vam omogoča

BETONARNA

Gotna vas, NOVO MESTO

PRODAJA, PREVOZI IN STROJNA VGRADNJA BETONA

Prodaja vseh vrst gramoza

Pokličite tel: 068/ 321 605, ostalo je naša skrb!

Dostavili Vam bomo vsako naročeno količino vsak dan od 7 - 19 ure!

Audi
Prednost je v tehniki

AUDI A4 že od 39.992 DEM

Vozila iz zaloge in testna vozila izredno ugodno. Za kupce iz Dolenjske in Bele krajine dodatne ugodnosti.

Ugoden nakup tudi na PORSCHE LEASING ali potrošniški kredit. Informacije in testne vožnje pri vašem pooblaščenem trgovcu!

Avtohiša Berus NOVO MESTO

Tel.: (068)342-360, 25-098

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

HYUNDAI

HYUNDAI SONATA
nova razsežnost razkošja in udobja

zastopstvo in prodaja:

EMINENT
d.o.o.

V mesecu septembru prejme vsak kupec novega vozila HYUNDAI brezplačno registracijo.

HYUNDAI COUPE
vodilna linija bodočnosti

Novo mesto, Dol. Kamence 61, tel. 068/323-902
Novo mesto, Kandijska 14, tel. 068/28-950
Krško, CKZ 51, tel. 0608/22-950
Črnomelj, Belokranjska 14, tel. 068/51-379, 51-378

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

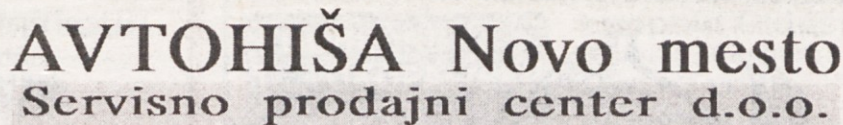
Naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

Pošta: _____

Kraj: _____ Datum: _____ Podpis: _____

Informacije o javni dražbi in zaključenih enotah ter ogled je možen
dve uri pred začetkom javne dražbe oziroma po dogovoru na tel.
št. (068) 22-633 vsak torek in četrtek med 14. in 17. uro.

38 (2458), 19. septembra 1996

T+5%

*** AKCIJA ***

BTC d.d.

ODBOR ZA REKLAMIRANJE

Objavljamo srečne nagrajence, ki so bili izžrebani v finalnem žrebanju ob zaključku akcije »POLETJE V BTC-JU«, 13. 9. 1996:

1. NAGRADA: 100.000,00 SIT — »ALP SPORT«
BOŽIČ CVETKA, GOR. SUHADOL, BRUSNICE
2. NAGRADA: 60.000,00 SIT — »SPIKA«
KASTELIC ANDREJ, POLJANE, MIRNA PEČ
3. NAGRADA: 30.000,00 SIT — »ČIŽMAN ŠPORT«
ŠETINA ANICA, PADERŠIČEVA, NOVO MESTO
ter 20x za dve osebi izlet na Primorsko, za nagrajence, ki so bili iz-
zrebani v času od 28. 6. do 13. 9. 1996:
Murgelj Lidija, Novo mesto, Štukelj Anica, Straža, Potočar David,
Novo mesto, Brus Klavdija, Straža, Zoran Klara, Novo mesto,
Kranjčič Lojze, Mirna Peč, Matič Sreto, Novo mesto, Medimurec
Uroš, Novo mesto, Kopina Alenka, Novo mesto, Badovinac Vesna,
Novo mesto, Marinič Ludvik, Stopiče, Goleš Irena, Trebnje, Ver-
stovšek Miha, Novo mesto, Lindič Jože, Škocjan, Vodopivec Mitja,
Sromlje, Putiš Tomo, Novo mesto, Ozimek Gašper, Novo mesto,
Penca Bojana, Novo mesto, Katalenič Luco, Novo mesto, Šaruga
Nina, Novo mesto.

KUPUJTE V BTC-ju — ZVESTOBA SE OBRESTUJE!

Vabimo vas,
da nas obiščete v novem
emona centru Novo mesto,
v dvorani B
novomeškega **BTC,**
Ljubljanska 27,
od 12. septembra dalje.

emona merkur

trgovina na drobno, d.d., ljubljana

OKROŽNO SODIŠČE V NOVEM MESTU

skladno z določitvami čl. 154/2 in 3 Zakona o prisilni poravnavi, stečajni in likvidaciji (Ur. list RS št. 67/93) v stečajnem postopku nad dolžnikom TOB tovarna obutve, p.o. - v stečaju, Novo mesto, objavlja

DRAŽBENI OKLIC

Dne 27.9.1996 ob 12. uri bo na sedežu stečajnega dolžnika v Novem mestu, Vavpotičeva 19, javna dražba premoženja stečajnega dolžnika.

Na javni dražbi se bo prodajalo premoženje stečajnega dolžnika, ki obsega naslednje:

I. NEPREMIČNINE

1. Poslovno-industrijski kompleks TOB tovarna obutve Novo mesto, Vapotičeva 19, tlorisne površine 3.248 m² s pripadajočim dvoriščem 2.498 m² in zemljiščem 6.185 m², ki je vpisan v zemljiško knjigo Okrajnega sodišča v Novem mestu pod vl. št. 1073, k.o. Bršljin - po izkladni ceni 230.000.000 SIT.
2. Garsonjera na Šegovi ul. 16 v Novem mestu s skupno površino 27,10 m², brez opreme - po izkladni ceni 2.700.000 SIT.
3. Počitniška enota v Mihalščici na Cresu, Hrvaška, s skupno površino 33,60 m², z opremo - po izkladni ceni 3.200.000 SIT.

II. OPREMA

1. Oprema (stroji in naprave) za proizvodnjo obutve,
2. Nadomestni deli za opremo,
3. Pisarniška in druga oprema.

Izključna cena opreme v paketu znaša skupaj 5.965.550 SIT. Kolikor na javni dražbi ne bo ponudnika za kompletno opremo, se bo oprema prodajala po posameznih kosih po cenitveni vrednosti, po ceniku, ki bo na ogled eno uro pred pričetkom dražbe.

III. GOTOVI IZDELKI IN REPROMATERIAL

1. Gotovi izdelki, razna zaščitna obutev: 3.351 parov kvalitete A in 1.256 parov kvalitete B.
Izključna cena obutve v paketu znaša 8.484.465,75 SIT.
2. Repromaterial za izdelavo obutve.
Izključna cena v paketu znaša 2.666.156,65 SIT.

Kolikor na javni dražbi ne bo ponudnika za komplet gotovih izdelkov ali repromateriala, se bodo zaloge obutve in repromateriala prodajale po cenitveni vrednosti po ceniku, ki bo na ogled eno uro pred pričetkom dražbe.

Na javni dražbi glede nepremičnin Ad I/1 in Ad II/2 tega oklica lahko sodelujejo pravne osebe, ki imajo sedež na območju R Slovenije, in fizične osebe, ki se izkažejo s potrdilom, da so državljani R Slovenije. Pooblaščenca pravnih oseb morajo na javni dražbi predložiti pooblastilo za licitiranje.

Pred javno dražbo mora vsak ponudnik vplačati varščino v višini 10% izključne cene na žiro račun stečajnega dolžnika št. 52100-690-68307, kar dokaže s potrjeno kopijo nakazila, ali sredstva deponirati najpozneje pred pričetkom javne dražbe na blagajni stečajnega dolžnika.

Vaščina se bo uspešnemu ponudniku vračunala v kupnino, drugim ponudnikom pa bo vrnjena v roku 3 dni brezobrestno oz. v gotovini deponirana sredstva takoj po javni dražbi.

Uspešni ponudnik mora skleniti pogodbo o nakupu v roku 10 dni po končani javni dražbi in v celoti plačati preostalo kupnino v roku 15 dni po podpisu pogodbe, sicer se bo prodaja razveljavila, varščina pa obdržala.

Prometni davek in vse druge dajatve ter stroške s prenosom lastništva plača kupec.

Informacije o javni dražbi in ogled premoženja je možen 1 uro pred pričetkom dražbe oz. po dogovoru s stečajnim upraviteljem o. V

Sredstva se bodo prodajala po sistemu videno - kupljeno.

Še vedno lahko vložite svoj certifikat ali njegov ostanek v pooblaščen družbo DPB VIZIJA1, d.d. Vpišete ga lahko na naslednjih vpisnih mestih:

- sedežu Zavarovalnice TILIA, d.d., Seidlova cesta 5, Novo mesto
- predstavništvih TILIE v Kočevju, Kopru, Kranju, Črnomlju, Ljubljani, Metliki, Trebnjem in Sevnici
- poslovalnicah TILIE v Trzinu, Škofji Loki, Radovljici in Šmarju pri Jelšah
- na sedežu VIZIJE, Novi trg 5, Novo mesto
- Dolenjskemu listu, Glavni trg 24, Novo mesto
- Studiu D, Seidlova cesta 29, Novo mesto
- vseh PE PTT Novo mesto in pošti Kočevje

ali pa preprosto tako:

1. Izpolnite in podpišite pooblastilo.
2. Po pošti pošljite na naslov **VIZIJA, družba za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novi trg 5, 8000 Novo mesto:**
 - izpolnjeno in podpisano pooblastilo,
 - certifikat (obvestilo SDK).
3. Vpis za Vas izvrši VIZIJA, ki vam potrdilo o vpisu vrne po pošti.

Izjava:

Pooblaščen VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5, za vpis in vplačilo delnic II. emisije v DPB Vizijo1, pooblaščen investicijsko družbo, d.d., Novo mesto, Novi trg 5, do vrednosti, ki jo navajam v ustrezni rubriki pooblastila. Istočasno pooblaščen VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novo mesto, za uresničevanje glasovalne pravice iz vplačanih delnic II. emisije v mojem imenu in za svoj račun na skupščini DPB Vizije1, pooblaščen investicijske družbe, d.d., Novo mesto.

Izpolnjevanje pooblastila za mladoletnike in ostale opravilno nesposobne osebe

Pri pooblastilu za vpis certifikata mladoletnika ali opravilno nesposobne osebe se za vpis imetnika certifikata uporabijo podatki mladoletne osebe oz. opravilno nesposobne, pooblastilo pa podpiše eden od staršev oz. skrbnikov. Nad podpis je potrebno z velikimi tiskanimi črkami napisati ime in priimek podpisnika.

POOBLASTILO

IMETNIK CERTIFIKATA (priimek in ime s tiskanimi črkami)	
NASLOV IMETNIKA	
EMŠO	
Na podlagi lastninskega certifikata vpisujem: SIT	
DAN	MESEC
LETO	
KRAJ	PODPIS IMETNIKA CERTIFIKATA ALI ENEGA OD STARŠEV ZA MLADOLETNEGA OTROKA

— karavan že od 999.000,00 SIT ali 216 DEM na mesec
— samara že od 999.000,00 SIT ali 216 DEM na mesec
— niva 1,7 že od 1.398.000,00 SIT ali 299 DEM na mesec

— možnost kredita od 1—5 let
— ugoden leasing od 2—5 let
s pologom od 10%—50%
— možnost menjave staro za novo

EMINENT

Krško, CKŽ 51
tel. 0608/22-950
Črnomelj, Belokranjska 14
tel. 068/51-379, 51-378

vsak kupec prejme avtoradio BLAUPUNKT

VPIS ŠOLSKIH NOVINCEV za šolsko leto 1997/98

Osnovne šole: BRŠLJIN, CENTER, GRM, ŠMIHEL

23.9.1996 od 8. do 17. ure (z začetno črko priimka od A do K)
24.9.1996 od 8. do 17. ure (z začetno črko priimka od L do Ž)
25.9.1996 od 8. do 14. ure

Osnovna šola: STOPIČE

23.9.1996 od 8. do 17. ure

Podružnične šole:

BIRČNA VAS 26.9.1996 od 10. do 16. ure
DOLŽ 24.9.1996 od 8. do 16. ure
MALI SLATNIK 25.9.1996 od 10. do 16. ure
PODGRAD 25.9.1996 od 8. do 16. ure

Vpisovali bomo otroke, rojene leta 1990 ter januarja in februarja 1991, pogojno pa tudi tiste, ki so rojeni od marca do vključno avgusta 1991.

K VPISU PRIPELJITE OTROKA IN PRINESITE NJEGOV IZPISEK IZ ROJSTNE MATIČNE KNJIGE, V KATEREM BO VPISANA ENOTNA MATIČNA ŠTEVILKA OBČANA TER NJEGOVO DRŽAVLJANSTVO!

VINTEKS, Proizvodno in trgovsko podjetje, d.o.o. - v stečaju, Ogušlin 1 a, 8344 Vinica, objavlja na osnovi sklepa Okrožnega sodišča v Novem mestu št. 10/96-30 z dne 12.9.1996 naslednje

JAVNO ZBIRANJE PONUDB

Predmet prodaje so večje količine rezervnih delov za šivalne stroje družbe VINTEKS Vinica v stečaju. Rezervni deli so različnih starosti, tipov in proizvajalcev. Rezervni deli se prodajajo v kompletu za najnižjo ponujeno ceno 806.400,00 SIT po načelu videno - kupljeno.

Javne dražbe se lahko udeležijo vse pravne in fizične osebe, ki en dan pred začetkom odpiranja ponudb vplačajo 10-odst. kavcijo - varščino izključne cene. Interesenti položijo varščino na blagajni steč. upnika ali na žiro račun št. 52110-690-68396, kar dokažejo s kopijo nakazila.

Kavcija se uspešnemu ponudniku vračuna v kupnino, drugim pa se kavcija vrne v roku do 3 dni - brezobrestno.

Ponudbo je treba v zaprti kuverti oddati po pošti do 28.8.1996 ali pooblaščenemu delavcu v prostorih družbe KOVINAR, Črnomelj, Belokranjska cesta 34, 8340 Črnomelj, s pripisom "Za javno zbiranje ponudb".

Javno odpiranje ponudb bo dne 25.9.1996 v prostorih Kovinarja, Črnomelj, Belokranjska cesta 34, ob 14. uri in 30 minut.

Prednost pri izbiri bo imel ponudnik, ki bo nudil višjo ceno, pri enaki ponujeni ceni pa ponudnik, ki bo nudil krajši plačilni rok.

Rok plačila ostale kupnine je 30 dni po odpiranju ponudb, sicer se bo prodaja razveljavila, kavcija pa zadržala.

Prevzem rezervnih delov je možen po plačilu celotne kupnine. Informacije in ogled je možen v prostorih KOVINARJA Črnomelj, Belokranjska 34, vsak dan od 20. do 24.9.1996 med 13. in 15. uro ali po dogovoru na tel. 068/52-656 ali 0609/613-266.

Naročilnica za brezplačni mali oglas v Dolenjskem listu (za naročnike, samo enkrat na mesec)

vse bina oglasa (do 15 besed)

Ime in priimek:

Ulica in kraj:

Pošta:

Naročniška številka: Podpis:

Datum:

VINTEKS, proizvodno in trgovsko podjetje, d.o.o. - v stečaju, Ogušlin 1 a, 8344 Vinica, objavlja na osnovi sklepa Okrožnega sodišča v Novem mestu št. ST 10/96-29 z dne 12.9.1996

JAVNO DRAŽBO, ki bo 25.9.1996 ob 15. uri v prostorih družbe Kovinar, Črnomelj, Belokranjska cesta 34

Predmet dražbe je oprema družbe VINTEKS VINICA v stečaju, ki obsega

šivalne stroje in manjša orodja.

Vsa oprema se prodaja po ceniku, obešenem na oglasni deski v vходу v družbo.

Prodaja se izvaja po sistemu videno - kupljeno.

Javne dražbe se lahko udeležijo vse pravne in fizične osebe, ki eno uro pred začetkom javne dražbe vplačajo 10-odst. kavcijo - varščino na izključno ceno posameznega dela opreme ali le-to vplačajo na žiro račun št. 52110-690-68396, kar dokažejo s potrjeno kopijo nakazila.

Kavcija se uspešnemu ponudniku vračuna v kupnino, drugim pa se kavcija vrne v roku do 3 dni brezobrestno.

Rok plačila ostale kupnine je 3 dni po javni dražbi, sicer se bo prodaja razveljavila, kavcija pa zadržala.

Prevzem opreme je možen po plačilu celotne kupnine.

Prednost pri nakupu imajo kupci celotne opreme v kompletu.

Informacije o dražbi in ogled opreme je možen eno uro pred začetkom dražbe oziroma po dogovoru na tel. 068/52-656 ali 0609/613-266.

Adriatic

zavarovalna družba d.d.

Poslovna enota Novo mesto

VABI K SODELOVANJU

vse, ki jih zanima delo na področju zavarovalniških storitev, kot zavarovalniške zastopnike, za področje OBČINE TREBNJE.

Možna je redna in honorarna zaposlitev.

Vaše ponudbe pričakujemo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov:

ZAVAROVALNICA ADRIATIC, d.d.
PE Novo mesto, Novi trg 1
8000 Novo mesto

PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN

Resslova 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

NOVO!

SUZUKI ALTO
usnjen volan
servo zavore
bočne ojačitve,...

že za 13.690 DEM

Specialna sejemska ponudba

BALENO 1,6 GS ABSISSCS 3v 24.490 DEM
BALENO 1,6 GL 4 WDI 3v 24.990 DEM
SWIFT FAMILY 1,3 GX 14v 18.380 DEM
CARRY VAN 1,0 11.990 DEM

Prikrat v Sloveniji

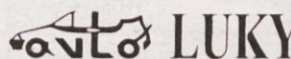
BALENO 1,6 GLX WAGON

2x air bag
servo volan
el. nast. ogl.
el. pom. stekel
central. zaklep.

26.490 DEM

UGODNI KREDITI

Smrečnikova 45
Novo mesto
Tel. 068/24-612

Avtomobili LADA

Motorji in scuterji

YAMAHA

Ugodni krediti
in leasing!

Vse, kar želite
izvedeti o sebi in
svoji prihodnosti.
Zaupajte najboljšim!
090/41-29
090/42-38

PRIDONOST FINANCE PARTNER DELO
RAZLAGA SANJ

090 42 70
TAROT KARTE ASTROLOGIJA

RABLJENA VOZILA

— SEAT IBIZA I. 93
— FIAT UNO I. 87
— CITOREN AX I. 88
— HYUNDAI PONY I. 90
— FORD ESCORT I. 87
— CITROEN AX I. 92
— HYUNDAI SCOUPE I. 92
— RENAULT 19, 14 RT I. 93
— HYUNDAI LANTRA 16 V I. 94
— HYUNDAI SONATA 2.0 I. 92

— KOMBI GRACE I. 94

PRODAJA:

EMINENT, Novo mesto
tel. 068/323-902, 28-950
Krško, 0608/22-950
Črnomelj, 068/51-379, 51-378

KARATE

W. M. M. A. F. E. V.

WORLD MODERN MARTIAL ARTS FEDERATION
WELTVERBUNDUNG DER MODERNEN KAMPSPORTARTEN
DACHVERBAND FÜR MODERNEN KARATE SPORT SEM FULL CONTACT
KICK BOXING KUNG FU FORMEN WAPPEN SELBSTVERTEIDIGUNG ETC
SPORT UND FITNESS CENTER BIVENKA DVORANA MAROF P.P. 11, NOVO MESTO

KARATE

ŠPORT ZDRAVJE REKREACIJA

- vpis novih članov
- program obrambe in zaščite
- program hitre psihofizične transformacije
- začetni in nadaljevalni program
- zdravniška kontrola
- tekmovalni in demonstracijski program
- individualni trening

Treningi so v:
ponedeljek, sredo, petek, od 17. do 19.30 v
športni dvorani Marof (mala telovadnica)

Treninge vodi mojster športa
Šemso Šehić — ŠESTI DAN

ZAHVALA

V 53. letu starosti nas je tragično zapustil naš dragi

RUDI DERENČIN

iz Senuš pri Leskovcu

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče, svete maše ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

MERCATOR – KMETIJSKA ZADRUGA

ČRNOMELJ, z.o.o.

Kolodvorska 39, 8340 ČRNOMELJ

objavlja

javni razpis

za oddajo v najem HLEVOV NA POSESTVU LOKVE s spremljajočimi gospodarskimi objekti.

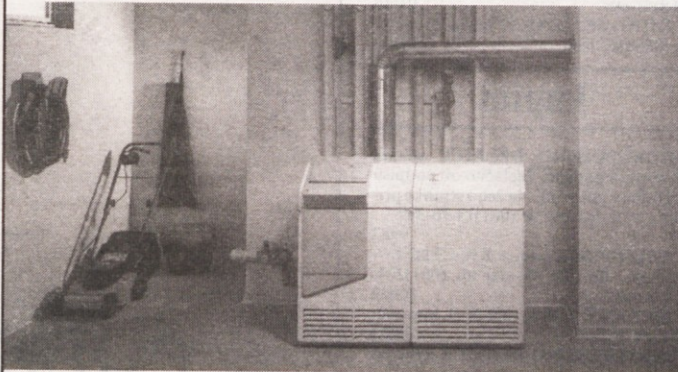
Hlevi so urejeni za paitanje živine s kapaciteto do 250 glav.

Vse ostale informacije lahko dobite osebno na sedežu Zadruga. Ogled je možen po predhodni najavi (naš telefon: 068/51-020).

Resni interesi naj oddajo svoje ponudbe v pisni obliki najkasneje v 15 dneh po objavi tega razpisa na naš naslov s pripisom: "Ponudba za najem hlevov - Lokve".

Junkers plinski ogrevalni kotli

SUPRASTAR

Najmodernejša tehnologija omogoča več udobja

▼ Popolno centralno ogrevanje za eno- ali večdružinske hiše stanovanjske površine od 80 do 500 m²

▼ Najsodobnejša gorilna in digitalna tehnika določata energijsko varčno delovanje z visokim izkoristkom in najnižjimi emisijami škodljivih snovi

▼ TAC (Thermo Automatic Control) je popolno samodejna digitalna regulacija ogrevanja

▼ Priprava tople vode s posredno ogrevanimi hranilniki (130 - 450 l)

Zastopa: Robert Bosch d.o.o.,
Ljubljana, področje Junkers,
Celovška 228, tel.: 061/159 03 41

JUNKERS
Bosch toplotna tehnika

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen

K Roku 26, Novo mesto

☎ 068/323-193

Mobilni: 0609/615-239

0609/625-585

Delovni čas: **NON STOP**

V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnih storitvah z minimalnim doplačilom.

POPRAVEK

Pri zahvali dr. MARJETE PAVLIN-METELKO je po pomoti izpadla zahvala sodelavcem Karitas. Za neljubo pomoto se iskreno opravičujemo.

ZAHVALA

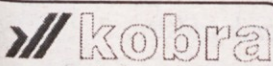
Ob boleči izgubi naše drage žene in mamice

ANICE KONDA

iz Praproč pri Semiču

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, našim prijateljem in sošolcem, znancem, njenim sodelavcem, vsem govornikom, gasilcem in duhovniku za opravljen obred ter vsem, ki ste pokojno množično pospremili na zadnji poti, darovali cvetje, sveče in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se tudi osebju Bolnišnice Novo mesto za skrb in pomoč.

Mož Marjan, hčerka Natalija in sin Marjanček

Poskušajte zastopnik za svetovanje, montažo in servis mobilitel.

ŠMARJE 13, 68310 ŠENTJERNEJ
tel.: 068/81-118, fax: 068/81-119

P.E. Novo mesto
Ljubljanska 27 - BTC
tel.: 068/323-000

ZAHVALA

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal.
neusmiljena smrt je vzela te od nas,
a v srcih naših boš ostal.

Vse življenje svoje trdo si garal,
vse za svoj dom, družino dal,
a sledi za tabo ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 68. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi mož, ata in stari ata

IZIDOR TRATAR DORČK

z Raven nad Šentrupertom

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, sosedom, delavkam TOM-a Mirna za nesebično pomoč, izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in za sv. maše. Še posebna zahvala cerkvenemu pevskemu zboru iz Šentruperta, g. kaplanu Simončiču za človeško tople obred, g. Vladimirju Oblaku za govor ob odprtem grobu in vsem, ki ste nam v natežjih trenutkih stali ob strani. V tolažbo nam je, ker ste pokojnega v tolikšnem številu spremili na njegovi zadnji poti, zato vsem naša iskrena zahvala.

Žalujoči: žena Ivanka, otroci Sonja, Ivi, Viktor in Darko z družinami

OSMRNICA

Tvoj glas je utihnil,
korak je zastal.
Zapustil si trto in
grozde na njej,
ki spominjalo nate
bo. Žani, vselej.

V 71. letu nas je zapustil dragi mož,
oče in dedek

ŽANI JEVNIKAR

iz Šentjerneja

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je zapustil naš dragi

NIKOLA BOGDANOVIČ

iz Metlike

Ob boleči izgubi moža in brata se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, posebno pa osebju Zdravstvenega doma Metlika in dr. Mlačku

Žalujoči: žena Stoja, sestra Mara in svak Mato, brata Dragan in Dako

V SPOMIN

Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče.

22. septembra bo minilo devet let,
odkar ni več med nami mojega sina
in brata

IVANA HROVATIČA

z Igljenika

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in mu prižigate sveče.

Mama Marija in sestra Ani

ZAHVALA

V 76. letu nas je zapustil naš dobri oče, stari oče in stric

ALOJZIJ ŠUKLJE

iz Bereče vasi pri Suhorju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo govornikoma Janezu Štefaniču in Antonu Župančiču, pevcem iz Črnomlja ter Mestni godbi iz Metlike.

Žalujoči: sinova Tone in Andrej z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 94. letu je končal življenjsko pot naš dragi oči, dedek in pradedek

ANTON JAKŠE

upokojeni kovaški mojster iz Šentpetra, Otočec

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, darovali za pokojnega očeta cvetje, sveče in sv. maše ter ga pospremili na zadnji poti. Hvala tudi g. župniku za poslovilne besede ob žalni maši, cerkvenim pevcem, gasilcem za izkazano spoštovanje, vsem uslužbencem Petrola Otočec in Obrtni zbornici Novo mesto za izrečeno sožalje.

Za njim žalujejo: vsi njegovi

ZAHVALA

V 37. letu nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat in stric

ZDENKO JORDAN

Podturn 78 a pri Dolenjskih Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, pokojniku prinašali cvetje in sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovo zadnjo pot. Posebna zahvala govorniku g. Puhanu, Združenju šoferjev in avtomobilistov Kočevje, DO Avto Kočevje, vzgojiteljskemu in učiteljskemu kolektivu OŠ Dolenjske Toplice, g. kaplanu za lepo opravljen obred ter vsem, ki jih nismo posebej imenovali.

Žalujoči: vsi njegovi

Podturn, 11.9.1996

ZAHVALA

Zaman je bil tvoj boj, vsi dnevi upanja, trpljenja, bolezen je bila močnejša od tvojega življenja.

V 24. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil naš predragi

PETER RAZDRH

stanujoč na Gor. Vrheh pri Dobrniču

Ob boleči izgubi našega Petra se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in ostalim znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in za sv. maše. Posebna zahvala velja uslužbencem Doma starejših občanov Novo mesto in osebju Urološkega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto. Zahvala tudi sodelavcem, PGD Dobrnič, g. župniku za lepo opravljen obred, g. Milanu Ajdišku, pevcem in vsem, ki ste našega Petra pospremili k večnemu počitku.

Žalujoči: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 19. septembra - Suzna
Petek, 20. septembra - Svetlana
Sobota, 21. septembra - Matej
Nedelja, 22. septembra - Mavricij
Ponedeljek, 23. septembra - Slavojko
Torek, 24. septembra - Nada
Sreda, 25. septembra - Gajmir

LUNINE MENE
20. septembra ob 13.23 - prvi krajec

kino

BREŽICE: Od 19. do 22.9. (ob 18.30) komedija Ukradena srca. Od 19. do 23.9. (ob 20.30) kriminalni film V objemu s tujcem. 25.9. (ob 20.30) kriminalni film Izvirni strah.
ČRNOMELJ: 20. in 21.9. (ob 20. uri) ameriška romantična komedija Čenče. 22.9. (ob 18. in 20. uri) ameriški grozljivi film Čarovnice.

KOSTANJEVICA: 21.9. (ob 20. uri) romantična komedija Pozabi Pariz. 22.9. (ob 20. uri) komedija Bilko de Bilko.

KRŠKO: 19.9. (ob 20. uri) in 21.9. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Manekenka in detektiv. 20.9. (ob 20. uri) in 22.9. (ob 18. uri) ameriški politični kriminalni film Golo meso.

METLIKA: 20. in 21.9. (ob 20. uri) ameriški grozljivi film Čarovnice. 22.9. (ob 18. in 20. uri) ameriška romantična komedija Čenče.
NOVO MESTO: Od 19. do 25.9. (ob 17., 19. in 21. uri) komedija Zgaga.

ŠENTJERNEJ: 20.9. (ob 18. uri) romantična komedija Pozabi Pariz. 20.9. (ob 20. uri) komedija Bilko de Bilko.

TREBNJE: 20.9. (ob 20. uri) in 22.9. (ob 16. uri) film Ljubezen v cvetju.

drugo ime za pravi Dom za obošanje (1989), saj gre za čas, ko je Oče na službenem potovanju (1984). Saj se razumemo. Avtoritete, Države ni več, dom je požgan, sorodniki pokopani. Amerika, Divji zahod in Arizoni pa je vendarle Novi svet. Nekdaj divja Arizona kot danes divja Jaga.

Johnny Deep, sirota, se iz New Yorka vrne domov, da bi bil priča pri poroki Jerryja Lewisa, strica, ki je bil njegov ideal, mit iz otroštva. Stric, ki sanja, kako bi si iz avtomobilov naredil stopnice do meseca, bi ga rad angažiral v svoji trgovini s Cadillaci, Johnny pa pade v dvojno razmerje: z lokalno norico, ovdovelo bogatašino Faye Dunaway, in njeno prav tako čudaško pastorko Lili Taylor. Prva, obsedena od ptičje perspektive, sanja, da bi umrla tako, da bi enostavno odletela, druga pa pravi, da ne misli umreti, ker se bo reinkarnirala v želvo. Toda saj poznamo tisto o zarečenem kruhu! V trikotniku so čista razmerja sanje. In tragedija neizogibna.

Pa še to. Za mnoge bo prva zvezda Arizone Vincent Gallo, rojen igralec, kar vsekoli tudi poudarja, sicer pa v zgodbi Johnnyjev bratranec. Njegovi gagi na temo prizora iz Hitchcockovega Sever-severovzhoda, ko Cary Grant med koruznimi polji beži pred letalom, in pa imitiranje junakov iz klasičnih gangsteriad so prizori, ob katerih pojem duhovitost dobi nov pomen.

TOMAŽ BRATOŽ

NOV molzni stroj Vitrex prodam. ☎ (068)47-694. 10116
ŽITNO SEJALNICO Isarija prodam. ☎ (0608)42-570. 10142

kupim

ODKUPUJEMO DELNICE znanih slovenskih podjetij. Izplačilo ob podpisu pogodbe v gotovini. Na željo stranke pridemo tudi domov. ☎ (061)13-76-399. 9983

ODKUPIMO delnice Krke. Plačilo v gotovini. ☎ (068)41-160 ali (061)274-458, zvečer. 10032
DELNICE KRKE, razred G, kupimo. ☎ (061)557-963. 10053

ODKUPUJEMO DELNICE Krke po najvišjih cenah in ostale privatizacijske delnice. Plačilo takoj, pridemo tudi na dom. ☎ (061)666-021. 10069
GROZDJE črnih sort kupim. V račun dam kravo ali samonakladalno prikolico Mengele. ☎ (068)42-527. 10100

motorna vozila

FIAT TIPO 2.0 16V, letnik 91, prodam. ☎ (0608) 57-219 in (068) 23-986.

OPEL VECTRO 1.8, letnik 1991, GL oprema, s pomično streho, prodam za 14.700 DEM. ☎ (068)44-952. 9903
R 4, letnik 1985, registriran do 7/97, prodam. ☎ (068)81-748. 9905

Z 750 in Z 850, letnik 1985, prodam. ☎ (068)81-434. 9907
AUDI 80, letnik 1980 in R 4 GTL, letnik 1982, prodam. ☎ (0608)87-293. 9908

R 5 CAMPUS, letnik 5/91, registriran do 6/97, črn, tonirana stekla, nove gume, 83.000 km, prodam za 7400 DEM. ☎ (068)81-580. 9909

MZ 250 in APN 6 prodam. Alojz Lindič, Klenovik 17, Škocjan. 9918
WARTBURG, letnik 1987, registriran do 8/97, prevoženih 85.000 km, prodam. ☎ (068)51-038. 9926

OPEL KADETT GSI 2.0, 16 V, 150 KM, letnik 1989, prodam ali menjam. ☎ (068)76-720. 9931

HYUNDAI PONY 1.3, kovinske srebrno-sive barve, 1. lastnik, z dodatno opremo, radiom, zimskimi gumami, strešnim oknom, ugodno prodam. ☎ (068) 89-547 ali 89-548. 9942

JUGO 45, letnik 1990, prodam za 3200 DEM. ☎ (068)65-532 ali 84-376. 9943

Z 128, letnik 1987, prodam. ☎ (068)52-668. 9946
OPEL ASCONO i, SRE oprema, letnik 1983, registriran do 5/97, prodam za 4500 DEM. ☎ (068)83-503. 9947

JUGO KORAL 45, letnik 1988, registriran do 5/97, generalno obnovljen, prodam. ☎ (068)52-922. 9957

HYUNDAI PONY 1.3 LS, letnik 1990/91, svetlo modre kovinske barve, 42.000 km, prodam. ☎ (068)48-494. 9971

R 4 GTL, letnik 1986, registriran do 9/97, prodam. ☎ (068)83-680. 9971
R 4 GTL, letnik 1989, ugodno prodam. ☎ (068)42-814. 9973

R 4 GTL, starejši letnik, registriran za celo leto, prodam. ☎ (068)81-294. 9980
R 5 CAMPUS, letnik 1993, 5V, kovinske grafitne barve, redno servisiran, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)24-368. 9995

OPEL ASTRO 1.7 GLD, letnik 1993, 5V in 2 osi, primerni za lažjo prikolico ali gumi voz, ugodno prodam. ☎ (063)806-131. 9995

Z 101, letnik 1986, registrirano do 3/97, prodam za 800 DEM. ☎ (068)87-145. 9996
126 P 650 GL, letnik 1987, registriran do 31.8.1997, prodam. Blažič, Ždinja vas 19. 9998

JUGO 55, letnik 1989, rdeč, registriran do 3/97, zelo dobro ohranjen, druga lastnica, prodam. ☎ (068)41-071. 10001
FIAT PUNTO, letnik 1995, na novo registriran, prodam. ☎ (068)24-365. 10004

GOLF JGL D, letnik 1984, dobro ohranjen, registriran do 4/97, prodam za 3300 DEM. ☎ (068)53-385. 10005
JUGO KORAL 45, letnik 1990, 52.000 km, prva barva, redno servisiran, zelo lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)342-355. 10007

JUGO 60, letnik 1989, registriran do 5/97, prodam za 3600 DEM. ☎ (068)52-718. 10008
HYUNDAI PONY 1.5 GLSi HB, letnik 1993, 64.000 km, prodam za 12.700 DEM. ☎ (068)45-282. 10009

MAZDO 626 1.8 LX, 5V, letnik 1990 prevoženih 92.000 km, prodam. ☎ (068) 73-216. 10010
JUGO 45, karamboliran, v celoti ali po delih prodam. ☎ 324-999. 10020

JUGO KORAL 55, letnik 1990, registriran do 8/97, modre barve, prevoženih 62.000 km, prodam. ☎ (068)89-176. 10022

126 P, letnik 11/90, dobro ohranjen, prva lastnica, prodam: ☎ (0608)43-182, popoldan. 10033
ŠKODO GLX, letnik 11/94, rdečo, prodam. ☎ (068)22-591. 10034

R 5 D, letnik 1991, registriran do 24.4.1997, prodam za 7200 DEM. ☎ (068)25-248. 10043
JETTO 1.6 B, letnik 5/87, bel, 156.000 km, prodam za 7000 DEM. ☎ (068)52-307, po 15. uri. 10044

GOLF D, letnik 1989, po možnosti od 1. lastnika, kupim. ☎ (0608)84-443. 10093
JUGO KORAL 45, letnik 1989, registriran do 3/97, prodam. ☎ (068)83-349. 10094

V ZELTO dobrem stanju ugodno prodam Olcit, letnik 1993. ☎ (068)24-025. 10094
TOYOTO COROLLA LB, letnik 1990, 1.6, 16 V, 105 KM, grafitno sivo, sočna streha, prodam ali menjam. ☎ (0608)31-811. 10058

OPEL ASTRO 1.4 GL, letnik 1992/93, 73.000 km, prvi lastnik, prodam. ☎ (0608)32-867. 10060
SUZUKI ALTO DL, letnik 1991, 32.000 km, prvi lastnik, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)21-318. 10062

DOLENJSKA
BANKA

Splaća se varčevati

Dolenjska banka nudi svojim varčevalcem različne oblike deviznega varčevanja:

Valuta	Varčevalna knjižica	Depoziti s fiksno obrestno mero, vezani nad			Depoziti z spremenljivo obrestno mero nad 12 mesecev *
		1 mesec	3 mesece	6 mesecev *	
ATS	2,25 %	3,13 - 3,20 %	3,18 - 3,25 %	3,25 - 3,30 %	3,54 - 3,69 %
ITL	4,00 %	7,35 - 7,50 %	7,40 - 7,55 %	7,45 - 7,60 %	8,60 - 9,00 %
DEM	2,20 %	3,12 - 3,20 %	3,20 - 3,23 %	3,22 - 3,25 %	3,44 - 3,69 %
CHF	1,30 %	2,22 - 2,25 %	2,27 - 2,30 %	2,28 - 2,31 %	2,53 - 2,70 %
USD	2,50 %	5,28 - 5,35 %	5,43 - 5,50 %	5,52 - 5,55 %	5,71 - 6,27 %

Najnižji znesek depozita je 1.000 DEM oz. protivrednost v drugi valuti.

* Višina obrestnih mer je odvisna od višine privarčevanih sredstev.

Informacije v vseh enotah banke in v ekspoziturah:

Ekspozitura Novo mesto, Seidlova 3, 068/316-500
Ekspozitura Trebnje, Gubčeva cesta 8, Trebnje, 068/44-279
Enota Črnomelj, Trg svobode 2, Črnomelj, 068/51-113
Ekspozitura Metlika, Trg svobode 7, Metlika, 068/58-132
Ekspozitura Brežice, Cesta prvih borcev 42, Brežice, 0608/61-442
Ekspozitura Videm-Krško, Kolodvorska 1, Krško, 0608/22-762
Enota Ljubljana, Tavčarjeva 7, Ljubljana, 061/133-31-35

Starite na pravega

kmetijski stroji

LIČKALNIK za koruzo kupim. ☎ (068)87-554. 9901

2 KOSILNICE in obračalniki na konjsko vleko prodam. ☎ (068)47-361. 9939
TRAKTOR Tomo Vinkovič 419 z enobrazdnim plugom in kultivatorjem zelo ugodno prodam. ☎ (068)76-506. 9940

TRAKTORSKO enosono kiper prikolico in voz za pravljaljivke prodam. ☎ (0608)43-005. 9960

ŽITNI KOMBAJN Zmaj 780 in žago za obrezovanje ostrešja prodam ali menjam. ☎ (0608)82-597. 9961

URSUS 360, letnik 1989, prodam za 7000 DEM. ☎ (068)40-039. 9994
TRAKTOR Ursus 355 in molzni stroj Vestfalia prodam. ☎ (068)78-029. 9999

SILOKOMBAJN Potinger Mengele, trosilec hlevskega gnoja, balirko, rotacijsko kosilnico, pajka, puhalnik ter dvobrazdni plug prodam. ☎ (068)85-878. 10002

SILOKOMBAJN SK 80, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)51-827. 10006
KORUZO za silažo ali za zrnje, rotacijsko koso, 165 cm, ter cisterno za gnojeko Creina, 2200 l, prodam. Franc Makše, Rdeči Kal 15, Dobrič. 10013

KOSILNICO Figaro z vozičkom, motor generalno obnovljen, prodam za 1000 DEM. ☎ (0608)43-165. 10036
TRAKTOR Store 502, Fiat 450, tri-brazdni plug, nakladalnik in silokombajn Mengele prodam. ☎ (068)85-734. 10046

ENOBRAZDNI PLUG prodam. ☎ (068)47-028. 10067
TRAKTOR ŠTAJER, 18 KM, prodam. ☎ (068)21-436. 10114

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja
UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Anton Jakše, Mojca Leskovešek-Svete, Martin Lizar, Milan Markelj (urednik priloge), Lidija Murn, Pavel Pervic in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtih. Cena posamezne številke 180 tolarjev; naročnina za 2. polletje 4.680 tolarjev, za upokojence 4.212 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 18.720 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 2.500 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 5.000 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 3.000 tolarjev. Za nenaročnike mali oglas do deset besed 1.600 tolarjev (po telefonu 2.000 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 160 tolarjev; za pravne osebe 1 cm malega oglasa 2.500 tolarjev.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglesi in osmrtnice 324-006. Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: dl@insert.si Internet http://www.dol-list.si
Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

obvestila

NESNICE, mlade jarkice, pasme bir sex, rjave, tik pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj, ☎ (068)52-806, Gostilna Cepin, Mostec, Dobova, ☎ (0608) 67-578, in Anita Janežič, Slepšek 9, Mokronog. ☎ (068)49-567.

SPREJAMAMO NAROČILA za vse vrste piščancev, enodnevnih in večdnevni. Valilnica Senovo, Mio Gunjilac, ☎ (0608)79-375.

ŽALUZIJE, rolete in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po zelo ugodnih cenah. Možnost plačila na čeki. ☎ (068)44-662.

ROLETARSKO NOGRAŠEK vam izdelava in montira tende, lamelne in plišaste zavese, roloje in ostala senčila. Najdete nas na Obrtnem sejmu v Celju, hala K1, od 13. 9. do 23. 9. 1996. ☎ (061)651-241. 936

preklci

IVAN SMREČNIK, s.p., sporočamo nov naslov obratovalnice z dnem 1.1.1997: Domžale, Varškova 2. 992

posest

ZIDANICO - HIŠO, 15 a, v semski gori, asfalt in elektrika zraven, prodam. ☎ (068)79-823. 990

VINOGRAD in sadovnjak nad Kosta-
njevicu z novejšo zidanico, 24 a, z vsemi
stroji in orodji, prodam. ☎ (0608)32-664,
Janez. 9914

46 A NJIVE in 65 a gozda v Goljeku,
na hribu, vse v enem kosu, prodam. Na
parceli je voda in asfalt, v bližini pa elek-
trika in telefon. ☎ (068)49-652. 9922

V BOJANJI VASI prodam hišo, sadni
vrt z manjšim gospodarskim poslopjem
in vinograd z zidanico. ☎ (068)40-132 ali
60-110. 9923

V OKOLICI Radeč ugodno prodam
starejšo hišo. Janez Ogrinc, Ledinca 82,
Sevnica. 9934

VINOGRAD, 260 trsov, na dostop-
nem kraju, ob asfaltu, vodi, elektriki,
prodam. ☎ (068)68-638. 9936

GRADBENO PARCELO za 2 do 3
stavbe, v k.o. Stranska vas, in grozdnje na
rastilu prodam. Alojzija Muhič, Dom
starejših občanov Šmihel, Novo msto.
ČRNOMELJ, MAVERLEN - ugodno
prodam parcelo, 18 a, z urejenim dovo-
zom, možnost gradnje. ☎ (068)52-149 ali
47-871. 9950

VINOGRAD in mešan gozd prodam.
Marija Zajec, Zilje 20, Vinica, ☎ (068)
64-523. 9951

V OBČINI Trebnje ugodno prodam
starejšo hišo z nekaj zemljo. Električna
in voda v hiši. ☎ (068)47-089, od 17. do 19.
ure. 9972

VINOGRAD z grozdnjem v Gabrju
prodam. ☎ (068)85-833. 9984

V NEPOSREDNI BLIŽINI Šmar-
jskih Toplic prodam stanovanjsko stav-
bo, 44 m², 20 m² je podkleteno, gospo-
darsko poslopje, 30 m², dvorišče, 61 m².
Šifra: «DOM NA DEŽELI». 9990

V SEMIČU, v Stari gori, prodam
gradbeno parcelo, 2000 m². ☎ (068)53-
429. 10041

V KARTELJEVEM prodam vinograd
s staro zidanico in grozdnje šmarnico. ☎
(068)65-173. 10151

prodam

NA BOJANCIH pri Vinici prodam
sveže obrane slive. ☎ 068/64-558.

UGODNO PRODRAM sedežno garni-
turo in mizo. ☎ 068/25-111.

HRASTOVE KADI, 650 in 350 l, in
ročno črpalko za pretakanje vina, zmog-
ljivosti do 100 lit/min, s cevmi dolžine 10
metrov, prodam. ☎ (068)22-773. 9902

ETAŽNO PEČ 23 za centralno ogre-
vanje, novo, ugodno prodam. ☎ (068)
65-470. 9906

FRANCOSKO POSTELJO, 190 x 160
in klusko mizo ugodno prodam. ☎
(068)24-449. 9912

NOVE lesene preše prodam. ☎
(068)41-198. 9913

DVA SODA, 200 in 300 l, ter kad, 600
l, vse hrastovo, prodam. ☎ (068)25-115.

TELE, staro 10 dni, in škodo 105,
vozno, prodam. ☎ (068)45-495. 9916

TELICO FRIZIJKO, brejo 4 mesece,
prodam. ☎ (068)45-032. 9917

ROTWEILER mladiče z rodovnikom,
stare 4 tedne, starši šolani, oče 2 krat
CAC, prodam. Sprejemam rezervacije.
☎ (068)341-049. 9920

NOVO sobno kolo prodam - cene-
je, kupim pa dobro ohranje kuppers-
busche. ☎ (068)28-524. 9921

HLEVSKI GNOJ prodam. ☎ (0608)
78-137. 9925

KUPERSBUSCH Fenix, rabljen eno
sezono, ugodno prodam. ☎ (068)81-069.
9927

DOMAČE OCVIRKE ugodno pro-
dam po 250 SIT/kg. ☎ (068)68-585. 9928

BELO in črno grozdnje in krompir ke-
nebek in romana prodam. ☎ (068)81-
348. 9930

GROZDJE žametne črnine, kraljevi-
ne, frankinje ter vino cvček prodam. ☎
(0608)32-930. 9932

ŽAGO venecijanko za razrez hlodovi-
ne prodam ali menjam. ☎ (0608)77-051.
9933

NOV grozdni mlin, šrotar za koruzo
(tudi lušči storže), z motorjem, ročni
sadni mlin (odličen), bika simentalca,
120 kg, in teličko simentalco, 250 kg.
prodam. ☎ (0608)41-652. 9935

TELICO, brejo 7 mesecev, prodam.
☎ (068)68-663. 9937

STISKALNICO (prešo), leseno, zelo
dobro ohranjeno, staro 20 let, prodam.
☎ Drago Švaiger, Pletenje 15 c, Krško.
HARMONIKI, ce, et, be, ali be, es, as,
in klavirsko, 120 - basno, zelo ugodno
prodam. ☎ (068)76-506. 9941

VLEČNO KLJUKO za fiesto prodam.
☎ (068)42-255. 9945

SVINSKO MAST in ocvirke pro-
dam. ☎ (068)42-857. 9948

FRAJTONARICO, štirivrstno, c, f, b,
es, lepo ohranjeno, prodam. ☎ (0608)82-
395. 9949

150 L rdečega vina in 50 l žganja tropi-
novca ugodno prodam. ☎ (068)89-112.
zvečer. 9953

TELICO SIMENTALKO, staro 2 leti,
za kakol ali nadaljnjo rejo, prodam. ☎
(0608)41-163. 9954

GOSTINCI! Prodajamo žago za kosti in
grill pečico, malo rabljeni, ter nerabljeno
peč za centralno Ferrotherm, 40.000 K. ☎
(068)44-551. 9955

GROZDJE šmarnice prodam. ☎
(0608)75-857. 9959

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, dobro
ohranjen, prodam za 10.000 SIT. ☎
(068)324-026. 9963

MALO RABLJENO in novo strešno
opeko Kikinda, model 272, prodam. ☎
(068)26-586. 9964

GROZDJE šmarnice, večje količine,
prodam. Klobučar, Šentjošt 11, ☎ (068)
89-575. 9966

GROZDJE šmarnice prodam. Rozali-
ja Udovč, Črmošnjice 36, ☎ 89-376.

NOV PECLJALNIK za grozdnje, več
sodov, hrastova vrata, ostrešje, tribrazd-
ni plug in 126 P prodam. ☎ (068)40-005.
ŠMARNICO po 25 SIT/kg prodam.
☎ (068)78-433. 9969

GROZDJE, CEPLJENO, in šmarni-
co, prodam. Jože Turk, Mali Orehek 6,
Novo mesto. 9970

KLAVIRSKO HARMONIKO Welt-
meister, 80-basno, malo rabljeno, lepo
ohranjeno, prodam za 70.000 SIT. ☎
(068)44-842. 9974

10 brejih ovc, prodam. ☎ 57-455.

OTROSKO POSTELJICO z jogijem
ali brez in otroško sobno gugalnico na
baterije prodam. ☎ (068)25-926. 9919

PUJSKE, stare 8 tednov, in prasiča, 80
kg, ugodno prodam. ☎ (0608)80-150.
9975

KRAVO SIVKO, staro 5 let, s teletom
ali brez, drva, hrastov sod, 1200 l, skoraj
nov, prodam. ☎ (068)24-127. 9976

GROZDJE šmarnice ugodno prodam
v Brusnicah. ☎ (068)21-004. 9978

KROŽNO ŽAGO za rezanje hlodovi-
ne prodam. Anton Progar, Dol 12, Treb-
nje, ☎ 44-335. 9979

SADIKE MAGNOLIJE, lovornike, ti-
se, brinčke in ciprese za mejo prodam.
☎ (068)325-272. 9982

GROZDJE žametne črnine, frankinje
in šmarnice prodam. Miklič, Lukovec 9,
Trebnje. 9985

GROZDJE šmarnice na Riglju pro-
dam. ☎ (068)65-180. 9986

SVINJO in pujske, stare 3 tedne, nove
lesene kadi in rabljeno strešno opeko
prodam. ☎ (068)42-759. 9987

SRNASTEGA plemenskega kozla
brez rogov prodam. ☎ (068)65-108. 9988

GROZDJE šmarnice in motorno žago
Stihl prodam. ☎ (068)325-290. 9989

PUJSKE, težke 40 kg, prodam. ☎
(068)81-323. 9992

KRAVO s teletom poceni prodam ali
menjam za ličkalnik. ☎ (068)87-554. 9993

11 OVAC in opel ascono, letnik 1978,
prodam. ☎ 342-506. 10003

NERJAVEČ vzdigni štedilnik z bojler-
jem, nov, izdelava Furlan, Škofljica,
prodam po polovični ceni. ☎ (068)44-
191. 10012

PRAŠIČE nad 70 kg prodam. ☎
(068)81-488. 10015

GROZDJE žametne črnine, laški riz-
ling in kraljevino prodam. ☎ (068)81-
752. 10017

300 KG grozdja šmarnice prodam. ☎
(068)78-427. 10018

2 BREJI telici sivki, ena breja 8, druga
4 mesece, prodam. Ajdič, Poljane 10,
Mirna Peč. 10019

MLADO KOZO, staro 5 mesecev,
prodam. ☎ (068)85-852. 10021

KORUZO in ječmen v zrnju prodam.
☎ (068)45-401. 10023

NOVO PEČ za centralno ogrevanje
Stadler, 30 KW, z bojlerjem, 120 l, na tr-
da goriva ali olje, prodam. Naslov v
oglasnem oddelku. 10025

KUHINJSKI KOT, 170 x 131 cm, sko-
raj nov, in 4 stole ugodno prodam. ☎
(068)27-593, popoldan. 10026

ELEMENTE za otroško sobo prodam
po 10.000 SIT. ☎ 325-238. 10028

1.5 M3 borovih plohov, debeline 8 cm,
starih 1 leto, prodam. ☎ (068)48-482. 10031

NEŠKROPLJENA zimska jabolka z
obiranjem prodam. Jurka vas, ☎ 83-563.

PREŠO Gorenje Muta, 60 l, prodam
za 25.000 SIT. ☎ (068)22-673. 10038

CCA. 2000 KG sliv na rastilu prodam.
☎ (068)59-102, zvečer. 10039

BUKOVA DRVA prodam. ☎ (068)65-
434. 10042

KOBILO z žrebetom, staro 7 let, ter
železni gumi voz, 16 col, nov, prodam. ☎
(068)40-785. 10045

SEDEŽNO GARNITURO ugodno
prodam. ☎ (068)26-590. 10047

OPAZ, 680 SIT z dostavo, smrekov,
suh, 1. klase, prodam. ☎ (063)451-082,
Andrej. 10048

PRAŠIČA, 150 kg, prodam. ☎
(068)42-967. 10049

HRASTOV SOD, 600 l, mlin za sadje z
motorjem in manjšo klavirsko harmoni-
ko prodam. ☎ (068)65-130. 10050

TOPLOVODNI žarni kotel za cen-
tralno kurjavo TVT Special S, 32 KW,
tovarniško nov, nerabljen, ugodno pro-
dam. ☎ 323-492. 10054

VEČJO KOLIČINO grozdja šmarni-
ce in motor APN 6, letnik 1995, ugodno
prodam. ☎ (068)76-300. 10055

VIDEO IGRICO Game Gear z do-
datno opremo prodam. ☎ (068)21-934. 10057

GROZDJE frankinje in žametne črni-
ne, 500 do 700 kg, in 60-litrsko prešo, do-
bro ohranjeno, prodam. ☎ (068)50-432,
zvečer. 10061

SOD, 1300 l, prodam. ☎ (068)73-219.
10064

KLOPOTCE za vinograd ali kot okras
prodam. ☎ (068)73-136. 10070

31 M2 hrastovega lamelnega parketa,
1. klase, novega, še zapakiranega, pro-
dam 15 = ceneje. ☎ (068)78-440. 10072

TELE - BIKKA simentalca, starega en
mesc, prodam. ☎ (068)48-687. 10075

VEČJO KOLIČINO bukovega parke-
ta prodam ali menjam za hlodovino. ☎
(068)87-318. 10080

RDEČE in belo grozdnje prodam. ☎
(068)58-168. 10084

GROZDJE ŠMARNICO in črnino
ugodno prodam ☎ 321-307. 10085

GROZDJE šmarnice in črnino pro-
dam. ☎ (068)81-508. 10086

3 KOZE, mladiče, za rejo ali zakol,
prodam. ☎ (068)52-970. 10092

BIKA, težkega 400 kg, in 2 telički sivki,
stari 9 mesecev, prodam. ☎ (068)85-819.
2 TELIČKI simentalci, težki 150 do
200 kg, in jugo 45, letnik 1991, prodam.
☎ (068)45-377. 10098

SVINJSKI ŠPEH, električni bojler, 80
l, ledomat, ladijski pod in vezane plošče
za obijanje podstrešij prodam. ☎ 341-
429. 10099

2 JAGENJČKA in ostrešje, širine 6.40
x 7 m, ter špirovce, dolžine 5 m, prodam.
☎ (068)43-980. 10101

BELO GROZDJE, na trti, ob asfalti
cesti, prodam. ☎ (068)65-184. 10105

PISALNO MIZO, omarico za čevlje,
sedežno garnituro in omare za dnevno
sobo ugodno prodam. ☎ 324-440, po-
poldan. 10107

PODARIM dva psička, samčka, majh-
ni in srednje velikosti, stara 2 meseca. ☎
(068)26-373. 10108

OKROGLO MIZO s 4 stoli, vse nove,
prodam. ☎ (068)342-355. 10110

GROZDJE šmarnico in domače žga-
nje prodam. ☎ (068)41-177. 10112

SEDEŽNO GARNITURO in mizo
ugodno prodam. ☎ (068)25-111. 10113

BIKA, starega 9 tednov, prodam. Zu-
pančič, ☎ 87-165. 10118

PAVJO SAMICO, staro 2 leti, pro-
dam. ☎ (068)40-847. 10119

GROZDJE šmarnice prodam. ☎
(068)76-359. 10120

KRAVO s teletom in molzni stroj Vi-
trex prodam. ☎ (068)89-146. 10121

200 L dobre šmarnice prodam. ☎
(068)85-769. 10122

TELE, črno-belo, staro 10 dni, pro-
dam. ☎ (068)83-071. 10123

PRAŠIČE za nadaljnjo rejo ali za za-
kol prodam. ☎ (068)42-532, popoldan.

MLIN za grozdnje Mio Standard, z elek-
tromotorjem, rabljene hrastove sode, 100,
200 in 1700 l, prodam ali menjam za vino
ali belo grozdnje. ☎ (061)448-036. 10127

ŠARPLANINCE, stare 3 mesece, pro-
dam. ☎ (068)73-201. 10129

SODE in kadi, vse rabljeno, dobro
ohranjeno, prodam. ☎ (068)81-492. 10131

TELIČKO, staro 3 tedne, telico frizij-
ko, staro 1 leto, prodam. ☎ (068)73-327.
10132

JABOLKA za ozimnico prodam. Za-
boj 15 kg/800 SIT. Jankovič - Jordan,
Dol. Brezovica 12, Šentjernej, ☎ 42-495.

KRAVO SIVKO, brejo 7 mesecev, tret-
je tele, prodam. ☎ (068)89-512, po 16.
uri. 10134

GROZDJE šmarnice prodam. ☎
(068)65-134. 10135

RASTLINJAK, 10 x 4 m, lesen, monta-
žni, prodam za 300 DEM. ☎ (068)48-
564. 10136

HLADILNO SKRINJO, obnovljeno,
380 l, prodam za 5000 SIT. ☎ (068)65-
210. 10137

GROZDJE, belo in črnino, prodam.
☎ (068)81-845. 10140

KUHINJSKE ELEMENTE ugodno
prodam. ☎ (068)87-440. 10141

DOBER KROMPIR in skoraj novega
pastirja ugodno prodam za 7000 SIT. ☎
(0608)84-403. 10143

NOVA kromirana vrata za kamin,
pralni stroj, hrastov sod, 200 l, ugodno
prodam. ☎ (068)51-378. 10146

PEČ za centralno kurjavo Žar 2000
prodam. ☎ (068)28-205. 10147

KOZLIČKE srnaste pasme prodam.
☎ (068)79-696. 10148

3-NITNI overlock Singer prodam za
900 DEM. ☎ (068)44-553. 10152

V ČASU TRGATVE naprodaj grozdnje
rdečih in kvalitetnih belih sort. ☎
(068)59-082. 10153

GROZDJE GAME, ki da črnini izred-
no temno barvo, zelo primerno za mešanje
s šmarnico, prodam. Blaž Kočvar,
Vavpča vas 27, Semič. 10154

GROZDJE šmarnice in koruzo, suho,
v zrnju, prodam. ☎ (0608)33-628.

KRAVO, brejo 6 mesecev, prodam ali
menjam za odstavljen tele sivca ali si-
mentalca. ☎ (068)44-394. 10162

GUMI VOZ, 15 col, prodam za 200
DEM. ☎ (068)45-193, zvečer. 10163

KOMBINIRAN otroški voziček, staji-
co in previjalno desko prodam. ☎
(068)28-202, popoldan. 10165

STILIRIDE gorsko kolo, prodam. ☎
(068)321-695

**UGODNO PRODRAM PEČ ZA CEN-
TRALNO EMO CENTRAL 24**, z dodat-
no opremo in 80 l kombiniran bojler. ☎
(068)26-306.

razno

PRAZEN PROSTOR za manjši gostin-
ski lokal, najamemo. Vzamemo tudi
partnerja. Oprema lokala že narejena. Ši-
fra: «LOKAL». 9900

ELEKTRO STORITVE ugodno nu-
dim. ☎ (0608)79-649. 9924

KAKO PREPREČITI TVORBO apen-
enčastih kristalov, ko pralni, pomivalni
stroji... segrevajo vodo? Naš izdelek va-
ruje floro in favno in vaš gospodinjski
proračun za samo 1990 SIT. Strokovna
obrazložitev na ☎ (061)152-1-152. 9952

INŠTRUIRAM MATEMATIKO za
osnovno in prvi ter drugi letnik srednje
šole. Naslov v oglasnem oddelku. 9958

INŠTRUKCIJE za angleški in nemški
jezik nudim ter prevajam. ☎ (068)85-
682. 10040

SKRBNO VARSTVO za vaše otroke,
redno ali občasno, vam nudim na našem
domu. ☎ (068)21-934. 10059

POSLOVNI PROSTOR, 20 m², v
Metliki, z večjim parkirnim prostorom,
oddam. ☎ (068)59-432. 10066

GOSTINSKI LOKAL - biče, oddam v
najem. ☎ (068)65-695. 10071

POKLICNI ZIDAR s prakso opravlja
vsa gradbena dela in adaptacije hitro in
solidno. ☎ (068)45-062. 10077

ŠTUDENTKA išče sestanovke za
stanovanje v Ljubljani (Bežigrad). Zu-
pančič, Vidmarjeva 40, Novo mesto. 10159

službo dobi

TAKOJ ZAPOSIM KV mizarja z de-
lovnimi izkušnjami, za nedoločen čas.
OD po dogovoru. ☎ (0608)22-600.

DEKLE ZA DELO V STREŽBI
zaposli **Bistro AS** na Otočcu.
Informacije po ☎ 321-831,
interna 33.

ZA PRIDNE dober zaslužek! Če imate
popoldan čas in avto, pokličite! Prednost
ženske. ☎ (066)272-111, dopoldan, ☎
(061)861-249, popoldan. 9911

DEKLE za strežbo dobi delo v okrep-
čevalnici. ☎ (068)87-046. 9956

KOMUNIKATIVNO poslovno part-
nerko, ki bi na svojem domu svetovala za
vrhunsko kozmetično hišo, iščemo. ☎
(064)312-423. 9981

ZA TEREŠKO DELO iščemo sode-
lavce iz območja Novega mesta ali Do-
lenjske. Ni prodaja! Pogoj: telefon in av-
to. ☎ (062)221-106, po 16. uri. 9997

V PRALNICI zaposlim priučenno šivi-
ljo za določen čas. ☎ (068)23-998.

NATAKARICA dobi redno ali hono-
rarno delo v okrepčevalnici. ☎ 323-295.

V BISTROJU zaposlimo natakario,
lahko tudi pripravnico. ☎ (0609)645-
840. 10029

STROJNEGA INŽENIRJA in stroj-
nega ključavničarja z delovnimi izkuš-
njami zaposlimo. ☎ (0609)645-840.

DELO V PISARNI, donosno in dina-
mično, nudimo mlajšim upokojenkam in
ostalim komunikativnim osebam. ☎
324-076. 10037

**Imate voljo do dela in ste
vztrajni? Visok mesečni
dohodek in stimulativne
nagrade za resne! Tel. 068/
65-787, popoldan.**

NAGROBNE SVEČE nudimo v nada-
ljinjo prodajo pod ugodnimi pogoji. Pri-
merno za začetnike. ☎ (068)323-390.
10089

KLJUČAVNIČARJA s prakso zapo-
simo. Senica, Jurka vas, ☎ 83-562. 10096

DELO za nedoločen delovni čas dobi
avtomehanik z vsaj enoletno prakso na
tem področju, v prodajno - servisnem
centru v Trebnjem. ☎ (068)44-373, do-
poldan. 10130

IŠČEM ZASTOPNIKE za terensko in
sindikarno prodajo novega poceni ku-
harskega priročnika. Provizija do 50%.
☎ (061)221-454, popoldan. 10149

službo išče

IŠČEM DELO čistilke. ☎ (068)
81-530.

stanovanja

GARSONJERO v Novem mestu pro-
dam. ☎ (068)25-147. 9962

DVOSOBNO STANOVANJE, 60 m²,
lahko opremljeno, vseljivo takoj, pro-
dam. ☎ (068)20-405. 9977

GARSONJERO na relaciji Brežice -
Krško najamem. ☎ (063)753-937. 10063

DVOSOBNO opremljeno stanovanje
v Novem mestu prodam. ☎ (068)81-396
ali 81-132. 10078

STANOVANJE v Piranu, 54 m², s te-
raso in kletjo, potrebno adaptacije, pro-
dam po 1000 DEM/m². ☎ (066)76-854.
10083

V KRŠKEM prodam dveipolsobno
stanovanje, 70 m², CK, telefon, balkon,
vseljivo takoj, prodam za 65.000 DEM.
☎ (0608)32-660. 10102

DRUŽINA NAJAME dvosobno sta-
novanje ali stanovanjsko hišo v Semiču,
Črnomlju ali Kanižarici. Naslov v oglas-
nem oddelku. 10150

ženitne ponudbe

52-LETNI upokojenec, delavec, pre-
prost, vaje kmečkih del, nealkoholik,
šofer, bi rad spoznal preprosto gospodi-
njo. Šifra: »PRINESI MI ROŽ RDE-
ČIH«. 10016

VDOVEC, upokojenec, star 76 let,
zdrav, s stanovanjem, želi spoznati žen-
sko za skupno življenje na njenem ali
svojem domu. Šifra: »LEP«. 10138

TELEVIZIJA NOVO MESTO

**vaš
kanal**

**s Trdinovega vrha
na kanalu 41**

VI NAM - MI VAM

**oglas na kratko s pošto
po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116**

**PIKA NA I
Salon pohištva**

Velika izbira pohištva, ugodne cene, popusti na gotovino! Delovni čas
od 8. do 19. ure, sobota od 8. do 12. ure.
Vse informacije na ☎ 068/65-128.

**SUBARU, KIA
MULLER, d.o.o.
☎ 068/51-059**

Posebna ugodnost SUBARU LEGACY 1000 DEM ceneje, KIA SPORTAGE
2500 DEM ceneje! Pooblaščen prodajalec in serviser vozil SUBARU in
KIA.

GOTOVINSKA POSOJILA

Gotovinska posojila, hitra realizacija, garancija čeki, hiše, zlatnina,
umetnine, starine, certifikatske delnice.
Mestna zastavljalnica, Cankarjeva 11 (pri Operi), Ljubljana, od 10. do 16.
ure, ☎ 061/210-174 in 061/126 20 70.

**SUZUKI ALTO
ŽE ZA 13.690 DEM**

Če iščete avto za vsakodnevne potrebe, je novi ALTO prava rešitev.
Opremljen je z 1.0 l motorjem, ki premore 52 KM in pri 90 km/h porabi le
4,2 l goriva, servo zavorami, bočnimi ojačitvami, usnjenim volanom...
Prodaja, servis in rezervni deli:
AVTOSERVIS MURN, Resslerova 4, Novo mesto, ☎ 068/24-791.

**TEXAS - LEIF
trgovina Metlika
☎ 068/59-260**

**VULKANIZERSTVO STRAHINIČ
Breg revolucije 5, Metlika
☎ 068/59-064**

Montaža in prodaja avtoplaščev proizvajalcev Sava, Barum, Michelin,
Nokia, Kumho za osebna in tovarna vozila ter traktorje.
Možen nakup na obroke!

**FALESKINI
pooblaščen serviser
in prodajalec vozil HYUNDAI
NOVOST: NOVI COUPE
in NOVA SONATA!**

DARILO: avtomobilom, kupljenim v njihovem avtosalonu opravljajo
servisne storitve do 50.000 prevoženih kilometrov BREZPLAČNO!
PRESENEČENJE: vsem kupcem vozil v mesecu septembru povrne
HYUNDAI AVTO TRADE vse stroške registracije in obveznega
zavarovanja!
HYUNDAI - AVTOSALON IN SERVIS - FALESKINI, STRAŽA, UL. TALCEV 14
☎ 068/83-104!

**FORD STEPAN
Prodajno-servisni center
Marjana Kozine 4, Črnomelj
☎ 068/52-407, 53-120**

Velike ugodnosti za vse vrste komercialnih vozil FORD Tranzit, Fiesta
Courier, Escort VAN. Po zelo ugodnih cenah na zalogi Fiesta 1.3 in 60
KM ter 1,25i 16V in 75 KM, ravno tako Escorti vseh tipov in barv. Vsa vozila
imajo veliko serijske opreme vključno z zračno blazino. Dodatna
ugodnost HYPO leasing.

**GRANIT TRGOVINA
Na Livadi 21
☎ 068/321-305, 321-306**

VELIKA IZBIRA keramičnih ploščic, lepil in fugirnih mas, sanitarne
keramike, orodja za polaganje ploščic.

**AVTOMOBILSKE VLEČNE
KLJUKE**

Izdelujemo in montiramo deljive vlečne kljuke za vse vrste avtomobilov.
Del. čas od 7. do 15. ure.
BEAL, s.p., Šentpeter 31, Otočec ob Krki, ☎ 068/325-275.

**KOPALNICE "Delfin"
BTC NOVO MESTO
☎ 068/322-879**

Ponudba: KOPALNE KADI + MASAŽNI SISTEMI, TUŠ KABINE, TURŠKE
SAVNE, KERAMIČNE PLOŠČICE, KOPALNIŠKO POHIŠTVO,
SANITARNA KERAMIKA, OSTALA KOPALNIŠKA OPREMA.
VSE ZA KOPALNICE + KREDIT R+3%!

**KEMIČNA ČISTILNICA LEGIŠA
Drška 11 a
☎ 068/326-097**

Nudimo vam kemično čiščenje vseh vrst klasičnih in športnih oblačil ter
ostalih izdelkov iz blaga. Delovni čas od ponedeljka do petka od 16. do
19. ure, sobota od 9. do 12. ure. ZAUPANJE VRAČAMO S KVALITETO!

**DELNIČARJI KRKE!
☎ 061/312-563, 13-776-13**

DELNICE KRKE serije G odkupujemo po 6.500,00 SIT za delnico.
Odkupujemo tudi delnice ostalih podjetij iz privatizacije.
Pokličite nas! Factor banka, d.d., Ljubljana

RADIO

104.5 105.9

107.3 107.5

91.2</

Igor Štricelj

Sevniški astronautično raketni klub Vega poznavalci raketnega modelarstva v Evropi že nekaj let poznajo kot okolje, kjer ne manjka nadarjenih mladeničev za to, vsaj pri nas še premalo cenjeno vrsto tehnične kulture. Ko bi tuji vedeli, v kako bednih klubskih razmerah izdelujejo svoje tekmovalne modele raket, bi Sevnčanom, slovenskim reprezentantom Dragu Percu, Matjažu Požunu in Igorju Štricelju, še bolj zavidali. Fantje se morajo kar naprej seliti kot nekakšni nomadi. A da bi vsaj kdaj prišli na boljše, da bi imeli prostoro primerno ogrevane, nak, to pa bi bilo že preveč za te »mulce«.

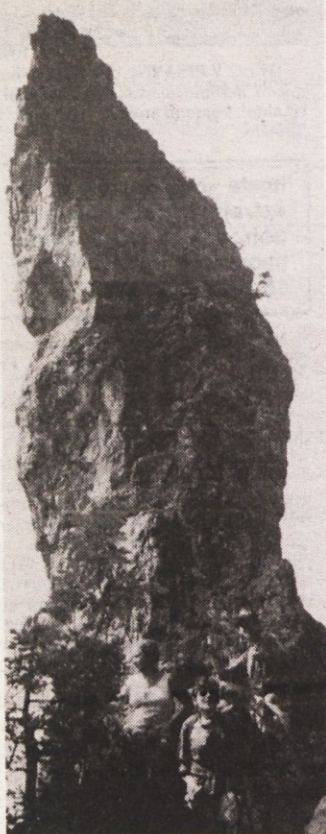
Dvakratni svetovni podprvak z 11. svetovnega prvenstva v raketnem modelarstvu, ki je potekalo od 7. do 14. septembra v bližini Kamnika, 16-letni Sevnčan Igor Štricelj se z gmotnimi zagatami preveč ne ubada, čeprav vsak model okrog 30 cm velike raketke stane od 5 do 6 tisočakov, zanjo pa porabi najmanj 15 ur dela.

Ker je v raketarstvo vgrajevo veliko ljubezni, naposled pa tudi želje po uveljavljanju, sploh ni v ospredju tista pogubna, skoroda že kar nihilistična miselnost, da se na tem

pokvarjenem svetu pač ne splača ustvarjati in živeti za ideale. Igor, dijak srednje ekonomske šole v Celju, se je začel ukvarjati z raketnim modelarstvom šele pred tremi leti v krožku na sevniški sonovni šoli. Njegov mentor oz. prvi učitelj je bil takrat še predsednik ARK Vega Drago Perc, tedaj tudi okinčan z zvanečim naslovom svetovnega prvaka s svetovnega prvenstva na Floridi. Je bil tak mednarodni uspeh Sevnčana v najbogatejši državi na svetu spodbuda za mlade raketarje, da bi mu čez čas sledili? Vsekakor sta Igor in Drago najboljši primer, kako naglo je znanje lahko preseženo, ko postane dovčerajšnji učenec svojemu učitelju enakopraven tekmeč in celo močnejši. In ravno to zadnje svetovno prvenstvo je nekajkrat postreglo s tem navideznim nasprotjem, ko so mladinci presegali rezultate še do pred kratkim nedosegljivih »profesorjev«.

Igor je zaenkrat najmočnejši v kategoriji raket s trakom (stimer), kjer je letos državni prvak pri mladincih, v tej disciplini je že dvakrat zmagal v svetovnem pokalu in bil skupno drugi. »Za ovratnik diha« v tem tekmovalju Igor tudi letos sicer najboljšemu Italijanu, ki se na SP v Kamniku, končnem ob koncu tedna, ni ravno izkazal. Toda, to še ne pomeni, da bo Štricelj dobil podarjeno skupno zmago v svetovnem pokalu. O tem bosta odločili zadnji dve tekmi na Poljskem in v Švici. Igor kot mladinski državni reprezentant že razmišlja na najbližji veliki tekmovalni — evropsko prvenstvo in olimpiado raketarjev v Ankari. Morda bo tam nastopil ne le v strimerju in raketah s padali, temveč še z daljinsko vodenim raketoplanom, za katerega je že vložil veliko denarja in časa. Samo za komande je dal 1000 mark!

PAVEL PERC

OKAMENELI MOŽ - Skupnica turistov se je v zadnjih dneh letošnjega poletja po naporni poti fotografirala ob preko 10 m visokem okamenem Možu pod previsom Loške stene. (Foto: J. Primc)

• Če si za vice, nisi za nebesa. (Jurič)

ODPRTA VRATA ZA TWINGO

NOVO MESTO - Danes se pri pooblaščenih prodajalcih Renaultovih avtomobilov po celi Sloveniji začne dnevi odprtih vrat, namenjeni predstavitvi priljubljenega Renaultovega avtomobila Twingo 3. kolekcije. Avto si bo moč ogledati in o njem dobiti vse informacije in ga tudi preizkusiti. Med tistimi, ki bodo po ogledu izpolnili anketne lističe, bodo po koncu akcije izžrebali dobitnika tega simpatičnega avtomobila. O tem na novo »oblačenem« avtomobilu, za katerega so naredili tudi nov, sodobnejši motor, več v prihodnji številki.

K Možu, ki ga je zagovorila Baba

Ena največjih naravnih zanimivosti v osliniški dolini, žal še premalo obiskanih, je okameneli Mož v Loški steni, nad vasjo Ribjek pa Babe - Kaj pravijo ljudske pripovedi

OSILNICA - Pod najbolj strimim previsom Loške stene (875m), ki je zaključni del Fistrovega (oz. Knezovega) repa, stoji nad 10 m velika kamenita špica, ki ji domačini rečejo Mož ali Okameneli mož. Spodaj na nadmorski višini okoli 300 m teče Kolpa.

Na sosednjem »repu« nad Ribjek je spet podobna naravna tvorba, ki ji domačini pravijo Baba, po ljudski pripovedi pa je bila žena okamenela Moža. Baba ima na hrbtni okamenela otroka. Ljudske pripovedi različno govorijo o tem, zakaj so okame-

neli.

Tako pravi prva pripoved, da je mož iz Ribjeka šel v Loško steno drva napravljat. V planini je ostal več dni. Žena mu je vsak dan nosila kosilo. Nekega dne je sonce močno pripekalo. Ženska je možu nesla kosilo, na hrbtni pa je imela še otroka. Ko je prišla na hrib nad Ribjekom, je zaklicala možu na drugem hribu, naj pride do nje po kosilo. Mož pa ji je odgovoril, naj pride kar ona k njemu, kot je prihajala vse dni doslej. Ženska pa spet, naj pride on k njej, a on ni hotel. Ženi je bilo vsega dovolj in mu je zaklicala: »O, da bi okamenel!«

Mož pa nazaj:

»Da bi okamenela tudi ti!«

In tako sta oba okamenela, tudi otrok, ki ga je imela mati na hrbtni.

Druga pripoved pravi, da je mož šel na lov v Loško steno. Dolgo je jagal in ni nič ustretil. Jezen je nameril puško na Sveto goro (to je gora nad Osilnico oz. Malim Logom na sosednjem Hrvaškem), da bo ustrelil samo Mater božjo svetogorsko. Za kazen je okamenel, za njim pa še žena in otrok.

Podobnih pripovedi je še nekaj. Zadnja leta vedno več ljudi »roma« od Kolpe pri vasi Grinovec v planino do Može ali na Loško steno. Pot je naporna, ni označena in je strma, saj je po nestrokovni oceni treba večino kratke poti prehoditi v strmini 45 stopinj ali celo več. Mladi jo zmorejo pot do Može v slabi uri. Pot ni označena in je lahko nevarna. Zato bi bilo prav, da bi občina ali Turistično društvo Osilnica s pomočjo kočevskih planincev pot od Kolpe navzgor označili ali pa uredili celo dve poti: bolj strmo za mlajše in položnejšo, na nevarnih mestih opremljeno z ograjami ali vrvmi, pa za starejše.

JOŽE PRIMC

MAZE V ČRNOMLJU

ČRNOMLJ - V črnomljskem Mladinskem kulturnem klubu bodo v soboto, 21. septembra, nastopili udeleženci letošnjega Novega rocka - skupina Maze iz Krškega. Pričetek koncerta bo ob 22. uri.

VEDEŽANJE ASTROLOGIJA, NUMEROLOGIJA
Magic line
090 4 123
TUDI: PISNO p.p. 34 Ljubljana Črnuče 156 SI/mt
NIPPON S&P, d.o.o.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Zakaj razlike v cenah? - Prodano pšenico? - V krškem Labodu je še veliko nerešenih problemov - Tatovi pustili - Brez ograd in urejenih bankin na cesti proti Šentjerneju

Darko Molek iz Metlike, ki nas je minuli četrtek poklical prvi, je povedal, da je metliški kmetijski zadruzi 17. julija letos prodal 830 kg pšenice, pred kratkim pa je za to prejel 22.875 tolarjev. Za kilogram pšenice naj bi dobil 29,81 tolarjev, vendar mu je kmetijska zadruga odbila za prevoz od vsakega kilograma po 2,26 tolarja, tako da je bil kilogram pšenice plačan pravzaprav po 27,55 tolarja. V Kmečkem glasu, ki je izšel 4. septembra, pa je Molek prebral, da je bila povprečna odkupna cena pšenice na Dolenjskem po 35,62 tolarja za kilogram. Ker je razlika v ceni precejšnja, smo poklicali metliško kmetijsko zadrugo. Vodja hranilno-kreditne službe Jožica Plut nam je povedala, da je bil letošnji pridelek večinoma dober, vzorci pšenice pa so se letos jemali s kamionov, v enem kamionu pa je bilo lahko žito od večih pridelovalcev, še posebej, če so kmetje prodali po

manj kot 1000 kg žita. Če je bila pšenica vlažna, so od cene odbili še stroške sušenja, prevoza in odkupa. Cene žita, ki ga je odkupilo ljubljansko Žito, so se pri njih z odbitki gibale med 25 in 33 tolarji za kilogram, na objavljeno povprečno ceno pa so verjetno vplivali drugje z bolj suhim in kvalitetnim žitom.

Vida Kirn iz Novega mesta, ki je na nekdanjem SDK-ju delala 12 let kot inšpektorica, se sprašuje, kako more predsednik vlade dr. Janez Drnovšek, ki ga sicer nadvse spoštuje, dovoliti, da se njegov generalni sekretar Mirko Bandelj tako grdo obnaša do direktorice Agencije za plačilni promet Romane Logar. Po njenem mnenju dela Logarjeva pošteno. »Boli me, ker se sedaj to družbeno premoženje krade,« pravi Kirnova in dodaja, da Logarjeva ščiti interese večine, zato je zadnje čase tako močno izpostavljena raznim napadom drugače mislečih.

Poklical nas je tudi **mož ene izmed delavk, zaposlene v krškem Labodu**, in povedal, da se stvari v tem podjetju še naprej zapletajo. Ker se tuji trg zapira in v tovarni nimajo drugega dela za delavke, morajo ženske biti doma, za to pa morajo porabiti dopust, ki jim je še ostal po izkoriščenem kolektivnem dopustu. Mož se tudi sprašuje, kako je mogoče, da v podjetju zahtevajo, da zaposleni vložijo certifikat v njihovo podjetje. Pred zadnjo stavko pa so celo delili listke, na katere naj bi se delavke podpisale, da ne bodo stavkale. »Nekdo to podjetje namerno spravlja na 'kant', in dokler krivcev za to ne bodo imenovali s polnimi imeni, ne bo nič rešenega,« pravi ter še dodaja, da bi o takšnih tragedijah morali več pisati tudi novinarji.

Janez Fabjan iz Dolenjskih Toplic pa preko naše rubrike sporoča tatovom, ki so preteklo nedeljo obrali njegovo breskev, da je po sledeh, ki so jih pustili, ugotovil, kam so breskve šle, in po vsej verjetnosti so končale v kompotu.

Bralka iz Brusnic, ki je dejala, da imajo takšno mnenje tudi mnogi drugi vozniki iz tega konca, je pokritizirala neurejenost ograda in bankin na cesti Novo mesto - Šentjernej in dodala, da pa je Cestno podjetje lepo ogradilo cesto pri gospodu Mikcu na Ratežu, medtem ko so morali pri Šinkovčevih, ki so nekoliko višje, sami poskrbeti za ogrado. »Cesta proti Šentjerneju, ki je resnično namenjena prometu, pa ni popravljena!« je dejala. Zvone Rožanc, direktor gradenj pri Cestnem podjetju, je na to povedal, da so dela izvajali tako, kot je od njih zahteval investitor - država. Omenjeno cesto od Novega mesta do Šentjerneja so popravljali po vladnem interventnem zakonu, po katerem naj bi odpravili posledice, ki jih je na cesti povzročila zima. Tudi direktor vzdrževalnega sektorja pri Cestnem podjetju Tone Hrastar je glede tega dejal, da delajo izključno po zahtevah in odobritvi investitorja in nadzornika. Glede bankin pa, da so nove in da se jih tako na hitro ne da utrditi. Da pa bi bilo potrebno postaviti ograje, so predlagali tudi oni investitorju, vendar za to še ni denarja.

Stanko iz Pivke je kritiko namenil nam, novinarjem, češ da mu nismo poiskali pravega odgovora na njegovo vprašanje, ki ga je postavil v tej rubriki. Nejevoljen je tudi zato, ker nismo uvedli njegove predlagane rubrike: tedenski pregled dogodkov po svetu.

J. D.

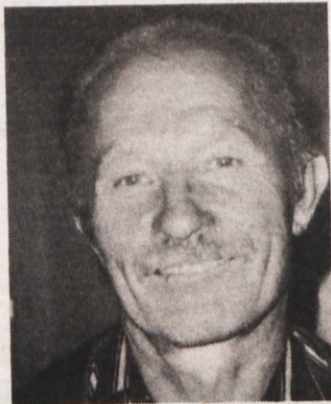
Divje prašiče "fotra kot tiče"

Lovec Janez Kobe ima na Dolžu oboro z divjimi prašiči - Vsak dan požro dva koša kuruze

DOLŽ - Janez Kobe z Dolža v gorjanskem Podgorju je lovec že celih 36 let. »Jaz nisem jager za zajce ali za srnjad, ampak za divje prašiče,« pravi možati Kobe. »Ta strast za lov na prašiče pa me ne drži šele sedaj, ko sem starejši in manjše divjadi ne vidim dobro,« se nasmeje dovtipni Dolžan, član Lovske družine Gorjanci, »ampak že ves čas.« V svojem dolgoletnem lovskem stažu je Kobe na dlako položil več kot 100 divjih prašičev. Pri uplenu divjega prašiča so lovsko trofeja njegovi čekani, pogosto pa dajo lovci nagatiti merjaščevo glavo. Kobe ima samo eno tako. »In to ne najlepšega, ki sem ga uplenil, ampak tistega, ki mi je ugonobil mojega najljubšega psa, istrskega goniča. To je bil pes, samo govoriti ni znal...«

Letos pa jager Kobe še ni uplenil ne prašiča ne druge živali. »V hosto grem, seveda, saj bi drugače zdravje izgubil, streljam pa ne in tudi drugi lovci iz naše družine bolj malo. Divjadi, zlasti prašičev, je malo in v skladu z našo gojitveno zapovedjo streljamo samo slabe živali, na te pa tudi ne naletiš kar tako.«

Čeprav Janez letos še ni uplenil divjega prašiča, ima s to divjadjo kar veliko opravka. Lani avgusta je namreč kupil 4 mladiče, jim na svoji njivi v starini pod vasjo naredil oboro in od takrat jih tam »fotra kot tiče«, kot se slikovito izrazi. Kaj bo z njimi, niti ne razmišlja, upa pa, da bo tudi kaj prirastka. Na to svojo oboro Kobe gleda kot na prašičji rezervat. »Divjih prašičev je malo, v Gorjancih ne vem če jih je 10. Včasih so lovci to divjad preveč streljali, tudi svinje, in marsikje so jih skoraj iztrebili. Če se zgodi, da bi v kakšnem lovskem revirju močno padlo njihovo število, lahko iz moje obore tja spustimo svinjo in bo podoba hitro drugačna.«

Janez Kobe

S tem svojim »rezervatom« pa ima Kobe veliko dela in stroškov. »Krmim jih v glavnem s kuruzo, samo zanje sem posejal dva hektarja kuruze. Vsak dan jim neseš dva oprtna koša kuruze, poleg tega pa dobijo še sadij, zelenjavo, deteljo, skratka vse, kar divji prašič potrebuje in dobi v naravi, le s to razliko, da morajo sicer prašiči v kuruzo, pri meni pa pride kuruza k prašičem. Ti moji prašiči so ko na počitnicah na morju, mir imajo, dobro hrano, počitek, v hosti jih pa preganjajo psi in jagri,« se smeje. »Res imam z njimi delo in strošek, a tudi veselje; če pa bi pri veselju gledal na strošek, bi bil še danes ledig...«

A. B.

PRAŠIČJI REZERVAT - Štirje divji prašiči, lanščaki, kot se pravi lanskim mladičem, v obori pod Dolžem vsak dan požrejo dva oprtna koša kuruze. (Foto: A. B.)

Dolenjske Novice.

1885-1919

kratkočasnice izbral Jože Dular

Zadnja želja

Žena leži na smrtni postelji in prigovarja možu, naj vzame eno izmed njenih prijateljic po njeni smrti za ženo. Mož pa jo tolaži napol jokajoč: »Oh, ti le umri najprej, drugo pa oskrbim že sam.«

Hitrost

Bogataš: »Dandanes deluje pošta res jako hitro! Ob 4. uri razposlal sem naznanila o zaroki svoje hčere, in glej, ob 6. uri oglasili so se že nekateri upniki mojega bodočega zeta!«

Obadva na izgubi

Kotličkar je kmetu ukradel kotel. Kmet ga gre tožiti, pa kotličkar prisiže, da kotla nima. Zavoljo pomanjkanja dokazov je oproščen.

Iz sodnije grede pravi kmet kotličkarju: »Zdaj si pa ob dobro ime!«

Kotličkar: »Ti pa ob kotel!«

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vsak četrtek med 20. in 21. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.